

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE TÜRKİYE'DE YÜKSEK ÖĞRETİM
KURUMLARINDA COĞRAFYA EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Doktora Tezi

Bayram TOPAL

İstanbul, 2011

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE TÜRKİYE’DE YÜKSEK ÖĞRETİM
KURUMLARINDA COĞRAFYA EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Doktora Tezi

Bayram TOPAL

Danışman: Prof. Dr. Nuriye GARİPAĞAOĞLU

İstanbul, 2011

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı

Bayram TOPAL tarafından hazırlanan "AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE TÜRKİYE'DE YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINDA COĞRAFYA EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ" başlıklı bu çalışma, 07.04.2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

İmzalar

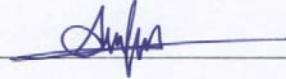
Danışman: Prof. Dr. Nuriye GARİPAĞAOĞLU

Üye: Prof. Dr. Ramazan ÖZEY

Üye: Doç. Dr. Ali DEMİRCİ

Üye: Doç. Dr. Ahmet ŞİRİN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÜNLÜ

ÖNSÖZ

Konusunu Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri yükseköğretim kurumlarında coğrafya eğitiminin gelişimi ve mevcut yapılanmasının oluşturduğu bu çalışma, çok kapsamlı olarak her iki ülkenin coğrafya eğitimlerinde sahip oldukları konumları, coğrafyaya ve genel anlamda eğitime bakış açılarındaki farklılıklarla birlikte ele almayı ve Türkiye'deki yapılanmayı daha iyi konuma taşımak için uygulanması gerekenleri tespitiye yönelik olarak hazırlanmıştır.

Çalışma, uzun süreli bir ön araştırma, araştırma sonucu elde edilen bulguların değerlendirilmesi ve karşılaştırılmasının ardından sonuç ve önerilerle nihayetlenmiştir.

Araştırma süresince görüş ve önerileri ile yol göstererek sonuca ulaşmamda rehberlik eden değerli hocam Sayın Prof. Dr. Nuriye Garipağaoğlu'na, yardımlarını esirgemeyen Coğrafya Eğitimi Bölümü öğretim elemanlarına ve sonuca varana dek geçen uzun süreç içerisinde sabır göstererek desteklerinden beni mahrum bırakmayan sevgili aileme şükranlarımı sunarım.

İstanbul, 2011

Bayram Topal

ÖZET

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ VE TÜRKİYE’DE YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINDA COĞRAFYA EĞİTİM-ÖĞRETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dünya, hızla teknolojik gelişmelerin etkisi altında bilgiye ulaşmada tarihinin en gelişmiş döneminin içerisinde bulunmakta iken bu gelişmelerin sunduğu olanakların coğrafyacılar tarafından kullanılması gerekliliğini de ortaya çıkarmıştır. Özellikle son yüz yıl içerisinde önemi zaman zaman artan, zaman zamansa azalan bir tablo sunan coğrafyanın, gelişmeler karşısında gündemde yer alması, eğitimde ileri düzey ülkelerin sahip oldukları olanakların araştırılıp, karşılaştırmalar yapılmasına ve bu konuda uygulanabilirliği olanların yürürlüğe konulmasına bağlıdır.

Buna bağlı olarak gerçekleştirilen çalışmamızda, Amerika Birleşik Devletleri’nde yüksek öğretim kurumlarında coğrafya programlarının incelenmesi ve Türkiye’de yüksek öğretim kurumlarında coğrafya programları ile karşılaştırılması, yüksek öğretim kurumlarımızda bu alanda mevcut eksikliklerin veya olumlu özelliklerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında ABD yükseköğretimi ve bu alanda coğrafya eğitimi ele alınmış, elde edilen bulguların Türkiye’deki örnekleriyle karşılaştırılması yapılmıştır. ABD, yükseköğretimde dünyanın en iyi üniversiteleri araştırmalarında ilk yüz üniversite içerisinde çok sayıda okulu olan bir ülke olarak araştırmanın konusunu oluşturmuştur.

Elde edilen bulguların araştırmanın sonunda karşılaştırma yapılmaya konu olması ve Türkiye yüksek öğretiminde coğrafya öğretiminin iyileştirilmesine yönelik önerilerde bulunulması ile araştırma tamamlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: coğrafya, eğitim, ABD, yükseköğretim, Türkiye.

ABSTRACT

EVALUATION OF GEOGRAPHY EDUCATION AND TEACHING HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE US AND TURKEY

As the world comes ever more under the influence of technological developments that bring ease of access to knowledge, it is clear that geographers need to use and benefit from these developments and tools. For geography, the last one hundred years especially have been a time when the importance placed on the views the discipline presents has at times grown and at times declined. Today, the place of geographers and the survival of geography as a discipline depends on research into the opportunities available and methods used in more developed countries, to be followed by the practice of these where applicable.

Based on this thinking, this study was carried out in the geography programs of selected higher institutions of education in the US, with comparisons then being drawn between their practices and those of their Turkish counterparts. The central aim of our study was to highlight not only current deficiencies but also positive aspects of geography teaching and practice in higher institutions in Turkey.

Within the scope of the study, the system in place in US higher education, and specifically in geography programs was examined and the findings compared with samples in Turkey. The US was chosen as the field of study since in the world of higher education, we are aware that several US universities are placed in the top 100 world universities.

The results of the findings are summarised in comparisons made between the two countries and the report concludes with recommendations for improvements in the teaching of geography in institutions of higher education in Turkey.

Key words: geography, education, US, higher education, Turkey

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar	XVI
ŞEKİLLER	XIX
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problemin Ortaya Konması.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırma ile İlgili Varsayımlar	6
1.4. Araştırmanın Sınırları ve Kapsamı.....	6
KISALTMALAR	8
BÖLÜM II	11
YÖNTEM.....	11
2.1. Araştırma Soruları.....	11

2.2. Araştırmanın Yöntemi ve Verilerin Toplanması.....	11
2.3. Literatür Taraması ve Faydalanılan Kaynaklar.....	12
BÖLÜM III.....	14
ABD EĞİTİM SİSTEMİ	14
3.1. İlköğretim ve Ortaöğretim.....	17
3.1.1. Kayıtlarda Artış Oranı.....	17
3.1.2. Öğretmenler.....	17
3.1.3. Öğrenci Performansı	18
3.1.4. Lise Mezuniyetleri ve Okuldan Terkler	19
3.1.5. Eğitim Teknolojileri ve Sanal Okullar	19
3.1.6. Eğitim Harcamaları.....	22
3.1.7. “No Child Left Behind” Projesi	24
3.2. Yüksek Öğretim	25
3.2.1. ABD’de Yükseköğretime Giriş Sistemi.....	25
3.2.2. Kolej Kayıtları.....	28
3.2.3. Akademisyenler	29
3.2.4. Yüksek Öğretimde Dereceler.....	30
3.2.4.1. Associate Degrees (Ön lisans Derecesi)	31
3.2.4.2. Bachelor’s Degree (Lisans Derecesi).....	33
3.2.4.2.1. Sık Olarak Alınan Lisans Derecesi Ünvanları	34
3.2.4.3. Post Bachelor’s Certificate (Lisans Sonrası Sertifika Programları).....	37
3.2.4.4. Master Degree (Yüksek Lisans Derecesi).....	37
3.2.4.4.1. Research Master’s Degrees (Araştırmacı Yüksek Lisans Derecesi)	38
3.2.4.4.2. Professional Master’s Degrees (Profesyonel Yüksek Lisans Derecesi)	38

3.2.4.4.3. Sık Olarak Alınan Yüksek Lisans Derecesi Ünvanları	38
3.2.4.5. First-Professional Degrees (İlk Profesyonel Derece).....	42
3.2.4.5.1. İlk Profesyonel Derece Ünvanları	42
3.2.4.6. Intermediate Graduate Qualifications (Orta Düzey Lisansüstü Eğitim Vasıfları)	43
3.2.4.6.1. Bazı Orta Düzey Lisansüstü Ünvanlar	43
3.2.4.7. Research Doktora Degree (Doktora Derecesi).....	44
3.2.4.7.1. Bazı Doktora Derecesi Ünvanları	45
3.2.4.8. Doktora üstü Araştırma Programları	45
3.2.5. Yükseköğretim Kurumları	46
3.2.5.1. Community (Toplum) ve Junior Kolejleri	47
3.2.5.2. Devlet ve Özel Kolej ve Üniversiteleri	48
3.2.6. Yükseköğretim Birliklikleri	48
3.2.6.1. ABD Kolej ve Üniversiteleri Birliklikleri	48
3.2.6.2. Kolej Kurulu (College Board).....	49
3.2.6.3. Yüksek Öğretimde Hizmet Veren Bazı Toplum Örgütlenmeleri	50
3.2.7. Dine Bağlı Yüksek Öğretim.....	50
3.2.8. ABD’de Yükseköğretiminde Not Verme Sistemi.....	50
3.2.8.1. Norm Odaklı Not Verme Sistemi.....	51
3.2.8.2. Ölçüt Odaklı Not Sistemi	51
3.2.8.3. Alternatif Not Verme Sistemleri	53
3.2.9. ABD Yüksek Öğretim Sisteminin Finansmanı	53
3.2.9.1. ABD Yüksek Öğretiminde Verilen Kredi Çeşitleri	57
3.2.9.1.1. Stafford Kredileri	57
3.2.9.1.2. Pell Bursları.....	62
3.2.9.2. Vergi İndirimi	63
3.2.9.3. Eyalet Olanakları.....	64
3.2.10. ABD Üniversitelerinin Dünya Üniversiteleri Arasındaki Yeri.....	64

3.2.10.1. Dünya Nüfusundaki ve Gayri Safi Milli Hâsıla İçindeki Payıyla Birlikte Ülkelere Göre En Yukarıda Yer Alan Üniversitelerin Yüzdelerlik Dağılımı	67
3.2.10.2. Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması	68
3.3. Bazı Veriler Işığında ABD Eğitim Sistemi	80
3.3.2. Eğitime Ulaşılabilirlik	81
3.3.3. Eğitim Harcamaları	81
BÖLÜM IV	83
ABD'DE COĞRAFYA	83
4.1. ABD'de Coğrafyanın Tarihi	83
4.2. ABD Üniversitelerinde Coğrafyanın Geçmişi	85
4.2.1. Harvard ve Yale Üniversiteleri'nde Coğrafyanın Geçmişi	85
4.2.2. 20. Yüzyılın İlk Yarısında ABD Üniversitelerinde Coğrafya	87
4.2.3. 20. Yüzyılın İkinci Yarısında ABD Üniversitelerinde Coğrafya	88
4.2.4. Son 15 Yıl	91
4.2.5. CBS'nin ABD Üniversitelerinde Önem Kazanması	96
4.2.6. Guidelines For Geographic Education, Geography for Life ve İlköğretim, Lise Seviyesinde Geliştirilen Projeler	96
4.2.7. Coğrafya Eğitiminde Sayısal Artışlar	99
4.2.8. Federal ve Eyalet Yönetimlerinin Farklılıklarının Ortaya Çıkardığı Sorunlar	100
4.3. ABD Üniversitelerinde Coğrafyanın Yeri	101
4.3.1. ABD Üniversitelerinde Coğrafya Eğitiminin Önem Kazanmasının Nedenleri	102

4.3.1.1. Coğrafya İlgisinin Genelde Artışı	102
4.3.1.2. Coğrafyanın Gücünün Fark Edilmesi.....	104
4.3.1.3. CBS Bilimleri ve CBS'ye İlginin Artışı	106
4.3.1.4. Coğrafyacılar İçin Artan İş Olanakları.....	107
4.3.1.5. Yüksek Öğretim Öncesi Coğrafya Eğitiminde İlerleme	108
4.3.1.6. Sonuç.....	110
4.3.2. Yüksek Öğretimde Coğrafya Öğreniminde Uluslararası İşbirliği: Küresel Coğrafya Eğitimi Projeleri.....	112
4.3.2.1. I. Dönem: Milliyetçilik, Nüfus ve Küresel Ekonomi Modülleri	113
4.3.2.2. II. Dönem: Su Kaynakları, Göç, Küresel İklim Değişikliği.....	115
4.3.3. Coğrafya Mezunlarının İstihdam Durumu	116
4.4. ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri... ..	120
4.5. Program Özelliklerine Göre Üzerinde Çalışma Yapılmamış Ancak Coğrafya Programı Olan Yüksek Öğretim Kurumları:	179
BÖLÜM V.....	185
ABD'DE ÖRNEK ÜNİVERSİTE İNCELEMELERİ	185
ARWU Sınıflandırmasına Göre ABD'de Sosyal Bilimlerde En İyi Üniversiteler	185
5.1. Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü	186
5.1.1. Bölümün Tarihi	186
5.1.1.1. Bölüm Başkanları.....	188
5.1.1.2. Berkeley'de Görev Almış, Hayatta Olmayan Çalışmalarıyla Ön Plana Çıkmış Bazı Akademisyenler	188
5.1.2. Akademik Kadro ve Diğer Çalışanlar	189
5.1.2.1. Ziyaretçi Akademisyenler	189
5.1.3. Öğrenci Sayısı	189

5.1.4. Dersler	189
5.1.4.1. Sınıf Ders Yüğü	190
5.1.4.2. Derslere Başlangıç	190
5.1.4.3. Arazi Çalışmaları	191
5.1.4.4. Bilgisayar Olanakları	192
5.1.5. Lisans Programı	192
5.1.5.1. Lisans Programına Kabul	192
5.1.5.2. Coğrafyada Alan Belirlemesi	193
5.1.5.3. Alan Belirlenmesinde (Majors) Gerekli Olan Temel Şartlar	194
5.1.5.3.1. Seçenek 5-2-1	194
5.1.5.3.2. Seçenek 4-2-2	195
5.1.5.4. Coğrafyada Minor Program	195
5.1.5.5. Ders Adları	195
5.1.5.6. Major'un (Uzmanlık) Bildirimi	197
5.1.5.7. Şeref Programı	197
5.1.5.8. BUGs (Berkeley Undergraduate Geographers Organization) – Berkeley Coğrafyada Lisans Öğrencileri Organizasyonu	198
5.1.5.9. Burs Almak İçin Gerekenler ve Berkeley Coğrafya Bölümü Tarafından Verilen Bazı Burslar	198
5.1.5.9.1. Coğrafyada Arazi Çalışmalarında James J. Parsons Bursu	198
5.1.5.9.2. Fiziki Coğrafyada David A. Rose Bursu	199
5.1.5.9.3. Haas Burs Programı	199
5.1.5.10. Öğrenci Transferleri	199
5.1.5.11. Kayıt Sisteminde Teknoloji Kullanımı	199
5.1.6. Lisansüstü Program	200
5.1.6.1. Doktora (PhD) Programı	201
5.1.6.2. Lisansüstü Öğrencilerine Sağlanan Finansal Destek	202
5.1.6.3. Lisansüstü Tezleri	202
5.1.6.3.1. 2008 Yılında Hazırlanan Tezler	202
5.1.6.3.2. 2007 Yılında Hazırlanan Tezler	203

5.1.7. Berkeley Coğrafya Bölümü Mezunlarının Çalışma Sahaları.....	203
5.1.8. Lisans ve Lisansüstü Derslerinin Genel Özellikleri.....	206
5.1.9. Ders Takvimleri	226
5.1.9.1. Sonbahar 2009 Ders Takvimi.....	226
5.1.9.2. Yaz 2009 Ders Takvimi	229
5.1.9.3. Sonbahar 2008 Ders Takvimi.....	229
5.1.9.4. Bahar 2009 Ders Takvimi	232
5.1.10. Olanaklar	234
5.1.10.1. Duvar Haritaları	235
5.1.10.2. Topografya Haritaları.....	235
5.1.10.3. Atlaslar	236
5.1.10.4. Slaytlar	236
5.1.10.5. Teçhizat	238
5.1.10.6. Araştırma Araçları.....	238
5.1.11. Diğer Olanaklar	239
5.1.11.1. Cuffey Laboratuvarı.....	239
5.1.11.2. Quaterner Paleoekolojisi Laboratuvarı	239
5.1.11.3. Berkeley Hava İstasyonu	239
5.1.11.4. Çevre ve Tortul İzotopları Jeokimyası Laboratuvarı	240
5.1.11.5. Kalıntı Gaz Biyokimyası Laboratuvarı	240
5.1.11.6. Robert Dickinson&John Leighly Koleksiyon Kütüphanesi.....	240
5.1.11.7. Projeler	240
5.2. Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümü.....	243
5.2.1. Lisans Programları	245
5.2.1.1. Coğrafyada BA Derecesi.....	246
5.2.1.2. Coğrafyada BS Derecesi	246
5.2.1.3. Lisans Dersleri	247
5.2.1.4. Çalışma Alanları	249
5.2.1.4.1. Şehir Sistemleri	249

5.2.1.4.2. Çevre Sistemleri	250
5.2.1.4.3. Coğrafi Bilgi Sistemleri	250
5.2.1.4.4. Bölge Analizleri ve Kalkınma	250
5.2.1.5. Son Sınıf Öğrenci Projesi	250
5.2.1.6. Ödüller	253
5.2.1.7. Üniversite Kapsamında ABD Dışında Coğrafya Lisans Eğitimi	253
5.2.2. Lisansüstü Programları	253
5.2.2.1. Lisansüstü Dersleri	254
5.2.2.2. Yüksek Lisans	256
5.2.2.2.1. Sosyal Bilimlerde Yüksek Lisans Derecesi (MA)	256
5.2.2.2.2. Coğrafi Bilgi Sistemlerinde Yüksek Lisans	257
5.2.2.3. Doktora (PhD) Derecesi	260
5.2.2.3.1. Coğrafyada PhD İçin Talep Edilenler	261
5.2.2.4. Ödüller	261
5.2.3. Akademisyenlerin Aldıkları Ödüller	263
5.2.4. Fiziki Olanaklar	263
BÖLÜM VI	265
TÜRKİYE’DE EĞİTİM	265
6.1. Türk Milli Eğitim Sistemi	265
6.1.1. Okul Öncesi Eğitim	265
6.1.2. İlköğretim	265
6.1.3. Ortaöğretim	266
BÖLÜM VII	268
TÜRKİYE’DE YÜKSEKÖĞRETİM	268
7.1. Türkiye’de Üniversitelerin Gelişim Süreci	268

7.1.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Üniversiteler.....	268
7.1.2. Cumhuriyet Döneminde Üniversiteler	269
7.1.2.1. 1923-1950 Arası Yüksek Öğretim	269
7.1.2.2. 1950-1980 Döneminde Üniversiteler.....	270
7.1.2.3. 1980–1990 Döneminde Üniversiteler	271
7.1.2.4. 1990 Sonrası Üniversiteler.....	272
7.2. Türkiye’de Yükseköğretim Sisteminin Yapısı.....	273
7.3. Türkiye’de Yüksek Öğretimin Finansmanı.....	276
7.4. Üniversiteye Giriş Sınavları.....	279
7.5. Türkiye Yüksek Öğretiminde Öğretim Elemanı Sayıları.....	282
7.6. Türkiye Yüksek Öğretiminde Öğrenci Sayıları	285
BÖLÜM VIII.....	288
8.1. Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi	288
8.1.1. Cumhuriyet Öncesi Coğrafya Eğitimi.....	288
8.1.2. Cumhuriyet Dönemi Coğrafya Eğitimi.....	289
8.2.1. Günümüzde Türkiye’de Coğrafya Bölümlerinin Konulara Yaklaşımı	292
8.2.2. Jeomorfoloji Alanında Çalışmalar	293
8.2.3. Eğitim Fakültelerinde Coğrafya Öğretmenliği.....	295
8.3. Üniversitelerin Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümlerine Giriş.....	295
8.3.1. Türkiye’de Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümleri ve Bu Bölümlerin Taban Puanları	297
8.4. Coğrafyada Öğretim Elemanlarının Alanlara ve Ünvanlara Göre Dağılımı.....	303
8.5. CBS’nin Türkiye’de Yükseköğretimde Yeri	304

BÖLÜM IX 306

**TÜRKİYE’DE COĞRAFYA ALANI OLAN ÜNİVERSİTELERDEN İKİ
ÖRNEK İNCELEME 306**

9.1. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü.....	307
9.1.1. Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı.....	308
9.1.1.1. Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı Bünyesinde Verilen Dersler.....	309
9.1.1.1.1. Lisans Dersleri	309
9.1.1.1.2. Yüksek Lisans Dersleri	310
9.1.1.1.3. Doktora Dersleri.....	311
9.1.2. Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı.....	311
9.1.2.1. Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı Bünyesinde Verilen Dersler.....	312
9.1.2.1.1. Lisans Dersleri	312
9.1.2.1.2. Yüksek Lisans Dersleri	313
9.1.2.1.3. Doktora Dersleri.....	313
9.1.3. Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalı.....	313
9.1.3.1. Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalında Okutulan Dersler	314
9.1.3.1.2. Yüksek Lisans Dersleri	315
9.1.3.1.3. Doktora Dersleri.....	315
9.1.4. Fiziki Coğrafya Anabilim Dalı	316
9.1.4.1. Fiziki Coğrafya Anabilim Dalında Verilen Dersler	317
9.1.4.1.1. Lisans Dersleri	317
9.1.4.1.2. Yüksek Lisans Dersleri	319
9.1.4.1.3. Doktora Dersleri	320
9.1.4.2. Fiziki Coğrafya Anabilim Dalında Faaliyet Gösteren Öğretim Üyelerinin Yayınları ve Projeler	321
9.1.5. Arazi Çalışmaları	322

9.2. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Alanlar Eğitimi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı	324
9.2.1. Okutulan Dersler	325
9.2.2. Eğitim Bilimleri Enstitüne Aday Öğrencilerin Yerleştirilmesi ve Mezuniyet Koşulları.....	328
9.2.2.1. Yüksek Lisans Dersleri	329
9.2.2.2. Doktora Dersleri.....	330
BÖLÜM X.....	333
BAZI VERİLER IŞIĞINDA ABD VE TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	333
BÖLÜM XI	338
ABD VE TÜRKİYE YÜKSEK ÖĞRETİMİNDE COĞRAFYA EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	338
11.1. ABD ve Türkiye Yüksek Öğretiminin Karşılaştırılması.....	338
11.2. ABD ve Türkiye Yükseköğretiminde Coğrafya Öğretiminin Karşılaştırılması	343
11.2.1. Yükseköğretimde Coğrafya Bölümlerinin Donanımlarının Farklılığı.....	345
11.2.2. Akademisyenlerin Performansları.....	346
11.2.3. Kullanılan Öğretim Yöntemlerinin Farklılığı	350
11.2.4. Ders Kitapları ile İlgili Durum.....	354
11.2.5. Coğrafya ve Coğrafyacının İmaj Farklılığı	354
11.2.6. Üniversitelerde Okutulan Derslerin İçeriği Bakımından Karşılaştırılması	355
11.2.7. Coğrafya Bölümlerinin İçerikleri Bakımından Karşılaştırılması.....	356
11.2.8. Coğrafya Bölümlerine Olan İlginin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar ...	357

BÖLÜM XII.....	360
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	360
12.1. Sonuçlar	360
12.2. Öneriler	365
KAYNAKÇA	370

TABLolar

Tablo 1: ABD Yükseköğretim Kurumlarına Öğrenci Kabulünde Kullanılan Kriterler ve Bunların Kurum Türüne Göre Kullanılma Oranları.....	25
Tablo 2: Norm Odaklı Not Verme Sistemi	51
Tablo 3: Ölçüt Odaklı Not Verme Sistemi.....	52
Tablo 4: Stafford Kredi Limitleri Temmuz, 2007.....	59
Tablo 5: Eyaletler Bazında En Yüksek ve En Düşük Öğrenci Borçlanmasına Sahip Eyaletler	60
Tablo 6: Shanghai Jiaou Tong Üniversitesi Dünya Üniversiteleri Sıralama Merkezi Tarafından Üniversitelerin Sıralanmasında Ele Alınan Ölçütler ve Bunların % Ağırlıkları	65
Tablo 7: Dünya Nüfusundaki ve Gayri Safi Milli Hâsıla İçindeki Payıyla Birlikte Ülkelere Göre En Yukarıda Yer Alan Üniversitelerin Yüzdelik Dağılımı.....	67
Tablo 8: Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması	69
Tablo 9: Sonbahar 2008 döneminde eğitim alanında görev alanlar ve öğrencilerin sayısı	81
Tablo 10: 1990-2005 Arası Yeni Açılan Lisansüstü Coğrafya Programları.....	93
Tablo 11: ABD’de Coğrafya Mezunlarının İstihdam Alanları	118
Tablo 12: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri	121
Tablo 13: ABD Üniversitelerinde Coğrafya Bölümlerinde Okutulan Derslerin Bulunduğu Kurum Sayıları	177
Tablo 14: AAG Kariyer Rehberine Göre Berkeley Coğrafya Bölümünde Lisans Derecesi Alan Öğrencilerin Yaptıkları İşler	204
Tablo 15: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Sonbahar 2009 Döneminde Okutulması Planlanan Dersler	226

Tablo 16: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Yaz 2009 Döneminde Okutulması Planlanan Dersler	229
Tablo 17: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Sonbahar 2008 Döneminde Okutulan Dersler	229
Tablo 18: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Bahar 2009 Döneminde Okutulması Planlanan Dersler	232
Tablo 19: Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Okul Bitirme Tezleri	251
Tablo 20: UM, Duluth Kampüsü, CBS Programı, Sonbahar Dönemi Ders Programı.....	258
Tablo 21: UM, Duluth Kampüsü, CBS Programı, İlkbahar Dönemi Ders Programı.....	259
Tablo 22: Türkiye’de MEB ve YÖK bütçe ödeneklerinin genel bütçe içindeki payları ve GSMH’ya oranları	276
Tablo 23: Yükseköğretim Yatırım Ödeneklerinin Alt Sektörlere Dağılımı.....	278
Tablo 24: Devlet Üniversitelerinin Gelirlerinin Kaynaklarına Göre Dağılımı	279
Tablo 25: Türkiye’de Öğretim Elemanı Sayısında 1992–2005 Yılları Arasında Değişim.....	283
Tablo 26: Türkiye’de Üniversitelerde Öğretim Elemanlarının Ünvan Kademelerine Göre Dağılımı	284
Tablo 27: Türkiye’de Üç Büyük İlde ve Diğer İllerde Üniversitelerde Öğretim Elemanlarının Ünvan Kademelerine Göre Dağılımı.....	285
Tablo 28: Son beş yıla ait Yüksek Öğretimde Kayıtlı Öğrenci Sayıları ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı	285
Tablo 29: 2008–2009 Öğretim Yılında Türkiye’de Yüksek Öğretim Kurumlarında Öğrenci Sayıları ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı	286
Tablo 30: Türkiye’de Yükseköğretimde Yıllara Göre Brüt Okullaşma Oranları	287

Tablo 31: Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği alanlarına öğrenci yerleştirmede esas alınan Türkçe Sosyal (TS 1) puan türünün hesaplanmasında ele alınan testlerin % payları	296
Tablo 32: 2008 Yılı İtibarı ile Coğrafya Bölümlerinin Taban Puanları.....	298
Tablo 33: 2008 Yılı İtibarı ile Coğrafya Öğretmenliği Bölümleri Taban Puanları	301
Tablo 34: 2008–2009 Öğretim Yılı Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Alanında Lisans Eğitimi Veren Yükseköğretim Programlarında Görevli Öğretim Elemanlarının Öğretim Alanlarına Göre Sayıları.....	303
Tablo 35: Türk Yükseköğretim Sisteminin Bilimsel Yayınlarının Dünyadaki Yeri	347
Tablo 36: İlk Yirmi Ülkenin 2004 Yılı Yayın Sayıları.....	348

ŞEKİLLER

Şekil 1: ABD Eğitim Sisteminin Yapısı	16
Şekil 2: Devlet Okullarında ve Sınıflarında İnternet Bağlantısı Yüzdesi	20
Şekil 3: Yaş Gruplarına Göre İnternet Kullanımı	21
Şekil 4: Her Bir Öğrenci İçin Ortalama Harcama Miktarı	23
Şekil 5: ABD’de İlköğretimde ve Ortaöğretimde Federal, Eyalet, Bölgesel Yönetimlerin ve Diğer Faktörlerin Finansal Katkı Miktarları	24
Şekil 6: 1960–61 ve 2006–07 Arasında Yükseköğretim Kurumlarında Kayıtlar	29
Şekil 7: Devlet ve Özel Yükseköğretim Kurumlarında Her Bir Akademisyen Başına Düşen Tam Zamanlı Öğrenci Sayısı	30
Şekil 8: 1960–61 ve 2006–07 Arasında Yükseköğretim Kurumlarında Verilen Dereceler	31
Şekil 9: Ülkelere Göre Yüksek Öğretim Harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hâsıllarındaki Payı	54
Şekil 10: Ülkelere Göre Ortalama Öğrenci Harçları	55
Şekil 11: Ülkelere Göre Yüksek Öğretim Mezunlarının Lise Mezunları ile Yıllık Kazançlarının Farklılığı	57
Şekil 13: 2003-2004 Döneminde 4 Yıllık Enstitülerden Mezun Olanlar İçin Öğrenci Borçlanma Seviyelerinin Dağılımı	61
Şekil 14: 1960–61 ve 2006–07 Arasında Yükseköğretim Kurumlarında Yapılan Harcamalar	82
Şekil 15: 1950-1951’den 2003-2004’e Kadar Kazanılmış Dereceler	89
Şekil 16: 1990-1991’den 2003-2004’e Kadar Bitirilen Lisans Seviyesinde Okullar Bazında Değerlendirme	91
Şekil 17: 1990-1991’den 2003-2004’e Kadar Bitirilen Yüksek Lisans ve Doktora Seviyesinde Okullar Bazında Değerlendirme	92
Şekil 18: Coğrafya Programlarının 1999-2000 Döneminden 2004-2005 Dönemine Genişlemesi	94

Şekil 19: ABD’de Coğrafya Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarını Gösteren Harita	95
Şekil 20: Nüfus Konusunda Gerçek Bir Tartışmadan Alınan Örnek Aktivite.....	114
Şekil 21: UC Berkeley Kampüsü Haritasından Bir Bölüm ve Coğrafya Bölümünün Yer Aldığı McCone Hall.....	187
Şekil 22: UC Berkeley Kampüsünde Coğrafya Bölümünün Yer Aldığı McCone Hall.....	187
Şekil 23: UC Berkeley Coğrafya Bölümü 2009 Diploma Töreninden Bir Fotoğraf	204
Şekil 24: Berkeley Coğrafya Bölümü Duvar Haritaları Odası	235
Şekil 25: Jack London’un Ekibi.....	236
Şekil 26: İkiz Tepelerden San Fransisco.....	237
Şekil 27: Demir İşletmeleri.....	237
Şekil 28: Golden Gate Parkı Müzik Molası	238
Şekil 29: UM, Twin Cities Kampüsü Sosyal Bilimler Binası ve Çevresi Haritası ..	244
Şekil 30: Minnesota Üniversitesi Twin Cities Kampüsü’nde Coğrafya Bölümünün Yer Aldığı Sosyal Bilimler Binası	245
Şekil 31: Borchert Harita Kütüphanesi’nin Minnesota Eyaletine Ait Bir Hava Fotoğrafi.....	264
Şekil 32:Türk Milli Eğitim Sistemi.....	267
Şekil 33: 1980 Yılında Üniversitelerin Dağılışı.....	271
Şekil 34: 1990 Yılında Üniversiteler	272
Şekil 35: 2005 Yılında Üniversitelerin Dağılışı.....	273
Şekil 36: Türk Yüksek Öğretim Sisteminin Organizasyon Şeması	275
Şekil 37: Yıllara Göre Yükseköğretime Başvuran ve Yerleşen Öğrenci Sayıları ...	280
Şekil 38: YGS-LYS Başvurularının Kaynakları	281
Şekil 39: Türkiye’de Coğrafya, Coğrafya Eğitimi ve Sosyal Bilimler Öğretmenliği Bulunan Üniversitelerin Yer Aldığı Şehirler.....	298
Şekil 40: İçerisinde Coğrafya Bölümünü de Barındıran İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Binası	307

Şekil 41: 2010 Yılına Ait Arazi Çalışmalarından Kareler	323
Şekil 42: 2010 Yılına Ait Arazi Çalışmalarının Değerlendirilmesi	323
Şekil 44: İçerisinde Coğrafya Öğretmenliği Bölümünü de Barındıran Gazi Eğitim Fakültesi Binası	324
Şekil 45: ABD ve Türkiye'de Ortaöğretimde Öğrenci Sayıları	333
Şekil 46: ABD ve Türkiye'de Ortaöğretimde Öğretmen Sayıları	334
Şekil 47: ABD ve Türkiye'de Yükseköğretimde Öğrenci Sayıları	334
Şekil 48: ABD ve Türkiye'de Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayıları	335
Şekil 49: ABD ve Türkiye'de Eğitim Harcamalarının GSYİH İçindeki Payları	335
Şekil 50: ABD ve Türkiye'de Yükseköğretimde Öğrenci Başına Harcama	336
Şekil 51: ABD ve Türkiye'de Yabancı Öğrenci Sayıları	336
Şekil 52: ABD'de Yükseköğretim Gören Türk Öğrencilerin Sayısının Yıllara Göre Değişimi	337
Şekil 53: ARWU 2010 Verilerine Göre Dünyada İlk 100 Üniversite İçerisinde Yer Alan Üniversitelerin Ülkelere Dağılımı	342
Şekil 54: Türkiye Yükseköğretiminde Coğrafya Programlarında Kullanılan Öğretim Etkinliklerinin Sıklığı	352

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problemin Ortaya Konması

Coğrafya, dünyada gelişen olaylarla dikkatle ilgilenen ve kendisiyle gurur duyması gereken bir disiplindir (Chalkley, 1995). Pek çok coğrafyacı, toplumun ihtiyaçlarının bilincindedir. Çünkü coğrafyacı, olaylara değişik açılardan bakması gerekliliği, dünyanın hızla değiştiği ve çevre ve toplumla ilgili kesin doğru yanıtların bulunmadığının bilincinde olmak üzere eğitim almıştır. Neoliberalizm, insan kaynaklarının, ekonomik büyüme için önemine vurgu yapmaktadır (Lees, 2002). Coğrafyacılar, alanlarında uzmanlaşmış olarak toplumun ihtiyaçlarına yanıt verecek ve yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası arenada müdahale edebilecek donanımda olmalıdır (Rooney ve diğerleri, 2006).

Bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüksek öğretim kurumlarında coğrafya programlarının incelenmesi ve Türkiye'de yüksek öğretim kurumlarında coğrafya programları ile karşılaştırılmasını ve yüksek öğretim kurumlarımızda bu alanda mevcut eksiklikleri veya olumlu özellikleri ortaya koymayı amaçlayan bir eğitim çalışmasıdır.

1990'lı yıllardan itibaren hızlı bir değişimin başladığı dünyada ekonomik ve sosyal yapı da değişmektedir. Bu gelişmelerin eğitim sistemlerini de etkilemesi doğaldır. Eğitimdeki bu değişimler, dinamiklik ve esnekliği getirmiş, statiklik terk edilmiştir. Eğitim programları, bu harekete bağlı olarak daha esnek programlar uygulamaya başlamıştır. Bu hareketin en belirgin yaşandığı ülkeler içerisinde yer alan ABD'de sosyal bilim dersleri ile mevcut programlar dinamik bir yapı kazanarak daha da zenginleştirilmiş ve geniş bir yelpazeden uzmanlık alanına ve dünyaya bakış söz konusu olmaya başlamıştır.

Türkiye’de yüksek öğretim kurumlarında son yıllarda nicelik artışı gerçekleşmiş ancak bu artış, nitelik sorununu artırmıştır. Yani üniversitelerin sayısal olarak artışı gerçekleştirilirken, niteliksel olarak içlerinin olması gerektiği şekilde doldurulması başarılamamıştır.

Bütün dünyayı etkisi altına alan küreselleşme ile birlikte, gelişmiş ülkeler, ortak platformlar oluşturarak dünya kaynaklarının paylaşılmasında daha organize bir yapılanmaya gitmiş, bu bağlamda hammadde veya stratejik öneme sahip geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelere toplumu oluşturan ve bir arada tutan unsurların yok edilip toplumları parçalamaya yönelik olarak küçük ayrılıkları ileri sürme noktasında coğrafyadan etkilenme ve coğrafyayı etkilemeleri söz konusu olmuştur (İncekara, 2006)

Gelişmiş ülkelere baktığımızda coğrafyanın öğretilmesi, klasik yöntemlerin dışına çıkmış, sorgulayan, araştıran ve kendi değerleri ile yorumlayıp bir sonuca ulaşmayı hedefleyen düşünce yapısına sahip bir coğrafya eğitimi hakim olmuştur. Bu amaçla içinde bulunduğumuz yüzyılın getirdiği imkan ve teknolojilerden yararlanılmaya başlanmış, dersler sınıfın dışına çıkartılmış, bunun mümkün olmadığı durumlarda dış ortam sınıf içine getirilerek yoruma, düşüncelerin ifade edilmesine açık bir sınıf içi platform oluşturulmuştur.

Türkiye, son yıllarda özellikle orta öğretimde coğrafya öğretiminde bu anlamda olumlu bazı adımlar atmıştır ancak atılan bu adımlar, gerek öğrencilerin, gerekse öğretmen ve velilerin yabancı olduğu bir anlayışın ürünü olduğundan klasik usulleri bırakıp yerine yenisini oturtmak sancılı bir süreci de beraberinde başlatmıştır.

Türkiye’de yüksek öğretimde öğrencilerin uluslar arası düzeyde yeterli olarak mezun olmaları, gelişmiş ülkelerdeki uygulamaları takip etmelerine bağlıdır. Günümüzde artan iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, öğrencilerin bu yenilikleri daha kolay bir şekilde takip etmelerini mümkün kılmaktadır. Ancak şurası da

muhakkak ki aynı zamanda hali hazır durum içerisinde fazlasıyla bilgi kirliliği bulunmakta bir konu hakkında sayısız yorum bulunabilmekte ve bunların doğruluğu konusunda araştırma yapan kişiler tarafından ilave mesai yapılması gerekmekte ve mevcut kaynakların fazlalığı bazen bu bağlamda yanlış sonuçlar elde etmemize sebep verebilmektedir.

Coğrafya Türkiye’de sürekli olarak geleneksel anlayışların yerine alternatif arayışların var olduğu bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yaklaşımların sebebi, bütün dünyada olduğu gibi çağdaş coğrafya eğitiminin nasıl daha etkili yapılacağına yönelik arayışlardır.

Dünyada bilimsel gelişmelere öncülük eden ve çağdaş üniversite anlayışının en önemli temsilcisi sayılabilecek Amerika Birleşik Devletleri’nde Nobel ödülüne layık görülen bilim adamlarının oranı yaklaşık % 75 ‘ler civarındadır (Doğramacı, 2007).

Bugün Türkiye’de üniversitelerin en önemli sorunu, geleceğe yönelik bir planlamanın olmaması ve misyonunun tam olarak belirlenmemesi, belirlense dahi bunun gerçekleştirilmesi için doğru yolda ilerlenmeyiştir. Bugün Türkiyein belirli bir bilim felsefesi bulunmamaktadır. Türkiye’de üniversitelerde hedeflenen insan profili, olması gerekenin çok altında kalmaktadır. Çünkü günümüzde gelişmiş ülkelerin seviyesine her alanda ulaşılması planlanıyorsa, hedeflerin o ülkelerin seviyesinden daha yukarıda tutulması gerekmektedir. Örneğin, bugün Türkiye’de üniversiteler dünyanın ilk 100 üniversitesi içerisinde yer alamıyorsa bunun nedenlerini araştırmak ve üniversitelerin sorunlarının çözümü için kaynak ve emek harcamak gerekmektedir.

Türkiye’deki üniversite sistemi, maalesef mahiyeti, yani nasıl olması gerektiği konusunda belirli bir anlayışa sahip olunamadığından hassas bir şekilde ele alınarak kurulmuş değildir. Üniversitelerin mahiyeti konusunda bir benimsenme söz konusu olduğunda bunun hayata geçirilmesi teknik bir konu olmaktan öteye geçmeyecektir. Yani bu anlayışın benimsenmesi gerekliliği ön plandadır.

Bugünkü anlamda Türkiye’de üniversitelerin tarihi tanzimatla başlar. Bu dönemde eğitim sisteminde yapılan düzenlemeler içerisinde batıda olduğu gibi ilk, orta ve yüksek öğretim olarak üç basamaklı bir sistem öngörülmüştür. Yüksek öğretim içerisinde fen bilimleri ve sosyal bilimlerin bir arada bulunduğu darülfünun kurulmuştur. Darülfünun kelime açılımı olarak bilimler yurdu anlamına gelmektedir. Bu dönemde üniversite yerine darülfünun kullanılmışsa da batı tipi üniversite yani modern üniversite modeli uygulaması benimsenmişti.

1933 yılında bir üniversite ıslahatı gerçekleştirilmiştir. Bu ıslahatın evveliyatında Darülfünun’un durumuyla ilgili araştırma yapması ve bir rapor oluşturması için İsviçre’den Cenevre Üniversitesi Pedagoji Profesörü Albert Malche Türkiye’ye getirtilmiştir. Profesör Malche’in raporu doğrultusunda Darülfünun kelime olarak kaldırılmış ve İstanbul Üniversitesi kullanılmaya başlanmış, böylece hem isim, hem de anlayış olarak batılı anlamda bir üniversite modeli uygulanmaya başlanmıştır. Aynı raporda üniversitede profesörlerin yetkilerinin fazla oldukları ifadesinin yanında belirtilen görüşlerinin alınması gerekliliği ancak kararların başka makamlarca verilmesi gerekliliği önerisi üzerine 1933 reformu, üniversite özerkliğini ortadan kaldırması açısından olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmış ve aynı yapılanma 1981 reformunda da devam ettirilmiştir.

1981 yılında bütün üniversiteler, 2547 sayılı kanunla aynı yasal çerçeve içerisine sokulmuş ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) adı ile bir merkezden idare edilmeye başlanmıştır. 1933 yılında başlayan otoriter yapı devam ettirilmiş, 1981 yılında dünyada eşine rastlanılmayan ve tepesinde YÖK bulunan bir bürokratik-hiyerarşik koni inşa edilmiştir.

Yapılan reformlar, Türkiye’de üniversitelerde felsefi bir yapılanmadan ziyade bir bürokratik yapılanmayı ortaya çıkartmıştır. Batılı ülkelerde uygulanan yöntemlerin olduğu gibi alınarak uygulanmaya çalışılması, üzerinde çalışılmaması ve uygulamak için alt yapının oluşturulmaması, bu çalışmaların da sonuç vermemesine neden olmuştur. Burada şunu açıkça belirtebiliriz ki kendi özgün düşünme yeteneğimizi

geliştirmek yerine başkalarının düşüncelerini bire bir kopyalamış olmamız, üniversitelerde gelişim sürecinde ciddi yara almamıza, yapılmaya çalışılan yenilikleri sindiremememize sebep olmuştur (TMMOB, 1997)

Çalışmanın temelinde yatan ABD ve Türkiye yükseköğretim kurumlarında coğrafya öğretiminin değerlendirilmesi olduğundan şu hususu belirtmekte fayda bulunmaktadır ki kültürler arasında anlamlı karşılaştırma yapmak oldukça zordur. Kültürlerin karşılaştırılmasında yaşanan zorluklar, bu kültürlerin ürünü olan eğitim modellerinin karşılaştırılmasına da yansımaktadır. Amerikan ve Türk Eğitim Sistemleri içerisinde yer alan coğrafya eğitimleri, farklı coğrafya eğitimlerini ortaya çıkarmıştır. ABD, çok farklı milletlerin bir arada bulunduğu kozmopolit yapısından dolayı eğitimde farklılıkların yaşandığı bir ülkedir.

ABD’de coğrafya eğitimi, bu alanda profesyonel çalışmaları başlatan William Morris Davis’ten sonra gelişme göstermiştir. Bu çalışma ile ABD ve Türkiye eğitim sistemlerinin ışığında yükseköğretim sistemleri ve yükseköğretimde coğrafya eğitimleri değişik açılardan ele alınıp bir karşılaştırma yapılmaya çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Ülkelerin kalkınmışlıklarında sahip oldukları eğitim olanaklarının payı en başı çekmektedir. Gelişmiş ülkeler, her zaman bütçeleri içerisinde eğitime ayırdıkları yüksek paylar ile dikkati çekmektedirler. Coğrafya, eğitim bilimleri içerisinde çevre ve insan arasındaki doğrudan ve dolaylı etkileşimleri neden sonuç ilişkisi kurarak açıklayan bir disiplin olarak önemli bir yere sahiptir. Coğrafyanın yükseköğretimde dünya standartlarında veriliyor olması, coğrafyacıların çağın getirdiği gelişmeleri takip edebilmesi arzu edilen bir durumdur. Bunun gerçekleşmesi ise yükseköğretimde seçkin üniversitelere sahip ülkelerin uyguladıkları modellerin takip edilerek uygulanabilirliğinin araştırılmasına ve eksikliklerin giderilmeye çalışılmasına bağlıdır.

Bu araştırma ile ABD’de iki seçkin üniversitenin coğrafya bölümlerinin sahip olduğu imkanlar, programlar, öğretim görevlileri, laboratuvarlar, öğrenciler, kayıt koşulları gibi değişik açılardan değerlendirilerek, Türkiye’deki benzerleri ile aralarındaki farkları ortaya koymak ve Türkiye’de coğrafya eğitiminin yükseköğretimden başlayarak tabana doğru standartlarının yükseltilmesi için yapılması gerekenleri ortaya koymak amaçlanmıştır.

1.3. Araştırma ile İlgili Varsayımlar

- Araştırma kapsamında kullanılan ABD ve Türkiye eğitim bakanlıklarından elde edilen verilerin doğru olduğu,
- Araştırmanın örneklemini oluşturan Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü ve Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümü’nün ABD yükseköğretimi coğrafya eğitimi hakkında fikir verdiği,
- Araştırmanın örneklemini oluşturan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Bölümü’nün Türkiye yükseköğretim, coğrafya eğitimi hakkında fikir verdiği,
- Faydalanılan kaynaklardaki istatistiki bilgilerin doğru olduğu varsayılmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırları ve Kapsamı

Araştırma kapsamında, ABD’deki yükseköğretim kurumları içerisinde coğrafya derslerinin içerik açısından çok genel hatlarıyla ortaya koyulması yanı sıra çok sayıdaki yükseköğretim kurumu içerisinde ikisi üzerinde yoğunlaşarak genellemeler yapılmaya çalışılmıştır. Bu üniversiteler ARWU endekslerine göre sosyal bilimler alanında ABD’de en üst düzeyde yer alan Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü ve Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümleri olarak belirlenmiştir. Yine aynı şekilde Türkiye’deki üniversiteler içerisinde ÖSYM verileri doğrultusunda en yüksek puan ile alan araştırmanın yapıldığı Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü dışında yer alan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ve Gazi Üniversitesi

Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Bölümleri incelenmiş ve genellemeler yapılarak iki ülke yükseköğretiminde coğrafya eğitiminin durumu ortaya konmaya çalışılmıştır.

KISALTMALAR

AA	:Associate of Arts
AACU	:Association of American Colleges and Universities
AAG	:Association of American Geographers
AAS	:Associate of Applied Science
AASCU	:American Association of State Colleges and Universities
AAU	:Association of American Universities
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
ACT	:American College Testing
AGS	:American Geographical Society
AHCI	:Arts and Humanities Citation Endex
ALES	:Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı
AP	:Advancement Placement
ARGUS	:Activities and Readings in the Geography of the United States
ARGWorld	:Activities and Readings in the Geography of the World
ARWU	:Academic Ranking of World Universities
AS	:Associate of Science
BA	:Bachelor of Arts
BS	:Bachelor of Science
BUGs	:Berkeley Undergraduate Geographers Organization
CBB	:Coğrafi Bilgi Bilimleri
CBS	:Coğrafi Bilgi Sistemleri
CGGE	:The Center for Global Geography Education
CIC	:Council of Independent Colleges
DTCF	:Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi
ECTS	:European Credit Transfer System
ERIC	:Education Resources Information Center
ESRI	:Environmental Systems Research Institute
ETS	:Educational Testing Service

GENIP	:Geography Education National Implementation Project
GEOG	:Geography
GIGI	:Geography Inquiry into Global Issues
GPS	:Global Positioning System
GRE	:Graduate Record Examination
GSMH	:Gayri Safi Milli Hasıla
GSYİH	:Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
GV	:Germinal Vesicle
IB	: International Baccalaureate
KPDS	:Kamu Personeli Dil Sınavı
LYS	:Lisans Yerleştirme Sınavı
MA	:Master of Arts
MA	:Master of Arts
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
MGIS	:Master of Geographic Information Science
MS	:Master of Science
MTA	:Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
NAEP	:National Assessment of Educational Progress
NAEP	:National Assessment of Educational Progress
NAICU	:National Association. of Independent Colleges and Universities
NASA	:National Aeronautics and Space Administration
NASULGC	:National Association of State Universities and Land-Grant Colleges
NCES	:National Center for Education Statistics
NCGE	:National Council for Geographic Education
NGS	:National Geographic Society
NRC	:National Research Council
OECD	:Organisation of Economic Co-operation and Development
ÖSYM	:Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

PhD	:Doctor of Philosophy
PISA	:Program for International Student Assessment
PSAT/NMSQT Test	:The Preliminary SAT/National Merit Scholarship Qualifying
SAT	:Scholastic Assessment Test
SCI	:Science Citation Andex
SSCI	:Social Science Citation Endex
SUNY	:The State University of New York
TOEFL	:Test of English as a Foreign Language
TÜBİTAK	:Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UA	:Uzaktan Algılama
UC	:University of California
UM	:University of Minnesota
USD	:United States Dollar
ÜDS	:Üniversiteler Arası Kurul Yabancı Dil Sınavı
YGS	:Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
YÖK	:Yüksek Öğretim Kurumu

BÖLÜM II

YÖNTEM

Daha önceki bölümde, araştırmada çözüm yolları aranacak olan problem ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bölümde hangi sorulara cevap arandığı, araştırmının hangi yöntemlerle gerçekleştirildiği, ve hangi faaliyetlerin gerçekleştirildiği ele alınacaktır.

2.1. Araştırma Soruları

Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

- 1) ABD ve Türkiye'nin genel eğitim sistemleri nasıldır?
- 2) ABD ve Türkiye yükseköğretim sistemleri nasıldır?
- 3) ABD ve Türkiye yükseköğretim sistemlerinde coğrafya eğitiminin durumu nedir?
- 4) ABD ve Türkiye yükseköğretiminde coğrafya eğitiminin karşılaştırılması sonucu ortaya neler çıkmaktadır?
- 5) Türkiye'de yükseköğretimde coğrafya öğretiminin nitelik ve nicelik yönünden yapılması gerekenler nelerdir?

2.2. Araştırmanın Yöntemi ve Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında sonuca ulaşmak için aşağıdaki yöntemler kullanılmıştır:

- 1) Karşılaştırma Yöntemi: Araştırma kapsamında yükseköğretim sistemleri ve bu sistem içerisinde coğrafya eğitimleri karşılaştırılmıştır. Dolayısı ile karşılaştırma yöntemine araştırmının özellikle son bölümünde başvurulmuştur.
- 2) Örneklem Yöntemi: Bu yöntem ile ABD'deki ve Türkiye'deki iki üniversiteden elde edilen veriler, ülkelerin üst düzey eğitim veren okullarına örnek verilmiştir. Bu okullar her ne kadar ülkelerin seçkin üniversitelerine ait olsalar da ülkelerin kendi

içlerinde coğrafya eğitiminin yükseköğretimde sahip olduğu boyutları ifade etmede genellemeler yapılmasına olanak tanımaktadır. Dolayısı ile örnek alınan yükseköğretim kurumlarının ülkelerin genel olarak yükseköğretim kurumlarına ve bu kurumlar içerisinde coğrafya disiplinine bakış açılarını da yansıttığını söylemek yanlış olmaz.

2.3. Literatür Taraması ve Faydalanılan Kaynaklar

Araştırma kapsamında ABD ve Türkiye eğitim sistemleri genel hatları ile ele alınmış, daha sonra ABD yüksek öğretim sistemi, ABD yüksek öğretimde coğrafya eğitimi, Türk yüksek öğretim sistemi, Türk yüksek öğretimde coğrafya eğitimi konuları ele alınmıştır. Bu konuların ele alınması esnasında ulusal ve uluslar arası kaynaklara en çabuk ulaşım için internetten faydalanılmıştır. Her iki ülkenin eğitim yapıları ile ilgili veriler, eğitim bakanlıklarının resmi sitelerinden elde edilmiştir. Bunun yanı sıra ABD Nüfus Bürosu istatistikleri, OECD istatistikleri ele alınmıştır. ARWU (Academic Ranking of World Universities) verilerine göre dünya sıralamasında sosyal bilimler alanında ilk sıralarda yer alan Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü ve Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümleri incelemesi yapılmak için bu okulların resmi web siteleri üzerinde genel veriler toplanmış, daha sonra bu üniversitelerle iletişim kurularak gerekli veri aktarımı yapılması sağlanmıştır. Genel hatları ile Türk Yükseköğretim Sistemi konusundaki veriler, Yüksek Öğretim Kurumu tarafından yayınlanmış olan Türkiye'nin Yüksek Öğretim Stratejisi kitabından değerlendirilmiştir. Türkiye'de yükseköğretimde coğrafya bölümleri arasından üniversite seçme sınavı sonrası en yüksek puanla öğrenci alan bir edebiyat bir de eğitim fakültesi coğrafya bölümü ele alınmıştır. Bu okullar da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ve Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği bölümleri olarak belirlenmiş, okulların resmi web sitelerinden elde edilen bilgiler, kütüphane çalışmaları ve okullarla yapılan görüşmeler sonrası elde edilen verilerle zenginleştirilerek karşılaştırma yapılabilecek duruma gelinmiştir. Bütün bu çalışmalar yapılırken

internette eğitim alanında Dünya'nın en geniş veri tabanlarından olan ERIC (Education Resources Information Center) kütüphanesinde yer alan makaleler taranmıştır.

BÖLÜM III

ABD EĞİTİM SİSTEMİ

ABD’de eğitim, her eyaletin kendi yönetimi doğrultusunda programların belirlendiği, merkezi olmayan bir yapıdadır. Her eyalet, kendisine uygun bir eğitim modeli geliştirip uygulamak durumundadır. Dolayısı ile 50’nin üzerinde farklı eğitim sisteminin bulunduğunu söylemek yanlış olmaz. Federal yönetimin, yani merkezi yönetimin bunlara müdahalesi söz konusu değildir. Ders kitapları, takip edilecek öğretim metotları gibi konularda merkezi yönetimin hiçbir yaptırımı yoktur. Sadece eyaletlerin çözümleyemediği meselelerin vuku bulması durumunda federal düzeyde arayışlara başvurulabilir (Güçlü ve Bayrakçı, 2004).

ABD’de eğitim sistemi, genel anlamda ezbere dayalı olmayan, teorik bilgilerin yerine uygulamanın üst düzeyde tutulması ile öğrencileri hayata hazırlamaya yönelik etkili bir anlayışa sahiptir. Bu özelliği ile pekçok ülkenin üzerinde bir yerde yer almaktadır.

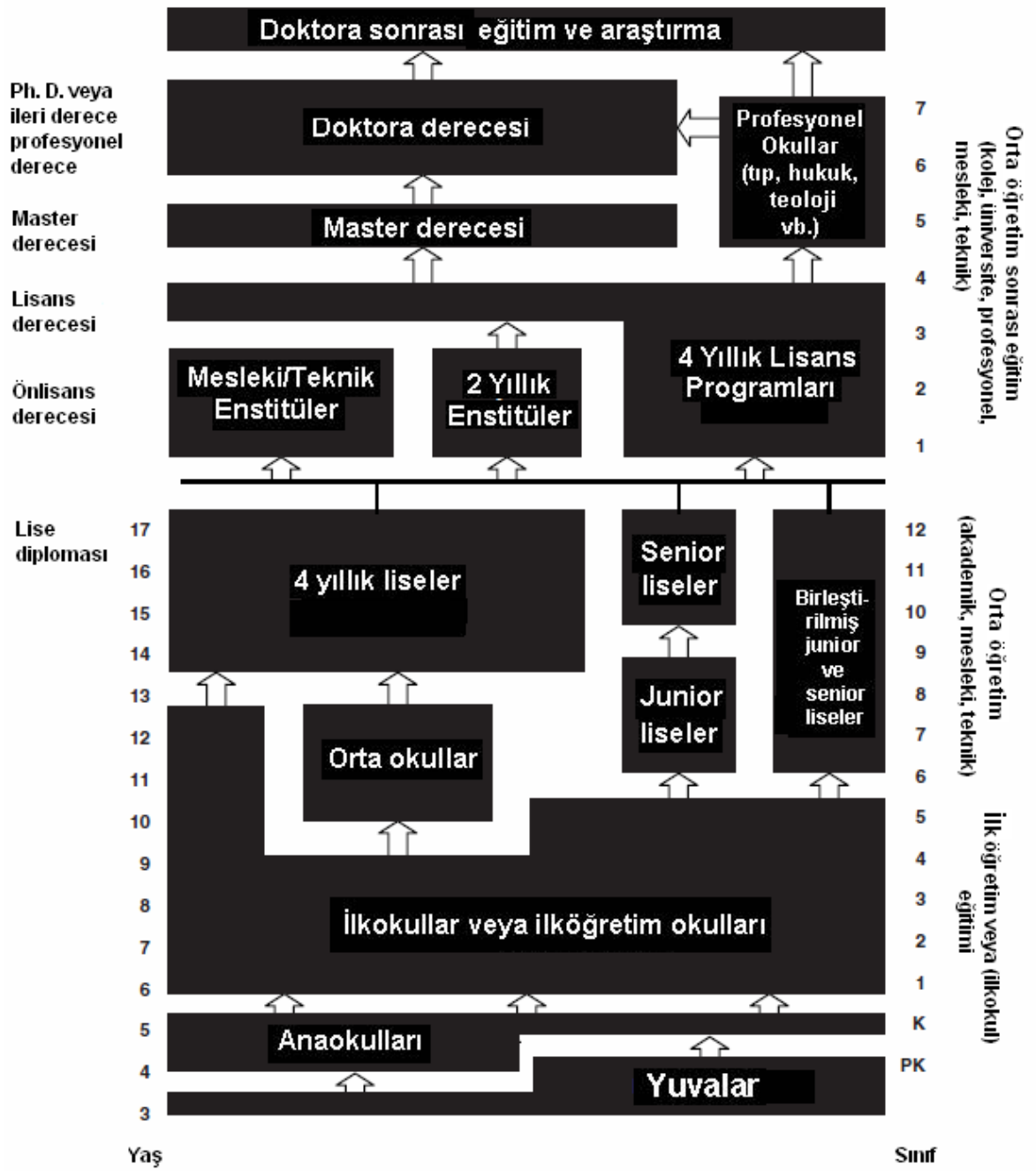
Okul öncesi eğitim, anaokulu öncesi ve ana okulu olarak devlet okullarında ve özel okullarda eğitim vermektedir. Ayrıca erken çocukluk dönemi gelişimine yönelik özel kreşler 3 ve 5 yaşları arası çocukları kabul etmektedir.

Birincil eğitimde (primary education) ilköğretim okullarında eğitim 6 yaşında başlar ve 6 yıl sürer. İkincil eğitim (secondary education) iki kademeye ayrılır. Alt ikincil eğitim (lower secondary education) orta okullarda veya junior liselerde (junior high school) 7. sınıftan 9. sınıfa kadar 3 yıl sürer. Üst ikincil eğitim (upper secondary school) liselerde 3 yıl sürer ve 10. sınıftan 12. sınıfa kadardır. İkincil eğitim sonrası eğitimde (postsecondary), üçüncül olmayan eğitim (nontertiary) toplum kolejlerinde (community college) ve özel, kar amaçlı okullarda 6 aydan 1 yıla kadar mesleki eğitim sertifikası veren okullarla birlikte yürütülür. Mesleki, teknik yüksek eğitim, toplum kolejlerinde 2 yıl sürmektedir ve ön lisans derecesi (associate degree) ile

noktalanır. Akademik yüksek eğitim, lisans (undergraduate) eğitimi ve graduate (lisansüstü) eğitim olarak ikiye ayrılır. İlk kademe, 4 yıl sürer ve lisans derecesi (bachelor's degree) ile sona erer. İkinci kademede yüksek lisans derecesi (master degree) ve tıp ve hukuk programlarında profesyonel sertifika veya profesyonel derece ile karşılık bulurken PhD başta olmak üzere doktora programları ile tamamlanır (NCES, 2003).

Zorunlu eğitim, en az 10 yıldır. Zorunlu eğitim, eyaletlere göre 5., 6. ve 7. yaşlarda başlamaktadır. Eyaletlere göre zorunlu eğitimin bittiği yaş değişmekle birlikte 16-18 yaşlarında, ortalama olarak 17 yaşında sona ermektedir. Buna göre zorunlu eğitim, ortalama 12 yıldır.

Öğrenciler, yaklaşık 1-3 yıl arasında yuva ve anaokullarında eğitim gördükten sonra, 6-8 yıl arasında ilköğretimde sırasıyla eğitim görürler. İlköğretim sonrası, 4-6 yıl arasında sürenin geçtiği ortaöğretim gelmektedir. 18 yaşına gelmiş bir öğrenci, 12.sınıftan mezun olmaktadır. Lise sonrasında eğitimlerine devam etmek isteyen öğrenciler, ya 2 yıllık teknik veya mesleki okullara community veya junior kolejleri adı verilen okullarda devam ederler, ya da 4 yıllık kolej veya üniversiteye girerler. 2 yıllık kolejlere giden öğrencilerin aldıkları dersler, 4 yıllık kolejlerde alınan derslerin ilk iki yılına özdeş olduğundan bu öğrencilerin daha sonra 4 yıllık bir bölümü tamamlama imkanları bulunmaktadır. Teknik veya mesleki eğitim veren okullar, belli bir meslekte uzmanlık kazandırmayı hedeflemektedir. 2 yıllık yüksek okulları bitiren öğrenciler ön lisans derecesi (associate's degree), 4 yıllık üniversite veya kolejleri bitiren öğrenciler ise lisans derecesi (bachelor's degree) almaya hak kazanırlar. Lisans sonrası en az 1 yıllık ilave kurs alınması yüksek lisans derecesini (master derecesini), minimum 3-4 yıllık çalışma ise doktora derecesini beraberinde getirmektedir. Profesyonel okulların, kayıt için değişik talepleri olmaktadır ve program sürelerinin uzunlukları daha fazladır. Bu grubun başında tıp ve hukuk fakülteleri gelmektedir ve lisans seviyesinin üzerine kurslar alınması talep edilmektedir.

Şekil 1: ABD eğitim sisteminin yapısı (Digest of Education Statistics, 2008)

3.1. İlköğretim ve Ortaöğretim

İlköğretim süresi 6 yıldır ve elementary school veya grade school adı verilen okullarda 6-11 yaş aralığını kapsar. ABD’de okul öncesinden başlayarak, ortaöğretimin sonuna kadar süren eğitim süresi, K-12 olarak adlandırılır.

Ortaöğretim, alt ve üst ortaöğretim olarak ikiye ayrılmaktadır. Alt ortaöğretim, 3 yıl süreli olarak middle school veya junior high school adı verilen okullarda 12-14 yaş aralığında, üst ortaöğretim ise high school veya senior high school adlı okullarda 15-17 yaş döneminde yine 3 yıl süreli olarak yapılmaktadır. Bazı kurumlarda bu iki okul birleştirilmiştir.

3.1.1. Kayıtlarda Artış Oranı

Devlet ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında kayıtlarda ciddi yükseliş, 1985 yılında başlamaktadır. 1985–2008 arasında, devlet okullarına kayıt, %26 yükselmiş ve 39,4 milyondan 49,8 milyona çıkmıştır. Özel okul kayıtları, devlet okullarına göre % 9’luk daha düşük bir artış ile 5,6 milyondan 6,1 milyona çıkmıştır. Özel okullarda bu artıştaki azalmanın yıllara göre devam etmesi sonucunda, ilköğretim ve ortaöğretim özel kurumlarında kayıt altına alınan öğrenciler, 1985 yılında %12 iken, 2008 yılında %10,8’e düşmüştür.

İlköğretim devlet okullarında 2008 yılında 1985 yılına göre %29, ortaöğretim devlet okullarında ise yine aynı dönemde % 20’lik bir artış göze çarpmaktadır. Öte yandan 2008–2017 yılları arasında devlet ilköğretim ve ortaöğretim okullarında tahmin edilen artış %9’dur (NCES, 2008).

3.1.2. Öğretmenler

Eylül 2008 döneminde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında tam zamanlı 3,7 milyon öğretmen görev almıştır. Bu rakam, 1998’den bu yana %15 yükselmiştir.

2008 yılında görev alan bu öğretmenlerin 3,2 milyonu devlet okullarında, 0,5 milyonu ise özel okullardadır.

2008 Eylül döneminde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı, 15.3'tür. Bu rakam, 10 yıl önce, 16,4 idi. Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin ortalama yıllık geliri, 50 816 USD'dir.

3.1.3. Öğrenci Performansı

Öğrenci başarısı ile ilgili en önemli verilere National Assessment of Educational Progress (NAEP) (Eğitimde İlerlemede Ulusal Değerlendirme) verilerinden ulaşmak mümkündür. NAEP, 3 alanda bu değerlendirmeleri yapmaktadır. Ulusal Ana NAEP, Eyalet NAEP ve Uzun Dönemdeki Eğilimler için NAEP.

0–500 arasında yapılan puanlama sonucu, 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin okuma seviyeleri, 2007 yılında, 1997 yılına göre yüksek çıkmıştır. 12. sınıf düzeyinde okuma derecesi, 1992 yılına göre 2005 yılında 6 puan daha düşük çıkmıştır. Yine aynı düzeyde, 2005 senesinde kız öğrenciler, erkek öğrencilere göre 13 puan daha yüksek skor elde etmişlerdir.

1990 yılından 2007 yılına gelindiğinde ortalama NAEP matematik skoru, 4.sınıflar için 27 puan, 8.sınıflar için 19 puan artmıştır. 2007 yılında erkeklerin ortalama skoru, kızlardan 2 puan yüksek çıkmıştır.

2003 yılında Uluslararası Bilim ve Matematik Eğilimleri Çalışması ABD'de 4. sınıflar için ortalama matematik skorunun çalışma kapsamına alınan ülkelerden 25'inden yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Yine aynı çalışmada, ABD'de 8. sınıf düzeyinde öğrencilerin 25 eğitim sisteminden daha yüksek, 9 eğitim sisteminden daha düşük dereceler aldığını görmekteyiz (Mullis, 2003).

2006 Program for International Student Assessment (PISA) raporunda, 15 yaş ve üzeri öğrencilerin matematik puanı, 474 olarak OECD ülkelerinin 498 olan ortalamasının altında kalmıştır (PISA, 2006).

3.1.4. Lise Mezuniyetleri ve Okuldan Terkler

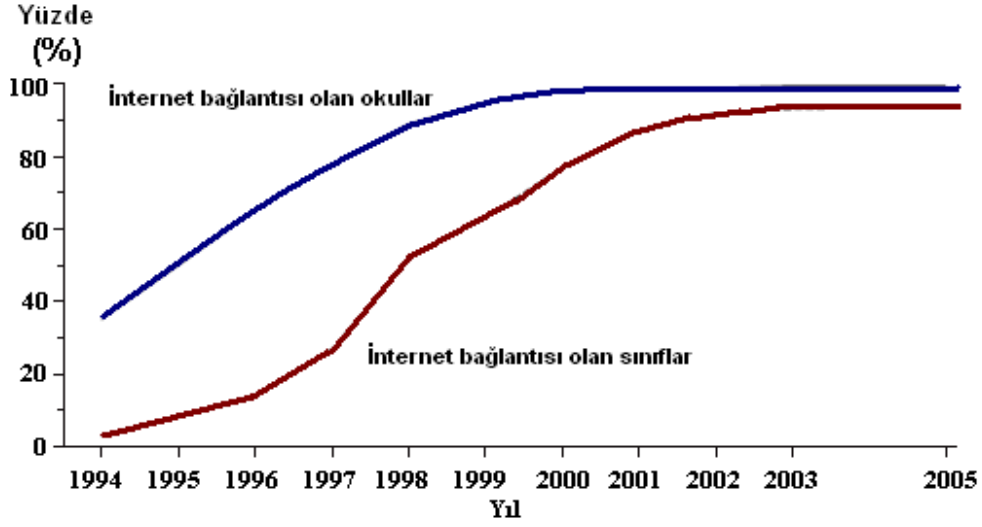
2008-2009 döneminde yaklaşık 3 328 000 lise öğrencisinin mezun olması beklenmektedir. Bu rakamın 3 011 000'i devlet okullarında, 317 000'i ise özel okullarda okumaktadır

16-24 yaş arasında okuldan terkler, son 20 yıl içerisinde azalmıştır. 1987-2006 arasında, okuldan terkerin oranı, %12.6'dan %8.7' ye düşmüştür (U.S. Census Bureau, 2007). Okuldan terkerin oranı hispanik ve siyah kökenli öğrencilerde azalmakla birlikte, hala beyazlardan yüksektir.

3.1.5. Eğitim Teknolojileri ve Sanal Okullar

Devlet okullarındaki bilgisayarların sayısı ortalama 1998 yılında 90 iken, 2005 yılında 154'e yükselmiştir. İnternete bağlı bilgisayarların oranı 1998 yılında %51 iken, 2005 yılında %94'e çıkmıştır (NCES, 2005).

2005 yılında yaklaşık olarak bütün okullar, internet bağlantısına sahip duruma getirilmiştir.

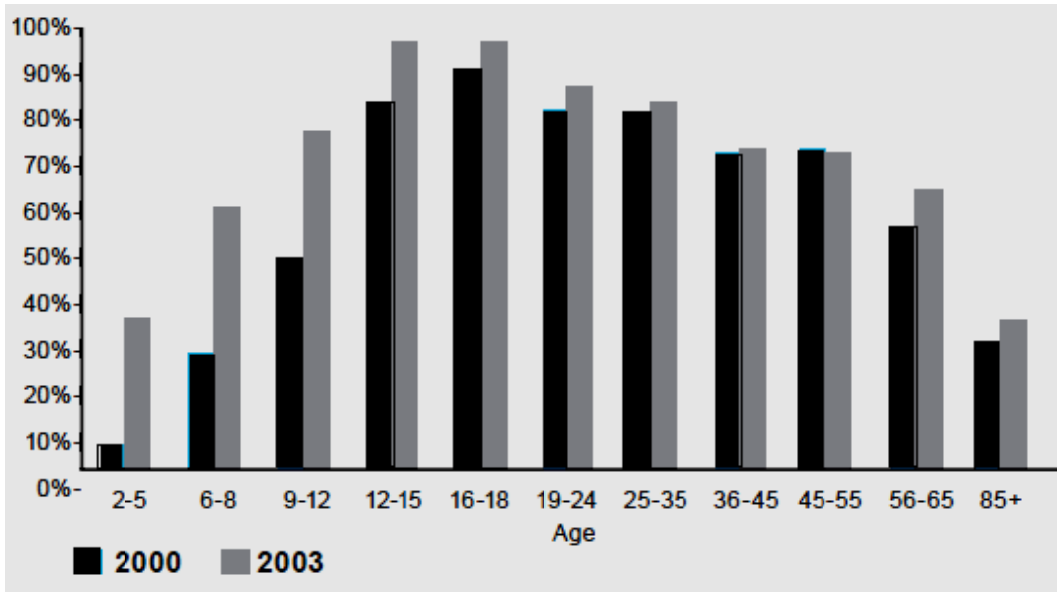

Şekil 2: Devlet Okullarında ve sınıflarında internet bağlantısı yüzdesi (1994–2005 arası) (Wells ve Lewis, 2006)

Son 10 yıl içerisinde okulların % 99'u internet bağlantısına kavuşmuştur. Ortalama her 5 öğrenciden 1'ine bilgisayar düşmektedir. Ancak maalesef okullarda internetin olması, genel olarak bu teknolojinin sınırsız imkânlarının varlığının bütün okullar tarafından bilindiği anlamına gelmemektedir. Okullarda bilgisayarların eğitim teknolojilerinde kullanılmasının yerine bilgisayar odası adı altında sınıflara kilitli hale dönüştürülmesi, bu alandaki ilerlemeleri sınırlandırmaktadır. Bu yüzden öğrenciler, internet kullanımı konusundaki uzmanlıklarını okulda değil evde kazanmaktadırlar (Rathbun ve West, 2003).

Bugünün öğrencileri hemen her yaşta, öğretmenlerinin bilgisayar bilgilerinin ötesinde bilgiye sahiptir. Konu ile ilgili araştırmaları internet üzerinde yapmayı daha kolay ve pratik bir şekilde yapabilmektedirler (Levin ve Arafah, 2002). Kendisini geliştiren öğretmenler tarafından bu durum anlaşılmaktadır. Bilgisayarın sunduğu sınırsız fırsatlara bu öğretmenler uyum sağlayabilmekte, öğrencilerin yüksek düzeyde algılama ve motivasyonu için mevcut imkânlardan yararlanabilmektedirler.

ABD Eğitim Bakanlığı Eğitim İstatistikleri Ulusal Merkezi tarafından ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin %72'sinin yaz boyunca evde bilgisayar kullandığı ve %99 anaokulu öğrencisinin evinde veya okulunda bilgisayara sahip olduğu belirlenmiştir (Rathbun ve West, 2003). Evinde bilgisayar olmayan düşük gelir grubundaki öğrencilerin kendi arzularıyla okulda, kütüphanede veya bir arkadaşının evinde bu teknolojiye sahip olmaya çalıştığı ve bunu başardığı tespit edilmiştir.

Şekil 3: Yaş gruplarına göre internet kullanımı (National Education Technology Plan, 2004)

ABD’de eğitim teknolojileriyle ilgili bir problem varsa o da bu konuda ayrılan kaynakların azlığı değil, bu teknolojilerin nasıl kullanılacağı konusunda alt yapının yetersizliğidir. Ancak günümüzde bu durumda olumlu yönde gelişmeler ortaya çıkmıştır. Eyaletler, yerel idareler ve okullar, kaynakların etkili bir şekilde kullanımı için çalışmalar yapmaktadırlar. Küçük bölgelerde sıklıkla olmak üzere yapılandırmacı eğitim modelleri, müfredat düzenlemesinde ve organizasyon yapılandırmasında eğitim teknolojileriyle birlikte mükemmel sonuçlar ortaya çıkartmaktadır.

Öte yandan yaklaşık 10 yıldır online tabanlı öğrenmeye yönelik sanal okullar büyük bir büyümeye sahip olmuştur. 2004 yılı itibarı ile en az 15 eyalet, sanal okullarda öğrenim olanağı sunmaktadır. Yüz binlerce öğrenci, sanal okulların avantajlarından yararlanmaktadır. Takip eden 10 yıl içerisinde bütün eyaletlerin bu fırsatı sınırları içerisinde yaşayan insanlarına sunması beklenmektedir.

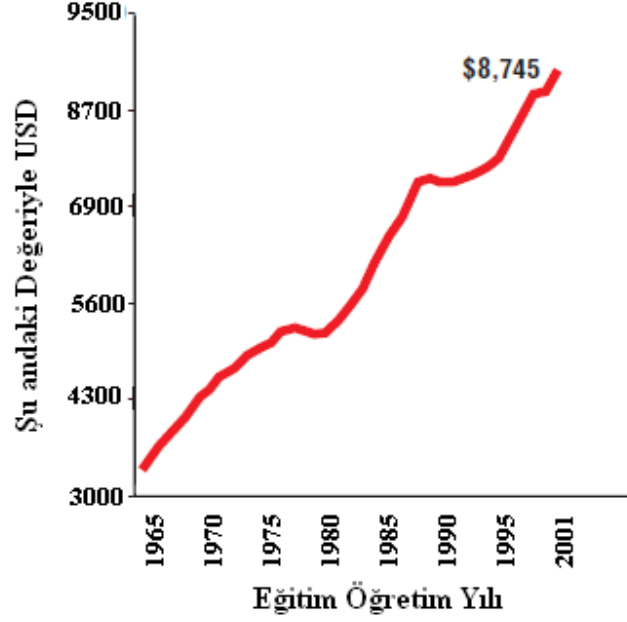
Sanal öğrenmeye yönelik geliştirilen projeler, “e-learning” ve “virtual schooling” adıyla anılmaktadırlar. Bu iki proje, aslında aynı üründür. “E-learning” zaman, yer ve hız açısından daha esnek yapıdadır. Öğretmenlere, bilgilerini yenileme ve yapılandırma konularında büyük olanaklar sunar. Yüksek öğretimde, 4 yıllık devlet enstitülerinin %90’a yakını, özel enstitülerin ise yarısından fazlası online tabanlı eğitimin değişik türlerini sunmaktadırlar.

“Virtual Schools” ise tam teşekküllü eğitim organizasyonlarının sunduğu online tabanlı eğitimi vermektedir. Eyaletlerde bu alanda çalışan acenteler, üniversiteler, okul bölgeleri ve 80’den fazla okul tarafından bu imkân sunulmaktadır. 80’in üzerindeki okul, bölge idarelerinin, eyalet idaresinin ve diğer sponsorların onayı ile bu hizmeti sunduğundan cyber-charter okulları olarak adlandırılmaktadırlar (National Charter School Directory, 2004). Bu alandaki okullar içerisinde Florida Virtual School diğerlerine örnek oluşturmaktadır.

3.1.6. Eğitim Harcamaları

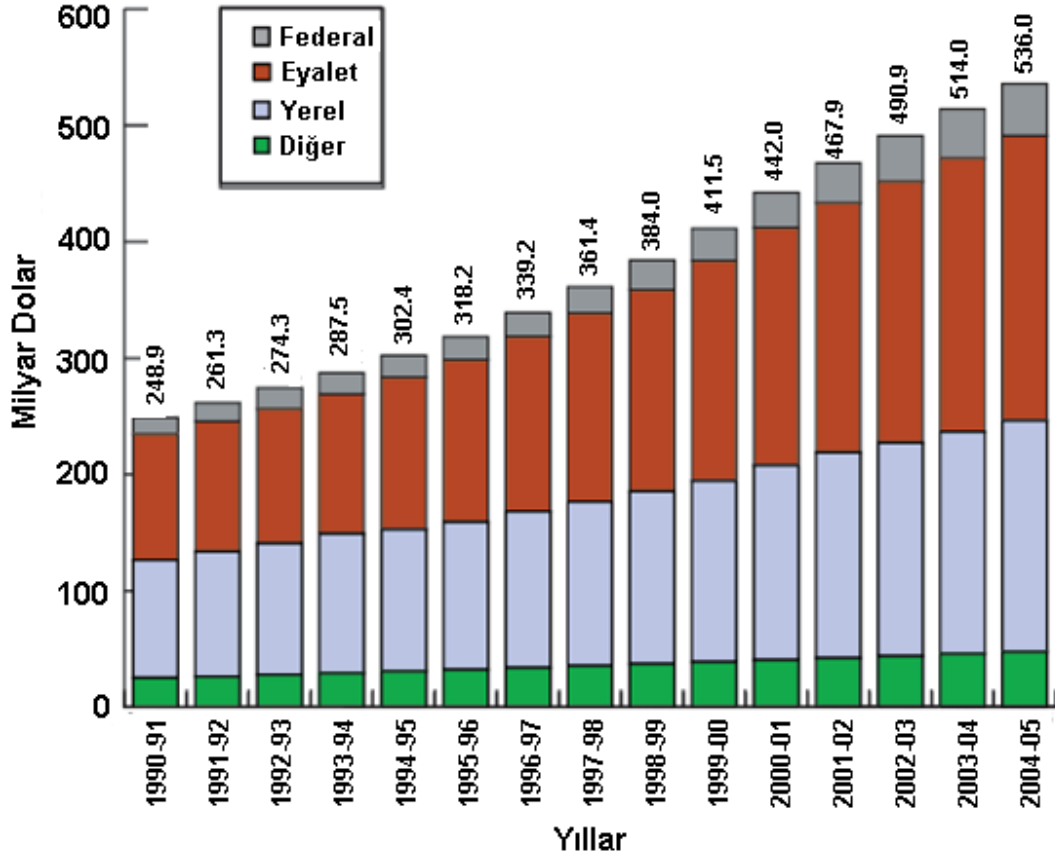
Bugünkü şartlarda ABD, eğitime dünya ülkeleri içerisinde İsviçre’den sonra en çok parayı harcayan ikinci ülkedir. Yaklaşık olarak ilköğretim ve lise seviyesinde federal hükümet, eyaletler ve yerel idareler bazında ortalama 8700 USD harcanmaktadır.(NCES, 2003) Son 20 yıl içerisinde ABD, eğitime milyarlarca dolar harcamıştır. Sadece 2003–2004 eğitim öğretim yılında yerel, eyalet ve federal idareleri tarafından eğitime 500 milyar USD harcanmıştır.

Başkan George W. Bush'un 2005 yılı için açıklamış olduğu federal hükümet eğitim bütçesi, %49 artışla rekor seviyeye ulaşmıştır (US Department of Education, 2004).

Şekil 4: Her bir öğrenci için ortalama harcama miktarı (National Education Technology Plan, 2004)

Eğitim harcamalarının ilk ve ortaöğretimde 2004-2005 döneminde 536 milyar dolara ulaştığını görmekteyiz ve bu rakamın federal, eyalet, lokal ve diğer organlara düşen payı aşağıda gösterilmiştir:

Şekil 5: ABD’de İlköğretimde ve Ortaöğretimde Federal, Eyalet, Bölgesel Yönetimlerin ve Diğer Faktörlerin Finansal Katkı Miktarları (10 Facts About Educational Funding, 2005)

3.1.7. “No Child Left Behind” Projesi

Eğitimin gelişimine yönelik olarak No Child Left Behind (Arkada Hiçbir Çocuk Kalmamalı) Projesi Anlaşması, iki partinin de desteğiyle 2001 senesinde kongreden geçti. Projenin amacı 10 yıl içerisinde okuma yazma oranını %100’e taşımak, milyonlarca çocuğu, başarılı bir şekilde eğitime kazandırmaktı. Şu anda eğitimde gelinen nokta ile projeye başlandığındaki nokta kıyaslandığında çok büyük bir adımın atılmış olduğunu görmekteyiz. Kullanım oranı artan yeni teknolojilerle

birleştirildiğinde, 10 yıl sonraki eğitimin çok daha yüksek seviyede olacağı tahmininde bulunmamız hatalı olmaz.

“No Child Left Behind” projesinin ana prensipleri şunlardır:

Okulların, öğrencilerin öğrenme sürecinde sorumluluklarını yerine getirmesini sağlamak

Hedeflere ulaşmada okulların çağın gereklerine cevap verebilir hale getirilmesi

Performansı düşük okulların dışında ailelere başka okul seçenekleri sunmak

Öğrencilerin öğrenmesinde en iyi yöntemi araştırarak bulup uygulamak (National Education Technology Plan, 2004).

3.2. Yüksek Öğretim

3.2.1. ABD’de Yükseköğretime Giriş Sistemi

Amerika Birleşik Devletleri’nde merkezi bir yükseköğretim seçme ve yerleştirme sınavı ve bu sınavı yürüten sistem bulunmamaktadır. Üniversiteler, öğrenci kabullerini kendilerine göre uyguladıkları sınavlarla belirlerler ve bu konuda özgürdürler. Ancak genel olarak bakıldığında bir yetenek testi olan SAT, bir başarı testi olan ACT, lise notları, okul derecesi, tavsiye mektupları gibi evraklar talep edilir. Öğrenciler genellikle istedikleri okula kaydolabilmektedirler (Günay ve Gür, 2009)

ABD yükseköğretim kurumlarına girişte değişik kriterler ele alınmakla birlikte bu kriterleri aşağıdaki tabloda olduğu gibi yüzde ağırlıklarına göre gruplandırmak mümkündür:

Tablo 1: ABD Yükseköğretim Kurumlarına Öğrenci Kabulünde Kullanılan Kriterler ve Bunların Kurum Türüne Göre Kullanılma Oranları (%) (Gürüz, 2008)

Kriterler	Kamu		Kâr Amacı Gütmeyen Özel Kurumlar		Kâr Amaçlı Özel Kurumlar	
	4 Yıl	2 Yıl	4 Yıl	2 Yıl	4 Yıl	2 Yıl
Merkezi Test Sonuçları	83,4	3,6	70,3	26,3	9,6	12,2
Lise Mezuniyet Not Ortalaması	68,3	2,0	64,5	23,7	10,9	4,6
Sınıfında Kaçınıcı Olduğu	29,8	0,2	20,4	5,9	1,6	0,6
Lise Değerlendirmesi	78,3	4,2	78,8	50,8	48,6	30,8
Yükseköğretime Hazırlık Programına Katılım	48,1	0,8	24,6	1,7	0,6	0,0
Referans Mektupları	7,9	0,2	50,7	18,6	4,8	3,2
Diğer Yetenek ve Yeterlilikler	5,9	0,3	9,9	7,6	15,0	9,4
Yabancı Dil Olarak İngilizce Dilbilgisi	80,0	4,0	70,2	26,3	46,0	10,4
Açık Kabul	13,3	93,0	12,6	37,3	42,2	55,4

ABD’de ortaöğretim kurumlarında bitirme sınavı ve ortaöğretim başarısını ve bu düzeyde edinilen bilgileri ölçen İngiltere, Almanya ve Fransa’dakine benzer sınavlar yoktur. Her yükseköğretim kurumu alacağı öğrenci sayısını ve öğrenci alma kriterlerini kendisi belirler. Bu durumda ortaöğretimden yükseköğretime geçişte çok sayıda ölçüt kullanılmaktadır. Bu ölçütler, ortaöğretim başarı ortalaması ve merkezi testler olarak gruplandırmak mümkündür.

Bu amaca yönelik olarak uygulanan merkezi testlerin başında SAT (Scholastic Assessment Test) adı ile bilinen yetenek sınavı gelmektedir. SAT ilk olarak 1925 yılında ABD'nin doğusunda yer alan ve Ivy League olarak bilinen Harvard, Yale, Princeton üniversitelerine öğrenci kabulünde bir standardı tutturma amacı ile ortaya çıkmıştır. Daha sonraki dönemde bu testi uygulaması için ETS (Educational Testing Service) adlı kuruluş kurulmuştur. SAT, SAT1 ve SAT2 testi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. SAT bünyesinde ortaöğretim müfredatına dayalı bilgi ölçümü, toplam testin %10'unu geçmemektedir. Sınavın tamamen çoktan seçmeli sorulardan oluşmasına getirilen eleştiriler, 2005 yılından itibaren iki sayfayı geçmeyen ve 25 dakika süreli İngilizce kompozisyon ve çoktan seçmeli olmayan matematik sorularının ilavesini beraberinde getirmiştir. Bu yeni eklemelerle SAT1 sınavı, 3 saat 45 dakikalık bir süreye çıkmıştır. Sınav matematik, anlama ve yazma olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Her bölümde alınan en az puan 200, en çok 800'dür. Sınavın tam puanı, 2400'dür. SAT1 sınavı yılda 7 kez düzenlenmektedir. SAT1 sınavı, genellikle dikkati, karşılaştırmayı ve yeteneği ölçmeye yöneliktir. ETS tarafından ortaöğretimdeki müfredatın ne derece bilindiğini ölçmeye yönelik olarak SAT2 sınavı geliştirilmiştir. Bu sınav, edebiyat, ABD tarihi, dünya tarihi, matematik, biyoloji, fizik, kimya, Çince, Fransızca, Almanca, Modern İbranice, İtalyanca, Japonca, Korece, İtalyanca, Latince ve İspanyolca konularında verilmektedir.

ABD'de pek çok üniversite öğrenci alımında SAT1 sınavını yeterli görmektedir. SAT1, ilk çıktığında ABD'nin doğusundaki yüksek standartlardaki üniversitelere öğrenci kabulünde standardı yakalama gayesi güdülmüştü. Ancak daha sonra bu sınav ülkenin batısında ve genelinde yaygınlaşmıştır. ABD'de yükseköğretime başvuruların artması ve başvuruların ülkenin her kesiminden gelmesi, yeni bir sınav gündeme getirmiş ve ACT adı ile bilinen American College Testing adlı kuruluş tarafından ACT sınavı, 1959 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu sınav, çoktan seçmeli 4 ayrı testten oluşmaktadır. İngilizce, matematik, okuma ve fen bilimleri sınavı, bu testleri oluşturmaktadır. İngilizce kompozisyon sınavı ise isteğe bağlı

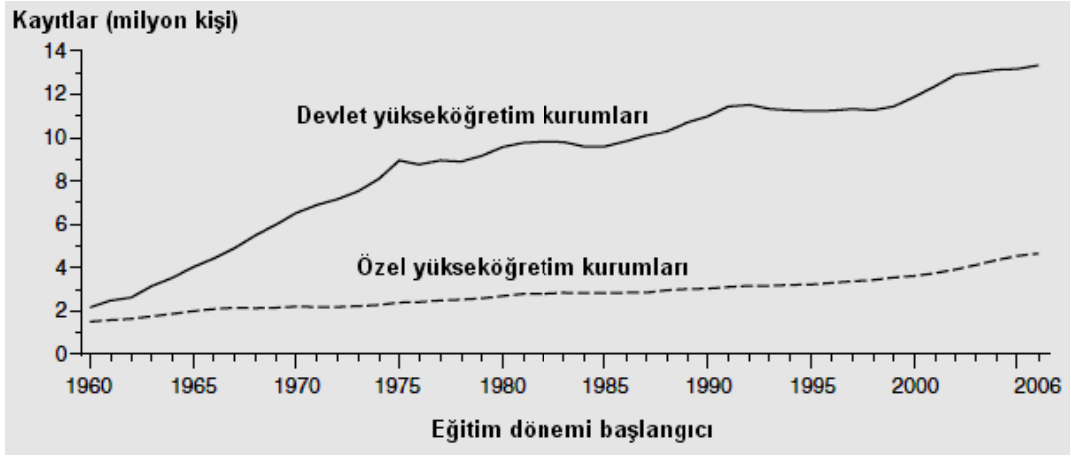
olarak verilmektedir. ACT sınavının tam puanı 36'dır ve süresi 3 saat 25 dakikadır. SAT1 ile ACT arasında çok küçük farklar dışında bir fark bulunmamaktadır.

İster SAT olsun ister ACT, ABD yükseköğretiminde hiçbir kurum, sadece bu sınavlara bakarak öğrenci kabulü yapmamaktadır. Ortaöğretim başarısı, öğrencinin ders dışı faaliyetlere katılım oranı, referans mektupları, öğrencinin başvuru sırasında yazdığı başvuru kompozisyonu, öğrenci alımında ele alınan diğer ölçütlerdir.

ABD'de öğrenciler, bu sınavları, lisenin ikinci sınıfının sonundan itibaren alabilmektedirler. Dolayısı ile lise son sınıf müfredatından öğrenciler sorularla karşılaşmamakta, bu sınavların ortaöğretim başarısı ile birlikte değerlendirilmesi durumunda bir anlam taşıması söz konusu olmaktadır.

3.2.2. Kolej Kayıtları

Kolej kayıtları, Eylül 2008 döneminde 18,2 milyon olarak tasarlanmıştır ve bu, 2007 yılı hariç diğer yıllardan daha yüksektir. Kolej kayıtlarında 2009–2017 arasındaki dönemde, yeni rekorlar beklenmektedir. 2007–2017 arasında kayıtların %10 oranında artışı beklenmektedir. Kolej yaşı nüfusu arasındaki kayıtlar 18-24 yaşlarına denk gelmektedir ve 1997-2007 arasında %16 artmıştır. Bu artış, toplam kolej kayıtlarının %26 gibi bir artış göstermesine etki etmiştir. Yine aynı dönemde tam zamanlı öğrencilerin oranında %34'lük bir artış olurken, yarı zamanlı öğrencilerdeki artış %15'te kalmıştır. Öte yandan, erkek öğrencilerin kayıtlarında %22 olan artış, kız öğrencilerin kayıtlarında olan %29'lük kayıt artışının altında kalmıştır.

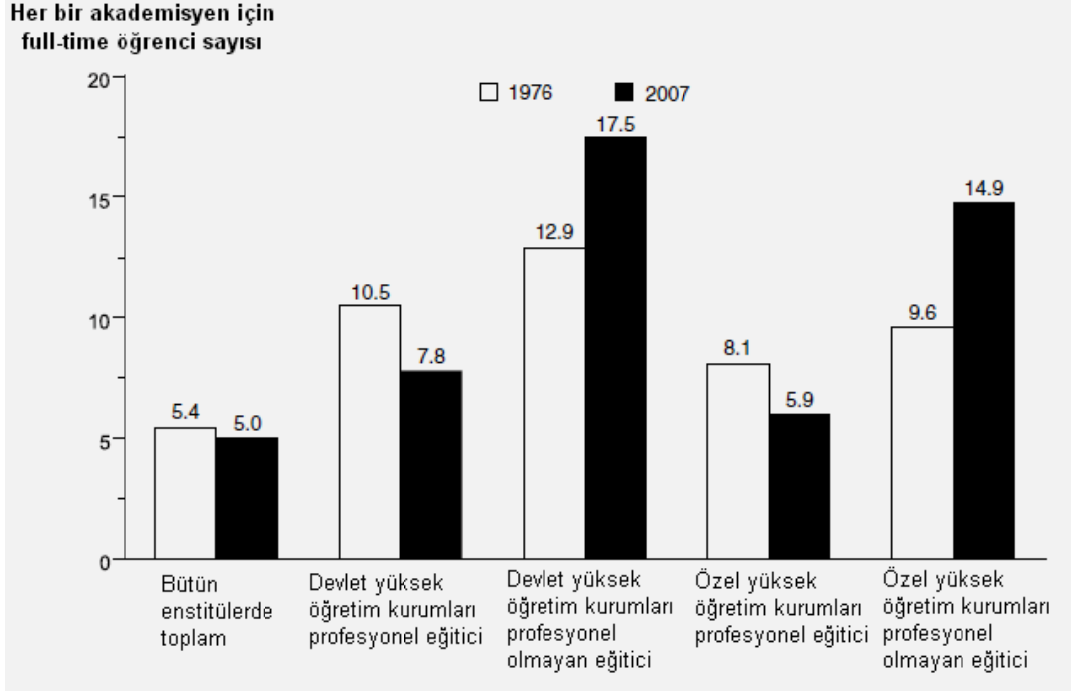
Şekil 6: 1960–61 ve 2006–07 arasında yükseköğretim kurumlarında kayıtlar

3.2.3. Akademisyenler

ABD yükseköğretim kurumlarında akademik personelin 4 seviyede olduğunu görmekteyiz.

Eğitmen(instructor) ve asistan profesörler (assistant professor), sıklıkla memuriyete başlangıç pozisyonundadır ve yayınlanmış bir araştırmanın veya buna benzer bir başarının beklendiği seviyedeki eğitimcilerdir. Eğer değerlendirme sonucu başarılı bulunurlarsa asistan profesörler memuriyete alınırlar ve doçent olarak (associate professor) sürekli çalışma hakkı kazanırlar. Memuriyete alınan doçentler daha sonra profesör doktorluk (full professor) statüsüne ilerleyerek akademik komitede yer bulabilir. Bu durumda, doktora tezlerine danışmanlık yapabilir, öğretmenlik ve araştırmacılık vasıflarını devam ettirebilir. Bu sistem, son yıllarda yeniden yapılandırılmıştır, bazı kurumlar tamamen terk etmiştir. Ancak ABD yükseköğretiminin gelişmesinde hala önemli bir yere sahiptir.

Sonbahar 2007 döneminde, ön lisans ve yukarısında diploma veren kurumlarda çalışan fakülte üyelerinin sayısı 1.4 milyondur ve bunların 700 bini yarı zamanlı olarak çalışmaktadır. Ayrıca, enstitülerde 300 bin asistan görev yapmaktadır.

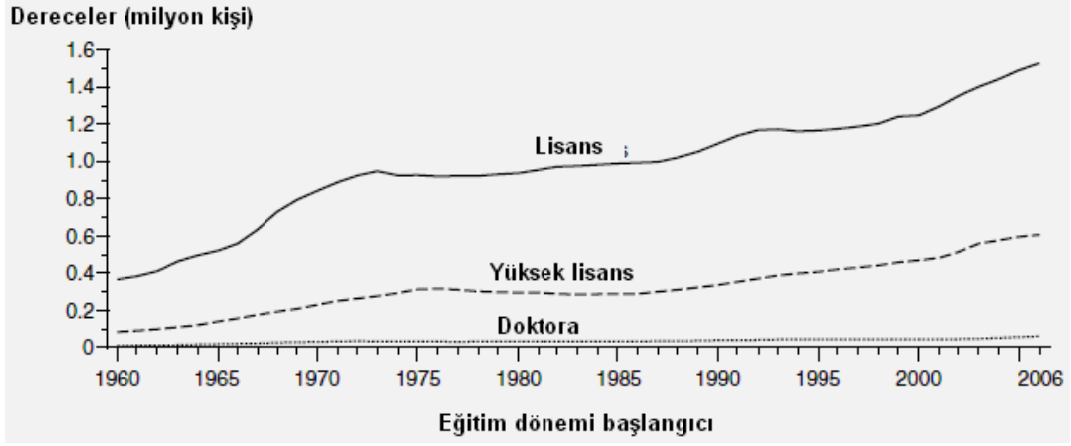

Şekil 7: Devlet ve özel yükseköğretim kurumlarında her bir akademisyen başına düşen tam zamanlı öğrenci sayısı (1976 ve 2007 yılları)

3.2.4. Yüksek Öğretimde Dereceler

2008–2009 akademik döneminde, yüksek öğretim dereceleri için 731 000 ön lisans derecesi, 1 603 000 lisans derecesi, 649 000 yüksek lisans derecesi, 93 300 ilk profesyonel derece ve 61 700 doktora derecesi tasarlanmıştır. 1996–1997 ve 2006–2007 arasında bütün seviyelerde verilen dereceler artmıştır. 2006–2007 döneminde 1996–1997 dönemine göre ön lisans derecesi alan öğrenciler %27, lisans derecesi alanlar %30, yüksek lisans derecesi alanlar %44, ilk profesyonel derecesini alanlar %14, doktora derecesini alanlar ise %32 oranında artmıştır. 1996–1997 ve 2006–2007 dönemleri arasında, lisans derecesi alan erkek öğrenciler %25 artarken kız öğrencilerde %34'lük bir artış olmuştur. Yine aynı dönemler arasında lisans derecesi kazanan beyaz öğrenciler %22 artarken, siyah öğrenciler %55, Hispanik öğrenciler % 84, Asya-Pasifik Adaları grubundaki öğrenciler %53, Kızılderili ve Alaska'lı öğrenciler ise %54 artmıştır. 2006–2007 döneminde lisans derecesi alan bütün

öğrenciler içerisinde Beyaz öğrenciler %72, Siyah öğrenciler %10, Hispanik öğrenciler %8, Asya-Pasifik Adaları öğrencileri %7 ve Kızılderili-Alaska'lı öğrenciler ise %1'lik dilimi oluşturmuşlardır. (NCES, 2008)

Şekil 8: 1960–61 ve 2006–07 arasında yükseköğretim kurumlarında verilen dereceler

3.2.4.1. Associate Degrees (Ön lisans Derecesi)

Ön lisans derecesi akademik ve profesyonel alanda verilmektedir. Ön lisans derecesini kazananların kredileri, belirli şartlar sağlanırsa lisans düzeyine taşınabilir. Kredilerin lisans seviyesine taşınması, yüksek öğretim kurumları arasında anlaşmalarla belirlenmektedir. Bu anlaşmalar, toplum kolejlerinde (community college) alınan hangi kursun, lisans seviyesinde alınacak hangi kursa eşdeğer olduğunun belirlendiği anlaşmalardır.

Bir ön lisans derecesi, en az iki yıl olmak ve dört yılı geçmemek kaydıyla bir tam zamanlı akademik çalışmanın veya 60'dan fazla, 120'den az olmak kaydıyla kredi kazanılan programların tamamlanmasıyla kazanılır (NCES, 2002). Sertifika ve diploma veren programlardan farkı, ön lisans derecesinin yükseköğretim dereceleri arasında yer almasıdır. Ön lisans derecelerinin çoğu, Sanatta Ön lisans (Associate of Arts-AA) veya Bilimde Ön lisans (Associate of Science-AS) alanlarındadır.

Profesyonel, teknik ve terminolojik programlar, Uygulamalı Bilimlerde Ön lisans (Associate of Applied Science -AAS) adını almaktadır.

Sıklıkla talep edilen ön lisans programlarında verilen ünvanlar, aşağıda belirtilmiştir: (www.ed.gov)

Associate of Applied Business (A.A.B.) - Uygulamalı Ekonomide Ön lisans

Associate of Applied Science (A.A.S.) - Uygulamalı Bilimde Ön lisans

Associate of Applied Technology (A.A.T.) - Uygulamalı Teknolojide Ön lisans

Associate of Arts (A.A.) - Sanatta Ön lisans

Associate of Arts in Teaching (A.A.T.) - Öğretmenlikte Ön lisans

Associate of Business Administration (A.B.A.) - İş İdaresinde Ön lisans

Associate of Electrical Engineering Technology (A.E.E.T.) – Elektrik Mühendisliği Teknolojisinde Ön lisans

Associate of Electronics (A.E.) – Elektronikte Ön lisans

Associate of Engineering (A.E./A.Eng.) – Mühendislikte Ön lisans

Associate of Engineering Technology (A.E.T./A.Eng. T.) – Mühendislik Teknolojisinde Ön lisans

Associate of Forestry (A.F.) – Ormancılıkta Ön lisans

Associate of General Studies (A.G.S.) – Genel Çalışmalarda Ön lisans

Associate of Industrial Technology (A.I.T.) – Endüstri Teknolojisinde Ön lisans

Associate of Nursing (A.N.)/Associate Degree Nurse/Nursing (A.D.N.) – Hemşirelikte Ön lisans

Associate of Occupational Studies (A.O.S.) – Mesleki Çalışmalarda Ön lisans

Associate of Science (A.S.) – Bilimde Ön lisans

Associate of Science in Computer Assisted Design (A.S.-C.A.D.) – Bilgisayar Destekli Tasarımda Ön lisans

Associate of Technology (A.T.) – Teknolojide Ön lisans

3.2.4.2. Bachelor's Degree (Lisans Derecesi)

Lisans derecesi, en az 4, ancak 5 yıldan fazla olmayan tam zamanlı okumaya eşdeğer kolej seviyesindeki çalışmaya denir şeklinde tanımlanabilir.

Lisans derecesi, ABD'de en yaygın yüksek öğrenim derecesidir ve ABD yüksek öğretiminde ilerleme olanağı tanımaktadır. ABD lisans derecesi, 4 yılda tamamlanmaya yönelik olarak planlanmıştır. Bununla birlikte, pek çok program, tamamlanması daha uzun süre alabilmektedir. Bu derece, akademik veya profesyonel alanlarda çalışma olanağı sunmaktadır. Bu programlar, sınıfta ders işlemeye alternatif olarak işletmelerde, sanayide, devlet dairelerinde uygulamalı eğitim olanağını da sunmaktadırlar (NCES, 2002).

ABD lisans programları, öğrencilerden genelde çalışma alanının büyüklüğüne bağlı olarak belirlenmiş genel veya serbest alanlarındaki dersleri majör olarak tanımlanan branşlara giriş bilgisi olarak almalarını talep eder. Pek çok öğrenci, Advanced Placement sınav sonuçlarından almış olduğu 3 ve yukarıdaki puan belgesini veya uluslararası bakalorya (International Baccalaureate-IB) belgelerini ibraz ederek bu derslerden muaf olabilmektedir (www.ed.gov). ABD'de bachelor's degree sahibi olabilmek için öğrencilerin, alanlarına hâkim olacak düzeye gelmiş olmalarını eğitimciler takip eder. Öğrenciler, mezun olduktan sonra piyasaya atılırlar veya alanlarıyla ilgili eğitimlerine devam etsinler, kendi alanları dışında bir takım artı özelliğe (yabancı bir dili konuşabilmek, bilgisayara hâkim olabilmek gibi) de sahip olmak zorundadır. Lise seviyesinde kazanılan yetenekler, bu alandaki boşluğu doldurmaya yetmemektedir.

Lisans derecelerinin çoğu, Bachelor of Arts -BA or AB (Sanatta lisans) or Bachelor of Science -BS or SB (Bilimde Lisans) ünvanı vermektedir. Ancak bunlara ilave olarak pek çok başka ünvan da bulunmaktadır.

3.2.4.2.1. Sık Olarak Alman Lisans Derecesi Ünvanları

Bachelor of Architecture (B.Arch.) – Mimarlıkta Lisans

Bachelor of Arts/Artium Baccalaureus (B.A., A.B.) – Sanatta Lisans

Bachelor of Business (B.B.)/Bachelor of Business Administration (B.B.A.) – İş İdaresinde Lisans

Bachelor of Science in Business (B.S.B.) – İşletme Biliminde Lisans

Bachelor of Canon Law (B.C.L.) – Genel Hukukta Lisans

Bachelor of Computer Science (B.C.S.)/Bachelor of Science in Computer Science (B.S.C.S.)–Bilgisayar Biliminde Lisans

Bachelor of Criminal Justice (B.C.J.)/Bachelor of Science in Criminal Justice (B.S.C.J.) –Ceza Hukukunda Lisans

Bachelor of Divinity (B.D.) İlahiyatta Lisans

Bachelor of Education (B.Ed.)/Bachelor of Science in Education (B.S.Ed.) Eğitim Biliminde Lisans

Bachelor of Wireless Engineering (B.W.E.) - Kablosuz Mühendislikte Lisans

Bachelor of Engineering (B.E./B.Eng.)/Bachelor of Science in Engineering (B.S.E./B.S.EN.)–Mühendislikte Lisans Bachelor of Science in Aerospace Engineering (B.S.A.E.) – Uzay Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Agricultural Engineering (B.S.A.E.) – Ziraat Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Biological Systems (B.S.B.S.) – Biyolojik Sistemlerde Lisans

Bachelor of Science in Biosystems and Agricultural Engineering (B.S.B.A.E.) – Biyosistemler ve Ziraat Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Biological Engineering (B.S.B.E.) – Biyoloji Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Biomedical Engineering (B.B.m.E.)/Bachelor of Science in Biomedical Engineering (B.S.B.E./B.S.B.M.E.) – Biyomedikal Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Chemical Engineering (B.S.Ch.E.)

Bachelor of Science in Chemical and Biomolecular Engineering (B.S.Ch.B.E.) – Kimya ve Biyomoleküler Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Chemical and Materials Engineering (B.S.C.M.E.) – Kimya ve Madde Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Civil Engineering (B.C.E.)/Bachelor of Science in Civil Engineering (B.S.C.E.) – İnşaat Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Civil and Infrastructure Engineering (B.S.-C.I.E.) – İnşaat ve Altyapı Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Computer Engineering (B.Comp.E.)/Bachelor of Science in Computer Engineering (B.S.C.E./B.S.Co.E/B.S.Cp.E./B.S.Cmp.E./B.S.C.P.)–Bilgisayar Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Computer Science and Engineering (B.S.C.S.E.) – Bilim ve Bilgisayar Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Electrical and Computer Engineering (B.S.E.C.E.) – Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Electrical Engineering (B.E.E.)/Bachelor of Science in Electrical Engineering (B.S.E.E.) Elektrik Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Engineering Management (B.S.E.Mgt.) – Mühendislik Yönetiminde Lisans

Bachelor of Science in Environmental Engineering (B.S.En.E./B.S.Env.E.) – Çevre Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Fiber Engineering (B.F.E.) – Fiber Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Industrial Engineering (B.S.I.E.)- Endüstri Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Manufacturing Engineering (B.S.Mfg.E.) – İmalat Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Manufacturing Systems Engineering (B.S.M.S.E.) – İmalat Sistemleri Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Materials Science and Engineering (B.S.M.S.E.) – Madde Bilimleri ve Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Mechanical Engineering (B.M.E.)/Bachelor of Science in Mechanical Engineering (B.S.M.E.) - Mekanik Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Metallurgical Engineering (B.S.Mt.E.) – Metalurji Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Mining Engineering (B.S.MI.E.) – Maden Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Science in Systems (B.S.-SYST.) – Sistem Bilimlerinde Lisans

Bachelor of Software Engineering (B.S.W.E.)/Bachelor of Science in Software Engineering (B.S.S.E.) – Yazılım Mühendisliğinde Lisans

Bachelor of Fine Arts (B.F.A.) – Güzel Sanatlarda Lisans

Bachelor of Forestry (B.F.) – Ormancılıkta Lisans

Bachelor of Science in Forest Research (B.S.For.Res.) – Orman Araştırmacılığında Lisans

Bachelor of Hebrew Letters (B.H.L.) – İbranicede Lisans

Bachelor of Journalism (B.J.) – Habercilikte Lisans

Bachelor of Laws (LL.B.) – Hukukta Lisans

Bachelor of Literature (B.Lit.) – Edebiyatta Lisans

Bachelor of Marine Science (B.M.S.) – Deniz bilimlerinde Lisans

Bachelor of Music (B.M.) – Müzikte Lisans

Bachelor of Nursing (B.N.)/Bachelor of Science in Nursing (B.S.N.) – Hemşirelikte Lisans

Bachelor of Pharmacy (B.Pharm.) – Eczacılıkta Lisans

Bachelor of Philosophy (B.Phil.) – Filozofide Lisans

Bachelor of Religious Education (B.R.E.) – Din

Bachelor of Science – Bilimde Lisans

Bachelor of Science in Chemistry (B.S.Ch.) – Kimyada Lisans

Bachelor of Technology (B.T./B.Tech.) – Teknolojide Lisans

3.2.4.3. Post Bachelor's Certificate (Lisans Sonrası Sertifika Programları)

ABD’de sayılı yüksek öğretim kurumu, lisans eğitiminden hemen sonra, uzman sertifikası veya diploma olarak adlandırılan derecelerin verildiği programları sunmaktadır. Bu sertifikalar, yabancı dil, bilgisayar yazılımları gibi konularda bilgi ve becerilerde uzmanlık sunmaktadır. Lisans sonrası sertifika programları, tek bir akademik yıldan fazla sürmemekte, genellikle lisans eğitimi ile birlikte tamamlanabilmektedir. Ayrı bir derece ve ünvan olarak değerlendirilmezler.

3.2.4.4. Master Degree (Yüksek Lisans Derecesi)

Yüksek lisans derecesi, lisanstan sonra gelen ilk lisansüstü eğitim basamağıdır. Yüksek lisans derecesi güzel sanatlar gibi bazı alanlarda son uzmanlık derecesi veya olarak tanımlanır veya doktora çalışmalarına öncülük etmez. Davranış ve doğa bilimleri gibi bazı alanlarda genel ortak uygulama, lisans seviyesi tamamlandıktan sonra yüksek lisans derecesi talep edilmeksizin doktora programlarına başlanması söz konusudur. Bu alanlarda, master derecesi, profesyonel amaçlar için önemsizdir ancak bazı çalışma ortamında talep edilebilmektedir.

Yüksek lisans derecesi, genellikle tamamlanması iki yıl alan, ancak öğrencinin tam zamanlı veya yarı zamanlı devamına bağlı olarak daha kısa ve daha uzun sürede bitirilebilmektedir.

Bazı yüksek lisans dereceleri, diğerlerinden daha yaygındır. Bazı iş alanlarında yüksek lisans derecesi talep edilmekte iken, bazılarında böyle bir beklenti olmamaktadır. Yüksek lisans derecesi, en çok alınmak için talep edilen bölümler, işletme, eğitim, sağlık ve tıp alanları, mühendislik, kamu yönetimi ve sosyal hizmetlerdir.

En yaygın akademik yüksek lisans dereceleri, Edebiyatta Yüksek Lisans (Master of Arts – MA veya AM) ve Bilimde Yüksek Lisans (Master of Science - MS veya SM)

derecelerdir (www.ed.gov). Bununla beraber, pek çok yüksek lisans derecesi bulunmaktadır.

3.2.4.4.1. Research Master's Degrees (Araştırmacı Yüksek Lisans Derecesi)

Araştırmacı yüksek lisans derecesinin tamamlanması, talep edilen kurs ve seminerlerin alınmasına, kapsamlı sınavlarda başarılı olunması ve akademisyenlerin denetiminde yüksek lisans tezinin hazırlanıp savunulmasına bağlıdır. Bu dereceler, nadir olarak tez yerine tez yerine geçecek bir projenin hazırlanmasını talep edebilir.

3.2.4.4.2. Professional Master's Degrees (Profesyonel Yüksek Lisans Derecesi)

Yüksek lisans derecesini profesyonel alanda elde etmek için ya mühendislikte olduğu gibi araştırmacı derecesi ile veya Master of Business Administration (İş İdaresinde Yüksek Lisans) gibi ileri seviyede uygulamalı çalışmaların talep edildiği yapılanmalarda verilmektedir.

3.2.4.4.3. Sık Olarak Alınan Yüksek Lisans Derecesi Ünvanları

Master of Accounting (M.Acc.) — Muhasebede Yüksek Lisans

Master of Agriculture (M.Ag./M.Agr.) – Ziraatta Yüksek Lisans

Master of Architecture (M.Arch.) – Mimarlıkta Yüksek Lisans

Master of Arts (M.A./A.M.) – Edebiyat ve Beşeri Bilimlerde Yüksek Lisans

Master of Arts in Behavioral Science (M.A.B.S.) – Davranış Bilimlerinde Yüksek Lisans

Master of Arts in Computer Education (M.A.C.E.) – Bilgisayar Eğitiminde Yüksek Lisans

Master of Arts/Science in Teaching (M.A.T./M.S.T.) – Öğretim Bilimlerinde Yüksek Lisans

Master of Business Administration (M.B.A.) – İş İdaresinde Yüksek Lisans

Master of City Planning (M.C.P.) – Şehir Planlamacılığında Yüksek Lisans

Master of Clinical Medical Science (M.C.M.S.) – Klinik Tıbbi Bilimlerde Yüksek Lisans

Master of Computer Science (M.C.S.) – Bilgisayar Bilimlerinde Yüksek Lisans

Master of Criminal Justice (M.C.J.) – Ceza Hukukunda Yüksek Lisans

Master of Design (M.Des.) – Tasarımda Yüksek Lisans

Master of Divinity (M.Div.) – İlahiyatta Yüksek Lisans

Master of Education (M.Ed.) – Eğitimde Yüksek Lisans

Master of Engineering (M.E./M.Eng.) – Mühendislikte Yüksek Lisans

Master of Computer Engineering (M.C.E./M.S.C.E.) – Bilgisayar Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Electrical and Computer Engineering (M.E.C.E.) – Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Geological Engineering (M.G.E.) – Jeoloji Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Industrial Engineering (M.I.E./M.S.I.E.) – Endüstri Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Manufacturing Engineering (M.M.E.) – İmalat Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Mechanical Engineering (M.M.E./M.S.M.E.) – Mekanik Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Science in Metallurgical Engineering (M.S.Met.E.) – Metalürji Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Science in Nuclear Engineering (M.S.N.E.) – Nükleer Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Environmental Planning (M.E.P.) – Çevre Planlamacılığında Yüksek Lisans

Master of Environmental Science/Studies (M.E.S.) – Çevre Bilimlerinde Yüksek Lisans

Master of Fine Arts (M.F.A.) – Güzel Sanatlarda Yüksek Lisans

Master of Forestry (M.F.)/Master of Science in Forestry (M.S.F.) – Ormancılıkta Yüksek Lisans

Master of Forest Engineering (M.F.E.) – Orman Mühendisliğinde Yüksek Lisans

Master of Hebrew Letters (M.H.L.) – İbranicede Yüksek Lisans

Master of Heritage/Historical Preservation (M.H.P.) – Tarihi Kalıntıların Korunmasında Yüksek Lisans

Master of Home Economics (M.H.E.) – Ev Ekonomisinde Yüksek Lisans

Master of Hospitality Management (M.H.M.) – Hastane Yönetiminde Yüksek Lisans

Master of Human Resources (M.H.R.) – İnsan Kaynaklarında Yüksek Lisans

Master of Information Technology (M.I.T.) – Bilgi Teknolojilerinde Yüksek Lisans

Master of International Affairs (M.I.A.) – Uluslar arası İlişkilerde Yüksek Lisans

Master of International Business/Business Administration (M.I.B./M.I.B.A.) – Uluslar arası İş İdaresinde Yüksek Lisans

Master of Justice Administration (M.J.A.) – Adli İdarede Yüksek Lisans

Master of Laws (LL.M.) – Hukukta Yüksek Lisans

Master of Comparative Law (M.C.L./LL.C.M.) – Karşılaştırmalı Hukukta Yüksek Lisans

Master of Liberal Studies (M.L.S.)/Master of Arts in Liberal Studies (M.A.L.S.) – Liberal Çalışmalarda Yüksek Lisans

Master of Library Science (M.L.S.)/Master of Science in Library Science (M.S.L.S.)/Master

Master of Management (M.M.) – İdarecilikte Yüksek Lisans

Master of Manufacturing Management (M.M.M.) – İmalat İdareciliğinde Yüksek Lisans

Master of Mass Communications (M.M.C.) – Büyük İletişim Ağlarında Yüksek Lisans

Master of Music (M.M./M.Mus.) – Müzikte Yüksek Lisans

Master of Music Education (M.M.Ed.) – Müzik Eğitiminde Yüksek Lisans

Master of Nursing (M.N.)/Master of Science in Nursing (M.S.N.) – Hemşirelikte Yüksek Lisans

Master of Pharmacy (M.Pharm.) – Eczacılıkta Yüksek Lisans
Master of Philosophy (M.Phil.) – Felsefede Yüksek Lisans
Master of Physical Education (M.P.E./M.P.Ed.) – Beden Eğitiminde Yüksek Lisans
Master of Planning (M.P.) – Planlamada Yüksek Lisans
Master of Public Administration (M.P.A.)/Master of Science in Public Administration (M.S.P.A.) – Toplum İdaresinde Yüksek Lisans
Master of Public Health (M.P.H.)/Master of Science in Public Health (M.S.P.H.) – Halk Sağlığında Yüksek Lisans
Master of Public Health Education (M.P.H.E.) – Halk Sağlığı Eğitiminde Yüksek Lisans
Master of Recreation and Parks Administration (M.R.P.A.) – Rekreasyon ve Park İdareciliğinde Yüksek Lisans
Master of Religious Education (M.R.E./M.Rel.Ed.) – Dini Eğitimde Yüksek Lisans
Master of Science (M.S.) – Bilimde Yüksek Lisans
Master of Science in Dentistry (M.S.D./M.Sc.D.) – Dişçilikte Yüksek Lisans
Master of Science in Economics (M.S.E.) – Ekonomi Biliminde Yüksek Lisans
Master of Science in Finance (M.S.F.) – Maliyede Yüksek Lisans
Master of Science in Gerontology (M.S.G.) – Yaşlılık Hastalıklarında Yüksek Lisans
Master of Social Work (M.S.W.) – Sosyal İşlerde Yüksek Lisans
Master of Taxation (M.T.) – Vergilendirmede Yüksek Lisans
Master of Technology (M.Tech.) – Teknolojide Yüksek Lisans
Master of Theology (Th.M.) – Teolojide Yüksek Lisans
Master of Tourism Management (M.T.M./M.T.H.M.) – Turizm Yönetiminde Yüksek Lisans
Master of Urban Planning (M.U.P.)/Master of Urban and Regional Planning – Şehir Planlamacılığında Yüksek Lisans
Master of Urban Studies (M.U.S.) – Kent Çalışmalarında Yüksek Lisans
Master of Veterinary Science (M.Vet.Sc./M.V.S.) – Veteriner Bilimlerinde Yüksek Lisans

3.2.4.5. First-Professional Degrees (İlk Profesyonel Derece)

İlk Profesyonel Derece, kayıt için öncelikle lisans eğitiminin tamamlanmış olmasını talep eder. Lisans derecesinin ardından takip edilen bir program olması dolayısıyla lisansüstü eğitimin bir parçası olarak kabul edilir. Bu derecelerden bazıları, “doktor” ünvanı vermektedir ancak bu dereceler, bir tez yazılmasını talep etmemektedir. O yüzden de PhD dereceleriyle veya diğer araştırma doktora programlarıyla karıştırılmamalıdır.

İlk Profesyonel Derece, şu kriterlerin ortaklaşa bulunduğu programları kapsamaktadır: (1) Profesyonellikte uygulamaya başlamak için akademik anlamda gerekenlerin tamamlanması (2) Kolejde en az 2 yıl çalışmış olmak (3) İlk profesyonel derece için talep edilen kolej çalışması ile birlikte toplamda en az 6 akademik yıllık kolej çalışması (www.ed.gov)

3.2.4.5.1. İlk Profesyonel Derece Ünvanları

İlk profesyonel derece, aşağıdaki alanlarda verilebilir:

Doctor of Chiropractic (D.C. or D.C.M.) – Fizik Tedavide Doktorluk

Doctor of Dental Science (D.D.S.) or Doctor of Dental Medicine (D.M.D.) – Diş Hekimliği Bilimlerinde Doktorluk

Doctor of Jurisprudence or Juris Doctor (J.D.) – Hukuk Biliminde Doktorluk

Doctor of Medicine (M.D.) – Tıpta Doktorluk

Doctor of Optometry (O.D.) – Göz Doktorluğu

Doctor of Osteopathic Medicine/Osteopathy (D.O.) – Kırık Doktorluğu

Doctor of Pharmacy (Pharm.D.) – Eczacılıkta Doktor

Doctor of Podiatric Medicine/Podiatry (D.P.M., D.P., or Pod.D.) – Podiatride (Ayak Rahatsızlıkları) Doktorluk

Doctor of Veterinary Medicine (D.V.M.) – Veteriner Doktorluk

3.2.4.6. Intermediate Graduate Qualifications (Orta Düzey Lisansüstü Eğitim Vasıfları)

ABD Yükseköğretim Sistemi, yüksek lisans eğitiminin üzerinde olup araştırmacı doktora derecesine eşdeğer olmayan bazı programlara sahiptir. Bu vasıfların çoğu, çalışmanın profesyonel alanda ileri düzey bir eğitim seviyesini kapsadığını ifade eder.

Orta Düzey Lisansüstü eğitim vasıfları ile ilgili düzenlemeler, programı sunan enstitüler ve akredite eden otoriteler tarafından yapılmaktadır (www.ed.gov).

3.2.4.6.1. Bazı Orta Düzey Lisansüstü Ünvanlar

3.2.4.6.1.1. Sertifikalar

Advanced Graduate Certificate (A.G.C.) – Lisansüstü Eğitimde İleri Düzey Sertifika

Certificate of Advanced Study in Business (C.A.S.B.)/Certificate of Advanced Management Studies (C.A.M.S.) – İşletmede İleri Düzey Sertifika

Certificate of Advanced Professional Studies (C.A.P.S.) – Profesyonel Çalışmalarda İleri Düzey Sertifika

Specialist Certificate in Gerontology (S.C.G.) – Gerontolojide Uzman Sertifikası

Specialist in Psychology (Psy.S.) – Psikolojide Uzmanlık

Specialist in Library Science (S.L.S.) – Kütüphane Bilimlerinde Uzmanlık

Specialist in Public Administration (S.P.A.) – Kamu Yönetiminde Uzmanlık

Specialist in School Administration (S.S.A.) – Okul İdaresinde Uzmanlık

Specialist in School Psychology (S.S.P.) – Okul Psikolojisinde Uzmanlık

3.2.4.6.1.2. Diplomalar

Artist's Diploma (A.D.) – Sanatçı Diploması

Professional Engineer (P.E.) – Profesyonel Mühendis

Graduate Diploma in Management (G.D.M.) – Yönetimde Lisansüstü Diploma
Graduate Diploma in Public Administration (G.D.P.A.) – Kamu Yönetiminde
Lisansüstü Diploma
Graduate Diploma in Taxation (G.D.T.) – Vergilendirmede Lisansüstü Diploma
Professional Diploma (P.D.) – Profesyonel Diploma

3.2.4.6.1.3. Dereceler

Doctor of Ministry (D.Min.) – Papazlıkta Doktorluk
Doctor of Psychology (Psy.D / D.Psy.) – Psikolojide Doktorluk
Education Specialist (Ed.S./ Sp.Ed.) – Eğitim Uzmanlığı

3.2.4.7. Research Doktora Degree (Doktora Derecesi)

Doktora araştırmaları veya ortak adı ile felsefede doktorluk olarak bilinen Doctor of Philosophy (PhD) ve buna eşdeğer ünvanlar, ABD’de eğitim sistemi içerisinde en yüksek akademik sınıflandırmadır. ABD’de doktora programları, diğer eğitim sistemlerinden daha karmaşık ve resmi bir yapıdadır.

Bu programlar, ilerlemiş çalışmalardır ve yönetilen araştırmalardır. Doktora programına alınacak öğrencinin lisans seviyesindeki bütün dersleri tamamlaması, seminerlere katılması gerekmektedir. Bu temel şartları başarı ile yerine getiren öğrenciler, daha sonra araştırma konusunu kapsayacak çok kapsamlı yazılı sınavları geçmelidir. Sınavı geçen başarılı öğrenciler, programı sunan fakültede doktora için ilerlemeye hak kazanırlar.

Doktora adayı, doktora tezini hazırlayacağı bir danışman ve doktora komitesi belirler. Doktora komitesi, en az bir tanesi bir başka üniversiteden veya bir başka alandan olmak kaydı ile genellikle 2–5 arasındaki fakülte üyelerinden oluşur. Danışman ve doktora komitesi, tez araştırma önerisini onaylar ve bu heyete araştırma kapsamında danışmanlık yapmak için başvurulabilir. Aday ve danışman çalışmanın tamamlandığına karar verdikten sonra aday, sözlü savunma için randevu alır. Sözlü

savunmanın tamamlanmasından sonra tez komitesi oylama yaparak doktora tezini onaylar. Onaylanan tez, üniversite matbaası tarafından basılır ve elektronik ortamda yayımlanır (www.ed.gov).

3.2.4.7.1. Bazı Doktora Derecesi Ünvanları

Doctor of Business Administration (D.B.A.) – İş İdaresinde Doktor

Doctor of Canon Law (J.C.D./D.C.L.) – Hıristiyan Hukukunda Doktor

Doctor of Design (D.Des.) – Tasarıda Doktor

Doctor of Education (Ed.D.) – Eğitimde Doktor

Doctor of Engineering (D.Eng./D.E.Sc./D.E.S.) – Mühendislikte Doktor

Doctor of Fine Arts (D.F.A.) – Güzel Sanatlarda Doktor

Doctor of Hebrew Letters (D.H.L.) – İbranicede Doktor

Doctor of Industrial Technology (D.I.T.) – Endüstri Teknolojilerinde Doktor

Doctor of Juridical Science (J.S.D./S.J.D.) – Adli Bilimlerde Doktor

Doctor of Music (D.M.) – Müzikte Doktor

Doctor of Modern Languages (D.M.L.) – Modern Dillerde Doktor

Doctor of Nursing Science (D.N.Sc.) – Hemşirelik Bilimlerinde Doktor

Doctor of Philosophy (Ph.D.) – Felsefede Doktor

Doctor of Public Administration (D.P.A.) – Kamu Yönetiminde Doktor

Doctor of Physical Education (D.P.E.) – Beden Eğitiminde Doktor

Doctor of Public Health (D.P.H.) – Halk Sağlığında Doktor

Doctor of Science (D.Sc./Sc.D.) – Bilimde Doktor

Doctor of Social Work (D.S.W.) – Sosyal İşlerde Doktor

Doctor of Theology (Th.D.) – Teolojide Doktor

3.2.4.8. Doktora üstü Araştırma Programları

Doktora üstü araştırma programları, genel olarak “postdocs” olarak adlandırılır. Çoğunlukla, doğa bilimleri, biyomedikal bilimler ve uygulamalı bilimler alanlarında yapılmaktadır. Doktora üstü araştırma çalışmalarının yapılması, isteğe bağlı olmakla

beraber konularla ilgili profesyonel araştırmaların içerisinde olmak ve takım çalışmalarının parçası olmaları için var olan beklentileri karşılamaları açısından tercih edilmektedir (www.ed.gov).

3.2.5. Yükseköğretim Kurumları

ABD yükseköğretimi, ortaöğretim sonrası eğitim (postsecondary education) olarak da adlandırılmaktadır. Postsecondary eğitim, resmi olarak sınıflandırılmamış olmakla beraber genel olarak  ana bölüme ayrılmıştır.

n lisans veren toplum ve meslek yüksek okulları (Junior or Community Colleges– Vocational Technical Institutions)

Lisans derecesi veren 4 yıllık yüksek okullar (Kolej)

Üniversiteler (Güçlü ve Bayrakçı, 2004)

Bununla birlikte, ABD yüksek ğretim sistemi diğer ülkelerde olduğu gibi resmi olarak organize edilmemiştir ancak çok geniş bir yelpazede bölümlenmiştir. Çeşitli ve özerk olarak hizmet veren bu okulların sayısı, mevcut verilere göre 6 479'dur. Bunlardan 4182'si derece verilmeyen enstitlerdir. Derece verilen yükseköğretim kurumlarından 1732'si n lisans, 702'si yalnızca lisans, 1094' yüksek lisans, 654' doktora eğitimi vermektedir (<http://www.euroeducation.net>). Çok değişik yüksek ğretim kurumu çok çeşitli seviyede dereceler vermekle birlikte, ABD akreditasyon politikası asgari müştereklerde değerlendirme yapmamıza olanak tanımaktadır. Carnegie Sınıflandırması, bu bağlamda ABD enstitülerini değerlik bir düzenleme ile sınıflandırmaktadır. ABD yükseköğretim sistemi, kolay ulaşılabilirliği, farklılığı ve özerkliği, hacmi ve kalitesi başlıkları altında Carnegie Sınıflandırması tarafından gruplandırılmıştır. Temel eğitimde olduğu gibi yüksek öğretimde de federal idarenin otorite ve yargı yetkisi, akademisyenlerin belirlenmesi, programların müfredatları veya derecelerin sınıflandırılması konularında etkisi yoktur. Hemen hemen bütün yüksek ğretim kurumları, lisanslı veya patentlidir. Kazanç amaçlı olan veya olmayan yatırımlardır.

Ortaöğretim sonrası mesleki eğitim veren okullarda derece değil sertifika verilmektedir. Bu okullarda alınan dersler, diğer okullara transfer edilebilmektedir.

Bu okulların yanında diploma ile birlikte altı dalda derece de verilen yükseköğretim kurumları yer almaktadır. Bu dereceler, ön lisans (associate), lisans (bachelor), ilk profesyonel (first professional), yüksek lisans (master), ilerlemiş orta düzey (advanced intermediate) ve doktora (doctorate) olarak adlandırılmıştır.

3.2.5.1. Community (Toplum) ve Junior Kolejleri

Toplum kolejleri, önce ABD’de sonra Kanada’da yükseköğretim sistemine katılmış önemli yapılardır. İki yıllık her yaşta bütün topluma açıktırlar. Toplum kolejleri, özellikle azınlıklar ve göçmenler için önemli eğitim unsurlarıdır. Adından da anlaşılacağı üzere toplum kolejleri özellikle kuruldukları bölgenin halkının ihtiyaçlarına hizmet vermektedir.

1862 yılında Morrill Act Anlaşması ile ABD’de tarım ve teknolojiye ilerlemeyi sağlamak için bu alanlarda uyulama ağırlıklı Land-Grant adı verilen üniversitelerin kurulmasına başlanmıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru, bu anlaşmanın ışığında özel iki yıllık kolejlerin kurularak bunların üniversitelerden ayrılmasına ağırlık verilmiştir. İlk halk junior koleji, 1901 yılında İllinois’te kurulmuştur. Chicago Üniversitesi Başkanı Profesör Harper’in kolej seviyesindeki derslerin, üniversitelerden ayrı olarak verilmesini güçlü bir şekilde destekliyor olması, Junior Kolejlerinin kurulmasında etkili olmuştur. Daha sonra diğer eyaletlerde junior kolejlerinin sayısı artmıştır. 1920 yılında junior kolejlerinin 22 eyaletten gelen başkanlarının St. Louis şehrinde yapmış olduğu toplantıda tamamen üniversitelerden bağımsız çalışma kararı çıkmış ve bu karar junior kolejlerin toplum kolejleri olarak gelişmesinde bir dönüm noktası oluşturmuştur (Andrews ve Fonseca, 1998).

ABD’de toplum kolejleri çetrefilli bir yapıdadır. Devlet tarafından belirlenmiş bir sistematik üzerine kurulu değillerdir. 50 eyalette toplam 1200’ün üzerinde toplum

koleji bulunmaktadır ve bunlar arasında benzerlikler ve farklılıklar mevcuttur. Sadece 3 temel ortak üzerinde birleştiklerini söyleyebiliriz: Üniversiteye paralel programlar, kariyer eğitimi ve eğitimde süreklilik, bu temel ortakları oluşturur. Diğer unsurlar, eyaletten eyalete değişebilir ancak bu üç temel unsur, ABD Community College (Toplum Kolejleri) sisteminin bel kemiğini oluşturur (McQuay, 2000)

Toplum kolejleri, çok yönlü devlet enstitüleridir. Çok geniş bir yelpazede değişik dallarda eğitim hizmeti sunmaktadırlar. Bazı toplum kolejleri, akredite lisans diploma programları sunmaya başlamıştır. Hemen hemen bütün toplum kolejleri, yerel devlet kolejleri ve üniversitelerle alınan derslerin transferine yönelik anlaşmalara sahiptir. Bu anlaşmalar, birleşme anlaşması olarak bilinir. Toplum kolejlerinde okuyan öğrenciler, bu anlaşmaların yapıldığı kolej ve üniversitelere kredilerini transfer edip lisans derecesi alabilmektedir.

3.2.5.2. Devlet ve Özel Kolej ve Üniversiteleri

Junior kolejler (küçük kolejler), en yüksek derece olarak ön lisans derecesi vermektedir. Lisans ve daha yüksek dereceler veren kurumlar, senyor kolejleri veya üniversiteler olarak bu kurumlardan ayırt edilir. Bununla birlikte, bazı kolej ve üniversiteler, ön lisanstan doktora kadar bütün dereceleri sunabilmektedir. Gerek kolej ve üniversite tanımlaması, gerekse kurumsal tanımlar olan enstitü ve akademi tanımları, hukuken belirlenmemiştir. Kurumlar, ünvana bakılmaksızın verdikleri en yüksek dereceye göre sınıflandırılır.

3.2.6. Yükseköğretim Birliktelikleri

3.2.6.1. ABD Kolej ve Üniversiteleri Birliktelikleri

Amerikan Devlet Kolej ve Üniversiteleri Birliği (American Association of State Colleges and Universities -AASCU), eyaletler tarafından finanse edilen yüksek öğretim kurumları birlikteliğidir.

Amerikan Kolej ve Üniversiteler Birliği (Association of American Colleges and Universities -AACU), lisansüstü eğitim veren kurumlarla beraber beşeri bilimlerde lisans eğitimi veren özel ve devlet yüksek öğretim kurumlarının birlikteliğidir.

Amerikan Üniversiteler Birliği (Association of American Universities - AAU), çok geniş bir yelpazede doktora çalışmalarına yoğunlaşmış, bilimsel araştırmalar, araştırmaların finansmanı ve buna benzer konularla ilgilenen ulusal bir birlikteliktir.

Bağımsız Kolejer Konseyi (Council of Independent Colleges - CIC), lisans derecesi veren küçük ve orta büyüklükteki özel kolej ve üniversitelerin oluşturduğu ulusal bir birlikteliktir

Ulusal Bağımsız Kolej ve Üniversiteler Birliği (National Association. of Independent Colleges and Universities - NAICU), özel yüksek öğretim kurumlarının her türü arasında kurulan ulusal bir birlikteliktir.

Devlet Üniversiteleri ve Land-Grant Kolejlerinin Birliği (National Association of State Universities and Land-Grant Colleges - NASULGC), ABD hükümetinin Birinci ve İkinci Morrill Anlaşmaları (1862 ve 1890) ile finanse edilen okulların birlikteliğidir. Bu yüksek öğretim kurumları, 1862 yılında yapılan ve 1890'da geliştirilen bu anlaşmalar sonucu, tarımı ve mühendisliği endüstri devrimini sonrası toplumun kalkınması için finanse etmeyi planlamaktaydı (Cook, 1998).

3.2.6.2. Kolej Kurulu (College Board)

Kolej Kurulu, para kazanma amaçlı olmayan bir üyelik birlikteliğidir ve görevi öğrencilerin kolej başarılarını arttırmaya yönelik fırsatlar sunmaktır. 1900 yılında kurulmuştur 5400 okul, kolej, üniversite ve diğer eğitim örgütlerinin bir araya gelmesiyle oluşturulmuştur. Her yıl Kolej Kurulu, yaklaşık 7 milyon öğrenciye ve onların ailelerine, 23000 lise, 3500 kolej ve bunların programlarına, kolej idari heyetlerine, rehberlik, burs, kayıt, öğretme ve öğrenme gibi pek çok değişik alanda hizmet vermektedir. En iyi bilinen programları arasında, SAT, PSAT/NMSQT ve AP

gelmektedir. Kolej Kurulu, eşitlik ve mükemmeliyet üzerine kurulmuş ve bunu bütün programlarında, hizmetlerinde, aktivitelerinde ve işlerinde etkili kılmaya gayret sarf etmiştir (College Board, 2008).

3.2.6.3. Yüksek Öğretimde Hizmet Veren Bazı Toplum Örgütlenmeleri

ABD’de yükseköğretim gören öğrencilere hizmet etmeye yönelik kurulmuş halk örgütleri, daha çok belli bir etnik gruba, ırka veya cinsiyete yönelik olarak çalışmaktadır. Bu konudaki çalışmalar çok eskiden beri yürütülmektedir. Örneğin, Kızılderililer, siyahlar ve tek bir cinsiyetin eğitim gördüğü kolejlere yönelik bu tür örgütler mevcuttur. Aşağıda, bunlardan bazıları verilmiştir: (<http://www.ed.gov>)

American Indian (Kızılderililer) Yüksek Öğretim Konsorsiyumu (AIHEC)

Hispanic (Latin Amerika Kökenliler) Kolej ve Üniversiteler Birliği (HACU)

Birleşik Siyahiler Kolej Fonu (UNCF)

Kadınların Kolej Birliği (WCC)

3.2.7. Dine Bağlı Yüksek Öğretim

Dine bağlı en eski yüksek öğretim, 1636 yılında Harvard Kolejinin kurulması ile başladı. Dini eğitim veren diğer kurumlara göre dini yükseköğretim kurumları, çeşitli konularda akademik özgürlük ve kariyer imkânı tanımıştır. Aynı zamanda öğrenci gelişiminde değişik bir çevre ile diğer kurumlardan ayrılmıştır. Pek çoğu, ABD’nin iyi bilinen kolej ve üniversiteleri arasındadır.

3.2.8. ABD’de Yükseköğretiminde Not Verme Sistemi

ABD eğitiminde çeşitli not sistemleri mevcuttur. Bunlardan hangisinin kullanılacağı, yükseköğretim kurumunun yetkililerine bırakılmıştır. ABD’de ulusal bir not verme yönetmeliği ve mecburiyeti olmamakla beraber aşağıda belli başlıları üzerinde durulmuştur:

3.2.8.1. Norm Odaklı Not Verme Sistemi

Norm odaklı not verme sistemi, her bir notu bütün sınıf içerisinde alan öğrencilerin yüzdesi üzerine geliştirilmiştir. Öğrenciler, bireysel çalışabildiği gibi aslında başarıya ulaşmada yarış halindedir ve bu noktada sınıflandırılmaları hak ettikleri dereceyi almalarında işe yarayacaktır. Örneğin 100 kişilik bir sınıfta sınıfın başarı sıralamasında ilk %10'luk dilimine eşdeğer öğrenci sayısına karşılık gelen 10 öğrenci, en yüksek dereceye tabi tutulurlar. Norm odaklı not verme sistemi, aşağıdaki tabloya benzer:

Tablo 2: Norm Odaklı Not Verme Sistemi

A (Mükemmel)	Sınıfta en yüksek %10
B (İyi)	Sınıfta takip eden %20
C (Orta, Vasat)	Sınıfta takip eden %30
D (Zayıf, Geçer)	Sınıfta takip eden %20
F (Başarısız)	En altta kalan %20

Norm odaklı not vermenin gerçekleştiği durumlar, öğrencilerin kabaca eşit sayıldığı ve grupta en iyilerin bulunmasının hedeflendiği durumlardır. Norm odaklı sistemler, çoğunlukla belirlenmiş bir öğrenci grubunun değerlendirilmesinde hepsinin eşit ilerleyemeyeceği öngörüsü üzerine kullanılır. Tıp ve hukuk gibi çok fazla rekabete dayalı ve çok yüklü programlar, bu programlara giriş oranını ve sınıf hacmini küçültmek için norm odaklı not sistemini kullanır.

3.2.8.2. Ölçüt Odaklı Not Sistemi

Bu sistem, belirlenmiş bir sayısal ölçünün karşılıklarının harflere eşitlenmesi temeline dayanır. Öğretim görevlisi, her bir öğrencinin bireysel başarısını bu sistemle değerlendirir. Öğrencinin kalitesi ne olursa olsun, ölçek kriterleri değişmez. Örneğin,

100 kişilik bir sınıfta, mükemmel veya başarısız skoru yakalayan hiçbir öğrenci olmayabilir. Ölçüt odaklı sistem aşağıdaki gibi olabilir:

Tablo 3: Ölçüt Odaklı Not Verme Sistemi

A (Mükemmel)	95-100	veya	90-100
B (İyi)	85-95	veya	80-90
C (Vasat)	75-85	veya	70-80
D (Zayıf)	65-75	veya	60-70
F (Başarısız)	-65	veya	-60

Ölçüt odaklı sistemler performansın öğretim görevlilerince standart olduğuna inanıldığı fakat öğrencilerin kalitesinin bilinmediği durumlarda, öğrencinin takım çalışmasına ve işbirliğine ihtiyaç duyulduğu ve bir kurum sınavında alınacak öğrencilerin sayısının düşürülmesi sorununun olmadığı kurumlarda sıklıkla başvurulan bir yöntemdir.

Çoğu durumda, belirli öğrenciler belirli bir skoru elde etmelerine rağmen öğrencinin gözlemlenen kalitesi, öğretim görevlilerinin nazarında alınan notların öğrencinin gerçek durumunu ifade etmemesi dolayısıyla sağlıklı değerlendirememeye yol açmaktadır. Bu gibi durumlarda harflerle alınan derecelerin başına artı (+) ve eksi (-) işaretleri ilave edilerek değerlendirmelerini daha sağlıklı hale getirebilirler. (örneğin: A+, A, A-, B+, B, B-, vb.)

Şurası da dikkate değerdir ki ölçüt odaklı not verme sisteminde en iyi skor olan 100'den puanların düşülmesi ile sonuca varılır. Bazı ülkelerde bu durum tam tersinedir. Örneğin İngiltere'de en düşük skora yani sıfıra ilave yapılarak puan bulunur. Bu farklı yöntemler, aynı başarının ölçülmesinde 20–30 puana yaklaşan farklılıklar ortaya çıkartabilmektedir. (<http://www.ed.gov>)

3.2.8.3. Alternatif Not Verme Sistemleri

Geçti-Kaldı Sistemleri: Bazı ABD okulları, geçti-kaldı not verme sistemini kullanır. Özellikle bu durum, güzel sanatlarda ve müzik gibi objektif değerlendirmenin zor olduğu veya bağımsız çalışmalarda olduğu gibi kabul edilmiş standart bir derecelendirmenin olmadığı alanlarda veya bazı uygulamalı sınavlarda geçerlidir.

Derece Verilmeyen Değerlendirmeler: Bazı ABD okulları, ne rakam ne de harfle yapılan derecelendirmeyi kullanmaz. Bu anlayışın arkasında, not vermenin öğrenme sürecini olumsuz etkilediği enstitünün entelektüel gelişimine de olumsuz etkilerde bulunacağı endişesi yatmaktadır. Bu yüzden pek çok kurumda not verme sistemi kullanılmaz. Yetkililer tarafından talep edilirse kendi değerlendirmelerini basit formüllerle geleneksel derecelendirme sistemine dönüştürüp ibraz edebilirler.(www.ed.gov)

3.2.9. ABD Yüksek Öğretim Sisteminin Finansmanı

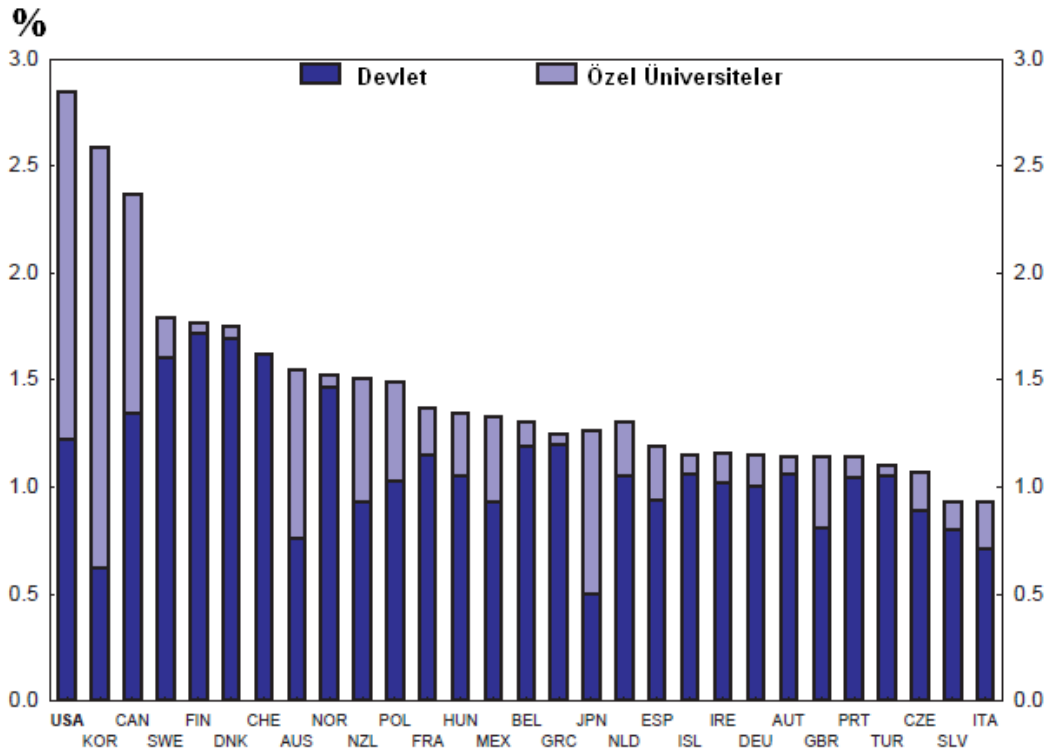
ABD Yüksek Öğretim Sistemi'nin dünyadaki sistemler içerisinde en ideali olduğu söylenebilir. ABD kolej ve üniversiteleri, daha fazla seçenek sunmakta, mezun öğrencileri daha yüksek gelir grubunda iş bulabilmekte, işverenler tarafından yabancı üniversitelerden mezun olanlara göre daha fazla ilgi odağı olmaktadır.

ABD yüksek öğretim sisteminin başarısını, merkezi bir yönetimle idare edilmiyor olmasına ve kurumların bir biriyle rekabet halinde bulunmasına bağlamak yanlış olmaz.

Şunun da belirtilmesi gerekir ki, klasik öğretim yöntemlerinin dışında araştırmaya dayalı bir yol takip edilmesi dünya üniversiteleri içerisinde ABD üniversitelerini en yükseklere taşımaktadır.

Ancak ABD yüksek öğretiminde 25–34 yaş grubu arasında kapsananların oranının OECD ülkeleri içerisinde bir nesil öncesine kadar 3. sırada yer alırken 8. sıralara

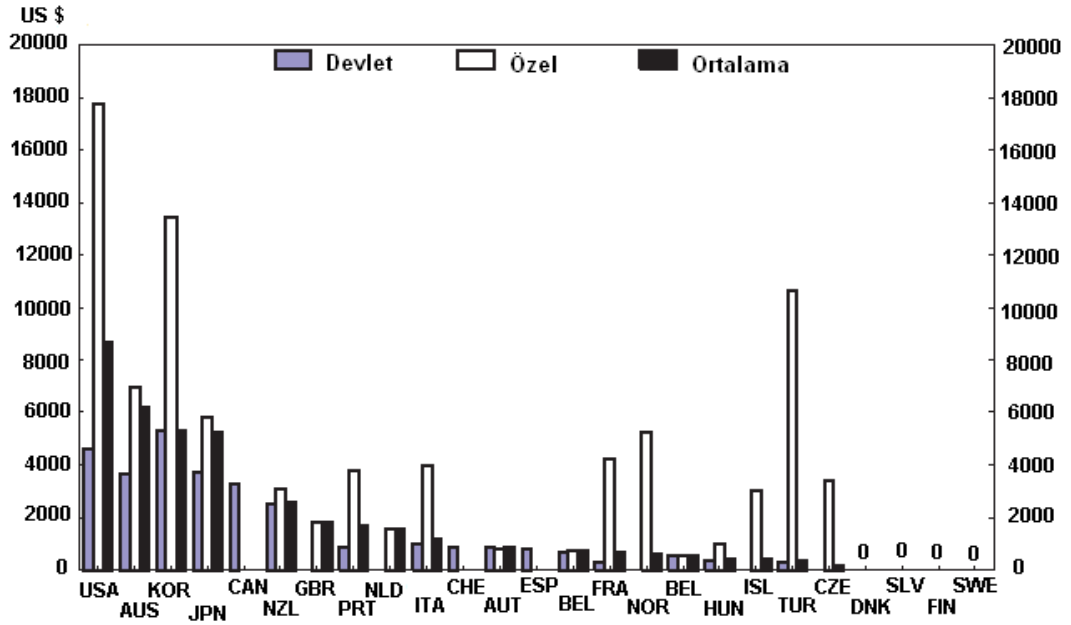
gerilemesi karşısında, Yüksek Öğretim Planlama Sekreterliği tarafından 2006 yılında acil reformlara başvurulması gerekliliği rapor edilmiştir. Bu reformlar içerisinde birinci öncelikte olmasa da önemli bir ayağını, finansal alan içerisinde yapılması gerekenler oluşturmaktaydı. Bununla birlikte ABD'nin, OECD ülkelerine göre yüksek öğretime ayırdığı payın oldukça yüksek olduğunu her ne kadar ülkelerin yüksek öğretim sistemlerinin yapısal özelliklerinden dolayı karşılaştırılmaları zor olsa da görmemezlikten gelemeyiz. ABD, 2003 yılında Gayri Safi Milli Hâsılası'nın %2,9'unu yüksek öğretime ayırırken, bu oran OECD ülkelerinin ortalamasının 2 katından fazla bir değer olarak karşımıza çıkmaktadır. 2003 yılında, ABD, her bir yüksek öğretim öğrencisi için yaklaşık 19500 USD finansal destek ayırırken, OECD ülkelerinde bu rakam 7800 USD olmaktadır. Bu karşılaştırmaların ülkeler bazında yapıldığı tablo, aşağıda yer almaktadır.

Şekil 9: Ülkelere Göre Yüksek Öğretim Harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hâsıllarındaki Payı (2003) (OECD, 2006)

Yüksek miktarda tutulan özel harcamalar, öğrenci harçlarının da yüksek olmasına neden olmuştur. Ortalama ABD’de 8700 USD olan öğrenci harçları, ortalama 1800 USD olan OECD ülkelerinin yaklaşık 5 katıdır (Tulip, 2007).

2007–2008 akademik yılı için lisans düzeyinde yıllık ücretler devlet okullarında barınma, harç ve kırtasiye masrafları toplamda ortalama 11578 USD, özel okullarda 29915 USD olarak planlanmıştır. 1997–1998 ve 2007–2008 dönemleri karşılaştırılacak olursa, harçlarda, barınma ve kırtasiye masraflarında devlet okullarında %30’luk, özel okullarda ise %23’lük bir artış olmuştur (NCES, 2008).

Şekil 10: Ünelere Göre Ortalama Öğrenci Harçları (2003) (OECD, 2006)

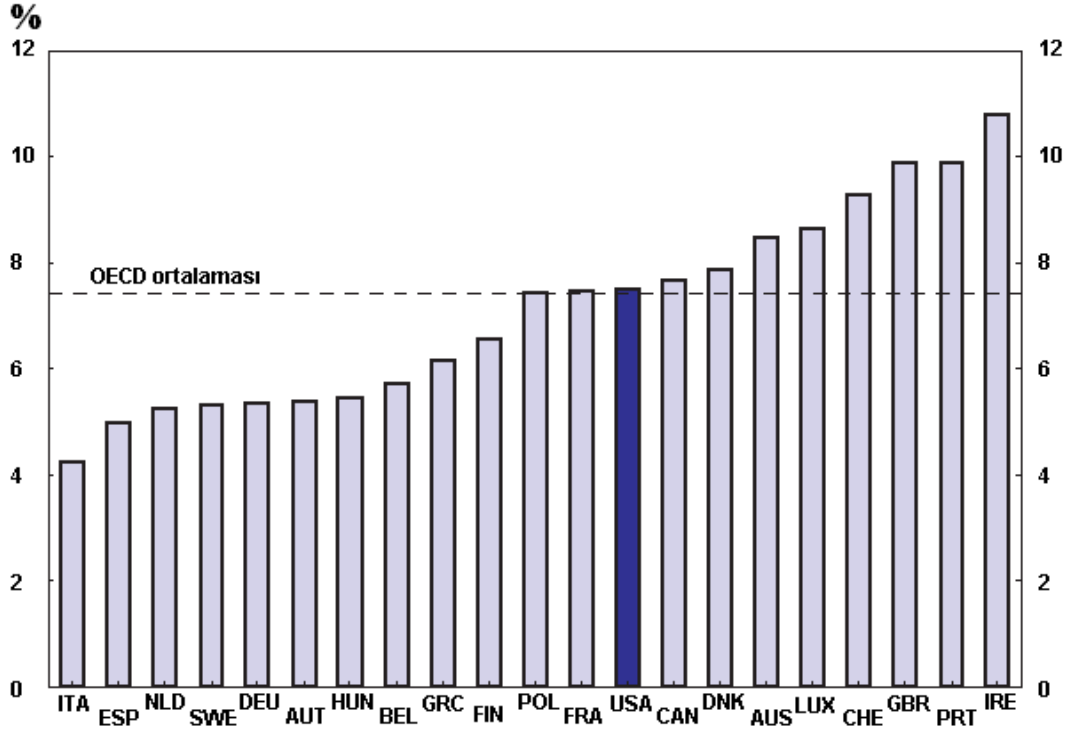
ABD yüksek öğretim sisteminin bir başka göze çarpan yanı, çok bölünmüşlüktür. Yaklaşık lisans öğrencilerinin 3/4’ü devlet okullarına kaydolmuşlardır. Yaklaşık 1/5’i kar amaçlı olmayan özel okullara ve çok küçük bir oran da kar amaçlı özel okullara yazılmışlardır. Devlet okulları, 4 yıllık okullar ve 2 yıllık Community College (Halk Kolejleri) olmak üzere ikiye bölünmüşlerdir.

Devlet enstitüleri, finansal desteğin çoğunu, eyalet yönetimlerinden almaktadırlar ve bu ABD ortalamalarının altında kalmaktadır. Özel enstitülerde harçlar daha yüksektir ve Harvard, Chicago ve Stanford gibi üst düzey okullar, 32 000 USD ve 34 000 USD arasında yıllık ücret almaktadır. Bununla birlikte, eyaletler arasında ücretler, indirimlerle, burslarla veya vergi indirimleriyle 4 yıllık okullarda ortalama 9000 USD, diğer devlet enstitülerinde ise daha küçük miktarlarda düşebilmektedir.

Harçların ötesinde öğrenciler, oda, ulaşım ve diğer giderler için yaklaşık 10 000 USD - 11 000 USD arasında harcama yapmaktadırlar. Bunların hepsinin bir araya getirilmesi durumunda okuluna göre 10 000 USD ile 23 000 USD arasında ortalama bir rakam yıllık olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir yüksek okulda okumanın maliyetinin bu şekilde belirlenmesinden sonra, öğrencilerin karşısında iki seçenek çıkmaktadır. Üniversiteye gitmeliler mi, yoksa iş hayatına mı atılmalılar. Ortalama 20 yaşındaki bir lise mezunu gencin 2005 yılı verileri itibarıyla yaklaşık 22 000 USD kazanması mümkündür. Burada harçları çok yüksek olan okullara gitmeyen büyük bir öğrenci grubu için asıl ödeme gücünü çekilen bölümün harçlar değil temel ihtiyaçların giderilmesi noktasında harcamaların yüksekliği olduğunu vurgulamak gerekir.

Bu yatırımın geri dönmesi kolej mezununun aldığı yüksek ücretli işlerle mümkün olmaktadır. 2005 yılında, 35–44 yaş aralığında lisans mezunu bir kişi 54 800 USD kazanırken, aynı yaş aralığında yer alan bir lise mezunu, 32 200 USD kazanmıştır. OECD tahminlerine göre üniversite harcamalarının toplamının %7,5 oranında mezun olduktan sonra, mezun olmayan bir lise öğrencisinin alacağından fazla alınarak geri dönüşümü makul ve olması gereken bir tutardır.

Şekil 11: Ülkelere Göre Yüksek Öğretim Mezunlarının Lise Mezunları ile Yıllık Kazançlarının Farklılığı (2001) (Martins, 2007)

Bu sistemin öğrenci finansmanı ile ilgili kısmı da adaletli olmak durumundadır. Ancak adaletli bir şekilde kredi ve burs dağıtmak, beraberinde öğrenci başına dağıtılan miktarın da azalmasına yol açmaktadır. Bu yüzden dağıtılan kredilerin, gelir seviyelerine göre belirlenmesi esas alınmıştır. Yani ABD yüksek öğretiminde gelir seviyesine göre kredi dağıtılmaktadır.

3.2.9.1. ABD Yüksek Öğretiminde Verilen Kredi Çeşitleri

3.2.9.1.1. Stafford Kredileri

ABD Yüksek Öğretimi, birkaç değişik kredi programına sahiptir. Bunlar içerisinde en önemlisi Stafford kredileridir. Bu krediler, iki değişik şekilde sunulur. “Doğrudan” olanları, Federal Eğitim Bakanlığı’ndan, “Garantili” olanları ise devlet

geri ödemesi özel bankalara garanti edilmiş olarak özel bankalar tarafından verilmektedir. 2005 yılında, Stafford kredilerinin %23'ü doğrudan verilmiştir. Stafford kredileri, sübvansane edilen veya edilmeyen şeklinde verilebilmektedir. Sübvansane edilenlerin sübvansane edilmeyenlerden farkı, mezun olunduktan altı ay sonrasına kadar faiz alınmayan krediler olmalarıdır.

Stafford kredileri, başka ülkeler tarafından da uygulanmaya konulmuş cazip kredilerdir. Bu krediler, sadece harçları kapsamayıp, ihtiyaçları gidermeye yönelik olarak da verilmektedir.

Bu kredileri almak, hemen her öğrenci için geçerlidir. Geri ödemeler, mezuniyet sonrası gelire göre ayarlanmaktadır.

Bu kredilerin devlete maliyeti değişkendir. 2006 yılında kredilerde faiz oranı % 6,8 olarak belirlenmiştir. Bu, devletin 10 yıl süreli verdiği normal kredilerin yaklaşık 2 puan üzerindedir.

Öğrenci kredileri, kolej kayıtlarında artışa yol açmıştır. Örneğin 1000 USD artış, yıllık geliri 15 000 USD'nin altında olan ailelerin çocuklarında % 4,3'lük kayıt artışını beraberinde getirmiştir. Aynı durum, daha varlıklı ailelerin çocukları için de geçerlidir (Dynarski, 2003).

Stafford kredileri için asıl problemin, miktarın düşük tutulması olduğunu söyleyebiliriz. Aşağıda, yıllara göre alınan Stafford kredilerinin miktarı, bir tabloda belirtilmiştir.

Tablo 4: Stafford Kredi Limitleri Temmuz, 2007

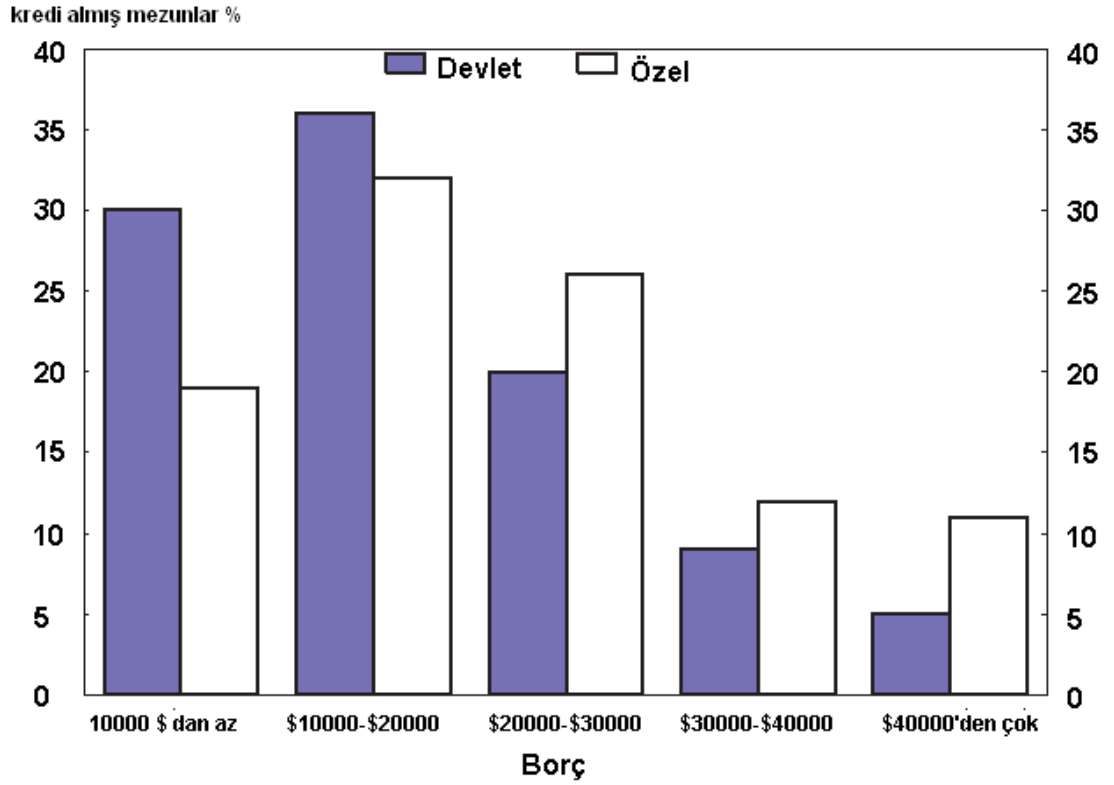
Yıl	Bağımlı Öğrencilerin Aldığı Tutar USD	Bağımsız Öğrencilerin Aldığı Tutar USD
Birinci	3 500	7500
İkinci	4 500	8 500
Üçüncü ve Dördüncü	5 500	10 500
Lisans Düzeyinde Okul Süresince	23 000	46 000
Lisansüstü Her Bir Yıl İçin		20 500
Lisansüstü Düzeyinde Okul Süresince		138 500

Öte yandan kredi limitlerinin arttırılmasının beraberinde üniversite ücretlerini de arttıracığı endişesi bir kenarda durmaktadır.

Daha ciddi bir endişe olarak, verilen kredilerin yüksekliği, geri ödemede zorlukları ve tahsil edilememiş borçların oranını arttırabilecektir. Araştırmalar, yetişkin öğrenci grubunun %59'unun ve ailelerin %63'ünün günümüzde kolej öğrencilerinin çok büyük bir borç yükü altında mezun olduklarını göstermektedir. Aşağıdaki tabloda eyaletler bazında en yüksek ve en düşük öğrenci borçlanmasına sahip eyaletler, ortalama borç miktarlarıyla gösterilmiştir. (The Project on Student Debt, 2007)

Tablo 5: Eyaletler Bazında En Yüksek ve En Düşük Öğrenci Borçlanmasına Sahip Eyaletler (The Project on Student Debt, 2007)

Yüksek Borçlu Eyaletler		Düşük Borçlu Eyaletler	
Eyalet	Ortalama Borç (USD)	Eyalet	Ortalama Borç (USD)
District of Columbia	27 757	Hawaii	11 758
New Hampshire	24 800	Utah	12 807
Vermont	23 839	Kentucky	15 406
Connecticut	23 469	Wyoming	16 855
Minnesota	23 375	Maryland	16 872
Iowa	22 926	California	17 270
Maine	22 877	Delaware	17 589
Pennsylvania	22 776	Kansas	17 617
Indiana	21 179	Illinois	17 650
Michigan	21 169	Oklahoma	17 680

Şekil 12: 2003-2004 Döneminde 4 Yıllık Enstitülerden Mezun Olanlar İçin Öğrenci Borçlanma Seviyelerinin Dağılımı

Öğrencilerin aldıkları kredileri, mezun olduktan sonra ödeme gücünün günden güne artıyor olmasıyla birlikte geri ödeme konusunda kendilerini rahat hissetmemeleri olumsuz bir durum ortaya çıkarmaktadır. 2005 yılında, lisans derecesi sahibi 35–44 yaş arasındaki çalışanların ortalama, yıllık 54 800 USD kazandığı belirlenmiştir. Ancak, bu grubun %28'i yıllık 40 000 USD'nin, %5'i ise 20 000 USD'nin altında kazanmaktadır (Tulip, 2007). Mezunların kazançlarının devam edeceği garantisiz olduğundan, sabit faizli krediler cazibesini koruyamamaktadır. Bu durumu, mezunların gelirlerine göre geri ödemelerini temin edecek bir sistemin geliştirilmesi şeklinde çözümlenmek mümkündür. Aslında, borç verenler, borç alanlardan daha fazla risk taşımaktadırlar. Bu durumda, düşük gelirli bir işe girme endişesi taşıyan

öğrenciler, kendilerini kredi alma konusunda rahat hissedeceklerdir. Çünkü geri ödemeleri, gelirlerine göre planlanacaktır.

Ekonomistler, gelir seviyesine göre geri ödemeye yönelik kredi alınmasına yönelik gelişmelerin, adaletli ve iyi çalışan bir yüksek öğretim sistemini beraberinde getireceği konusunda hemfikirdirler. İsveç, Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika Cumhuriyeti ve İngiltere’de benzer programlar uygulanmıştır. ABD’de 1993 yılında doğrudan Stafford Kredileri adı altında bu kredi yöntemi tanıtılmıştır. Bu sistem, borç alanların %20’ye kadar gelirlerine göre farklı geri ödeme planlarını kendilerine sunmuştur.

Gelire bağımlı geri ödeme üzerine verilen krediler, yukarıda bahsi edilen ülkelerde üniversite kayıtlarında %50 ve %90’lara yaklaşan kayıt artışlarını getirmiştir. ABD’de Stafford kredileri alanların %11’i gelire bağılı geri ödemeyi tercih etmişlerdir.

Stafford kredilerinde faiz oranları, %6,8 olarak sabitlenmiştir.

3.2.9.1.2. Pell Bursları

Federal Pell bursları, lisans düzeyinde bir okula ilk kez başlayanların veya lisans sonrasında öğretmen diploması almak için sertifika programlarına girenlerin alabileceği kredilerdir. 2008 yılında 16 256 000 000 USD öğrencilere bu program dâhilinde dağıtılmıştır. Bu programda gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarına yaklaşık 5400 enstitüde finansal destek verilmektedir (www.ed.gov). Öğrenciler, bu yardımı yarı zamanlı veya tam zamanlı okudukları okul için aynı anda sadece bir kez alabilmektedirler. Burada öğrencinin geliri, ailenin evinin büyüklüğü, aile mensuplarının sayısı kredinin alınmasında etkilidir.

2005–2006 döneminde verilen miktar, 19 milyar USD idi. Yaklaşık bu rakamın 7 milyar USD, hibe edilmiştir. Bu, ortalama her yıl 5,3 milyon öğrenciye, kişi başına yaklaşık 2 400 USD ödenmesi şeklinde gerçekleşmektedir (College Board, 2006).

Yıllık geliri 15 000 USD'nin altında olan aileler için 4 050 USD ortalama burs vermektedir. 2008 bütçesinde bu rakamın 5 yıllığına 5 400 USD'ye yükseltilmesi söz konusu olmuştur.

Anlaşılabacağı üzere, Pell bursları, tek başına ABD şartlarında bir öğrencinin kolej masraflarını tümüyle karşılamasına yetmemektedir. Öğrencilerin borç alma, çalışma veya ailelerinden para isteme mecburiyetleri devam etmektedir.

Pell burslarının bu anlamda planlanandan daha fazla yükseltilmesi gerekmektedir. Ancak doğal olarak maliyetin yükselmesi, büyük problem olmaktadır. Burslar, vergilerin yükseltilmesi ile finanse edilmektedir. Bu ise ekonominin kötüye gitmesine ve politikacıların oy kaybına yol açacaktır.

3.2.9.2. Vergi İndirimi

Federal ve eyalet yönetimleri, ayrıca yüksek öğrenimde okuyan öğrenciler ve aileleri için bir dizi vergi indirimi düzenlemiştir. Ömürboyu Öğrenme Vergi İndirimi (Lifetime Learning Tax Credit) ve UMUT (HOPE) adlı iki indirimden uygun olanı tercih edilerek vergi indirimleri sağlanabilmektedir. Bunlara alternatif olarak bireyler, gelirlerinin 4 000 USD'ye kadar olan bölümünü yüksek öğrenim giderleri için vergiden muaf beyan edebilmektedir.

Yüksek öğretim için tanınmış bir diğer ayrıcalıklı durum, öğrencilerin aldığı kredilerdeki faiz indirimidir.

Bahsi edilen bu indirimlerle devlet gelirlerinde her yıl yaklaşık 9 milyar USD'lik bir kayıp ortaya çıkmaktadır. 2002 yılında, yaklaşık 16 milyon vergi mükellefi, yukarıdaki bahsedilen indirimlerden birinden yararlanma yoluna gitmiştir.

Eğitim için toplam federal vergi harcamaları, eyalet ve bölgesel olarak uygulanan vergi indirimlerinden kaynaklanan kayıp hariç tutulursa yaklaşık 19 milyar USD'ye ulaşmaktadır.

Burada ABD vergi sisteminde vergi beyannamelerinin doldurulması, vergi mükelleflerine veya muhasebecilere bırakıldığından yüksek öğretimde okuyan çocuğu bulunup da bu olanaklardan haberdar olmayan bireylerin beyannamelerinde bunu belirtmeyip fazla vergi ödemeleri ve bürokratik engellere takılması gibi bir olumsuzluğu belirtmek gerekmektedir. Öte yandan profesyonel beyanname hazırlayıcısı muhasebecilere bildirimlerini hazırlatanlar, bu olanaklardan maksimum düzeyde yararlanabilmektedir. Ortalama olarak yıllık 169 USD daha fazla ödendiği, %10'luk bir vergi mükellefi dilimin ise yaklaşık ödemesi gerekenin 500 USD fazlası bir vergi borcunu ödediği tespit edilmiştir. (US Government Accountability Office, 2005)

3.2.9.3. Eyalet Olanakları

Eyaletler bazında kolej ve üniversitelere sağlanan olanakların 2002 yılındaki karşılığı, yaklaşık 160 milyar USD'dir. Bu rakam, toplam eyaletlerin harcamalarının %9'una ve Gayri Safi Milli Hâsılanın %1,5'ine karşılık gelmektedir.

Son 20 yıl içerisinde devlet kolej ve üniversitelerinin bütçelerinde daralma oranı oldukça artmıştır. Her bir öğrenci için devletin ayırdığı kaynak artmıştır ancak artan talebi karşılamaktan uzaktır.

3.2.10. ABD Üniversitelerinin Dünya Üniversiteleri Arasındaki Yeri

Dünya üzerinde bütün ülkelerde yer alan üniversitelerin değişik kriterlerin bir araya toplanması sonucunda sıralanması, değişik kaynaklar tarafından yapılmaktadır. Bu kaynaklar içerisinde en kapsamlı olanı, Çin Halk Cumhuriyeti'nde Shanghai Jiaou Tong Üniversitesi Dünya Üniversiteleri Sıralama Merkezi (Center for World Class Universities) tarafından her yıl periyodik olarak yapılmaktadır. Sıralamada küçük değişiklikler olmakla birlikte en yüksek sıralarda yer alan üniversitelerde genel olarak yıldan yıla bir sıra üste veya alta geçmek kaydıyla küçük oynamalar olabilmekte ancak çok ciddi değişiklikler olmamaktadır.

Sıralamada birkaç gösterge rol oynamaktadır. Bunlar arasında mezunlardan Nobel ödülü veya alanında madalya alanlar, ön plana çıkmayı başaramamış araştırmacılar, doğa ve bilim alanında yayınlanmış makaleleri olanlar, bir başka makalede kendi makalesinden alıntı yapılanlar ve bir yüksek öğretim kurumunda çalışan her bir akademisyenin performansı etken olmaktadır. Her bir göstergede en yüksek puanı alan kurum 100 olarak hesaplanır. Diğerleri ise aldıkları en yüksek puana göre yüzdelik dilimde sıralamaya tabi tutulur. Aşağıda bu ölçütlerin bir tablo üzerinde yüzdelik olarak ağırlıklarına göre değerlendirilmesi yapılmıştır:

Tablo 6: Shanghai Jiaou Tong Üniversitesi Dünya Üniversiteleri Sıralama Merkezi Tarafından Üniversitelerin Sıralanmasında Ele Alınan Ölçütler ve Bunların % Ağırlıkları (<http://www.arwu.org/ARWUMethodology2008.jsp>)

Kriter	Gösterge	Sembol	Ağırlık
Eğitim Kalitesi	Alanında madalya veya Nobel ödülü kazanmış mezunların olduğu enstitüler	Mezun	10%
Akademisyenlerin Kalitesi	Bir yüksek öğretim kurumunda Nobel ödülü veya branşında madalya kazanmış çalışanların bulunması	Ödül	20%
	21 alanda araştırmalarından en yüksek alıntı yapılanlar	Yük-AI	20%
Araştırma Sonuçları	Fen ve doğa bilimlerinde makaleleri yayınlananlar	F&D	20%
	Makaleleri bilim alıntıları indeksinde ve sosyal bilimler alıntıları indeksinde yer alanlar	Yay	20%
Bireysel Performans	Yüksek öğretim kurumunun her bir çalışanın performansı	BP	10%
Toplam			100%

Tabloda yer alan sembollerin orijinal isimlerine sadık kalınırsa, mezun (Alumni), Ödül(Award), YükAI(HiCi), fen ve doğa bilimlerinde araştırmaları yayınlananlar

(N&S), araştırmaları Sosyal Bilimler ve Fen, tabiat bilimlerinde yayınlananlar (PUB), bireysel performans ise PCP olarak araştırmada yer almaktadır.

Bunların detaylı açıklamaları aşağıdadır:

Mezun (Alumni): Toplam mezunlar içerisinde fizikte, kimyada, tıpta, matematikte ve ekonomide Nobel dl kazanmış mezunların skoru etkileme oranıdır.

Ödül (Award): Öğretim görevlileri içerisinde fizikte, kimyada, tıpta, matematikte ve ekonomide Nobel dl alanların skoru etkileme oranıdır.

YükAl (HiCi): 21 alanda yayınlarından en çok alıntı yapılan araştırmacıların isihighlycited.com tarafından ortaya konan verilere göre skoru etkileme oranıdır.

F&D (N&S): 2003-2007 arasında fen ve doğa bilimlerinde yayınlanmış araştırma sayısının yaptığı etkileme oranıdır.

Yay (PUB): Bilim Alıntı İndeksi (Science Citation Index), genişletilmif Sosyal Bilimler Alıntı İndeksine (Social Science Citation Index) 2007 yılında girmif yayınların skorda yaptığı etkileme oranıdır.

BP (PCP): Yukarıdaki 5 değerlendirme lt, tam zamanlı çalışan akademik kadro sayısına bölünmektedir. Eğer ülkenin yükseköğretiminde çalışan akademik kadro sayısı bulunamaz ise bu beş göstergenin ortalaması doğrudan alınmaktadır.

3.2.10.1. Dünya Nüfusundaki ve Gayri Safi Milli Hâsıla İçindeki Payıyla Birlikte Ülkelere Göre En Yukarıda Yer Alan Üniversitelerin Yüzdelerik Dağılımı

Tablo 7: Dünya Nüfusundaki ve Gayri Safi Milli Hâsıla İçindeki Payıyla Birlikte Ülkelere Göre En Yukarıda Yer Alan Üniversitelerin Yüzdelerik Dağılımı

Ülke	En Yüksek 100 Üniversitede % Payı	En Yüksek 500 Ünivesitede % Payı	GSMH İçinde % Payı	Nüfus İçinde % Payı
ABD	54.0%	31.6%	27.2%	4.6%
Birleşik Krallık	11.0%	8.3%	4.9%	0.9%
Almanya	6.0%	8.0%	6.0%	1.3%
Japonya	4.0%	6.2%	9.0%	2.0%
Kanada	4.0%	4.2%	2.6%	0.5%
İsveç	4.0%	2.2%	0.8%	0.1%
Fransa	3.0%	4.6%	4.6%	0.9%
Avustralya	3.0%	3.0%	1.6%	0.3%
İsviçre	3.0%	1.6%	0.8%	0.1%
Hollanda	2.0%	2.4%	1.4%	0.2%
Danimarka	2.0%	0.8%	0.6%	0.1%
Finlandiya	1.0%	1.2%	0.4%	0.1%
İsrail	1.0%	1.2%	0.3%	0.1%
Norveç	1.0%	0.8%	0.7%	0.1%
Rusya	1.0%	0.4%	2.0%	2.2%
Çin		6.0%	6.6%	20.5%
İtalya		4.4%	3.8%	0.9%
İspanya		1.8%	2.5%	0.7%
Güney Kore		1.6%	1.8%	0.7%
Avusturya		1.4%	0.7%	0.1%

Ülke	En Yüksek 100 Üniversitede % Payı	En Yüksek 500 Ünivesitede % Payı	GSMH İçinde % Payı	Nüfus İçinde % Payı
Belçika		1.4%	0.8%	0.2%
Brezilya		1.2%	2.2%	2.9%
Yeni Zelanda		1.0%	0.2%	0.1%
İrlanda		0.6%	0.5%	0.1%
Güney Afrika		0.6%	0.5%	0.7%
Şili		0.4%	0.3%	0.3%
Yunanistan		0.4%	0.6%	0.2%
Macaristan		0.4%	0.2%	0.2%
Hindistan		0.4%	1.9%	17.0%
Polonya		0.4%	0.7%	0.6%
Portekiz		0.4%	0.4%	0.2%
Singapur		0.4%	0.3%	0.1%
Arjantin		0.2%	0.4%	0.6%
Çek Cum.		0.2%	0.3%	0.2%
Meksika		0.2%	1.7%	1.6%
Slovenya		0.2%	0.1%	0.0%
Türkiye		0.2%	0.8%	1.1%

3.2.10.2. Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması (www.arwu.org)

Shanghai Jiaou Tong Üniversitesi Dünya Üniversiteleri Sıralama Merkezi (ARWU) tarafından 2008 yılında yapılan 2007 yılına ait değerlendirme sonucu sosyal bilimler alanında akademik başarısı en yüksek olan ilk 100 yüksek öğretim kurumu aşağıda tabloda belirtilmiştir:

Tablo 8: Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
1	1	Harvard Univ	ABD	100	53	100	100	94	100
2	9	Univ Chicago	ABD	71	100	79	73	100	93.1
3	7	Columbia Univ	ABD	58	72	58	78	90	79.8
4	2	Stanford Univ	ABD	29	33	89	73	97	79.4
5	3	Univ California - Berkeley	ABD	50	57	61	80	89	77.7
6	5	Massachusetts Inst Tech (MIT)	ABD	82	53	56	56	98	75.1
7	8	Princeton Univ	ABD	71	44	64	57	96	74.2
8	15	Univ Pennsylvania	ABD	0	28	74	80	95	72.7
9	11	Yale Univ	ABD	50	40	57	66	92	71
10	21	Univ Michigan - Ann Arbor	ABD	0	0	63	80	91	64.2
11	30	New York Univ	ABD	0	32	49	77	90	64.1
12	33	Univ Minnesota - Twin Cities	ABD	41	26	36	69	96	63.8

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
13	29	Northwestern Univ	ABD	0	0	56	65	98	60.1
14	13	Univ California - Los Angeles	ABD	41	0	40	72	88	59.2
15	60	Carnegie Mellon Univ	ABD	65	36	28	42	98	58.9
16	37	Univ. Maryland - Coll Park	ABD	0	32	32	69	91	57.8
17	32	Duke Univ.	ABD	0	0	46	61	99	56.3
18	4	Univ.Cambridge	Birleşik Krallık	58	64	16	61	67	56
19	38	Univ. Texas - Austin	ABD	0	0	51	69	81	55.1
20	17	Univ.Wisconsin - Madison	ABD	0	0	43	71	85	54.3
21	43	Pennsylvania State Univ. – Univ. Park	ABD	0	0	40	67	89	53.6

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
22	58	Univ. North Carolina - Chapel Hill	ABD	0	0	40	67	87	53.2
23	10	Univ. Oxford	Birleşik Krallık	41	20	23	71	72	53.1
24	61	Ohio State Univ. - Columbus	ABD	0	0	36	70	87	52.7
25	12	Cornell Univ.	ABD	41	0	16	68	90	52
26	151- 202	London Sch. Economics	Birleşik Krallık	29	0	32	69	76	51.9
26	14	Univ. California - San Diego	ABD	0	32	38	42	90	51.9
28	96	Arizona State Univ. - Tempe	ABD	0	23	28	57	83	49.6
29	41	Vanderbilt Univ.	ABD	0	0	40	50	88	48.6
30	90	Indiana Univ. - Bloomington	ABD	0	0	28	66	83	48.3
31	19	Johns Hopkins Univ.	ABD	50	0	23	44	89	48.2

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
32	16	Univ. Washington - Seattle	ABD	0	0	28	67	80	47.8
33	28	Washington Univ. - St. Louis	ABD	0	28	23	44	89	47.5
34	36	Univ. British Columbia	Kanada	29	0	28	58	76	47.4
35	50	Univ. Southern California	ABD	0	0	28	60	84	47
36	49	Univ. Pittsburgh - Pittsburgh	ABD	0	0	23	58	90	46.8
37	75	Univ.Rochester	ABD	0	0	43	34	94	46.6
38	80	Michigan State Univ	ABD	0	0	28	66	76	46.4
39	43	Univ California - Davis	ABD	0	0	16	54	94	44.9

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
40	47	Rutgers State Univ - New Brunswick	ABD	0	0	32	54	78	44.7
41	83	Boston Univ	ABD	0	0	34	48	79	44.1
42	203- 304	Georgetown Univ	ABD	0	0	16	57	85	43.2
43	102- 150	Emory Univ	ABD	0	0	16	45	96	43.1
43	64	Hebrew Univ Jerusalem	İsrail	29	32	0	48	79	43.1
45	91	Texas A&M Univ - Coll Station	ABD	0	0	16	59	82	42.9
46	102- 150	Dartmouth Coll	ABD	0	0	23	37	97	42.8
47	26	Univ Illinois - Urbana Champaign	ABD	0	0	23	58	75	42.7
48	102- 150	Univ Virginia	ABD	0	0	16	48	90	42.3

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
49	70	Brown Univ	ABD	0	0	32	40	82	42.2
50	102- 150	Univ Georgia	ABD	0	0	16	58	79	42.1
51- 76	57	Australian Natl Univ	Avustralya	0	0	16	53	68	
51- 76	78	Case Western Reserve Univ	ABD	41	0	16	32	87	
51- 76	151- 202	Florida State Univ	ABD	0	0	16	55	69	
51- 76	203- 304	George Mason Univ	USA	0	47	16	46	62	
51- 76	203- 304	George Washington Univ	ABD	0	0	0	52	81	
51- 76	203- 304	Hong Kong Univ Sci & Tech	Çin-Hong Kong	0	0	16	33	95	
51- 76	63	McGill Univ	Kanada	0	0	23	44	73	
51- 76	87	McMaster Univ	Kanada	41	0	23	38	76	

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
51-76	68	Purdue Univ - West Lafayette	ABD	0	0	16	48	72	
51-76	87	Rice Univ	ABD	0	0	16	35	90	
51-76	203-304	State Univ New York - Albany	ABD	0	0	28	42	82	
51-76	102-150	Univ Amsterdam	Hollanda	0	0	16	58	68	
51-76	74	Univ Arizona	ABD	0	0	16	55	79	
51-76	45	Univ California - Irvine	ABD	0	0	16	50	83	
51-76	35	Univ California - Santa Barbara	ABD	0	23	16	40	83	
51-76	25	Univ Coll London	Birleşik Krallık	0	0	16	47	79	
51-76	34	Univ Colorado - Boulder	ABD	0	0	23	52	76	
51-76	51	Univ Florida	ABD	0	0	16	54	81	

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
51-76	102-150	Univ Illinois - Chicago	ABD	0	0	16	55	79	
51-76	97	Univ Iowa	ABD	0	0	16	52	76	
51-76	48	Univ Manchester	Birleşik Krallık	0	0	0	62	72	
51-76	151-202	Univ Miami	ABD	0	0	23	43	83	
51-76	203-304	Univ South Carolina - Columbia	ABD	0	0	16	45	82	
51-76	23	Univ Toronto	Kanada	0	0	0	75	74	
51-76	93	Univ Utah	ABD	0	0	16	39	80	
51-76	203-304	Univ Warwick	Birleşik Krallık	0	0	34	51	49	
77-107	151-202	Erasmus Univ	Hollanda	0	14	0	52	72	

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
77- 107	151- 202	Free Univ Amsterdam	Hollanda	0	0	0	44	76	
77- 107	102- 150	Georgia Inst Tech	ABD	0	0	0	33	90	
77- 107	511- -	Georgia State Univ	ABD	0	0	0	49	75	
77- 107	151- 202	Iowa State Univ	ABD	0	0	16	41	69	
77- 107	511- -	London Business Sch	Birleşik Krallık	0	0	0	35	97	
77- 107	102- 150	Natl Univ	Singapore	0	0	0	50	70	
77- 107	102- 150	North Carolina State Univ - Raleigh	ABD	0	0	20	38	72	
77- 107	305- 402	Simon Fraser Univ	Kanada	0	0	16	40	72	
77- 107	203- 304	State Univ New York - Buffalo	ABD	0	0	0	42	79	

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
77- 107	203- 304	Syracuse Univ	ABD	0	0	0	46	76	
77- 107	102- 150	Tel Aviv Univ	İsrail	0	0	16	43	71	
77- 107	62	Univ Bristol	Birleşik Krallık	0	0	16	45	70	
77- 107	151- 202	Univ Cincinnati - Cincinnati	ABD	0	0	16	41	74	
77- 107	151- 202	Univ Connecticut - Storrs	ABD	0	0	0	48	73	
77- 107	46	Univ Copenhagen	Danimarka	0	0	23	39	66	
77- 107	151- 202	Univ East Anglia	Birleşik Krallık	0	0	23	34	69	
77- 107	53	Univ Edinburgh	Birleşik Krallık	29	0	0	45	65	
77- 107	203- 304	Univ Houston	ABD	0	0	0	46	73	

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
77- 107	203- 304	Univ Kentucky	ABD	0	0	0	44	76	
77- 107	102- 150	Univ Louvain	Belçika	0	0	16	42	66	
77- 107	305- 402	Univ Maastricht	Hollanda	0	0	0	44	79	
77- 107	102- 150	Univ Massachusetts - Amherst	ABD	0	0	16	37	79	
77- 107	203- 304	Univ Missouri - Columbia	ABD	0	0	0	51	77	
77- 107	151- 202	Univ Montreal	Kanada	0	0	16	48	68	
77- 107	151- 202	Univ Nebraska - Lincoln	ABD	0	0	16	39	73	
77- 107	203- 304	Univ Notre Dame	ABD	0	0	0	40	93	
77- 107	81	Univ Nottingham	Birleşik Krallık	29	0	0	58	59	

Sosyal Bilimlerde Dünya Üniversitelerinin ARWU (Academic Ranking of World Universities) Tarafından 2008 Yılında Yapılan Çalışmaya Göre Sıralaması **YükAI:** 21 alanda araştırmalarından en fazla alıntı yapılanlar **Yay:** Araştırmaları Fen, Doğa ve Sosyal Bilimlerde yayınlananlar **BP:** Bireysel Performans (www.arwu.org)

Sosyal Bilimlerde Dünya Sıralaması ARWU 2007	Sıralaması	Yüksek Öğretim Kurumu	Ülke	Mezuniyet Skoru	Ödül Skoru	Yük-AI Skoru	Yay Skoru	BP Skoru	Toplam Skor
77- 107	305- 402	Univ Oklahoma - Norman	ABD	0	0	16	38	72	
77- 107	69	Univ Oslo	Norveç	0	38	0	36	68	

3.3. Bazı Veriler Işığında ABD Eğitim Sistemi

3.3.1. ABD Eğitim Sisteminde Güncel İstatistik Bilgiler

Eylül 2008 döneminde ABD okullarında ve kolejlerinde, yaklaşık 74,1 milyon öğrenci kayıt altına alındı. Yaklaşık 4,6 milyon öğretmen, bütün bu okullarda görev aldı. Diğer profesyonel, idari ve destek birimlerinde çalışanların toplam sayısı, 5,2 milyonu bulmuştur. (Tablo: 9)

Tablo 9: Sonbahar 2008 döneminde eğitim alanında görev alanlar ve öğrencilerin sayısı (milyon kişi) (NCES, 2008)

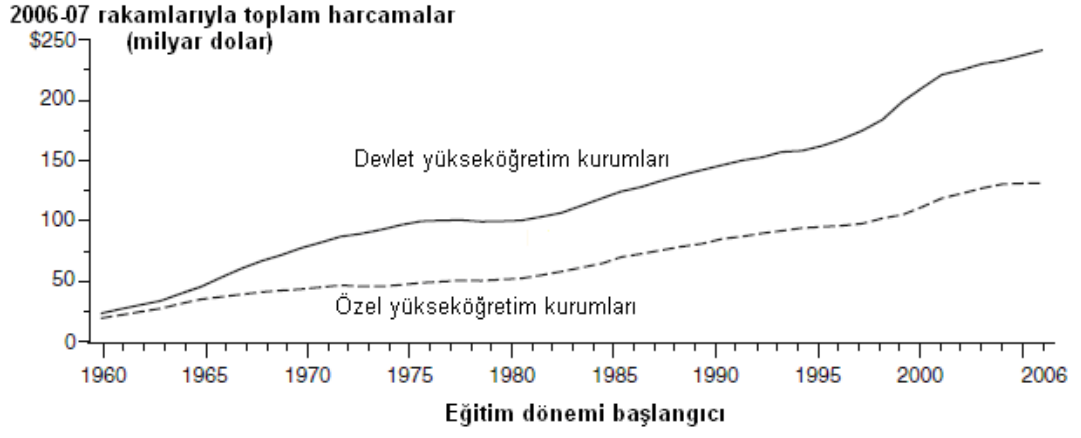
Katılanlar	Bütün seviye grupları	İlköğretim ve ortaöğretim okulları			Yüksek öğretim		
		Toplam	Devlet	Özel	Toplam	Devlet	Özel
Toplam	83.9	63.1	56.1	6.7	21.0	15.4	5.6
Kayıt	74.1	55.9	49.8	6.1	18.2	13.6	4.6
Öğretmenler ve akademisyenler	4.6	3.7	3.2	0.5	0.9	0.6	0.3
Diğer profesyonel, idari ve destek birimleri	5.2	3.4	3.0	0.3	1.8	1.2	0.6

3.3.2. Eğitime Ulaşılabilirlik

ABD Sayım Bürosu (U.S. Census Bureau), eğitime ulaşılabilirlik konusunda yıllık istatistikler hazırlamaktadır. 1998–2008 arasında, 25 yaş ve yukarısı lise eğitimini tamamlayanların oranı % 83'ten %87'ye yükselmiştir. Aynı dönemde lisans seviyesini tamamlayanların oranı, %24'ten %29'a, çıkmıştır. (Folger and Nam, 2008)

3.3.3. Eğitim Harcamaları

Devlet ve özel eğitim kurumlarında anaokulundan lisansüstü eğitime kadar olan harcamalar, 2007–2008 dönemi için 1 017 milyar USD olarak tahmin edilmektedir. İlköğretim ve ortaöğretimde 631 milyar USD, yüksek öğretimde ise 386 milyar USD olarak bu rakam paylaşılmıştır. Eğitim için ayrılan kaynakların toplamı, Gayri Safi Milli Hâsıla'nın %7.4'ünü oluşturmaktadır (National Sciences for Education Statistics, 2008)

Şekil 13: 1960–61 ve 2006–07 arasında yükseköğretim kurumlarında yapılan harcamalar

BÖLÜM IV

ABD'DE COĞRAFYA

4.1. ABD'de Coğrafyanın Tarihi

Amerika Birleşik Devletleri'nde coğrafyanın kökleri, Avrupa'da coğrafyanın gelişimini takip eder. Avrupa'da coğrafya ise ilk kez 1820'de Carl Ritter'in Berlin Üniversitesi'nde Coğrafya Bölümü'nün başına getirilmesiyle başladı. Takip eden yıllarda coğrafya, Avrupa'da yayıldı ve Avrupa'da eğitim gören Amerikalı öğrenciler tarafından Atlantik'i aşarak Kuzey Amerika'da gelişmeye başladı.

1851 yılında keşfedilmeyi bekleyen yerler oldukça fazlaydı. Amerikan Coğrafyacılar Derneği bu yıl içinde New York şehrinde keşiflere açık olarak kuruldu. Keşiflerin ötesinde dernek içerisinde fazlaca coğrafi çalışma yoktu. Amerikan Coğrafyasının Babası olarak bilinen William Morris Davis, 1851 yılında doğdu. Lisans ve master derecelerini 1870 ve 1878 yıllarında Harvard'da mühendislikten kazanmıştır. Daha sonra bu kurumda jeoloji danışmanı olarak işe alınmıştır. Davis, fiziki coğrafyacı idi.

İkinci dernek 1888 yılında başkent Washington'da National Geography Society (Ulusal Coğrafi Derneği) adı altında kuruldu. Derneğin ilk başkanı, coğrafi bir özgeçmişi olmamasına rağmen Gardiner Greene Hubbard idi. Açıkça söylemek gerekirse National Geography Society, akademik coğrafi bir örgüt değildi. Bununla birlikte 1888 yılında gezegende merak edilenleri ve insanları konu alan National Geographic dergisi ilk kez basıldı ve Amerikan okuyucularına sunuldu.

Chicago Üniversitesi, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüksek öğretimde coğrafya bölümü açılan ilk enstitüdür. Coğrafya programları, 1903 yılında başladı ve doktora yapanların oldukça fazlaca yer aldığı bir bölüm olarak çiçek açtı. Maalesef Chicago Üniversitesi coğrafya bölümü, artık ortadan kaldırılmıştır.

Aynı şekilde, Harvard Üniversitesi de coğrafya çalışmaları konusunda lider konumundaydı ancak, 1948 yılında tarihe karıştı. Bugün, bütün Harvard'da var olan tek şey Harvard Coğrafya Derneğidir ve parolaları, "Harvard'da coğrafyayı bulabileceğiniz tek yer" dir. Maalesef ülkenin en önde gelen eğitim kurumunun içerisinde coğrafya disiplini ortadan kaldırılmıştır.

ABD'de üniversitelerde coğrafya eğitiminde temel merkezler Massachusetts Clark Üniversitesi, Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü, Pennsylvania Devlet Üniversitesi, Kolorado Üniversitesi Boulder Kampüsü, Kaliforniya Üniversitesi Los Angeles Kampüsü, Washington Üniversitesi, Teksas Devlet Üniversitesi ve Minnesota Üniversitesi Twin Cities kampüsüdür.

1904 yılında William Morris Davis ve kendilerini akademik coğrafyacılar olarak tanımlayan diğerleri Amerikan Coğrafyacılar Derneği'ni yeniden şekillendirmek üzere bir araya geldiler. Davis, AAG'nin ilk başkanı olarak hizmet etti ve daha sonraki iki dönemde de başkan seçildi.

Bugün AAG, ABD'de en önde gelen akademik organizasyondur. AAG, Amerikan Coğrafyacılarının Tarihsel Olayları ve Profesyonel Coğrafyacı adı altında iki profesyonel bülten yayınlamaktadır. AAG, dünya çapında 7500'den fazla üyeye sahiptir. AAG'nin üyeleri öncelikle ABD üniversitelerinde ve kolejlerinde öğretmenlik yapan akademik coğrafyacılarından oluşmaktadır. AAG üyeleri, İncil Coğrafyasından Cinsiyet ve Uzaya kadar değişik 63 uzmanlık alanından birini seçebilirler.

Daha modern zamanlarda National Geographic Derneği K-12 okullarında coğrafya eğitiminin en büyük destekleyicisi olmuştur. Ulusal coğrafya standartlarının gelişimi için Ulusal Coğrafya Arısı projesini desteklemiş ve geçen yıllarda milyonlarca dolar kaynak ayırmıştır.

Ulusal Coğrafya Eğitimi Konseyi, 1915 yılında ABD içinde en genç öğrencilere coğrafi bilgilerini yama amaçlı ortaya çıkan bir organizasyondur. K-12 coğrafya eğitimi için bir bülten yayınlamaktadırlar.

4.2. ABD Üniversitelerinde Coğrafyanın Geçmişi

4.2.1. Harvard ve Yale Üniversiteleri'nde Coğrafyanın Geçmişi

Amerika Birleşik Devletleri'ne gelen ilk göçmenler, Avrupalı coğrafyacıların düşüncelerini de beraberlerinde getirmişlerdir. Bu bilgilere, deniz aşırı seferlerde elde edilen bilgi birikimi de eklenerek coğrafi düşüncenin biçimlenmesi gerçekleşmiştir. İngiltere'deki Cambridge üniversitesinden esinlenerek kurulan ve aynı adı alan üniversite, 1639 yılında John Harvard'ın yaptığı bağışlardan dolayı, Harvard Üniversitesi adını almıştır. Burada coğrafya derslerinde fiziki coğrafyanın temellerinin yer aldığı Varenius'un kitabı, 1650'li yıllardan 1800'lü yıllara kadar Amerikan üniversitelerinde okutulmuştur.

Üniversite düzeyinde coğrafya, ABD'de ilk kez Harvard Üniversitesi'nde 1642 yılında List of Studies'e "New Astronomy" adı ile girmiştir. Bunu takip eden dönemlerde "Cosmogony" ve "Geocentric Universe" adı ile devam etmiştir. 1686'dan itibaren Charles Morton'un "Compendium Physicae" si ile coğrafya, fizik derslerinin bir parçası haline gelmiştir. 1754 yılında çıkan yangında Harvard'da yer alan kitapların tümü ve araştırmalarda kullanılan iki küre yanmış, daha sonra coğrafya, 1766 yılında Harvard's Oversees akademik programına katılmıştır. 1784 yılında maden koleksiyonu yapılmış, takip eden dönemde coğrafi çalışmaları desteklemesi için zooloji örnekleri toplanmıştır. 1760'larda Gunthrie'nin "Geography"si, yerini 1793 yılında Jedidah Morse'un "American Geography" sine bırakmıştır. Bu dönemi takip eden süreçte coğrafyanın önemini yitirmeye başlaması ve jeolojinin önem kazanması söz konusu olmuştur.

1870 yılında fiziki coğrafyanın bir kolej seviyesi olarak benimsenmesi, 1878 yılında William Morris Davis'in jeoloji asistanı olarak tayini ve bu kişinin çevresinde coğrafyanın gelişmesi gerekliliğini benimseyenlerin toplanması, coğrafyanın tekrar gelişme sürecini ortaya çıkarmıştır. Davis, Darwin'in bilimlerine dayalı aşınım döngüsü kavramı ile coğrafyanın temellerini atmakta idi. Çok sayıda ders kitabı yazdı ve "Association of American Geographers" adlı coğrafyacıların oluşturduğu örgütü 1904'te kurdu.

Davis, 1912 yılında Harvard'dan ayrıldı. Ancak yerine gelenler Davis'in becerisine sahip olamadılar. 1920 yılında Roderick Peattie, coğrafyada doktora yapan ilk kişi olmuştur.

II. Dünya Savaşı sonrasında, çok sayıda coğrafyacının ölmesi karşısında yeni coğrafyacılar ihtiyacı olmuş, coğrafya programının genişletilmesi ve coğrafyanın ayrı bir bölüm haline getirilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak bir bölüm olarak coğrafya varlığını Harvard'da uzun süre devam ettiremedi. Kişisel sürtüşmeler ve çekememezliklerin sonrasında olabilecek en kötü şey gerçekleşti ve büyük umutlar bağlanan coğrafya bölümü 1948'de kapandı. Bu kapanma süreci günümüzde dahi Amerikan coğrafya kamuoyunda gündemi meşgul etmektedir (Özgüç ve Tümertekin, 2000).

Harvard Üniversitesi'nde olduğu gibi Amerika'nın köklü üniversitelerinden Yale'de de ilk başlarda Varenus'un fiziki coğrafya kitabı okutulmaktaydı. Daha sonra yine Harvard'daki gibi Jedidah Morse'un "The American Geography" kitabı okutulmaya başlanmıştır. Yale Üniversitesi'ne 1863 yılında Daniel Coit Gilman'ın atanmasıyla coğrafya ayağa kalkmaya başlamıştır. Gilman, bir Yale mezunu olarak Harvard'ı ziyaret etmiş, Almanya'da Carl Ritter ile iki yıl geçirmiştir. Daha sonra atanan Francis Walker, Yale'de bölgesel ve istatistiksel coğrafyanın tanınmasını sağlamıştır. Gilman'ın M.I.T.'ye rektör olarak gitmesinden sonra Yale'de Davis'in öğrencisi Herbert E. Gregory coğrafyanın öncülüğünü yapmıştır. Bu dönemde Gregory pek çok ünlü coğrafyacının Yale içerisinde istihdamını sağlamıştır. Bir bölüm olarak

yapılanmasa da jeoloji bölümü içerisinde beşeri coğrafyanın güçlenmesinde büyük yere sahip olmuştur. 1915 yılında Gregory'nin hastalanması, jeoloji bölümü içerisinde yapılanmış olan coğrafya kanadının feshedilmesini ortaya çıkarmıştır. Bu dönem, 1919'da Huntington'un tek coğrafyacı olarak geri dönüşü ancak maaşının dahi ödenmemesi, ve takip eden süreçte, araya giren savaşlar sonrasında oldukça sürüncemede olan bir dönem olarak 1967'ye kadar sürmüştür ve bu yıl itibarı ile Yale'de coğrafya bölümü kapanmıştır (Özgüç ve Tümertekin, 2000).

Coğrafya, ABD'de, 20. yüzyılda kendine has bir bölüm olarak modern disiplinler arasında işlenmeye başlandı. Özellikle bu yüzyılın ilk yarısında kayda değer oranda yükselişe geçmiştir. Toplam kolejlerin sayısında 1900–1948 yılları arasında iki kat artış olmuş iken, bu dönemde coğrafyayı tercih eden öğrencilerin oranında 10 kat artış gözlemlenmiştir. Ancak aynı dönem, coğrafyanın kurumsal alt yapısının oluşmasında zayıflamanın da gözlemlendiği dönemdir. Coğrafya, hiçbir zaman ülkenin önde gelen yüksek öğretim kurumlarında ayak basacağı sağlam bir zemin bulamamıştır. Pek çok kolejin edebiyat fakültesinde yer alamamış, yer aldıklarında da kenarda kalmış küçük bölümler olarak ayakta kalmaya çalışmıştır. Bundan daha ötesi 20. yüzyılın ilk yarısında 1948 yılında dünyanın en etkili üniversitelerinden Harvard'da coğrafya bölümünün kapatılmasıyla oldukça sancılı bir sürece de girilmeye başlandı.

4.2.2. 20. Yüzyılın İlk Yarısında ABD Üniversitelerinde Coğrafya

20. yüzyılın ilk yarısında A.B.D. üniversitelerinde coğrafyanın yaşadığı sorunların sebepleri, oldukça karmaşıktır ve henüz yeterince açıklanabildiğini söyleyebilmek mümkün değildir. Bu konuyu

a)20. yüzyılın ilk başlarında Amerikan izole edilmişliği

b) Amerikan tarzı kapitalizm ekseninde ortaya çıkan enternasyonalizm belirtilerinin küresel ekonomik politikalardan uzaklaşması ve önemsiz kalması

c) Amerikan üniversitelerinde büyüyen fiziki ve sosyal bilimler arasındaki kurumsal fikir ayrılıklarının coğrafyanın ayrı bir disiplin olarak yer bulmasını zorlaştırması

d) Coğrafyanın ilk ve orta okullarda tarih dersinin altında kalması

Şunu da belirtmek gerekir ki coğrafyanın geri planda kalmasında sadece coğrafyacıları sorumlu tutmak da hatalıdır. 1930-1940'lı yıllarda çevreci determinizmin aşırılıkları 1940'lı yılların sonlarına doğru Harvard Üniversitesi başkanı James Conant'ın coğrafyanın bir üniversite disiplini olamayacağına yönelik yok edici düşüncelerine zemin hazırlamıştır.

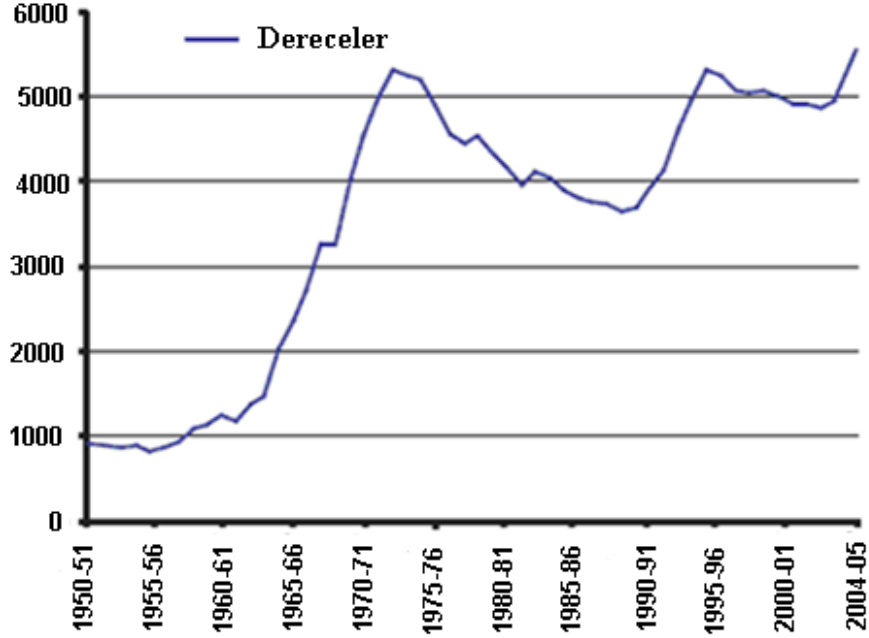
Şurası muhakkak ki coğrafya tanımlanmak için James Conant'ın düşüncelerinden çok öte düşüncelere ihtiyaç duymakta idi. 1940'lı yıllarda ve 1950 başlarında Carl Sauer'in tarımın temellerinden iklim değişimlerinin zararlarının haritalanmasına, dünya yüzeyindeki materyallerin analiz edilmesine ve sebep sonuç ilişkisine dayandırılmasına kadar müthiş bir entelektüel ve sosyal değer olarak kuralları yıkan düşünceleri oldukça önemlidir.

Bu değer, coğrafyanın dünyanın pek çok bölümünde anahtar üniversite alanı olarak ortaya çıkmasına etki etmiştir. Bundan daha önemlisi, ülkenin II. Dünya savaşının içine çekilmesinde coğrafi düşüncenin terk edilmesinin rolü olduğu konusunda 20. yüzyılın ikinci yarısında bir anlayış gelişmeye başlamıştır. Bununla birlikte, genel bir değerlendirme yapılacak olursa, coğrafya, 20. yüzyılın ilk yarısında A.B.D. yüksek öğretiminde kırılma bir yapıda bulunmuştur.

4.2.3. 20. Yüzyılın İkinci Yarısında ABD Üniversitelerinde Coğrafya

1950'li yıllara kadar ABD üniversitelerinde coğrafyanın hassas durumuna rağmen, coğrafyanın yüzyılın ortasında 1960-1970'li yıllarda hızlı bir genişleme içerisine girdiğini söyleyebiliriz. Eski bölümler genişletilmiş, yeni bölümler eklenmiştir. Bu durum, ilk ve ortaokul öğretmenlerinden gelen yoğun talebi karşılamak amaçlı

gelişmiştir. Yoğun ilginin bir nedeni de bu kursların üniversitelerin diğer kurslarına göre daha düşük ücretli olmasıydı.

Şekil 14: 1950-1951'den 2003-2004'e Kadar Kazanılmış Dereceler (AAG Handbook ve Directory of Geographers)

ABD Eğitim Bakanlığı verilerine göre 1960–1970 yılları arasında üniversitelerde coğrafya programlarında kayıtlı öğrenci sayısı 336787'den 762954'e yükselmiştir. Ani yükselişin sebebini sadece coğrafyaya olan eğilime bağlamak yanlış olur. Aynı zamanda coğrafyanın güçlenmesinin de rolü önemlidir. Coğrafyanın nicelik olarak büyümesi, bu alana doğru daha tanımlanabilir bir yönlenmeye yol açmış, fiziki coğrafyanın bir dönem düşüşünün ardından diğer fiziki bilimlere daha güçlü bir şekilde bağlanması sürecini doğurmuştur. II. Dünya Savaşı'nın kötü sonuçları sonrasında dünyaya merakın daha da artması, coğrafyaya eğilimi arttırmıştır.

1960'lardan 1980'lerin başlarına coğrafyanın büyümesine rağmen öğrenci kayıtlarında sosyoloji, siyasal bilimler, tarih ve ekonomiden sonra gelmiştir. Savaş

sonrası, daha büyük kolejlerde ve üniversitelerde coğrafya bölümleri açılmıştır. Harvard'ın coğrafya bölümünü kapatması, küçük enstitülerde, özel üniversitelerde ve edebiyat fakültelerinde büyük bir üniversitede coğrafya bölümü olmayacağı düşüncesini ve tartışmasını gündeme getirmiştir. Pennsylvania, Stanford ve Yale Üniversiteleri'nin Harvard'ı takip eden süreçte 1963, 1964 ve 1967 yıllarında coğrafya bölümlerini kapatması, durumu daha da kronik hale getirmiştir. Bu nedenle yüksek öğretimde coğrafyanın akademik ilerleyişi, 1970 ortalarında ciddi şekilde yavaşlatılmıştır.

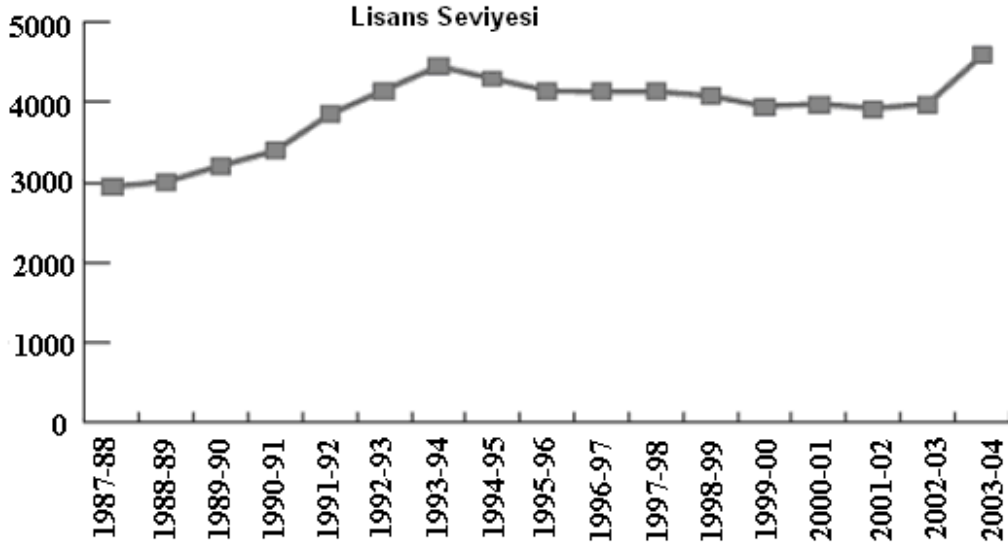
Eğitim Bakanlığı coğrafya programları ile ilgili verileri, 20. yüzyılın ikinci yarısında 1960'lı yıllardaki patlamanın ardından son 20 yılda zayıflamayla ilgili bilgileri içermektedir. Ayrıca ABD ekonomisinin 1970'li yıllarda içine düştüğü düşüş, coğrafyanın zayıflamasında bir diğer önemli etken olmuştur. Bu ekonomik baskının sonucu, yüksek öğretimde bazı enstitülerin coğrafya bölümleri kapatılmıştır. ABD'deki birkaç seçkin üniversite bu alanda yeni programlar kurmuşlardır. 1970–1976 arasında 32 coğrafya bölümü kapatılmıştır. 1980'li yıllarda bu durum, önde gelen üniversitelerden 1982 yılında Michigan Üniversitesi'nde, 1986 yılında Columbia ve Northwestern Üniversiteleri'nde, 1987 yılında Chicago Üniversitesi'nde coğrafya bölümlerinin kapatılmasıyla daha da kötüleşmiştir. Harvard, Pennsylvania ve Yale Üniversitelerinde kapatılmanın önemli sebeplerinden biri, anlayışsız idareciler ve bu üniversitelerin kendi iç problemleriydi. Bu açıklamalarla olayın bu boyuta taşımadaki asıl faktörü göz önünden kaçırmamak gerekir ki o da ABD akademisyenlerinin birçoğunun coğrafyayı üniversitelerde gereksiz görmeleridir.

2006 yılında Columbia, Northwestern ve Chicago Üniversitelerinin coğrafya bölümlerini kapatması dönemin bir çöküşle noktalanacağı sinyalini vermekteydi. Bu dönemde coğrafya, bir ana dal olarak çalışmaların yapıldığı bir alan değildi. Coğrafya, bazı enstitülerde başka bölümler altında etkisini kaybetmiş, West Georgia Koleji'nde olduğu gibi orta ölçekteki bazı bölgesel kolejlerde kapatılmıştır.

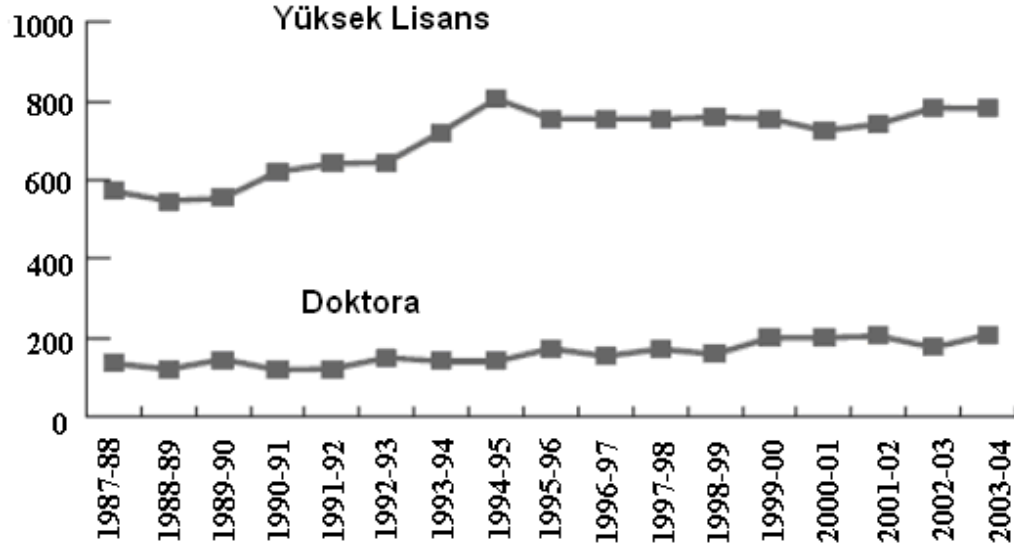
Bununla birlikte son 15 yıl, coğrafyanın akademi dünyasında düzenli bir büyüme içinde olduğunu söylemek mümkündür. Yeni programlar kurulmuş, eski programların birçoğu genişletilmiş ve öğrenci sayısı genel olarak yükselmiştir.

4.2.4. Son 15 Yıl

Daha önceki açıklamalarda belirtildiği üzere coğrafyanın durumu eğitim bakanlığı verilerine göre, son 15 yılda belirsiz bir tablo ortaya koymaktadır. Gober, 1995 yılında 1950–1990 arası dönemi ele almıştır. Estaville, 2006 yılında 1993–2001 arası dönemi değerlendirmiştir. Son 15 yılın değerlendirilmesinin seçilmesinde 1980’li yıllarda program kapatmalarının gölgesinden coğrafya disiplininin sıyrılmaya başlaması önemli rol oynamıştır (Murphy, 2007).

Şekil 15: 1990-1991’den 2003-2004’e Kadar Bitirilen Lisans Seviyesinde Okullar Bazında Değerlendirme (AAG Handbook ve Directory of Geographers, 2000 ve 2005)

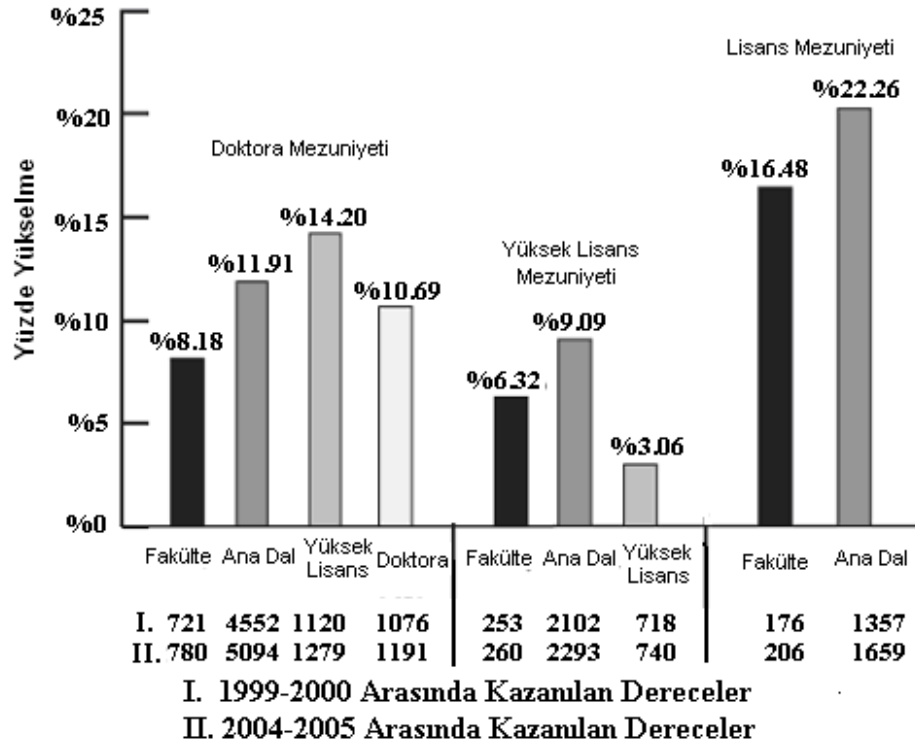
Şekil 16: 1990-1991'den 2003-2004'e Kadar Bitirilen Yüksek Lisans ve Doktora Seviyesinde Okullar Bazında Değerlendirme (AAG Handbook ve Directory of Geographers, 2000 ve 2005)

Eğitim Bakanlığı verilerine göre, 1990-2004 arasında öğrenci sayısında bütün alanlarda bir büyüme mevcuttur. Sadece lisans seviyesinde iniş ve çıkışlar görülmektedir.

Bu verilere daha olumlu bir katkı da son 10 yıl içerisinde açılan yeni coğrafya programlarından gelmiştir. (Tablo:10) Bu yeni oluşum sona ermemiştir ve devam etmektedir. Diğer gelişmeler arasında Coğrafi Analizler için Harvard'da yeni bir bölüm açılmıştır. Dartmouth Üniversitesi'nde yeni bir yüksek lisans programı açılmış, ayrıca bazı enstitülerde coğrafyayla bağlantılı yeni doktora programları üzerinde düşünölmeye başlanmıştır.

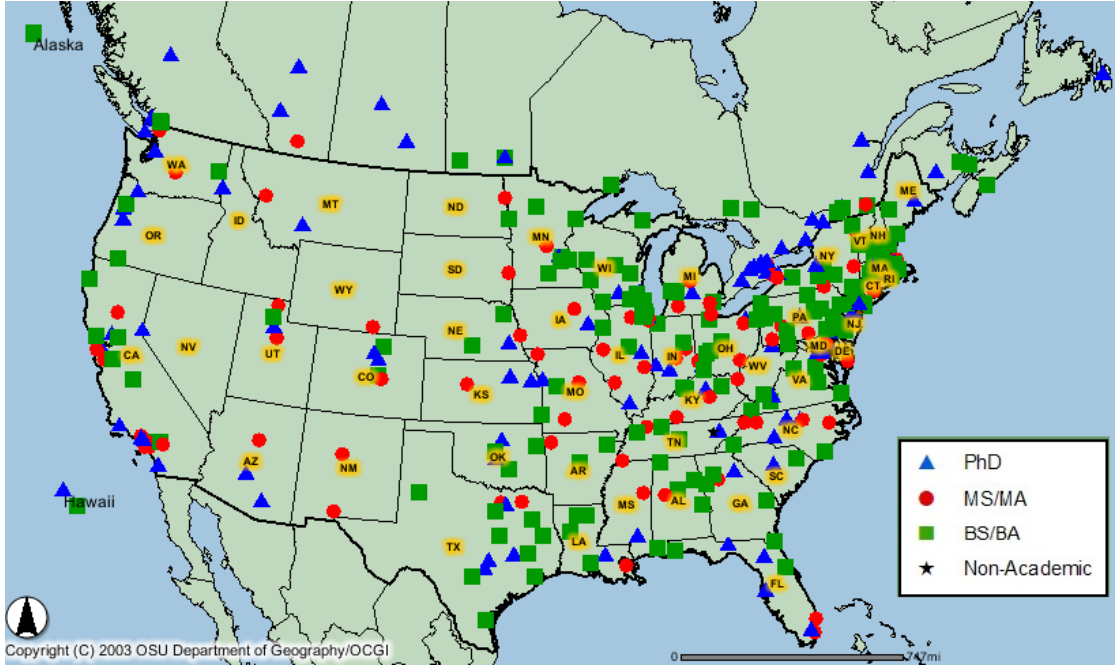
Tablo 10: 1990-2005 Arası Yeni Açılan Lisansüstü Coğrafya Programları

Program Merkezi	Sunulan Program Türü	Başlanan Tarih
City University of New York	PhD Geography	2005
University of Pennsylvania	MA. Urban Spatial Analysis	2005
Bridgewater State College	BA/BS Geography	2005
University of South Florida	PhD Geography	2005
South Dakota State University	PhD Geospatial Sciences Geography	2004
University of North Carolina Greensboro	PhD Geography	2004
Montana State University	PhDEarth Sciences Geography	2003
Oklahoma State University	PhD Geography	2002
Florida International University	BA. Geography	2001
Baylor	BA/BS Geography	2000
West Virginia University	PhD Geography	1997
Georgia Southern University	BA/BS Geography	1997
University of Connecticut	PhD Geography	1996
Southwest Texas State University	PhD Geography	1996
Kansas State University	PhD Geography	1995
Florida State University	PhD Geography	1995

Şekil 17: Coğrafya Programlarının 1999-2000 Döneminden 2004-2005 Dönemine Genişlemesi (AAG Guide to Geography Programs, 1999-2000 and 2004-2005)

Üniversitelerde coğrafya bölümlerinin büyümesi ile ilgili belirtileri, son yıllarda ABD coğrafya bölümlerine girişlerin ve bu bölümlerde görev yapan akademisyenlerin artışında da gözlemlemekteyiz. Şekil 17, coğrafyada ABD'nin altı büyük bölgesinde doktora programlarında ve rastgele seçilmiş bilgi elde edilebilen beş yüksek lisans programı, ve beş lisans programında akademisyen hacmi ve mezun ünvanı kazananlardaki değişimi göstermektedir (Murphy, 2007).

Şekil 18: ABD’de Coğrafya Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarını Gösteren Harita (<http://www2.ocgi.okstate.edu/website/geogdept/viewer.htm>)

AAG’nin coğrafya programlarına yönelik rehberi, üzerinde tartışılacak mükemmel bir kaynaktır. Rehberdeki grafikler, AAG Bölümü tarafından yıllık olarak çıkartılmaktadır. Beşer yıllık periyotlarla bu veriler değerlendirildiğinden beri bazı tutarsızlıklar da ortaya çıkmıştır. Daha da ötesi, öğrenci sayılarının ve akademik personelin transferi ile ilgili yanlışlara düşmek kaçınılmaz olmuştur. Fakültelerin büyümesi ve genişlemesi, coğrafyanın enstitüler bazında desteklenmesini beraberinde getirmemiştir. Örneğin fakülte başarısının bir sonucu olarak fakültelerin mali kaynaklarındaki artış gerçekleşmemiştir. Fakat bütün bunların açıklaması kolaydır: Coğrafyanın akademik durumu, 21. yüzyılın ilk beş yılında hissedilir biçimde güçlenmiştir.

4.2.5. CBS'nin ABD Üniversitelerinde Önem Kazanması

Coğrafyanın gelişmesi, ABD'nin çoğu üniversite ve kolejinde ekonomik çöküntünün karşısında yeni yatırımlar yapılmasının zorluğu ile karşılaştığı bir döneme denk gelmiştir. Daha da önemlisi, kuruluş safhasındaki yeni programların sayısı artmaktadır. Bahsedilen birkaç örnek, Nevada Üniversitesi Reno Kampüsü doktorada yeni program oluşturmuş, North Carolina Üniversitesi Chorlotte Kampüsü olmuştur. Howard Üniversitesi, Coğrafi Bilgi Sistemleriyle ilgili kampüsünde bir alan oluşturmuştur ve AAG ile koordineli çalışmaktadır. Redlands Üniversitesi, Coğrafi Bilgi Sistemleri ile ilgili sekiz uzmanı kadrosuna alarak ilave bir atak yapmıştır. Coğrafyanın CBS ile ilgili teknolojileri kucaklamasının, coğrafyaya olan ilginin daha da yoğunlaşmasına yol açtığı muhakkaktır. Harvard'da coğrafi analizler için yeni bir merkez kurulması, bu amaca hizmet etmiş önemli bir gelişmedir. Merkez, sayısal verilerin analizinin öğretilmesine yönelik CBS bilimlerinin üniversite dahilinde geliştirilmesine ve üniversiteler arası koordinasyonuna yönelik kurulmuştur. Bu, coğrafyanın gelişmesine, ilginin artmasına yönelik olarak atılan önemli bir adımdır.

4.2.6. Guidelines For Geographic Education, Geography for Life ve İlköğretim, Lise Seviyesinde Geliştirilen Projeler

Özellikle son 20 yıl içerisinde ABD okullarında coğrafyanın gelişiminde Guidelines for Geographic Educaion isimli yayının 1984 yılında basılmasının etkisi büyüktür. Bu yayının basılmasıyla beraber coğrafyanın 5 temel prensibi de gündeme gelmiştir. Bunlar, konum, yer, yerler arası ilişkiler, göçler ve bölgeler olarak belirlenmiştir. Ekim 1984 tarihinde rehberin yayınlanmasından kısa bir süre sonra, Theodore Shabat isimli bir coğrafyacı kökenli gazeteci tarafından New York Times gazetesinde coğrafyadan haberdar olmayanların üstesinden gelebilmek için bir makalede ele alındı. AAG büroları, bu makalenin ardından Guidelines For Geographic Education dergisini okumak için sipariş verenlerin akınına uğradı. AAG ve NCGE tarafından ortaklaşa çıkartılan Guidelines'in, oldukça ilgiyle karşılanmasının ardından 1985 yılında, Geography Education National Implementation Project (GENIP), ABD'nin

dört büyük coğrafya organizasyonunu bir araya getirmiştir. AAG (Association of American Geographers), NCGE (National Council for Geographic Education) , NGS (National Geographic Society) ve AGS (American Geographical Society) bu organizasyonları oluşturmuştur. GENIP, profesyonel coğrafyacıların tek bir ses olarak fikirlerini beyan etmesine olanak tanımıştır. GENIP'in idaresinin kolaylığı, gelişmelere karşı çabuk ayak uydurabilme ve fırsatları hızlı değerlendirebilmesine olanak tanımıştır. 1986 yılında National Geographic Society tarafından bütün eyaletlerde bir coğrafya eğitimi birlikteliği öne atılmıştır. Bu düşünce pilot bölge olarak ilk Güney Kaliforniya bölgesinde coğrafya öğretmenleri tarafından uygulamaya kondu. Kolej, üniversite, ilköğretim ve lise öğretmenlerinin katılımıyla yeni sınıf materyallerinin geliştirilmesi ve görevde olan, olmayan bütün öğretmenlerin eğitimine yardımcı oldu. 1989 yılında 50 eyalet valisi ve başkanı Charlottesville Zirvesi'nde ulusal eğitim reformunu tartışmak üzere bir araya geldi. Küreselleşme ve küresel yarış gibi olguların karşısında katılımcılar 4 temel ana konu belirlediler. Bunlar İngilizce, bilim, matematik ve tarih idi. Bu belirlemeleri yapmak kolay değildi. Dünya ile bağlantıları sağlayacak bir disipline ihtiyaç vardı. Örneğin küresel ekonomi, uluslar arası politik etkilenmeler, bölgesel politik yenilikler ve çevre-insan arası ilişkiler gibi konular bu bağlantı modellerine örnek verilebilir. Bu yüzden zirve, coğrafya ile ilgilenme yönüne kaymıştır. Buna bağlı olarak, coğrafyanın gelişimi, milli eğitimin hedefleri arasına alınmıştır. Coğrafyanın milli eğitim hedefleri arasına alınması, National Assessment of Educational Progress (NAEP), (Eğitim Gelişimine Milli Bakış) için coğrafi bir çerçeve hazırlanmasına ve bu kapsamda 4. 8. ve 12. sınıflar düzeyinde örnek sınavlar hazırlanmasına olanak tanımıştır. Coğrafi çerçevenin gelişimi, öğretmenleri, müfredat koordinatörlerini, akademisyenleri ve pek çok kesimi ilgilendirmiştir. Böylece, NAEP, Guidelines ile başlayan I. Reform sürecini sona erdirmiş, II. Reform sürecini başlatmıştır. II. Reform süreci, Geography for Life (Yaşam İçin Coğrafya) isimli yayının 1994'te basılmasıyla somutlaşmıştır (Bednarz, 2002)

Geography for Life, coğrafyayı 6 ana elemente ayırmıştır. Mekânsal olarak dünya, yer ve bölgeler, fiziki sistemler, beşeri sistemler, çevre ve toplum ve coğrafyanın kullanımı bu altı ögeyi oluşturmaktadır. Bu standartlar Ulusal Coğrafya Eğitimi Standartları Projesi olarak sadece öğrencinin neler bilmesi konusunda değil, 4., 8. ve 12. sınıflar seviyesinde bu bilgileri nasıl kullanacaklarına yönelik olarak düzenlenmiştir. (Geography Education Standards Project; 1994) Bu standartlar, şu anda da coğrafya öğretmenlerine öncülük etmektedir. Yaşam için Coğrafya (Geography for Life) yayınlandığından beri, iki ana sınıf materyalleri geliştirme projesi tamamlandı. Bunlar, Geography Inquiry into Global Issues (GIGI) (Küresel Meseleler İçin Coğrafi Araştırmalar) ve Activities and Readings in the Geography of the United States (ARGUS) (ABD'nin Coğrafyası Üzerine Çalışmalar) adını almışlardır. Bu projelerin her ikisi de Ulusal Bilim Vakfı tarafından finanse edilmiştir. GIGI'nin dersleri, modern coğrafya bilgisine sahip, eleştirel yaklaşımda bulunabilen, itiraz edebilen ve sorumluluk sahibi bir vatandaş yetiştirme üzerine odaklanmıştı. Gerek GIGI gerekse ARGUS, verilerin coğrafi anlamda analiz edilmesini ve açıklanmasını kapsamaktaydı. (Hill, 1994)

2001 yılı eğitim-öğretim yılının sonunda, Advanced Placement kursları içerisine beşeri coğrafya da katıldı. Kolejler Arası Yönetim Kurulu, kolej ve lisansüstü eğitim veren okulların giriş sınavlarını idare eden bir organizasyondur. Aynı zamanda lise öğrencilerinin üniversite kredisi kazanmaları noktasında Advanced Placement kurslarının ve sınavlarının da idaresi bu kuruldadır. Bu kurslar, kolej kurslarına eşit veya kolej kurslarına giriş mahiyetinde olmak üzere planlanmıştır. Normal lise müfredatında alması gereken dersin yerine AP kursunu alan bir öğrenci, sahip olduğu birikimi ölçmek amacıyla test edilir. Sınavlar, ulusal bir heyet tarafından 1'den 5'e kadar derecelendirilir. Eğer öğrenci 4 veya 5 aldı ise pek çok kolej, aynı içerikteki dersi almış kabul etmektedir. Pek çok coğrafya öğretmeni hemfikirdir ki AP kursları, bütün seviye öğretmenleri için heyecan verici bir gelişmedir. Eğimcilere göre coğrafyanın AP kursları içerisine alınması, coğrafyanın ABD'de gelişim sürecini hızlandıracaktır. Coğrafyanın başarıya ulaşmasına perçinleyici olması için 2002 yılı

sonlarına doğru iki yeni proje daha başlatıldı. Dünya Coğrafyasında Aktiviteler ve Metin Çalışmaları (Activities and Readings in the Geography of the World-ARGWorld) ve Görev Coğrafya (Mission Geography) bu projelerin isimleri olarak belirlendi. ARGWorld için kullanılan yöntemle ARGUS için kullanılanların benzeriydi. İlave olarak bilgisayar teknolojisiyle daha fazla bütünleşme ve ABD coğrafyası dışında dünya coğrafyasının da ön plana alınması söz konusu olmuştur. Mission Geography Projesi, NASA tarafından finanse edilmiştir NASA'nın resimleri, verileri ve araştırma sonuçlarının malzeme olarak kullanılmasını öngörmüştür. Bu projenin materyalleri, mekânsal ifadelerle dünya, fiziki sistemler ve çevre ve toplum konularını yani coğrafyanın özünü kapsamaktaydı.

4.2.7. Coğrafya Eğitiminde Sayısal Artışlar

ABD'de coğrafya eğitimiyle ilgili veriler sayılı birkaç örnekten oluşmakla birlikte anlamlıdır. 1993 ve 2001 yılları arasında Texas lise öğrencileri arasında Dünya Coğrafyası'nı alanların sayısı, 155 800'den 306 413'e yükselmiştir. Aynı dönemde coğrafya ile başa baş giden Dünya Tarihi dersini alanların sayısı, 328 367'den 264 402'ye düşmüştür. Tennessee eyaletinde benzer bir artış kayda girmiştir. 1986 yılında 11 000'den daha az bir öğrenci grubu coğrafyayı tamamlamış iken 1993 yılında bu rakam 29 000'e tırmanmıştır. Diğer eyaletlerde de aynı yükseliş söz konusu olmuştur. K-12 grubu okullardaki bu yükseliş, beraberinde üniversitelerde de coğrafya bölümlerine yansımıştır. 1990-1991 döneminde coğrafyada 3397 mezun veren lisans seviyesindeki okullar, 2002-2003 döneminde bu rakamı 4080'e yükseltmiştir. Öte yandan coğrafyanın yükselişinin bir göstergesi de AAG Coğrafya Eğitimi Uzman Grubu üyelerinin 1990 yılında 169 olan sayısının 2000 yılında 297'ye yükselişidir. AAG üyeleri içerisinde bu rakamlar, uzman grubunun yerinin toplam üyeler içerisinde %3,7 olan oranının %4,6'ya yükselişi anlamına gelmektedir. Ayrıca, 1990 yılında üniversite ve kolejlerde 51 bölüm coğrafya eğitimi verir iken AAG 2002 yılı verilerine göre 2000 yılında bu rakam 63'e çıkmıştır. Ayrıca National Geographic Örgütü'nün de her eyalette Puerto Rico'da ve Kanada'da başarılı işlere imza atması, son 20 yılda ABD'de coğrafyanın yükselişinde rol oynamıştır.

4.2.8. Federal ve Eyalet Yönetimlerinin Farklılıklarının Ortaya Çıkardığı Sorunlar

ABD’de coğrafya eğitimi ile ilgili genellemeler yapmak, sistemin merkeze bağımlılıktan uzak olması dolayısıyla oldukça zordur. Federal yönetim yani merkezi yönetim, anayasanın gereği eyalet yönetimlerine gerekli ödeneği ayırmakla ve onların çıkardıklarını onaylamakla yetkilidir. Bunun sonucu olarak K–12 eğitiminde eyalet sayısı kadar farklı uygulama söz konusudur. Her bir eyalet kendi müfredatını hazırlar, kendi öğretmen kıstaslarını belirler, kendi uygulamalarını başlatabilir. Buna bağlı olarak Ulusal Coğrafya standartları sadece isim olarak mevcuttur. Federal yönetim, sınıflarda ne yapıldığına, coğrafyanın ne durumda olduğuna yönelik çok küçük bir yetkiye sahiptir.

Günümüzde, eğitim sistemi, eyaletlerin daha tutucu talepleri doğrultusunda daha parçalanmış bir hal almıştır. Bazı eyaletlerde, okul idari bölgeleri veya tek başına olan okullar, müfredat ve kitap tercihlerinde tek başlarına otorite haline gelmişlerdir. Öğrenci başarısını karşılaştırmalı değerlendirebilmek için çok küçük unsurların da bu bağlamda karşılaştırılması gerekmektedir.

50 eyalet ve 15 000 okul bölgesi bulunan bir ülkede gelişmeyi tespit etmek oldukça zordur. Eğitim reformunun başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için her bir eyalet ve her bir okul bölgesi için ayrı değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmek için ise büyük bir iş gücüne ve özverili çalışmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

1997 yılında Coğrafyanın Keşfi Komitesi adındaki örgüt, ABD’de coğrafyanın yaklaşık son 30 yılını değerlendiren bir çalışma yaptılar. Bu çalışmanın sonucunda coğrafyanın ülkede güçlenmesi için bazı tavsiyelerde bulunuldu. Bu tavsiyeleri şöyle sıralayabiliriz:

- Coğrafi bilgi, öğrenme ve problem çözme becerilerinin gelişmesi ve coğrafi bilginin karar verme yeteneğinin gelişmesindeki rolünün artması için interaktif öğrenme stratejilerine ağırlık verilmelidir.
- Coğrafyanın hangi bölümlerde güçlenmeye ihtiyacı olduğu belirlenmeli ve bu amaçla coğrafya eğitim standartları ve temel noktaları etüt edilmelidir.
- ABD nüfusunda coğrafi yarışın ileri götürülmesine yönelik olarak yeni bir ulusal program belirlenmelidir.

Coğrafya öğretmenleri, bu tavsiyeleri uygulamaya başladıktan sonra nitelik ve nicelik yönünden bir artış başlamıştır.

4.3. ABD Üniversitelerinde Coğrafyanın Yeri

ABD, uluslar arası standartlarda, büyük ve etkili bir yüksek öğretim coğrafya topluluğuna sahiptir. ABD kolej ve üniversiteleri, yaklaşık 60 doktora, 90 yüksek lisans ve 200'ün üzerinde lisans programını barındırmaktadır. Amerikan Coğrafyacılar Birliği'nin yıllık toplantıları, bütün dünyadan coğrafyacıların ilgi odağı haline gelmekte pek çok öğretmen ve araştırmacı bu toplantılarda bir araya gelmektedir. Buna rağmen, ABD içinde değerlendirecek olursak yüksek öğretimde coğrafyanın yeterince güçlü olmadığını söyleyebiliriz. Coğrafya disiplini, yüksek öğretimde, tarih, biyoloji ve ekonomi alanlarında olduğu gibi sağlam zemine oturtulamamıştır. Coğrafya bölümleri, diğer yakın bölümlere göre daha küçüktür ve pek çok kolej, hatta hatırı sayılır üniversitede yoktur.

Son eklenen bölümlerle coğrafyanın ABD içerisindeki konumu daha da iyileşmiştir. Coğrafyanın gelişen ve büyüyen bir disiplin olması, pek çok araştırmanın da konusunu oluşturmuştur (Murphy, 2007).

4.3.1. ABD Üniversitelerinde Coğrafya Eğitiminin Önem Kazanmasının Nedenleri

Coğrafyanın büyümesindeki önemli nedenlerden biri, başarısı yüksek bölümlerin aynı zamanda iş imkânı da sunmalarıdır. Ayrıca, lisans eğitiminin önemsenmesi, öğrenciler için rehberlik hizmetlerinin sunulması, etkili web sitelerinin kurulması, aynı hedeflere odaklanmış programlarla işbirliği yapılması, kampüs içerisinde daha geniş bir kitleyle iletişim kurulması ve daha geniş bir üniversite içerisinde bölümün amaçlarının düzenlenmesi gelmektedir. 1980'li yıllarda program kapanmalarındaki artış, pek çok coğrafyacının bu durumu engellemek ve sona erdirmek için yeni bir şeyler ortaya koymalarına neden olmuştur. Ayrıca alınan derslerdeki düzenlemelerin son 15 yılda işe yaraması, öğrencilerin tercihini arttırmıştır. Coğrafyadaki gelişmenin arkasında, program değişikliklerinin yanı sıra şu faktörlerin de etkisi büyük olmuştur:

- 1) Coğrafyanın, güncel konuları ihtiva etmesinin ortaya çıkardığı yükselen hassasiyet
- 2) Öğrenciler arasında coğrafyada uzmanlaşmanın daha memnuniyet verici olması
- 3) CBS Bilimlerinin ve CBS'nin büyük atak yapması
- 4) Coğrafya eğitiminde genişleyen iş imkânları
- 5) Coğrafyanın bazı ilk ve orta öğretim kurumlarında daha bilimsel ve karmaşık yapısıyla ortaya çıkması

Bu faktörlerin sayısını arttırmak mümkündür. Burada biraz bunların değerlendirilmesine gidilecektir:

4.3.1.1. Coğrafya İlgisinin Genelde Artışı

İlk olarak ele alınan bu madde, belki de kanıtlanması en zor olanı olarak görünmekte fakat halkın coğrafi bir bakış açısına sahip olması ve bunun bilinçaltına yerleşmesi söz konusu olmuştur. Son yıllarda, iklim değişiklikleri, jeopolitik durumların tartışılması, küreselleşmenin zararları ve faydalarının değerlendirilmesi ve doğal afetlerin zararlarının artmasına yönelik gelişmeler bu kanının oluşmasında önemli rol oynamıştır. Bu tartışmaların odağında coğrafi bir ilgi vardır ki o da bölgesel

farklılıkların doğası gereği insan-çevre ilişkisindeki değişimlerdir. Ayrıca, coğrafi sunum ve analizler, halkın düşüncesinin bir parçasıdır. Alastair Bonnet, 2003 yılında dünyadaki birliktelik, değişik çevre şartlarının insan hayatına etkisi konularında coğrafyanın rolünü tartışmaya sunmuştur. Çok büyük olduğu kadar hızla küçülmekte olan dünyada uzak mesafeler arasındaki yoğun bağlantılar coğrafyanın konuları arasındadır. Amerikalılar bu konudaki gelişmelerden son dönemlerdeki terörizm olaylarının yer aldığı haberler, iş olanakları, zengin ve fakir arasında büyüyen uçurum, büyük doğal felaketler gibi olaylar sebebiyle fazlasıyla haberdar durumdadır. Bununla beraber, yaklaşık 20 yıldır kişisel bilgisayarların ve internetin gelişmesi, dünyayı inanılmaz güç bir olay olarak insanların ofislerine ve evlerine getirmiştir. Bu gelişmeler, günümüz dünyasında coğrafi bakışın önemli olmasını sağlamıştır. Öte yandan National Geographic Society'nin yapmış olduğu bir araştırma Amerikan öğrencilerinin coğrafi bilgi bakımından çok geri düzeyde olduğunu ortaya koymuştur. Buna benzeyen gelişmeler disiplinin resmi olarak tanımlanması sürecini hızlandırmıştır. Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki ABD Kongresi tarafından 1987 yılında Ulusal Coğrafya Haftasının düzenlenmesine karar verilmiştir.

Şüphesiz en önemli kaygı, halkın coğrafi bakış açısı konusunda kolej seviyesi öncesinde sağlıklı bir algılama seviyesine sahip olup olmamasıdır. Fakat bu kaygı, kolej ve üniversite öğrencileriyle birlikte halkın da jeopolitik, küreselleşme ve çevre sorunları gibi olayların sürekli gündemde olması ile kaybolmaya yüz tutmuştur. Bu konunun gelişmesine bir örnek olarak Washington Üniversitesi coğrafya profesörü Matthew Sparke'ın Küreselleşmeye Giriş dersini verebiliriz. Dersin her veriliş döneminde yaklaşık 500 öğrencinin akınına uğraması ve çevrelerinde gelişen olaylardan haberdar olmak için bu öğrencilerin atılımında bulunması bahse değer önemli bir gelişmedir. Halkın coğrafi bakış açısına sahip olmaya başlaması, coğrafyanın seviye olarak yükseklerde seyretmesine etki etmiştir. 2005 yılının son aylarında ABD medyası coğrafyacıları New Orleans'ta Katrina Kasırgası'ndan Lewis ve Clark'ın yolculuğuna, Çin kırsalındaki fakirlikten sokakların isminin

Martin Luther King'in hatırasına yeniden adlandırılmasına kadar isimleriyle ve makaleleriyle ön plana çıkartmıştır. Aynı dönemde daha sonradan coğrafyacı olan Jared Diamond'un kitapları en çok satanlar listesinde başı çekmeye başlamıştır. Coğrafyacılar, yüksek düzeyde toplumu ilgilendiren olaylarda fikirleri alınan kişiler olarak karşımıza çıkmış, az sayıda ancak artan miktarda coğrafyacı kitap yazarak bunları yayınlamıştır. Yine coğrafyacılar coğrafyanın halkın nazarında saygınlık kazanmasını sağlamadan önce siyaset bilimciler, ekonomistler, tarihçiler veya biyologların gözünde coğrafyanın sadece yer isimleri ezberlemek olmadığını kanıtlamak için yüksek seviyede makaleler yazma gerekliliğini hissetmişlerdir.

4.3.1.2. Coğrafyanın Gücünün Fark Edilmesi

Bazı coğrafyacıların çalışmaları, coğrafyacı olmayanların ilgisini çekmiştir. William Morris Davis 20. yüzyılın başlarında yer bilimlerinde önde gelen isimlerden biri idi. Carl Sauer ise 20. yüzyıl ortalarında antropolojide hatırı sayılır bir uzmandı. 1960-1970'li yıllarda durum değişmeye başladı. Bu dönemde coğrafyanın ilk sayısal devrimi, disiplinin entelektüel akımların şekillendirdiği komşu disiplinlere daha yakınlaşmasına yol açmış, fiziki ve beşeri coğrafya daha geniş bir kitle tarafından tanınmaya başlanmıştır. Richard Chorley, Arthur Strahler ve C. Warren Thorntwaite'in yazdıkları, yer bilimcilere fiziki coğrafyanın sayısallaştırılmasından dolayı bir memnuniyet vermiştir. Peter Haggett, Torsten Hägerstrand ve Brian Berry sayısal analizler için sosyal bilimcilerin gözünü açmıştır. 1970 ortalarında, David Harvey'in şehir coğrafyası değişiminin Marxist analizi şehir coğrafyası araştırmalarında temel odağı oluşturdu. Yi-Fu-Tuan'ın uzay ve insanlığın yayıldığı yerlerle ilgili yazdıklarından da burada bahsedilebilir.

Coğrafyanın akademi dünyasında büyümesi ve ABD enstitülerinde yukarıda belirtilen bireysel çıkışların yanında bütünüyle yükselişe geçmesi zaman almıştır. Disiplinler arası tanınmasının hız kazanması, 1980 ortalarında başlamıştır. Sosyolog Anthony Giddens 1985 yılında, kendi kurallarına zemin hazırlamak amacıyla coğrafyadan yararlanmıştır. Ekonomist Paul Krugman, 1991 yılında ekonomik

yapılanmada coğrafyanın göz önüne alınmamasından dolayı kendi disiplinini eleştirmiştir. Coğrafyaya ilave bir kan da akademik çalışmaların içinde yer alan kadın popülasyonundan gelmiştir. Susan Hanson, Doreen Massey, Geraldine Pratt ve Linda Mc Dowell bu grubun içerisinde önemli şekillendiriciler arasında yer almaktadır. Son olarak CBS önemli rol oynamıştır. Michael Goodchild ve David Mark, 1980 ortalarında bu alanda göze çarpmaya başlamıştır. CBS içinde coğrafya kelimesinin kullanımı, coğrafyanın önemini artırmıştır. CBS, eski ve yeni yöntemler arasındaki farkın görülmesini de sağlayan önemli bir analiz tekniği olarak akademisyenlere ve öğrencilere olanaklar sunmuştur. Aynı şekilde postmodernist yaklaşımlar ve sosyal bilimlerin bölümleri, yeni fikirlerin ortaya atılmasına zemin hazırlamıştır.

Coğrafyanın büyümesi, 1990 ortalarında Coğrafyayı Yeniden Keşif: Yeni Yüzyıla Yeni Yaklaşım (Rediscovering Geography: New Relevance for a New Century) adı altında bir çalışmada National Research Council (NRC) tarafından ele alınmıştır. Çalışmaya ilave olarak hazırlanan raporda NRC Başkanı Bruce Alberts şunları yazmıştır:

Son on yıl içerisinde ABD’de coğrafyanın yeniden yapılanması yükselişe geçmiştir. Coğrafyanın beşeri ve çevre alanındaki çalışmaları, çevrebilim ve ekonomi alanlarında artan konu ağırlığı ile daha da önem kazanmıştır. Aynı zamanda, araştırma yöntemlerinden pek çoğu ve analitik yöntemleri bilim ve ekonominin araştırma yöntemlerine benzemektedir.

Çalışmada, coğrafyanın diğer disiplinlerden 1990 ortalarından itibaren ayrılan bir yönü olarak da tek başına bir alanda yapılan çalışmaların yerini pek çok alandan etkilenen çalışmaların almış olmasına rağmen coğrafyadaki çalışmaların görülebilir büyümesi ve kullanışlılığından dolayı kendine özgü kurallarını tümüyle ortaya koyan çalışmaların yapıldığı bir alan olarak karşımıza çıktığını söyleyebiliriz. Amerikan Hukuk Okulları Birliği’nin 2006 yılındaki toplantısında coğrafya ve hukuk konularında özel oturumlar düzenlenmiştir. Southern California Üniversitesi’nde

beşeri bilimlerde eğitim alanlar coğrafya ve beşeri bilimler konusunda program geliştirmek için coğrafyacılarla bir araya gelmektedir.

4.3.1.3. CBS Bilimleri ve CBS'ye İlginin Artışı

CBS Bilimleri ve CBS'ye olan ilginin artışında pek çok neden bulunmaktadır. Ancak bunlar içerisinde akademik yönlendirmeleri, diğerlerinden ayrı bir yere koymak gerekir. Yaklaşık kırk yıl öncesine kadar disiplinin haritalamadaki temel çalışmaları kartografik dizayn, tematik haritalandırma ve kartometri üzerineydi. Bu durum, CBS'nin gelişmesiyle 1960'lı yılların ortalarından itibaren bütünüyle değişti. Disiplinlerin hiç birisinin CBS'yi kendine mal etmesi doğru değildir. Ancak coğrafyanın bağları daha güçlüdür. Coğrafyacılar CBS'nin gelişmesinde önemli rol oynamıştır. CBS kullanımında daha somut verilerin ortaya konması ve alan bilgisi ve bu alan üzerindeki verilerin en sonunda genellikle bir harita ve grafik halinde daha net görülmesi söz konusudur. CBS'nin sadece verilerin analizi ve sergilenmesi olarak tanımlanmasından ziyade, araştırma yolunda yeni yollar açması, yorumlaması ve bunları sunması şeklinde değerlendirilmesi daha doğru olur. CBS, verilerin birbirine bağlantısını ve dijital ortamdaki haritalar üzerinde farklı konularda yapılan araştırmaların çakıştırılarak yorumlanmasını konu alır. CBS'nin kullanım alanı oldukça geniş ve derindir. Çevre düzenlemelerinden, bölgelerin yeniden tasnifine, askeri stratejilerden nakliye planlamacılığına, acil servislerin daha iyi hizmet vermesinden iklim değişikliklerinin zararları konusunu gözler önüne sermeye kadar devlet ve özel sektör tarafından kullanılması vazgeçilmez bir araç olmuştur. CBS devriminin parçalarından olan kolej ve üniversiteler arasında programlama ve verilerin sunulmasına ilave önem arz edilmiştir. CBS teknolojisinin daha karmaşık ve teknik hale gelmesi ile daha fazla özel sektör ve devlet sektörü tarafından kullanılmaya başlanmıştır. 1980 ortalarından sonlarına doğru, yüksek öğretimde yer alan enstitüler, CBS kullanarak daha değişik öneriler ve fikirler ortaya atmaya başlamışlardır. Bu safhada, daha büyük bir çalışma alanı olan Coğrafi Bilgi Bilimleri (CBB) adı altında akademik bir yapılanma ortaya çıkmıştır. Pek çok araştırma enstitüsü, bu alana kaynak ayırmıştır ve günümüzde diğer kolej ve üniversitelerde

yayıma göstermektedir. CBS ve CBB'nin akademik durumu, kampüsten kampüse farklılık gösterebilmektedir. Pek çok yerde CBS kursları, tek bir disiplini ilgilendiren bir çalışma olarak değil, pek çoğunu ilgilendiren çalışmalar halinde yürütülmektedir. Coğrafya programı olan kurumlarda CBS bölümünün koordinasyonu da genelde coğrafyacıların idaresine verilmiştir. CBS ve CBB'nin gelişmesi, öğrencilerin sadece jeoteknoloji alanında iş bulma olanaklarını arttırmamıştır. CBS, hızla yeni alanlarda da kullanılmaya başlanmıştır. U.S. Geological Survey, CBS alanında çok önemli yatırımlara başlangıç yapmıştır. NASA (Ulusal Havacılık ve Uzay İdaresi) ve Ulusal Haritalandırma Bürosu'nun gelecek yıllarda, CBS'yi daha fazla kullanmaya yöneleceği tahmin edilmektedir. Aynı zamanda, CBS ve CBB'nin etkisiyle öğrenciler, coğrafi teknolojilerle tanışma olanağı bulmuşlardır. Günümüzde pek çok öğrenci, bu teknoloji ile büyüme olanağına sahip olmuştur. Daha detaylı hava haritalarının oluşturulmasında, televizyon programlarında suçluların yakalanmasına yönelik tahminlerin oluşturulmasında yine CBS'ye başvurulmuştur. Bir grup genç insan tarafından dünyada bilgisayar ortamında seyahat edilmesine olanak tanıyan Google Earth inşa edilmiştir. Yakın bir geçmişe kadar böylesi bir gelişmeyi hayal etmek dahi imkânsızdı.

CBS'nin gelişmesi ile ilgili akademisyenlerin dikkatinden kaçmayan bir husus da CBS ve CBB'nin coğrafya bölümleri içerisinde yer almamasının hem coğrafyaya, hem de teknolojik verilerin analizine olumsuz tesir ettiği şeklindedir. Coğrafya ve CBB'nin birlikte bulunduğu enstitülerde coğrafyanın önemi daha da artmakta ve gelişimi hızlı olmakta iken CBB'nin coğrafya bölümü değil de bir başka bölüm kapsamında ele alındığı enstitülerde gerek coğrafya bölümleri, gerekse CBB çalışmaları önemini yitirmektedir.

4.3.1.4. Coğrafyacılar İçin Artan İş Olanakları

ABD yüksek öğretiminde coğrafyanın önem kazanması ile ilgili bir etken de coğrafi eğitimin özellikle üniversitelerde beraberinde getirdiği iş olanaklarıdır. Bu, coğrafyacıların çok rahat iş bulduğu anlamına gelmemelidir. Fakat şunu

söyleyebiliriz ki harita yapılması, konum ve arazi analizi, çevre sorunları gibi alanlarda uygulama olanağının olmasından dolayı daha büyük kolaylıklara sahiptir. Ayrıca coğrafya eğitiminin yorum yapabilme, sebep-sonuç ilişkisi kurma, yazı yazma ve sunuş konularında öğrencilere kazandırdığı ekstra beceriler, tercih sebebi olabilmektedir. Bunlardan dolayı, coğrafya eğitimi almış öğrencilerin seyahat acentelerinden, orman koruma müdürlüklerine, hava tahmin birimlerinden planlamacılığa ve haritacılığa veya ilköğretim öğretmenliğine kadar her alanda varlıklarını görebilmekteyiz.

Coğrafyanın böylesine geniş bir yelpazede iş olanağı sunmasına ilave olarak, gelişen CBS ile birlikte bu yelpazenin içerisine teknolojinin de girdiğini söylemek doğru olur. ABD Çalışma Bakanlığı, jeoteknoloji alanını, iş dünyasına kaynak oluşturan önemli alanlar içerisine dahil etmiştir. Bu bağlamda günümüz üniversitelerinin bu alandaki çalışmaları teşvik etmek ve desteklemek gibi bir görevlerinin ortaya çıktığı, inkâr edilemez bir gerçektir. CBS ile ilgili kurslarda öğrencilere sadece yazılım programlarının tanıtımının yapılması yeterli değildir. Amaç CBS'nin neden uygulandığını ve nasıl bir taktik ile sonuca ulaşacak yorumlar yapıldığını kavramaktır. Öğrencilere bu verildikten sonra iş bulma imkânları mezuniyet sonrası daha da kolaylaşacaktır. Çünkü yazılımlar her yıl değişmekte ve yenilenmektedir.

4.3.1.5. Yüksek Öğretim Öncesi Coğrafya Eğitiminde İlerleme

Yakın geçmişe kadar anaokulundan liseye kadar olan süreçte coğrafya dersleri sadece birkaç yer adı ezberletmekten ileri gitmeyen bir ders olmuştur. Bunun sonucu, üniversiteye gelen öğrencinin coğrafya ile ilgili bilgisinin, analitik düşünme becerisinin yetersizliği demektir. 1980 sonlarından itibaren ABD'de coğrafyanın temellerinin daha sağlam ayaklar üzerinde durmaya başladığını ve dünyanın nasıl organize olduğunu anlamaya yönelik çalışmaların içerisine girildiğini söyleyebiliriz. Bu durumun gelişimine yönelik olarak ortaya çıkan en anlamlı yapı, National Geographic Society tarafından finanse edilen "Geography Alliance" (Ulusal Coğrafya Ailesi) programıdır. Bu program, 50 eyalet ve Columbia Bölgesi

(Washington D.C.) içinde yürütülmeye başlanmıştır. Program, ilköğretim ve ortaöğretim coğrafya öğretmenlerinin üniversitedeki akademisyenlerle birlikte daha verimli ders işlemlerine ve coğrafya dersinin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak uygulamaya konulmuştur.

“Coğrafya Ailesi” programları, bazı eyaletlerde, diğerlerinden daha iyi organize olmuştur. Son yıllarda National Geography Society tarafından verilen finansal desteğin azalması, etkili olarak yürütülen bazı programların körelmesine neden olmuştur. Buna rağmen, “Coğrafya Ailesi”, coğrafya eğitiminde gözlemlenebilir bir etkiyi gerçekleştirmiştir. Buna bağlı olarak okullar, yirmi-yirmi beş yıl öncesine göre daha fazla coğrafyayı önemsemeye başlamışlardır. Tennessee Üniversitesi, Colorado Üniversitesi ve Minnesota devlet üniversiteleri, öğrencilerin kayıttan önce coğrafya dersi alıp almadıklarına bakmaktadır. Texas Eyalet Üniversitesi, coğrafyayı, lise müfredatı içerisinde alınması gerekli dersler arasında tanımlamıştır. 1990 başlarında, coğrafya eğitimi bir başka yükseliş dönemine girmiştir. 1994 yılında uygulamaya konulan “Coğrafya Eğitimi Standartları Projesi”, ulusal eğitim standartlarındaki harekete bağlı olarak gelişmeye başlamıştır. Buna rağmen, yüksek okullara giren öğrencilerde coğrafya branşını tercih edenlerin sayısındaki artışı, bu gelişmeler tek başına açıklayamamaktadır.

Son yıllarda, coğrafyaya ilave bir destek de Kolejler Arası Kurulu’nun ileri düzeye çıkartılmış uygulama programı, yüksek okullara girecek öğrenciler arasında coğrafyanın dikkate değer bir hale gelmesinde rol oynamıştır. Kolejler Arası Kurulu, New York merkezli resmi olmayan bir organizasyondur. 1950’lerde liseden yüksek okula geçecek öğrencilerin kolej ve üniversitelere geçtiklerinde kullanmaları için ilerlemiş uygulamalı ders kredisi veren ve bu amaçla sınavlar düzenleyen bir program olan İleri Düzey Uygulama programları, ABD ve Kanada’da 12 000’den fazla okulda, 3000’den fazla kolej ve üniversitede katılımın olduğu bir programdır. İleri Düzey Uygulama programları, lise müfredatında oldukça zor ders grubunu oluşturmakta ve öğrenci bu dersler içerisinde hangi alana yöneldiyse kolejde de o alanı tercih etmektedir.

Yıllar ilerledikçe Kolejler Arası Kurul, İleri Düzey Uygulama programlarını 30 alana yaymıştır. Ancak coğrafya, liste dışında kalmıştır. Bu durum, coğrafyanın ciddi bir yüksek seviye alan olmaması şeklinde izah edilmiştir. Bu durum, 2000-2001 akademik yılında değişmiş ve Kolejler Arası Kurul, İleri Düzey Uygulama programları içerisine coğrafyayı da ilk kez sokmuştur. Bu yıl içerisinde 3000'in üzerinde Kuzey Amerika öğrencisi, İleri Düzey Beşeri Coğrafya dersi almış ve bu durum hızlı bir şekilde yükselişe geçmiştir.

2001: 3 272

2002: 5 285 (62% artış)

2003: 7 329 (39% artış)

2004: 10 471 (43% artış)

2005: 14 139 (35% artış)

2006: 21 088 (49% artış)

Önemli bir şekilde büyüyen rakamlar, lise öğrencileri arasında coğrafyaya verilen önemin arttığının açık kanıtıdır. Bu kurslarda verilen coğrafya, basit terminolojiden uzaktır ve bazılarında yüksek okullar seviyesine çıkabilmektedir.

Coğrafyanın ilk ve ortaöğretim kurumlarında yükselen grafiği disiplinin ilerleyen yıllar için büyümesiyle ilgili önemli işaretler vermiştir. Yüksek okullar ve üniversiteler, bu artan ilgiye cevap vermekte zorlanmışlar, coğrafya bölümü olmayan yüksek öğretim kurumlarında değişim, daha sarsıcı bir şekilde gerçekleşmiştir. Coğrafya bölümü olmayan yüksek öğretim kurumlarında açılması gerekliliği, önemli bir sorumluluk olarak karşılıklarına çıkmıştır.

4.3.1.6. Sonuç

Görüldüğü üzere, coğrafya, yüksek öğretimde önemli bir yerde bulunmaktadır. Unutulmamalıdır ki, coğrafyanın yüksek öğretimdeki yolculuğu, oldukça geriden başlamıştır. Burada iki konuda yoğunlaşmakta fayda bulunmaktadır: Birincisi,

coğrafyanın yüksek öğretim kurumlarında öneminin az olduğu dönemden beri, küçük girişimler, hak ettiği kadar fazla göze batmıştır. Yeni açılan bazı doktora programları olmuştur. Ancak eskiden bu çalışmalar, tarih, fizik ve İngiliz Edebiyatı gibi alanların içinde yapılmaktaydı. Bu yüzden ne denli bir ilerleme kaydedildiğinin farkına varılması önemlidir.

İkincisi, coğrafyanın akademik pozisyonu hassas bir yapıya büründüğünden bu yana onu aşağı çekmek için çok büyük bir uğraşa gerek olmadığıdır. Bu hususla ilgili de şu noktalara değinmek doğru olur: Birincisi, gerek özel gerekse devletin yüksek okul ve üniversitelerinde, coğrafya talebinin büyümesi, bir olumsuzluğu ortaya çıkartmıştır ki o da mevcut bölümlere alınan öğrencilerin akademik başarılarının çok yüksek olmaması ve coğrafya bölümlerinin başarıya ulaşması için gerekli özveriye sahip olmamaları dolayısıyla talebin gerisinde kalmasıdır. Bu durum, programın geleceğinin de tehlikeye atılması anlamına gelmektedir.

Üçüncü durum, coğrafya ve jeoteknoloji alanlarındaki bağın karmaşık bir yapıya bürünmüşlüğüdür. Jeoteknoloji, ABD’de coğrafyanın ilerlemesine öncülük etmiş olmakla beraber, bazı araştırmacılara göre coğrafyanın üzerinde konumlanarak, gölgede kalmasına yol açmıştır. Bu endişelerin bir ifadesi, teknoloji ekseninde açılan kursların daha sonra coğrafya bölümlerinden ayrılarak kendi başlarına bağımsız birer bölüm olarak mesleki eğitim yapmaya başlamalarıdır. Bu tarz stratejiler, bir süreliğine hoş başarılar elde etse de daha geniş coğrafi düşünce ve teorileri, jeoteknoloji programları ile yorumlama noktasında entelektüel anlamda sosyal bilimlerin yorumlamasından mahrum bırakmıştır. Diğer taraftan bakacak olursak, coğrafyacıların da sadece sayısallaştırılmış veriler üzerinden yorum yapmaya yönelik olarak değerlendirme yanılığısına düştükleri CBS ve CBB ile ilgili çalışmalarını bir tarafa itmeye çalışmaları, bu alanda uzmanlaşanların da coğrafyaya bakış açısının olumsuz olmasına sebebiyet vermiştir. CBS ve CBB ile coğrafya arasındaki köprülerin atılması, bir dönüm noktası olmuştur. Coğrafyada yeniden yapılanmacı bazı çalışmaların bu alanda bir yerlerde kesişiyor olması, coğrafyanın geleceği açısından iyimser düşüncelere zemin hazırlamıştır.

Son olarak, bireylerin coğrafyanın içerisine çekilmesi ile ilgili endişeler dile getirilebilir. Yakın bir geçmişe kadar, ABD’nde coğrafya, Kuzeybatı Avrupa ülkeleri kökenli erkeklerin ilgilendiği bir bilim idi. Kadınların rolü, son yıllarda kayda değer bir şekilde artışa geçmiştir. Kadınlar, hala üst makamlarda eşitliğe sahip olamamışlardır. Ancak gözle görülür bir artış bulunmaktadır. Şu anda, kadınlar %37 seviyesinde lisans derecesi almaktadır. Doktora yapanlarda bu oran, %44’e ulaşmıştır. Eğitim Bakanlığı 2003-2004 verilerine göre, coğrafyada lisans derecesi alanlar arasında % 2,53 oranında Latin Amerika kökenli olmayan siyahlar, % 4,79 oranında Latin Amerika kökenliler ve % 3,55 oranında Asyalı ve Pasifik adalarından gelenlerin oluşturduğu bir grup bulunmaktadır. Bu yüzdeler, yüksek lisans ve doktora da düşmektedir. Farklı ırkların ve etnisitenin coğrafya içerisinde büyümesi, coğrafyanın ABD’de yüksek öğretimde daha sağlam ayaklar üzerine basmasında bir engel oluşturmaktadır. Bu duruma dikkat çeken çalışmalarda bir artış bulunmaktadır.

Yukarıda sayılan olumsuzluklar bir tarafa bırakılırsa son sözü olumlu söylemek doğru olur. Eğer coğrafyaya olan eğilim artmaya devam ederse, coğrafya, sadece küçük bir yükseliş eğilimindeki disiplin olarak değil, ABD kolej ve üniversitelerinde entelektüel anlamda çok büyük fikirleriyle zenginleştirici görevi olan bir uzmanlık alanı olarak varlığını devam ettirecektir.

4.3.2. Yüksek Öğretimde Coğrafya Öğreniminde Uluslararası İşbirliği: Küresel Coğrafya Eğitimi Projeleri

Ulusal Bilim Vakfı tarafından iki yıllık bursla desteklenen ve Association of American Geographers (AAG) tarafından geliştirilen Küresel Coğrafya Eğitimi Projesi(CGGE), coğrafya öğreticilerinin internette bilgilerini paylaşmalarına dayalı, uluslar arası nitelikte yenilikçi bir öğretme ve öğrenme projesidir. Proje, özellikle coğrafi materyale olan ihtiyacın büyümesi sonucu işbirliğine duyulan ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkmıştır. Ayrıca küreselleşmeden dolayı pek çok lisans programı,

uluslar arası dereceler verecek tarzda müfredatlarını düzenlemektedir. Bu amaçla öğrenciler, bir başka ülkeden online yoluyla çalışma arkadaşı bulurlar.

Küresel Coğrafya Eğitimi Merkezi, (The Center for Global Geography Education-CGGE) lisans seviyesinde uluslararası öğrenci grupları ve onların öğretmenleri arasında coğrafi verilerin işbirliğine dayalı analiz ve tartışma yoluyla keşfine yönelik hazırlanmış online ölçütlerdir. Bilgiler, 10 ülkeden toplanmaktadır. Katılanların, kültürler arası paylaşım ile coğrafi fikirleri geliştirmelerini sağlaması açısından önemlidir. CGGE, iki ayrı dönemde farklı konu başlıklarında devam etmiştir.

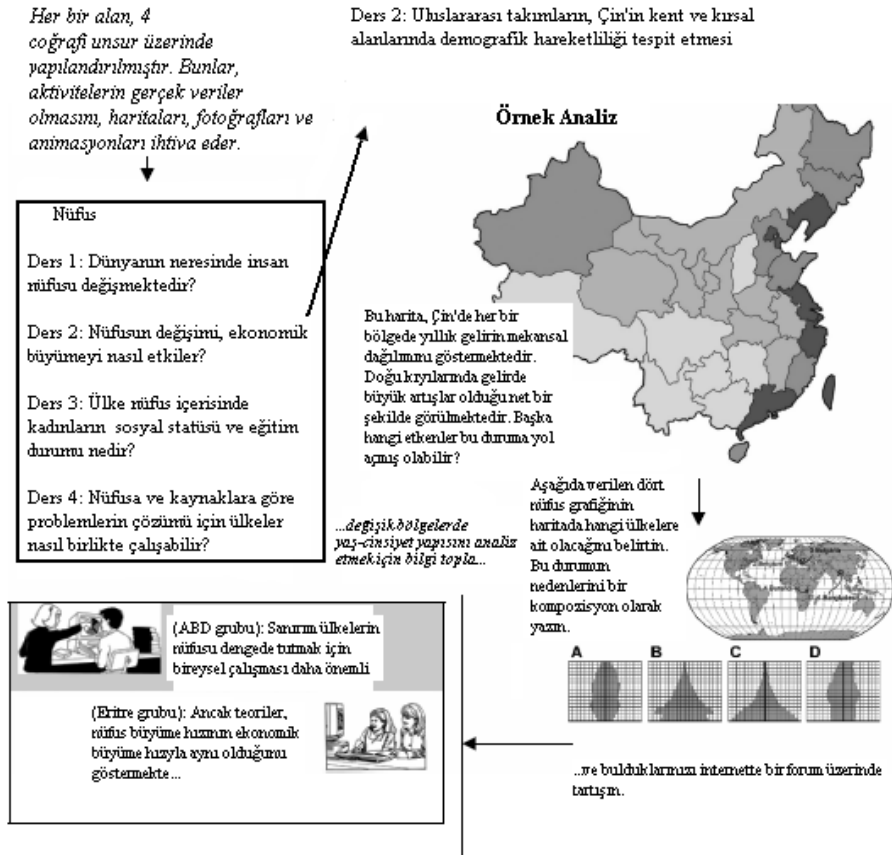
4.3.2.1. I. Dönem: Milliyetçilik, Nüfus ve Küresel Ekonomi Modülleri

CGGE, modül adı verilen üç alanda bilgilerin paylaşımını hedeflemektedir. Bu modüller, ilk dönemde Milliyetçilik, Nüfus ve Küresel Ekonomi, olarak belirlenmiştir. Her bir modülde verilen CGGE derslerinde öğrencilerin bir konu üzerinde metin okumaları ve daha sonra bu konuda karşılıklı tartışarak ve kendilerini metnin bir parçası haline getirerek paylaşımını istenmektedir.

Öğrenciler, 4–6 kişilik gruplar haline getirilir. Bu işlem, işbirliği yapan üniversite tarafından internet üzerinden gerçekleştirilir. Bu işlem için gerekli yazılım Blackboard şirketi tarafından sağlanmaktadır. Bu üç modülde dersler, İngilizce ve İspanyolca olarak ulaşılabilir durumdadır.

Ölçütler, beş prensibe dayalı olarak şekillendirilmiştir:

- (1) Gerçek veriler ışığında birkaç ülkeyle karşılaştırılabilir içerikte olmalıdır
- (2) Çözümlemeye dayalı hünerlerin canlandırıldığı ortamlar olmalıdır
- (3) Önemli coğrafi teori ve fikirlerin açıklanmasında yardımcı içerik taşımalıdır
- (4) Önemli yerler ve bölgeler hakkında görsel unsurlar ihtiva etmelidir
- (5) Birkaç ülkeyi etkileyen coğrafi problemlerin yönetimine yönelik olarak yaklaşımları organize etmelidir (Klein, 2008).

Şekil 19: Nüfus konusunda gerçek bir tartışmadan alınan örnek aktivite (Klein, 2008).

Örneğin, Küresel Ekonomi ile ilgili küreselleşmenin bir gün yoksulluk içerisinde yaşayan insanların hayat standartlarını yükselteceğine yönelik bir tartışma ortamı yaratılabilmektedir. Küresel sağlık verileriyle ilgili sunumların interaktif olarak gözlemlenmesi ile aktiviteye başlanır. Daha sonra gruplar kendi ülkelerinin sağlık koşulları ile diğer ülkelerden toplanan verileri karşılaştırır. Bunu takip eden süreçte sonuçların internet ortamında bir forumda öğrenci takımları, artan küreselleşmenin fırsatları ve sorunları ile ilgili değerlendirmeler yaparak serbest ticaret, ahlaki ticaret, ekonomik bütünleşme, bağımlılık ve benzer konularda birlikte çalışırlar. Bu çalışmalar sonucu öğrenciler, mensubu oldukları toplumdaki durumlarını ve henüz mensubu olmadıkları toplumun bir parçası olmayı gözden geçirir (Bruffee, 1993).

İşbirliğine dayalı öğrenme ile öğrenciler entelektüel ve sosyal alanda yeteneklerini karşılıklı konuşma ve işbirliği ile arttırdılar.

CGGE çalışmaları Şili, İspanya, Kuzey İrlanda/Birleşik Krallık, Avustralya, Hollanda, Almanya, İtalya, Eritre, Çin ve ABD olmak üzere 10 ülkeye yayılmıştır. Ayrıca 9 ülkede daha deneme çalışmaları yürütülmektedir. Bu deneme çalışmalarında farklı ülkelerde olmak üzere iki üniversite, eşleştirilerek proje yürütülmektedir. Nüfus konusu, 5 ülkede, Küresel Ekonomi iki ve Milliyetçilik konusu yine iki ayrı ülkede denenmiştir.

Uygulama için farklı ülkelerdeki öğretim kurumlarının program üzerinde hemfikir olması gerekir. Modül olarak verilen konu başlığı hakkında 4 haftadan 8 haftaya kadar online tartışma gerçekleştirilir. Bu süre, öğretilen ders ve öğrenen öğrenci sayısına göre değişim göstermektedir. Yapılan çalışmalar, ABD’de daha çok 1. sınıf seviyesindeki (freshman) altyapısı oluşmamış öğrencilerin bu platformlarda çalıştığını göstermektedir. Öğrenciler, daha sonra bir teste tabi tutulurlar. Burada ilk olarak 8 kısa cevaplı soru, 1 açık uçlu soru bulunmaktadır. Bu testin ardından ikinci olarak çeşitli demografik bilgilerin yer aldığı daha sonra kuruma e-posta yoluyla gönderilecek anket niteliğindeki belge doldurulur. Üçüncü basamakta, eşleştirilmiş üniversiteler için tartışmada ne derece doygun olduklarına yönelik bir değerlendirme yapılır. Dördüncü ve son aşamada, projenin değerlendiricisi ABD’den sitede konuyu değerlendiren üniversite çiftlerini ziyaret ederek mülakat yapar. Öğrencilerin ABD’de CGGE projesi kapsamında her bir ana başlık altındaki yeteneklerinin yükseldiği gözlemlenmiştir.

4.3.2.2. II. Dönem: Su Kaynakları, Göç, Küresel İklim Değişikliği

Ulusal Bilim Vakfı tarafından Association of American Geographers’a CGGE’nin genişletilmesine yönelik olarak 495 481 USD paranın verilmesinin ardından, AAG ve Northern Colorado-Texas State University akademisyenlerinden oluşan bir grup tarafından CGGE 2. dönem başlatılmış oldu.

Proje, uluslar arası coğrafyacıardan oluşan bir kurul tarafından I.CGGE modüllerinden farklı olarak geliştirilen Su Kaynakları, Göç ve Küresel İklim Değişikliği modüllerini kapsamaktaydı. CGGE II ile proje, Güneydoğu Asya ve Ortadoğu ülkelerine genişletilmiştir (Solem, 2008).

4.3.3. Coğrafya Mezunlarının İstihdam Durumu

Hızla değişen dünyada toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte başarılı coğrafyacıların yetişmesi durumunda işe yerleşebilmeleri oldukça kolay olmaktadır. Coğrafya mezunları, hızla iş dünyasında yerlerini almaktadır (Jenkins ve Healey, 1995). Geniş bir kariyer yelpazesinde çeşitli pozisyonlarda iş bulabilmektedirler (Kneale, 2002).

İşveren için coğrafyacının tanımı oldukça zordur. Örneğin CBS alanında uzmanlaşmış bir coğrafyacı ile bilgisayar teknolojilerine hâkim bir IT uzmanı arasındaki farkı göremeyebilmektedirler. Bilgisayar teknolojilerine hâkim ve coğrafyacı olmayan bir CBS çalışanı, problemlerin çözümünde yanlış yollara sürüklenebilmektedir.

Yüksek öğretim, dünyanın pek çok bölgesinde öğrencilerin kariyerlerine hazırlık sürecinde önceliğe sahiptir. Yüksek öğretim ve iş dünyası arasındaki ilişkilerde menfaatler söz konusudur. Bu durum özellikle Kuzey Amerika ve Avustralya için geçerlidir (Jenkis ve Healey, 1995). Bazı yüksek öğretim kurumları, coğrafya müfredatı ve iş dünyası arasında yakın bağlar geliştirmişlerdir.

Ayrıca mezunların iş bulmalarına yönelik olarak pek çok yüksek öğretim kurumunun coğrafya bölümlerinin web siteleri, mevcut iş imkânlarını da öğrencilerine ve mezunlarına sunabilmektedir. Örneğin University of Colarado Denver Kampüsü, University of Minnesota Duluth Kampüsü, University of North Carolina gibi yüksek öğretim kurumlarının yanı sıra AAG (American Assocaition of Geographers) tarafından iş dünyasına açılan kapılar gösterilmektedir (Rooney ve diğerleri, 2006).

Küresel ekonomi, işveren tarafından işin sunulduğu, işçi tarafından ise uygulandığı bir düzeni getirmiştir (Le Heron ve Hathaway, 2000). Ulusal ekonomilerinde daha fazla başarıyı yakalayanlar, değişen dünya şartlarına uyum sağlamada sorun yaşamayan ve dünkü çözümleri tekrar tekrar ileri sürmeyen toplumlar oluşturmaktadır. Bu yüzden kişinin basit bir işçi olmanın ötesinde kendi kendini yetiştirmesi, bazı becerilere sahip olması gerekmektedir. Planlamacılar, bilgi üreten bir toplum olmayı anahtar hedef olarak göstermişlerdir. Coğrafya, her kademesinde bu üretim sürecine bağlıdır.

ABD’de bugün eğitim, endüstri devrimi sonrası bilgi tabanlı bir toplumun destekleyicisidir (Shelley, 1999). Eğitimde endüstri alanındaki değişim iletişimdeki değişimi ve gelişimi de beraberinde getirmiştir. Yeni modelde unsurlar arasında daha fazla ilişki kurulabilirken bu işlemler daha az dikkatle gerçekleştirilebilmiştir. İletişimdeki gelişmelere bağlı öğrenimde özellikle sanal öğrenimde, teknik, bilimsel, ekonomik ve diğer alanlardaki her türlü bilgiye fazlasıyla ulaşmak mümkün olmuştur.

Coğrafyanın gelişimi göz önüne alındığında, profesyonel arenadaki durumunun çok küçük ölçekte ilerleyebildiğini söylememiz yanlış olmaz. Coğrafya bölümü mezunlarının yüksek öğretim kurumlarında ve dışındaki iş alanlarında ABD, Yeni Zelanda ve Avustralya gibi eğitimde dünyada söz sahibi ülkelerde dahi çok fazlaca işe yerleştiklerini söyleyemeyiz. CBS dışındaki sertifika programlarında mühendislikte, planlamada, mimarlıkta ve hukukta olduğu gibi düzenlemeler yapılamamıştır.

Değişen dünya şartlarında bu durumun neticesinde şu iki oluşum ortaya çıkmıştır: Birincisi işverenler tarafından coğrafyanın tanımına, mezun olunan kuruma bakılmaksızın kişinin kendini ne derece yetiştirdiğine yönelik araştırmaların yapılması, ikincisi ise coğrafyanın kendi içinde değişen şartlara uyum sürecinde kendi bünyesindeki CBS projelerine ağırlık vermesidir. Bu ikinci durum, özellikle ABD’de coğrafyacıların bir çıkış yolunu oluşturmuştur. Bunun sonucunda sürpriz

olmadığı üzere coğrafya mezunlarının işe girme oranı artmıştır (Gober ve diğerleri, 1995).

1999 yılında Honolulu’da yapılan Kariyer Geliştirme konulu AAG toplantısında coğrafyada yeni uygulama anlaşmaları, internet tabanlı öğrenmenin teşvik edilmesi, coğrafyacılarla mülakat konuları ele alınmıştır. Bu gelişmenin ardından coğrafyada yapılan stajlarda %70 oranında bir artış olmasına rağmen coğrafya bölümleri tarafından çok fazla ciddiye alınmamıştır (McMaster, 1999).

Kısaca özetlemek gerekirse coğrafyacıların ABD’de bir işe yerleşmelerinde proje tabanlı eğitime dayalı dünya konjonktürüne ne derece uyum sağladıkları önem kazanmaktadır. ABD’de devlette özelleştirmenin artışı, mevcut iş gücü içerisinde göçmenlerin payının artması gibi faktörler coğrafyacıların istihdamını düşürse de değişen teknolojik şartlara uyum sağlanabildiği ve coğrafyaya uyarlanabildiği sürece bu sorunların da üstesinden gelmek mümkün olabilmektedir.

ABD’de coğrafyacıların çalışabilecekleri başlıca alanlar, aşağıdaki tabloda belirtilmektedir:

Tablo 11: ABD’de Coğrafya Mezunlarının İstihdam Alanları (Demirci ve Karaburun, 2010)

Ekonomik Coğrafya	Beşeri ve Kültürel Coğrafya
<ul style="list-style-type: none"> • Konum Uzmanı (ekonomik faaliyetler için en uygun konumun bulunması) • Pazar Araştırmacısı (hangi ürünün nerede, kimlere, neden en iyi satılabileceğinin belirlenmesi) • Trafik/Nakliye Yöneticisi (ürünlerin taşınmasında kullanılan en uygun araç, yol ve yöntemin belirlenmesi) • Emlak (gayrimenkullerin değerlerinin belirlenmesi)	<ul style="list-style-type: none"> • Barış Gönüllüsü (doğal ve beşeri kaynakların geliştirilmesine yardımcı olmak üzere farklı ülkelere gönderilen gönüllüler) • Toplum Geliştirici (şehir merkezlerinin tarihi dokuları korunarak yeniden geliştirilmesi) • Harita Kütüphanecisi (haritaların tarif, tasnif ve kataloglanması)

Çevresel Coğrafya	Fiziki Coğrafya
<ul style="list-style-type: none"> • Çevre Yöneticisi (doğal kaynakların korunması) • Orman Teknisyeni (ormanların dağılımı ve korunması) • Doğal Park Koruyucusu (rekreasyon alanları, parklar ve doğal ortamların korunması) • Tehlikeli Atık Plancısı (tehlikeli atıkların depolanması ve yönetimi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hava Tahmircisi (televizyon ve radyo kuruluşları ile farklı kurumlar için hava tahmini yapma) • Doğa Rehberi (doğa gezileri ve sporları ile ilgili rehberlik) • Kıyı Bölgesi Yöneticisi (kıyı alanlarının planlanması ve yönetilmesi) • Toprak Koruma (özellikle tarımsal toprakların korunması) • Hidrolog (su kaynaklarının korunması)
Coğrafya Eğitimi	Bölgesel Coğrafya
<ul style="list-style-type: none"> • Coğrafya Öğretmeni (ilk ve ortaöğretim kurumları) • Öğretim Üyesi (üniversite ve araştırma merkezleri) • Denizaşırı Ülkelerde Öğretmenlik (farklı ülkelerde coğrafya öğretmenliği) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bölge Uzmanı (belli bölge ve ülkeler üzerinde araştırma yapma) • Uluslararası Ticaret Temsilcisi (farklı ülkelere ticarete bilgi sağlama) • Seyahat Uzmanı (seyahate konu olan yerlerle ilgili bilgi sağlamak)
Coğrafi Teknoloji	Şehir ve Bölge Planlama
<ul style="list-style-type: none"> • Kartograf / Bilgisayar Haritacısı (harita üretimi) • Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Uzmanı (mekânsal analiz) • Uzaktan Algılama Uzmanı (hava fotoğraflarının yorumlanması, uydu görüntülerinin analizi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Şehir ve Toplum Plancısı (şehirlerin daha hoş ve çekici olmaları için planlanması) • Ulaşım Plancısı (otomobil ve toplu taşımsıcılığın planlanması) • Sağlık Hizmetleri Plancısı (sağlıkla ilgili tüm merkez ve tesisler için en iyi yerin belirlenmesi)

ABD’de coğrafya bölümü mezunlarının istihdam edilmelerinde alınan eğitimin yüksek standartlarda olmasının etkisi büyüktür. Coğrafyanın amaçlarını ve araçlarını

tanyarak mezun olan coğrafyacılar istihdam alanlarında başarılı olmakta bu da geriden gelen coğrafya mezunlarının yeni alanlarda iş bulmalarına alt yapı hazırlamaktadır. Yukarıdaki tablo Amerikan Coğrafyacılar Birliği internet sitesinde yer almaktadır. Bu tabloya göre coğrafya mezunları, çok geniş bir yelpazede iş bulabilme olanağına sahiptir.

Öte yandan coğrafya mezunlarının iş alanlarının genişlemesine en önemli katkıyı son yıllarda CBS alanındaki gelişmeler sağlamıştır. CBS kullanarak pek çok çalışmanın çok kısa sürelerde yapılması mümkün hale gelmiştir. Bilindiği üzere ABD’de kapitalist sistemin üzerinde yatırım yaptığı önemli alanlardan biri az emek harcayarak işgücü yatırımlarını azaltıp maksimum verime ulaşacak yöntemleri bilen uzmanların istihdamına yönelik teşviklerdir. Bu bağlamda CBS uzmanları, işverenlerin talep ettiği personeli oluşturmaktadır. 2004 yılında yapılan bir çalışmada dünya genelinde 4 milyon CBS kullanıcısının olduğu belirlenmiştir (Longley ve diğerleri, 2005). ABD’de alan teknolojileri kullananların yarattığı istihdam alanı 2000’li yılların başında 175 000 civarında idi. Yine aynı yıllarda CBS alanında çalışanlar ise 50 000 dolayındaydı (Dibiase ve diğerleri, 2006). Öte yandan ESRI tarafından yapılan bir araştırmaya göre her yıl ABD’de CBS’yi bilen 75 000 yeni elemana ihtiyaç bulunmaktadır (Phoenix, 2000).

4.4. ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri

AAG tarafından 2008 yılında çıkartılan yıllıkta ABD çapında coğrafya bölümü olan üniversitelerden gelen bilgiler bir araya toplanmıştır. Aşağıda eyaletler bazında üniversitelerde coğrafya programlarının özellikleri tablolar halinde gösterilmiştir:

Tablo 12: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri(AAG)

ALABAMA				
Program Özellikleri	Auburn Un.	Jacksonville State Un.	Samford Un.	University of Alabama
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X			
Biyocoğrafya			X	
Kartografya Fotogrametri	X			
Klimatoloji Meteoroloji	X			
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.				X
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X			
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya				
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X		X	X
CBS Sertifikası		X	X	X
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X			
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya	X		X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		
Planlama				
Siyasi Coğrafya				X
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar				
Bölge Gelişimi				X
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X			X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası			X	X
Su Kaynakları				
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcd		acdfk	adeik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	ALABAMA		ALASKA	ARIZONA
	Un. of Alabama	North	Un. of South Alabama	Un. of Alaska Fairbanks Arizona State University
Tarım				X
Uygulamalı Coğrafya	X			X
Biyocoğrafya			X	X
Kartografya Fotogrametri	X		X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			X
Kültürel Ekoloji				X
Kültürel Coğrafya	X		X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				X
Ekonomik Gelişim				X
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları				X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X		X	X
CBS	X			X
CBS Sertifikası	X			X
Coğrafi Düşünce				X
Jeomorfoloji				X
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya			X	X
Lokasyon Teorisi				X
Tıbbi Coğrafya				X
Fiziki Coğrafya			X	X
Planlama	X		X	X
Siyasi Coğrafya	X			
Nüfus Coğrafyası				X
Sayısal Metodlar				X
Bölge Gelişimi	X		X	X
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X		X	X
Kırsal Coğrafya				X
Sosyal Coğrafya				X
Taşımacılık/Ulaşım				X
Şehir Coğrafyası				X
Su Kaynakları				X
Diğer Özellikler				X
Bölgeler Coğrafyası	abcefijk		cd	ahk Abcdghik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	ARIZONA		ARKANSAS	
	Mesa Community College	Northern Arizona University	University of Arizona	University of Arkansas
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X	X	
Biyocoğrafya			X	X
Kartografya Fotogrametri				X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.				X
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X		X	
Uzaktan Öğrenme Programı		X		
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya			X	X
Çevre Çalışmaları	X			
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi		X		
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X	X	X	
Coğrafi Düşünce			X	
Jeomorfoloji				X
Tehlikeler			X	X
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi			X	
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X		X	
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya			X	
Nüfus Coğrafyası			X	
Sayısal Metodlar			X	X
Bölge Gelişimi			X	
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama		X	X	X
Kırsal Coğrafya		X		
Sosyal Coğrafya			X	
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası			X	
Su Kaynakları			X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	k	af	abcdffj	acdhi

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

CALIFORNIA				
Program Özellikleri	American River College	California State Politecn Un. Pomona	California State Un. Chico	California State Un. Fresno
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya		X		X
Kartografya Fotogrametri		X		X
Klimatoloji Meteoroloji		X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.		X		
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya		X		
Çevre Çalışmaları		X		X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X		X	X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji				
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				X
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama				X
Siyasi Coğrafya		X		
Nüfus Coğrafyası		X		
Sayısal Metodlar				X
Bölge Gelişimi	X			
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama		X		X
Kırsal Coğrafya		X		
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası		X		X
Su Kaynakları				
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	a	acdef	k	acdefijk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

CALİFORNİA				
Program Özellikleri	California State Un. Long Beach	California State Un. Los Angeles	California State Un. Northridge	California State Un. Sacramento
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X			
Biyocoğrafya	X	X	X	
Kartografya Fotogrametri	X			X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X	X	X	
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları	X	X	X	
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi	X			
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X	X	X	
Coğrafi Düşünce	X			X
Jeomorfoloji	X		X	
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya		X		
Lokasyon Teorisi		X		
Tıbbi Coğrafya	X	X		
Fiziki Coğrafya	X	X	X	
Planlama			X	X
Siyasi Coğrafya	X	X		
Nüfus Coğrafyası	X	X	X	
Sayısal Metodlar	X	X	X	
Bölge Gelişimi	X			
Rekreasyon ve Turizm	X		X	
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X		X	
Taşımacılık/Ulaşım	X	X		
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları	X			X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdefgijk	abcdfi	abcdefk	Ade

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

CALİFORNİA				
Program Özellikleri	California State Un. East Bay	California State Un. Fulerton	Environmental Systems Research Inst.(ESRI)	Pasadena City College
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X		X
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri	X			
Klimatoloji Meteoroloji				
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			
Kültürel Ekoloji		X		
Kültürel Coğrafya				X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya		X		
Çevre Çalışmaları	X			
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi		X		
CBS	X	X	X	
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya	X			
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama				
Siyasi Coğrafya		X		
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar				
Bölge Gelişimi	X			
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X			
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası		X		
Su Kaynakları	X			
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcf	acdfk		k

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

CALİFORNİA				
Program Özellikleri	San Diego State Un.	San Fransisco State Un.	San Jose State Un.	Santa Monica College
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri	X		X	
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji		X		
Kültürel Coğrafya	X			X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya	X	X		
Çevre Çalışmaları		X		X
Cinsiyet Dağılımı	X	X		
Coğrafya Eğitimi			X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X	X	X	
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler				X
Tarihi Coğrafya		X	X	
Lokasyon Teorisi	X			
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama	X	X		
Siyasi Coğrafya	X	X		
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X			
Bölge Gelişimi				X
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X	X	
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım	X	X		
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları	X	X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcde	acef	acdegk	k

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

CALİFORNİA				
Program Özellikleri	University of California-Berkeley	University of California-Davis	University of California-Los Angeles	University of California-Santa Barbara
Tarım	X	X		
Uygulamalı Coğrafya		X		
Biyocoğrafya	X	X	X	X
Kartografya Fotogrametri	X		X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji	X	X		
Kültürel Coğrafya	X		X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X	X		X
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları	X	X	X	X
Cinsiyet Dağılımı	X	X	X	
Coğrafya Eğitimi				X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce	X		X	
Jeomorfoloji		X	X	X
Tehlikeler	X			X
Tarihi Coğrafya		X	X	
Lokasyon Teorisi	X			X
Tıbbi Coğrafya		X		
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama			X	X
Siyasi Coğrafya	X		X	
Nüfus Coğrafyası			X	X
Sayısal Metodlar		X	X	X
Bölge Gelişimi	X	X	X	X
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama		X	X	X
Kırsal Coğrafya	X	X		
Sosyal Coğrafya	X		X	
Taşımıcılık/Ulaşım		X		X
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları	X	X	X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdefhk	abcdefghijk	abcdefhij	

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	CALIFORNIA		COLORADO	
	University of California-Redlands	University of Southern California	Arapahoe Community College	University of Colorado at Boulder
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X	X	
Biyocoğrafya				X
Kartografya Fotogrametri				X
Klimatoloji Meteoroloji				X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.		X	X	X
Kültürel Ekoloji				X
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı		X	X	
Ekonomik Gelişim				X
Ekonomik Coğrafya		X		X
Çevre Çalışmaları		X	X	X
Cinsiyet Dağılımı		X		X
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası		X		X
Coğrafi Düşünce		X		X
Jeomorfoloji				X
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya		X		
Fiziki Coğrafya			X	X
Planlama		X		
Siyasi Coğrafya		X		X
Nüfus Coğrafyası				X
Sayısal Metodlar				X
Bölge Gelişimi				X
Rekreasyon ve Turizm				X
Uzaktan Algılama		X		X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya		X		
Taşımacılık/Ulaşım		X		
Şehir Coğrafyası		X		X
Su Kaynakları				X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası		abdf	k	abcdefhj

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	COLORADO		CONNECTICUT	
	Un. of Colorado at Colorado Springs	Un. Of Colorado at Denver	Un. Of Northern Colorado	Central Connecticut State Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X	X	X	
Biyocoğrafya	X	X	X	
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji		X		
Kültürel Coğrafya	X	X		
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X		
Ekonomik Coğrafya		X		
Çevre Çalışmaları	X	X	X	
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi	X		X	X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler	X	X		
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası		X		
Sayısal Metodlar		X		
Bölge Gelişimi				X
Rekreasyon ve Turizm				X
Uzaktan Algılama		X		
Kırsal Coğrafya			X	
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım		X		
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları		X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcd	bcek	adefhk	

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	CONNECTICUT		DELAWARE	DIST.of COLUMBIA
	Manchester Community College	Southern Connecticut State Un.	Un. of Delaware	American University
Tarım		X		
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya				
Kartografya Fotogrametri		X		
Klimatoloji Meteoroloji			X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.				
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				X
Ekonomik Coğrafya	X	X		
Çevre Çalışmaları				X
Cinsiyet Dağılımı		X	X	
Coğrafya Eğitimi			X	
CBS		X		
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce			X	
Jeomorfoloji				
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya		X		
Planlama		X		
Siyasi Coğrafya				X
Nüfus Coğrafyası		X	X	
Sayısal Metodlar				X
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama				
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası		X		
Su Kaynakları			X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	ij	abcdjk	h	H

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	DISTRICT of COLUMBIA		FLORIDA	
	The George Washington Un.	United States Census Bureau	Florida Atlantic Un.	Florida State Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X	X	X
Biyocoğrafya			X	X
Kartografya Fotogrametri		X		
Klimatoloji Meteoroloji				
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			X
Kültürel Ekoloji		X	X	X
Kültürel Coğrafya	X			
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya			X	
Çevre Çalışmaları			X	X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce				X
Jeomorfoloji			X	
Tehlikeler				X
Tarihi Coğrafya		X		
Lokasyon Teorisi			X	
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X			
Planlama	X	X	X	
Siyasi Coğrafya	X	X		X
Nüfus Coğrafyası	X	X	X	
Sayısal Metodlar			X	X
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama	X	X	X	
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım			X	X
Şehir Coğrafyası	X		X	
Su Kaynakları			X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcefk	a	bcd	a

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	FLORIDA		GEORGIA	
	Un. of South Florida	Un. of West Florida	Georgia Southern Un.	Georgia State Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X		
Biyocoğrafya	X		X	X
Kartografya Fotogrametri	X	X		
Klimatoloji Meteoroloji	X			
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X		X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	X
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X			
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X	X	X
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		
Planlama	X		X	X
Siyasi Coğrafya			X	X
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar				
Bölge Gelişimi		X		
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X			
Su Kaynakları		X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	afi	abc	cdf	Cdf

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	GEORGIA		HAWAII	IDAHO
	Un. of Georgia	Un. of West Georgia	Hawaii Pacific Un.	Un. of Idaho
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X		X
Biyocoğrafya	X			
Kartografya Fotogrametri	X	X		X
Klimatoloji Meteoroloji	X			X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.				
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X			X
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	X
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama				X
Siyasi Coğrafya		X		X
Nüfus Coğrafyası	X		X	X
Sayısal Metotlar				
Bölge Gelişimi		X		X
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				X
Sosyal Coğrafya	X	X		
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X		
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	acfk	abh	fg	adhj

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

ILLINOIS				
Program Özellikleri	Augustana College	Chicago State Un.	DePaul Un.	Eastern Illinois Un.
Tarım		X		
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya		X	X	
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	
Klimatoloji Meteoroloji				
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X	X	
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	
Çevre Çalışmaları	X	X	X	X
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi				X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası		X	X	X
Coğrafi Düşünce			X	
Jeomorfoloji	X			X
Tehlikeler		X	X	
Tarihi Coğrafya	X	X	X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X		X	X
Planlama	X	X	X	X
Siyasi Coğrafya			X	
Nüfus Coğrafyası				X
Sayısal Metodlar		X	X	X
Bölge Gelişimi			X	
Rekreasyon ve Turizm				X
Uzaktan Algılama		X	X	
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya		X	X	
Taşımacılık/Ulaşım	X		X	
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları	X		X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcf	abcdek	abdefj	Abcdf

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

ILLINOIS				
Program Özellikleri	Elmhurst College	Illinois State Un.	Joliet Junior College	Northeastern Illinois Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X		
Biyocoğrafya		X		
Kartografya Fotogrametri	X	X		X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X			X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları	X	X		X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X	X		
CBS	X	X		X
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji		X	X	
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya		X		
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya		X		
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama		X		X
Siyasi Coğrafya	X			X
Nüfus Coğrafyası				X
Sayısal Metodlar		X		
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama	X			X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				X
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası				
Su Kaynakları		X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdfg	aek	a	abdefgijk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

ILLINOIS				
Program Özellikleri	Northern Illinois University	Southern Illinois Un. Edwardsville	Southern Illinois Un. Carbondale	Triton College
Tarım			X	
Uygulamalı Coğrafya		X	X	
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri		X		
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları			X	
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi		X		
CBS	X	X	X	
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler	X		X	
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi	X			
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X			
Siyasi Coğrafya		X		
Nüfus Coğrafyası		X		
Sayısal Metodlar	X	X	X	
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama		X	X	
Kırsal Coğrafya			X	
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X	X		
Su Kaynakları	X		X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abefk	efj	acdefgk	ef

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	ILLINOIS		INDIANA	
	Western Illinois Un.	Ball State Un.	Indiana State Un.	Indiana Un.
Tarım				X
Uygulamalı Coğrafya			X	
Biyocoğrafya			X	X
Kartografya Fotogrametri	X	X		
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	X
Kültürel Ekoloji				X
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	X
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	X
Çevre Çalışmaları	X		X	X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi			X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası			X	
Coğrafi Düşünce		X		
Jeomorfoloji			X	
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	
Planlama	X	X		X
Siyasi Coğrafya	X	X	X	
Nüfus Coğrafyası	X	X		X
Sayısal Metotlar	X	X	X	X
Bölge Gelişimi			X	X
Rekreasyon ve Turizm		X		X
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya	X			X
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım	X			X
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları			X	X
Diğer Özellikler				X
Bölgeler Coğrafyası	abcdefk	abcdefjk	acfi	abcdj

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	INDIANA		IOWA	
	Indiana Un. Purdue Un. at Indianapolis	Valpraiso Un.	Un, of Iowa	Un. of Northern Iowa
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya	X		X	
Kartografya Fotogrametri	X		X	X
Klimatoloji Meteoroloji				
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X	X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				X
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	X
Çevre Çalışmaları			X	
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X			X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji		X		X
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya		X		X
Lokasyon Teorisi			X	X
Tıbbi Coğrafya	X		X	
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama	X			X
Siyasi Coğrafya	X	X	X	X
Nüfus Coğrafyası			X	
Sayısal Metodlar	X		X	
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya	X			
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım		X		X
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları			X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdj	abcd		aefk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup
Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	KANSAS		KENTUCKY	
	Kansas State Un.	Un. of Kansas	Eastern Kentucky Un.	Morehead State Un.
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri		X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji		X		
Kültürel Coğrafya	X	X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X			
Ekonomik Coğrafya			X	X
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi				X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya	X	X		
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya	X			
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama			X	
Siyasi Coğrafya		X		X
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X			X
Bölge Gelişimi		X	X	X
Rekreasyon ve Turizm	X	X	X	
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya	X			
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X			X
Su Kaynakları	X			
Diğer Özellikler	X			
Bölgeler Coğrafyası	abcdfk	abcdefjk	bcfg	abk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

KENTUCKY				
Program Özellikleri	Murray State Un.	Un. of Kentucky	Un. of Louisville	Western Kentucky Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya			X	X
Biyocoğrafya				
Kartografya Fotogrametri		X		
Klimatoloji Meteoroloji				X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya		X		
Çevre Çalışmaları			X	X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X		X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji		X		X
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya		X		
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama				X
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar	X			X
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X			X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya		X		
Taşımacılık/Ulaşım				X
Şehir Coğrafyası			X	X
Su Kaynakları	X			X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	a	cd	a	abck

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	LOUISIANA		MAINE	
	Louisiana State Un.	Un. of New Orleans	Un. of Maine at Farmington	Un. of Southern Maine
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X		
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri	X			
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.				
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X			
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	X
Ekonomik Coğrafya		X		X
Çevre Çalışmaları	X	X	X	X
Cinsiyet Dağılımı				X
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X	X		
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X			
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya	X			
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya	X			
Fiziki Coğrafya		X		
Planlama			X	X
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar		X		
Bölge Gelişimi			X	
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X		
Kırsal Coğrafya				X
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası				
Su Kaynakları				
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcf	abcf	abcf	

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

MARYLAND				
Program Özellikleri	Frostburg State Un.	Salisbury Un.	Towson Un.	Un. of Maryland Baltimore County
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X			
Biyocoğrafya	X			
Kartografya Fotogrametri	X		X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	X
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X		X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları	X		X	X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X			X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce	X		X	
Jeomorfoloji	X	X	X	X
Tehlikeler	X	X	X	
Tarihi Coğrafya	X			X
Lokasyon Teorisi	X			
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X	X	X	X
Siyasi Coğrafya	X			
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X	X		
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X		X	X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları				X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abdeijk	a	adefgijk	afk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup
Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	MARYLAND		MASSACHUSETTS	
	Un. of Maryland College Park	Boston Un.	Bridgewater State College	Clark Un.
Tarım				X
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya	X	X		X
Kartografya Fotogrametri	X			
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	X
Kültürel Ekoloji	X			X
Kültürel Coğrafya	X			X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X		X
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları		X		X
Cinsiyet Dağılımı				X
Coğrafya Eğitimi			X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X			X
Tehlikeler		X		X
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi	X			
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya	X			X
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X	X		X
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım		X		X
Şehir Coğrafyası	X			X
Su Kaynakları		X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcej		abcefhi	abcefik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup
Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

MASSACHUSETTS				
Program Özellikleri	Mount Holyoke Un.	Salem State College	Un. of Massachusetts-Amherst	Worcester State College
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya				
Kartografya Fotogrametri		X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.		X	X	X
Kültürel Ekoloji			X	X
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X		X	
Ekonomik Coğrafya			X	
Çevre Çalışmaları			X	X
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi		X		
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce			X	
Jeomorfoloji	X		X	X
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya	X			
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X	X	X	
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası	X		X	
Sayısal Metodlar			X	
Bölge Gelişimi			X	
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama	X	X		
Kırsal Coğrafya			X	
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım		X		
Şehir Coğrafyası	X		X	
Su Kaynakları	X		X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	acdefik	abdfk	acfh	adek

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

MICHIGAN				
Program Özellikleri	Central Michigan Un.	Grand Valley State Un.	Michigan State Un.	Northern Michigan Un.
Tarım		X		
Uygulamalı Coğrafya			X	
Biyocoğrafya		X	X	
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X	X		
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları		X		X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X	X		X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji			X	
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X	X		X
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar	X	X	X	
Bölge Gelişimi			X	
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası		X	X	
Su Kaynakları				
Diğer Özellikler				X
Bölgeler Coğrafyası	abcdk	abcefijk	abcefk	abc

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	MICHIGAN		MINNESOTA	
	Western Michigan Un.	Eastern Michigan Un.	Gustavus Adalpus College	Macalester College
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya	X			X
Biyocoğrafya			X	
Kartografya Fotogrametri				
Klimatoloji Meteoroloji	X			
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X	X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				X
Ekonomik Coğrafya	X			
Çevre Çalışmaları	X		X	X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X			X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası		X		X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji				
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X		X	
Planlama	X	X	X	X
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası				X
Sayısal Metodlar	X			X
Bölge Gelişimi	X			
Rekreasyon ve Turizm	X	X		
Uzaktan Algılama	X	X		
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				X
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları	X			
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	acdfk	aejk	abe	ae

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	MINNESOTA		MISSISSIPPI	
	Minnesota State Un.- Mankato	Un. of Minnesota Duluth	Un. of Minnesota Twin Cities	Mississippi State Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X	X	X	X
Biyocoğrafya	X	X	X	
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	
Kültürel Ekoloji		X	X	
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				X
Ekonomik Gelişim	X	X	X	
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları		X		
Cinsiyet Dağılımı		X		
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce	X	X	X	
Jeomorfoloji	X	X		X
Tehlikeler	X	X	X	X
Tarihi Coğrafya	X		X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya	X	X	X	
Planlama	X	X	X	
Siyasi Coğrafya	X	X		
Nüfus Coğrafyası	X		X	
Sayısal Metodlar	X		X	
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya	X		X	
Sosyal Coğrafya	X	X	X	
Taşımacılık/Ulaşım			X	
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler		X		
Bölgeler Coğrafyası	abcde fjk	abcd f	acde fjk	AC

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	MISSISSIPPI		MISSOURI	
	Un. of Southern Mississippi	Missouri State Un.	Northwest Missouri Un.	St. Charles Community College
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya		X	X	
Biyocoğrafya	X			
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı			X	
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya		X	X	
Çevre Çalışmaları		X	X	
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi		X		
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X	X	X	
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya	X	X		
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya		X		
Fiziki Coğrafya	X	X	X	
Planlama		X		
Siyasi Coğrafya			X	
Nüfus Coğrafyası			X	
Sayısal Metodlar	X			
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama	X	X	X	
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım			X	
Şehir Coğrafyası		X	X	
Su Kaynakları		X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcd	ak	abedi	ak

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

	MISSOURI	MONTANA	NEBRASKA	
Program Özellikleri	Un. of Missouri-Columbia	The Un. of Montana	Un. of Nebraska-Lincoln	Un. of Nebraska-Omaha
Tarım		X		X
Uygulamalı Coğrafya	X	X		
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji		X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji	X	X	X	
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X	X		
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları	X	X	X	X
Cinsiyet Dağılımı		X		X
Coğrafya Eğitimi	X		X	X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X		X	X
Coğrafi Düşünce	X	X		
Jeomorfoloji	X	X		X
Tehlikeler	X	X		X
Tarihi Coğrafya	X	X	X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya		X	X	X
Nüfus Coğrafyası	X	X	X	
Sayısal Metotlar	X	X		X
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya	X	X	X	
Sosyal Coğrafya		X		
Taşımacılık/Ulaşım		X		
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abfik	acdefhijk	adefk	bd

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	NEVADA		NEW HAMPSHIRE	
	Un. of Nevada Reno	Dartmouth College	Plymouth State Un.	Un. of New Hampshire
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya			X	
Biyocoğrafya	X			
Kartografya Fotogrametri	X		X	
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	
Kültürel Ekoloji		X		
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X		
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı	X	X		
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji		X	X	
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya	X		X	X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X		X	
Siyasi Coğrafya	X	X		
Nüfus Coğrafyası		X		X
Sayısal Metotlar	X	X		
Bölge Gelişimi	X	X	X	
Rekreasyon ve Turizm	X		X	
Uzaktan Algılama	X			X
Kırsal Coğrafya	X	X	X	
Sosyal Coğrafya		X	X	
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X		X
Su Kaynakları	X	X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdijk	adefi	adegh	afik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	NEW JERSEY		NEW MEXICO	
	Montclair State Un.	Rowan Un.	Rutgers Un.	New Mexico State Un.
Tarım			X	
Uygulamalı Coğrafya	X	X		
Biyocoğrafya			X	X
Kartografya Fotogrametri		X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları	X		X	
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası		X	X	
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X	X	X
Tehlikeler	X		X	
Tarihi Coğrafya	X		X	
Lokasyon Teorisi			X	
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X	X		X
Siyasi Coğrafya		X	X	
Nüfus Coğrafyası		X	X	
Sayısal Metotlar		X	X	X
Bölge Gelişimi	X	X	X	
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya				X
Sosyal Coğrafya			X	
Taşımacılık/Ulaşım	X	X	X	
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları	X		X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	acdefghik	abcdefijk	acdejk	ak

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	NEW MEXICO		NEW YORK	
	Un. of New Mexico	Binghamton Un.	City Un. of New York Graduate Center	Colgate Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X	X	X	
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri		X		
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji	X		X	X
Kültürel Coğrafya		X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı			X	
Ekonomik Gelişim		X		X
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı				X
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce	X	X	X	
Jeomorfoloji		X		
Tehlikeler	X	X	X	X
Tarihi Coğrafya		X		
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	
Planlama	X	X	X	
Siyasi Coğrafya	X		X	
Nüfus Coğrafyası		X	X	X
Sayısal Metodlar		X	X	
Bölge Gelişimi		X		
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X	X	
Kırsal Coğrafya			X	
Sosyal Coğrafya		X	X	
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları	X	X	X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abck	efik	abcdefhj	c

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

NEW YORK				
Program Özellikleri	Hofstra Un.	Hunter College- CUNY	Niagara County Com. College	State Un. of New York, Colgate at Genesco
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya		X		
Kartografya Fotogrametri		X		
Klimatoloji Meteoroloji		X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.				
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X		X
Uzaktan Öğrenme Programı		X		
Ekonomik Gelişim	X	X		
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	
Çevre Çalışmaları		X		
Cinsiyet Dağılımı		X		
Coğrafya Eğitimi		X		
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası		X		
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji				
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi		X		
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya				
Planlama				X
Siyasi Coğrafya			X	
Nüfus Coğrafyası		X	X	
Sayısal Metodlar		X		
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm	X			
Uzaktan Algılama		X	X	
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya		X		
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X		X
Su Kaynakları				
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdefgjk	abcdefjk		abcfg

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

NEW YORK				
Program Özellikleri	Syracuse Un.	United States Military Academy	Un. at Albany, SUNY	Un. of Buffalo, SUNY
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya		X		X
Biyocoğrafya			X	X
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji		X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji	X			X
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				X
Ekonomik Gelişim			X	X
Ekonomik Coğrafya	X			X
Çevre Çalışmaları		X		X
Cinsiyet Dağılımı	X		X	X
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası			X	X
Coğrafi Düşünce			X	X
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya	X			
Lokasyon Teorisi				X
Tıbbi Coğrafya			X	X
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya	X		X	X
Nüfus Coğrafyası			X	X
Sayısal Metodlar			X	X
Bölge Gelişimi				X
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama		X	X	X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X		X	X
Taşımacılık/Ulaşım			X	X
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları		X	X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdeh	abcdefijk	abcef	acdf

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	NEW YORK		NORTH CAROLINA	
	Vassar College	Appalachian State Un.	East Carolina Un.	Un. of North Carolina at Chapel Hill
Tarım	X		X	
Uygulamalı Coğrafya	X	X	X	
Biyocoğrafya	X	X		X
Kartografya Fotogrametri	X	X		
Klimatoloji Meteoroloji		X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji	X			X
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X		X	
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı	X		X	X
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası			X	X
Coğrafi Düşünce	X			X
Jeomorfoloji		X	X	X
Tehlikeler			X	
Tarihi Coğrafya	X			X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				X
Fiziki Coğrafya		X	X	X
Planlama	X		X	
Siyasi Coğrafya	X			X
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X	X	X	X
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya			X	X
Sosyal Coğrafya	X			X
Taşımacılık/Ulaşım	X	X	X	
Şehir Coğrafyası	X	X		X
Su Kaynakları	X			X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcefik	abcdjk	abcef	abcdfik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	NORTH CAROLINA		NORTH DAKOTA	
	Un. of North Carolina at Greensboro	Un. of North Carolina at Wilmington	Un. of North Carolina at Charlotte	Un. of North Dakota
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X	X	X	X
Biyocoğrafya	X			X
Kartografya Fotogrametri	X	X		X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X	X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X		X	X
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları		X		
Cinsiyet Dağılımı				X
Coğrafya Eğitimi				X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X		X	X
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X		X
Tehlikeler	X			X
Tarihi Coğrafya	X	X		X
Lokasyon Teorisi			X	
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama	X	X	X	X
Siyasi Coğrafya			X	X
Nüfus Coğrafyası	X		X	X
Sayısal Metodlar	X			X
Bölge Gelişimi	X			X
Rekreasyon ve Turizm	X	X		X
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya			X	X
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası		abcdeijk	a	ac

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

OHIO				
Program Özellikleri	Bowling Gren State Un.	Kent State Un.	Miami Un.	Ohio Un.
Tarım				X
Uygulamalı Coğrafya	X	X	X	
Biyocoğrafya	X		X	X
Kartografya Fotogrametri	X	X		X
Klimatoloji Meteoroloji		X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.		X	X	X
Kültürel Ekoloji			X	X
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X	X	X
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları		X	X	X
Cinsiyet Dağılımı			X	X
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce		X		
Jeomorfoloji		X	X	X
Tehlikeler		X	X	
Tarihi Coğrafya				X
Lokasyon Teorisi		X		
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya		X	X	
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya		X	X	
Nüfus Coğrafyası	X	X		X
Sayısal Metotlar		X		
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama		X	X	X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya		X		X
Taşımacılık/Ulaşım		X		
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları		X	X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası		abcdefhk	abcdef	acdefk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

OHIO				
Program Özellikleri	The Ohio State Un.	Ohio Wesleyan Un.	Un. of Akron	Un. of Cincinnati
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya				X
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X			X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X			
Kültürel Ekoloji				X
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X			X
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları	X	X		X
Cinsiyet Dağılımı				X
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası			X	
Coğrafi Düşünce				X
Jeomorfoloji				X
Tehlikeler				
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi	X			X
Tıbbi Coğrafya				X
Fiziki Coğrafya				X
Planlama	X		X	
Siyasi Coğrafya	X			X
Nüfus Coğrafyası	X			X
Sayısal Metodlar	X		X	X
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama			X	X
Kırsal Coğrafya	X		X	
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım	X			X
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları				
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdefhj	i	abcdei	abcdefi

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	OHIO		OKLAHOMA	
	Un. of Toledo	Wittenberg Un.	Youngstown State Un.	East Central Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya				
Kartografya Fotogrametri			X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X			
Ekonomik Coğrafya	X			
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X			
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X		X	
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X			
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya			X	
Lokasyon Teorisi	X			
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X			
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X			X
Bölge Gelişimi	X			
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama	X		X	X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları	X		X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdefk	bfj	abcdk	ad

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	OKLAHOMA		OREGON	
	Oklahoma State Un.	Un. of Central Oklahoma	Chemekata Com. College	Oregon State Un.
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya	X			X
Biyocoğrafya				X
Kartografya Fotogrametri	X			X
Klimatoloji Meteoroloji	X			X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		X
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı			X	
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya	X			
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı		X		
Coğrafya Eğitimi		X	X	
CBS	X	X		X
CBS Sertifikası	X			X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji				X
Tehlikeler			X	X
Tarihi Coğrafya	X	X		X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X		X	X
Planlama				X
Siyasi Coğrafya	X	X		
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar	X			
Bölge Gelişimi				X
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X			X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya		X		
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X			
Su Kaynakları	X			X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abdfgijk	adk	aik	

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	OREGON		PENNSYLVANIA	
	Portland State Un.	Bloomsburg Un. of Pennsylvania	Bucknell Un.	California Un. of Pennsylvania
Tarım				X
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya	X		X	
Kartografya Fotogrametri	X	X		X
Klimatoloji Meteoroloji				X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		X
Kültürel Ekoloji	X		X	
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı				X
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya		X	X	X
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi	X			
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji		X		X
Tehlikeler				X
Tarihi Coğrafya				X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				X
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama		X		X
Siyasi Coğrafya			X	X
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar				X
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				X
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya			X	
Taşımacılık/Ulaşım				X
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abdhi	afgi	abdi	acdgi

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

PENNSYLVANIA				
Program Özellikleri	Clariton Un. of Pennsylvania	Edinboro Un. of Pennsylvania	Kutztown Un. of Pennsylvania	Millersville Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya			X	X
Biyocoğrafya		X		X
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya		X	X	
Çevre Çalışmaları	X	X		X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X			
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X	X	
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya			X	X
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama		X		X
Siyasi Coğrafya		X		X
Nüfus Coğrafyası		X		X
Sayısal Metotlar		X		X
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X		X	X
Kırsal Coğrafya			X	
Sosyal Coğrafya		X		X
Taşımacılık/Ulaşım		X	X	X
Şehir Coğrafyası		X	X	
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	ak	abcdefik	abcdek	acdk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

PENNSYLVANIA				
Program Özellikleri	Shippensburg Un. of Pennsylvania	Temple Un.	The Pennsylvania State Un.	Un. of Pennsylvania Inst. Of Urban Research
Tarım			X	
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya	X		X	
Kartografya Fotogrametri	X		X	
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X	X	X	
Uzaktan Öğrenme Programı			X	
Ekonomik Gelişim		X	X	X
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları		X	X	
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X			
Coğrafi Düşünce			X	
Jeomorfoloji	X			
Tehlikeler			X	
Tarihi Coğrafya			X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya	X		X	
Fiziki Coğrafya	X		X	
Planlama	X		X	X
Siyasi Coğrafya			X	
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar	X		X	X
Bölge Gelişimi	X		X	X
Rekreasyon ve Turizm	X		X	
Uzaktan Algılama	X		X	
Kırsal Coğrafya			X	
Sosyal Coğrafya			X	
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları	X		X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcfghk	acef	abdek	a

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	PENNSYLVANIA		RHODE ISLAND	
	Un. of Pittsburgh at Johnstown	Villanova Un.	West Chester Un.	Rhode Island College
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya				
Kartografya Fotogrametri	X			
Klimatoloji Meteoroloji	X			
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya				
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X	X	
Ekonomik Coğrafya	X	X		
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS		X	X	
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce		X		
Jeomorfoloji	X			
Tehlikeler	X	X		X
Tarihi Coğrafya				X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X	X		
Planlama	X		X	
Siyasi Coğrafya	X	X		
Nüfus Coğrafyası	X	X	X	
Sayısal Metodlar				
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama		X		
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X	X		X
Su Kaynakları	X		X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	aejk	aefk	abdj	ad

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

SOUTH CAROLINA TENNESSEE				
Program Özellikleri	Un. of South Carolina	Middle Tennessee State Un.	Oak Ridge National Laboratory	Un. of Tennessee
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya	X			X
Kartografya Fotogrametri	X	X		
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X	X		X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X		X	
Ekonomik Coğrafya	X	X		X
Çevre Çalışmaları	X		X	
Cinsiyet Dağılımı	X			X
Coğrafya Eğitimi	X	X		
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X			X
Tehlikeler	X	X	X	
Tarihi Coğrafya		X		
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya	X			
Fiziki Coğrafya	X	X		X
Planlama	X	X	X	
Siyasi Coğrafya	X	X	X	
Nüfus Coğrafyası	X			X
Sayısal Metodlar	X		X	
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama	X	X	X	
Kırsal Coğrafya				X
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım				X
Şehir Coğrafyası	X	X		X
Su Kaynakları	X	X		X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	acdei	abcdefijk		abcdk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

TEXAS				
Program Özellikleri	Baylor Un.	San Antonio College	Texas A&M University	Texas Cristian Un.
Tarım			X	
Uygulamalı Coğrafya	X		X	
Biyocoğrafya			X	
Kartografya Fotogrametri			X	
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.			X	
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X		X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim			X	
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları	X		X	
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X	X	X	
CBS Sertifikası		X	X	
Coğrafi Düşünce			X	
Jeomorfoloji			X	
Tehlikeler			X	
Tarihi Coğrafya			X	X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya			X	
Fiziki Coğrafya	X		X	
Planlama				
Siyasi Coğrafya			X	
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar				
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X		X	
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya			X	
Taşımacılık/Ulaşım			X	
Şehir Coğrafyası			X	X
Su Kaynakları	X		X	
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	aefijk	k	abcdfhik	abcdk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

TEXAS				
Program Özellikleri	Texas State Un.	Texas Tech. Un.	Un. of Houston Clear Lake	Un. of North Texas
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya	X			X
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri	X			
Klimatoloji Meteoroloji	X			X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		X
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya			X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya		X		X
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi	X		X	
CBS	X			X
CBS Sertifikası	X			X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X	X		
Tehlikeler	X			
Tarihi Coğrafya			X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya		X		X
Planlama	X			
Siyasi Coğrafya				
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar				X
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X	X	X
Su Kaynakları	X	X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası		abc	abd	k

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup
Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	TEXAS		UTAH	
	Un. of Texas at Austin	Un. of Texas at Dallas	Un. of Texas at San Antonio	Brigham Young Un.
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya	X			X
Kartografya Fotogrametri				X
Klimatoloji Meteoroloji				X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	X
Kültürel Ekoloji	X			
Kültürel Coğrafya	X			X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim				
Ekonomik Coğrafya			X	X
Çevre Çalışmaları	X			X
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası		X		
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X			X
Tehlikeler	X			X
Tarihi Coğrafya	X		X	
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya	X	X		
Fiziki Coğrafya	X			X
Planlama	X	X		X
Siyasi Coğrafya	X		X	X
Nüfus Coğrafyası	X		X	X
Sayısal Metotlar		X		X
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm				X
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya	X			
Sosyal Coğrafya	X		X	
Taşımacılık/Ulaşım	X	X		
Şehir Coğrafyası	X	X		X
Su Kaynakları	X			
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdeghijk		abdf	abcdefijk

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	UTAH		VERMONT		VIRGINIA
	Un. of Utah	Weber State Un.	Un. of Vermont	George Mason Un.	
Tarım					
Uygulamalı Coğrafya					
Biyocoğrafya	X		X		
Kartografya Fotogrametri	X	X			X
Klimatoloji Meteoroloji		X	X		
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X				
Kültürel Ekoloji					
Kültürel Coğrafya				X	
Uzaktan Öğrenme Programı					
Ekonomik Gelişim					
Ekonomik Coğrafya	X	X	X		X
Çevre Çalışmaları				X	
Cinsiyet Dağılımı				X	
Coğrafya Eğitimi					
CBS	X	X	X		X
CBS Sertifikası	X	X			
Coğrafi Düşünce	X			X	
Jeomorfoloji	X	X			
Tehlikeler	X				
Tarihi Coğrafya		X			
Lokasyon Teorisi	X				
Tıbbi Coğrafya	X				
Fiziki Coğrafya	X	X	X		X
Planlama		X			
Siyasi Coğrafya				X	
Nüfus Coğrafyası					
Sayısal Metodlar	X	X	X		X
Bölge Gelişimi					
Rekreasyon ve Turizm					
Uzaktan Algılama	X	X	X		X
Kırsal Coğrafya				X	
Sosyal Coğrafya				X	
Taşımacılık/Ulaşım	X				
Şehir Coğrafyası	X	X	X		
Su Kaynakları		X	X		
Diğer Özellikler					
Bölgeler Coğrafyası		abcdefj	adeghk		

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD'de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

VIRGINIA				
Program Özellikleri	George Mason Un. ESGS	James Madison Un.	Mary Washington College	Old Dominion Un.
Tarım		X		
Uygulamalı Coğrafya	X	X		
Biyocoğrafya	X	X		
Kartografya Fotogrametri	X	X		
Klimatoloji Meteoroloji	X	X		
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji	X	X		
Kültürel Coğrafya		X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X		
Ekonomik Coğrafya				
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı				
Coğrafya Eğitimi				X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji	X			
Tehlikeler	X			X
Tarihi Coğrafya			X	X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya	X			
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama			X	
Siyasi Coğrafya		X	X	X
Nüfus Coğrafyası	X	X		
Sayısal Metodlar	X	X		
Bölge Gelişimi				
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X		X
Kırsal Coğrafya				X
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X		X	X
Su Kaynakları	X			
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abdf	abefjk	abei	adeik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	VIRGINIA		WASHINGTON	
	Radford Un.	Virginia Tech.	Central Washington Un.	Eastern Washington Un.
Tarım		X		
Uygulamalı Coğrafya		X		
Biyocoğrafya		X	X	X
Kartografya Fotogrametri	X	X		X
Klimatoloji Meteoroloji		X	X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Korunması	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji		X	X	
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X		
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları	X	X	X	
Cinsiyet Dağılımı		X		
Coğrafya Eğitimi		X		X
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası			X	X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji		X	X	X
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya		X		X
Lokasyon Teorisi				
Tıbbi Coğrafya		X		
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X	X	X	X
Siyasi Coğrafya	X		X	X
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar		X	X	
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm		X		
Uzaktan Algılama	X	X	X	X
Kırsal Coğrafya		X	X	
Sosyal Coğrafya		X		
Taşımacılık/Ulaşım				X
Şehir Coğrafyası		X	X	X
Su Kaynakları	X		X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdfj	abcg	abcdfgik	abdfghik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup

Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	WASHINGTON		WEST VIRGINIA	
	Un. of Washington	Western Washington Un.	Concord Un.	Marshall Un.
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya				
Biyocoğrafya				
Kartografya Fotogrametri	X		X	
Klimatoloji Meteoroloji			X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.		X	X	
Kültürel Ekoloji				
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X	X		
Ekonomik Coğrafya	X		X	
Çevre Çalışmaları	X	X		
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi			X	
CBS	X	X	X	
CBS Sertifikası		X		
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji				
Tehlikeler		X		
Tarihi Coğrafya				
Lokasyon Teorisi	X			X
Tıbbi Coğrafya	X			
Fiziki Coğrafya	X	X	X	
Planlama		X		
Siyasi Coğrafya	X		X	
Nüfus Coğrafyası	X			
Sayısal Metodlar	X	X		
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm			X	
Uzaktan Algılama				
Kırsal Coğrafya				
Sosyal Coğrafya	X			
Taşımacılık/Ulaşım	X			
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları		X		
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abceş	ag	abcdşijk	

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	WEST VIRGINIA		WISCONSIN	
	West Virginia Un.	Un. of Wisconsin Colleges	Un. of Wisconsin-Eau Claire	Un. of Wisconsin-La Crosse
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya			X	
Biyocoğrafya	X			X
Kartografya Fotogrametri	X			X
Klimatoloji Meteoroloji		X		X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X	X	X
Kültürel Ekoloji			X	
Kültürel Coğrafya	X	X		X
Uzaktan Öğrenme Programı		X		
Ekonomik Gelişim	X			
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	X
Çevre Çalışmaları	X		X	
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi				
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası				X
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X	X	X
Tehlikeler	X		X	X
Tarihi Coğrafya	X			X
Lokasyon Teorisi			X	
Tıbbi Coğrafya	X			
Fiziki Coğrafya	X	X	X	X
Planlama	X			X
Siyasi Coğrafya	X			X
Nüfus Coğrafyası	X			X
Sayısal Metodlar	X			
Bölge Gelişimi	X		X	
Rekreasyon ve Turizm	X			
Uzaktan Algılama	X			X
Kırsal Coğrafya	X			
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X			X
Su Kaynakları				X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	defi	k	abdefijk	abcdefik

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

WISCONSIN				
Program Özellikleri	Un. of Wisconsin-Madison	Un. of Wisconsin Milwaukee	Un. of Wisconsin Oshkosh	Un. of Wisconsin Platteville
Tarım	X			
Uygulamalı Coğrafya	X	X		
Biyocoğrafya	X	X		X
Kartografya Fotogrametri	X		X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X	X	X	
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X	X		
Kültürel Ekoloji	X	X		
Kültürel Coğrafya	X	X	X	X
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim	X	X		
Ekonomik Coğrafya	X	X	X	
Çevre Çalışmaları	X	X	X	
Cinsiyet Dağılımı	X			
Coğrafya Eğitimi	X			
CBS	X	X	X	X
CBS Sertifikası	X	X		
Coğrafi Düşünce	X			
Jeomorfoloji	X	X		X
Tehlikeler	X		X	
Tarihi Coğrafya	X			
Lokasyon Teorisi	X			
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya	X			
Planlama	X		X	
Siyasi Coğrafya	X		X	
Nüfus Coğrafyası	X		X	
Sayısal Metodlar	X			
Bölge Gelişimi	X	X		
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama	X	X		
Kırsal Coğrafya	X			
Sosyal Coğrafya	X	X		
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları	X			
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	abcdefjk	acdefi	acdefi	f

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

Tablo: ABD’de Coğrafya Programı Olan Üniversitelerde Programların Özellikleri (AAG, 2008)

Program Özellikleri	WISCONSIN		WYOMING	
	Un. of Wisconsin-River Falls	Un. of Wisconsin-Steven Point	Un. of Wisconsin-Whitewater	Un. of Wyoming
Tarım				
Uygulamalı Coğrafya			X	
Biyocoğrafya	X		X	X
Kartografya Fotogrametri	X	X	X	X
Klimatoloji Meteoroloji	X		X	X
Arazi Kullanımı/Kaynakların Kor.	X		X	X
Kültürel Ekoloji				X
Kültürel Coğrafya	X		X	
Uzaktan Öğrenme Programı				
Ekonomik Gelişim		X	X	
Ekonomik Coğrafya	X		X	X
Çevre Çalışmaları	X		X	
Cinsiyet Dağılımı			X	
Coğrafya Eğitimi		X	X	
CBS	X		X	X
CBS Sertifikası			X	X
Coğrafi Düşünce				
Jeomorfoloji			X	X
Tehlikeler			X	
Tarihi Coğrafya	X		X	X
Lokasyon Teorisi			X	
Tıbbi Coğrafya				
Fiziki Coğrafya		X	X	
Planlama		X	X	X
Siyasi Coğrafya	X		X	
Nüfus Coğrafyası				
Sayısal Metodlar			X	X
Bölge Gelişimi			X	
Rekreasyon ve Turizm				
Uzaktan Algılama			X	
Kırsal Coğrafya	X			
Sosyal Coğrafya				
Taşımacılık/Ulaşım				
Şehir Coğrafyası	X	X	X	
Su Kaynakları			X	X
Diğer Özellikler				
Bölgeler Coğrafyası	adefgh		abdfj	

(a)Kuzey Amerika (b)Orta Amerika (c)Güney Amerika (d)Avrupa (e)Avrupa (f)Asya (g)Avustralya, Okyanusya (h)Kutup Dünyası (i)Orta Doğu (j) Eski Sovyetler Birliği (k)Dünya Bölgeleri

ABD’de üniversitelerde coğrafya bölümlerinde okutulan derslerin çeşitliliği araştırma kapsamında yüksek öğretim kurumları bazında ifade edilmiştir. Buna göre, A.B.D.’de coğrafya bölümlerinde okutulan derslerin kaç üniversitede bulunduğu, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 13: ABD Üniversitelerinde Coğrafya Bölümlerinde Okutulan Derslerin Bulunduğu Kurum Sayıları

Okutulan Dersler	Üniversite Sayısı
Tarım	27
Uygulamalı Coğrafya	84
Biyocoğrafya	100
Kartografya/Fotogrametri	127
Klimatoloji/Meteoroloji	127
Arazi Kullanımı/Kaynakların Korunması	132
Kültürel Ekoloji	54
Kültürel Coğrafya	148
Uzaktan Öğrenme Programı	13
Ekonomik Gelişim	74
Ekonomik Coğrafya	129
Çevre Çalışmaları	124
Cinsiyet Dağılımı	49
Coğrafya Eğitimi	70
CBS	208
CBS Sertifikası	80
Coğrafi Düşünce	44
Jeomorfoloji	105
Tehlikeler	72
Tarihi Coğrafya	69
Lokasyon Teorisi	27

Okutulan Dersler	Üniversite Sayısı
Tıbbi Coğrafya	35
Fiziki Coğrafya	164
Planlama	120
Siyasi Coğrafya	92
Nüfus Coğrafyası	80
Sayısal Metodlar	100
Bölge Gelişimi	73
Rekreasyon ve Turizm	40
Uzaktan Algılama	143
Kırsal Coğrafya	40
Sosyal Coğrafya	52
Taşımacılık/Ulaşım	57
Şehir Coğrafyası	146
Su Kaynakları	99
Diğer Özellikler	5

Tablo incelendiğinde mevcut yüksek öğretim kurumları içerisinde en çok okutulan dersin Coğrafi Bilgi Sistemleri olduğu, bunu Fiziki Coğrafya, Kültürel Coğrafya, Şehir Coğrafyası, Uzaktan Algılama, Arazi Kullanımı ve Kaynakların Korunması, Kartografya-Fotogrametri, Ekonomik Coğrafya, Çevre Çalışmaları ve Planlama derslerinin sırayla takip ettiği görülmektedir. Öte yandan yükseköğretim kurumlarında en az okutulan dersler sıralamasında Uzaktan Öğrenme Programı, Tarım, Lokasyon Teorisi, Tıbbi Coğrafya, Rekreasyon ve Turizm, Coğrafi Düşünce, Cinsiyet Dağılımı, Sosyal Coğrafya, Kültürel Ekoloji, Taşımacılık ve Ulaşım dersleri azdan çoğa doğru sırasıyla takip etmektedir.

4.5. Program Özelliklerine Göre Üzerinde Çalışma Yapılmamış Ancak Coğrafya Programı Olan Yüksek Öğretim Kurumları:

Yukarıda belirtilen programların yanı sıra AAG 2007–2008 yıllığında program özelliklerine yönelik üzerinde çalışılmamış ancak coğrafya programı olan yüksek öğretim kurumları eyaletlere göre aşağıda belirtilmiştir.

Arkansas

Arkansas State University
University of Central Arkansas

California

California State University, Dominguez Hills
Humbolt State University

Colorado

United States Air Force Academy

Florida

Jacksonville University
Stetson University
University of Florida

Hawaii

University of Hawaii
University of Hawaii, Hilo

Illinois

Concordia University
Roosevelt University
University of Illinois at Chicago

Indiana

Depauw University
Indiana University, Southeast
Taylor University

Iowa

Drake University

Kansas

Fort Hays State University
Pittsburg State University

Kentucky

Northern Kentucky University
Western Kentucky University

Louisiana

Louisiana State University, Shreveport
Louisiana Tech University
University of Louisiana at Monroe

Massachusetts

Assumption College
Fitchburg State College

Framingham State College
George Perkins Marsh Institute
Simons Rock College of Bard
University of Massachusetts at Boston
Wellesley College

Michigan

Aquinas College
University of Michigan, Flint Wayne State University

Minnesota

Bemidji State University
College of Saint Catherine, St. Paul Campus
University of St. Thomas

Missouri

Central Missouri State University
Southeast Missouri State University
University of Missouri, Kansas City

Nebraska

Concordia College
University of Nebraska, Kearny
Wayne State University

New Jersey

William Paterson University of New Jersey

New York

Buffalo State College

Lehman College, CUNY

SUNY College at Buffalo

SUNY College at Cortland

SUNY College at New Paltz

SUNY College at Oneonta

SUNY College at Plattsburgh

State University of New York at New Paltz

North Carolina

Fayetteville State University

North Carolina Central University

Western Carolina University

Ohio

University of Toledo

Wright State University, Dayton

Oklahoma

Northeastern State University

Northwestern Oklahoma State University

Southeastern Oklahoma State University

Southwestern Oklahoma State University

Oregon

Southern Oregon University

Western Oregon University

Pennsylvania

East Stroudsburg University

Lock Haven University

Mansfield University

Slippery Rock University of Pennsylvania

Puerto Rico

University of Puerto Rico, Rio Piedras

South Carolina

Francis Marion University

Tennessee

East Tennessee State University

University of Memphis

Texas

Prairie View A&M University

Sam Houston State University

Stephen F. Austin State University

Texas A&M University, Kingsville

West Texas A&M University

Utah

Utah State University

Virginia

Emory and Henry College

Wisconsin

Caarroll College

Carthage College

University of Wisconsin, Parkside

BÖLÜM V

ABD'DE ÖRNEK ÜNİVERSİTE İNCELEMELERİ

ARWU Sınıflandırmasına Göre ABD'de Sosyal Bilimlerde En İyi Üniversiteler

2008 ARWU (Academic Ranking of World Universities) sınıflandırmasında sosyal bilimler alanında dünyanın en iyi ilk 100 üniversitesi isim olarak yukarıda verilmişti. Bu bölümde, ABD'de sosyal bilimler alanında en iyi olup coğrafya programı olan ilk iki üniversite ayrıntılı olarak değerlendirilecektir. Burada, ilk 10 üniversitenin ismini vermekte fayda bulunmaktadır:

- 1) University of California-Berkeley
- 2) University of Minnesota-Twin Cities
- 3) University of California-Los Angeles
- 4) University of Maryland-College Park
- 5) University of Texas at Austin
- 6) University of Wisconsin at Madison
- 7) Pennsylvania State University-University Park
- 8) University of North Carolina – Chapel Hill
- 9) Arizona State University-Tempe
- 10) Indiana University – Bloomington

Buna göre değerlendirilecek üniversiteler, University of California Berkeley Kampüsü coğrafya bölümü ve University of Minnesota Twin Cities kampüsü coğrafya bölümüdür.

5.1. Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü

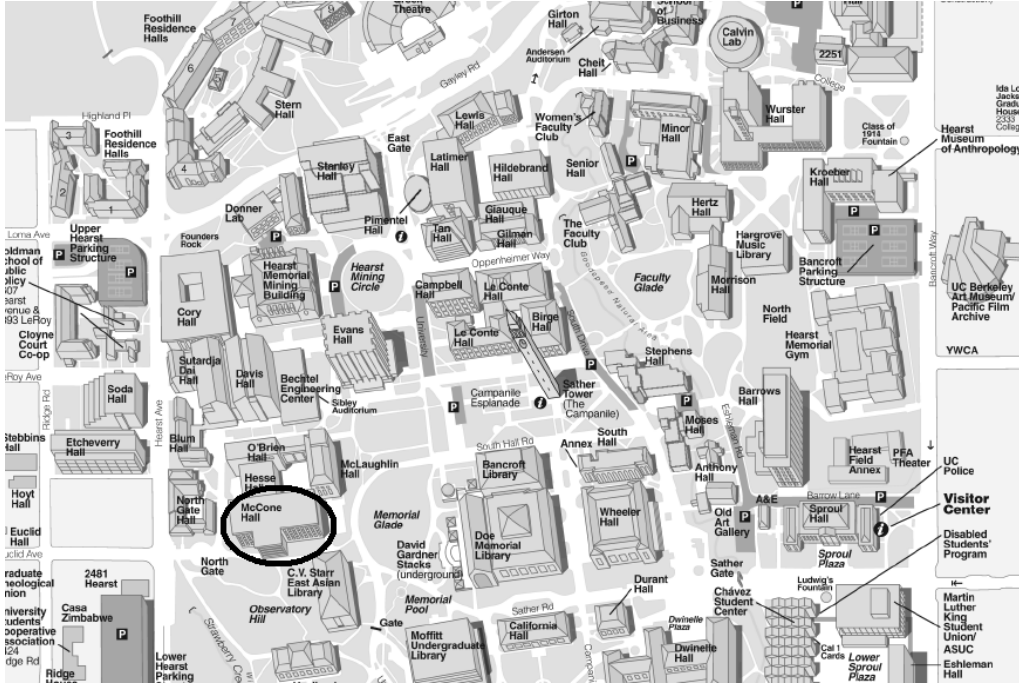
5.1.1. Bölümün Tarihi

Berkeley’de coğrafya bölümünün tarihi, 1898 yılında, George Davidson adlı ilk profesörün atanmasıyla başladı. 1905 yılında emekli olmasının ardından, Ruliff S. Holway bölümün büyümesini 1923 yılında emekli olana dek devam ettirdi. Holway’in idaresinde fizyografi, meteoroloji, oşinografi, harita ve ticaret coğrafyası ile ilgili derslerin verilmesine başlandı (<http://geography.berkeley.edu>).

Bölüm, daha sonra yüzyılın en önemli coğrafyacılarından Carl Sauer’in yeryüzü ve insan ilişkilerine değişik yaklaşımı ile dikkatleri çekmeye başladı. 1954 yılına kadar bölümün başında kalan Sauer, coğrafyayı tarihi ve kültürel perspektifte düşünmeye yönlendiren yönlendirmeleriyle bölüme önemli katkılar sağladı.

Bölüm, Sauer ile çok ciddi değişimlere uğramış ve sosyal bilim disiplinleri arasında güçlü bir uyum sağlanmış, ekonomik ve siyasi teorilerin analizinde yeni bakış açıları getirmiştir.

Berkeley’de buluna coğrafya bölümü, tarihi süreçte ülkenin en gözde coğrafya bölümü haline gelmiştir.

Şekil 20: UC Berkeley Kampüsü Haritasından Bir Bölüm ve Coğrafya Bölümünün Yer Aldığı McCone Hall. (<http://www.berkeley.edu/map>)

Şekil 21: UC Berkeley Kampüsünde Coğrafya Bölümünün Yer Aldığı McCone Hall (<http://dashboard.berkeley.edu>)

5.1.1.1. Bölüm Başkanları

George Davidson (1898-1905)

Ruliff S. Holway (1905-1923)

Carl Sauer (1923-1954)

John Leighly (1954-1960)

James J. Parsons (1960-1966)

Clarence Glacken (1966-1968)

David Hooson (1970-1974)

James J. Parsons (1974-1979)

Allan Pred (1979-1980)

Bernard Nietschmann (1980-1981)

Allan Pred (1981-1985)

David Hooson (1985-1986)

Allan Pred (1986-1988)

David Stoddart (1988-1994)

Richard Walker (1994-1999)

Michael Johns (1999-2007)

Kurt Cuffey (2007-devam ediyor)

5.1.1.2. Berkeley’de Görev Almış, Hayatta Olmayan Çalışmalarıyla Ön plana Çıkmış Bazı Akademisyenler (<http://geography.berkeley.edu>)

Allan Pred: 1936-2007 yılları arasında yaşamıştır. Coğrafya Bölümü’ne araştırmaya, eleştirel ve özgür düşünmeye yönelik çalışmalarıyla damga vurmuştur.

Douglas R. Powell: 1920-2006 yılları arasında yaşamıştır. Arazi çalışmalarına kaynak ayırmak üzere kendi adına bir fon oluşturmuştur.

Bernard Q. Nietschmann: 1941-2000 yılları arasında yaşamıştır. Nietschmann 1992 yılında “kültürel farklılıkların anlaşılması, biyolojik ayrımların anlaşılması ile ilişkilidir” yorumunu yapmıştır.

David Hooson: 1926-2008 yılları arasında yaşamıştır. Uzmanlık alanı, eski Sovyetler Birliği ve Demir Perde ülkeleri idi.

5.1.2. Akademik Kadro ve Diğer Çalışanlar

Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü’nde 15 kadrolu öğretim üyesi bulunmaktadır. Ayrıca diğer bölümlerden 7 öğretim üyesi derslere katılmakta, ilave olarak 3 okutman görev almaktadır. Toplam 22 öğretim üyesinden 3 tanesi yardımcı doçent doktor 4 tanesi doçent doktor, 15 tanesi profesör doktordur. Öğrenci işlerinde 6 personel görev almaktadır (<http://geography.berkeley.edu>)

5.1.2.1. Ziyaretçi Akademisyenler

2009-2010 döneminde başka ülkelerden ziyarette bulunmak isteyen 15 akademisyenin Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü’nde çalışan öğretim üyelerinin sponsorluğunda talepleri yerine getirilmiştir.

5.1.3. Öğrenci Sayısı

2009 yılı verilerine göre 60 öğrenci lisans üstü eğitim almaktadır. 46 öğrenci lisans eğitimi almaktadır (<http://geography.berkeley.edu>).

5.1.4. Dersler

Berkeley Coğrafya Bölümü’nde şehir kültürü ve küresel ekonominin dinamizmi, ırk, cinsiyet, göçler, buzullar ve iklim değişiklikleri, tarımın kökeni ve bitki gelişimi gibi konuların yer aldığı geniş bir yelpazede dersler verilmektedir. Öğretim üyeleri, öğretilen dersler kadar değişik uzmanlıklara sahiptir. Tipik bir dönem aşağıdaki dersler sunulmaktadır:

Kaliforniya
Çin'in Ekonomik Gelişimi
Doğal Kaynaklar ve Nüfus
Meteoroloji
Klimatoloji
Biyocoğrafya
Amerikan Şehri
Afrika: Ekoloji ve Gelişim
Fizyografya&Jeomorfoloji
Coğrafi Bilgi Sistemleri
Kartografya
Çok Kültürlü Avrupa
Güney Sınırı
Prehistorik Tarım
Yerel ve Bölgesel Değişim
Gelişme & Az gelişme
Amerikan Kültürü

5.1.4.1. Sınıf Ders Yüğü

Her bir dönemde 15 ünitelik ders yüğü normal kabul edilmiştir. Her dönem, toplamda en az 13 ünite, alınması talep edilmektedir. Öte yandan bir öğrenci en çok 20 ünite ders alabilmektedir.

5.1.4.2. Derslere Başlangıç

Eğer öğrenciler coğrafyada almaları gereken üç alt sınıf dersini “community college” da almadılar ise yaz döneminde GEOG 40 (fiziki coğrafya) ve GEOG 4 (dünya coğrafyası ile değiştirilebilir) almak durumundadır. Eğer daha üst sınıf derslerine atlamak isterlerse GEOG 130 ve 138 genellikle yaz döneminde alabilecekleri dersler olarak sunulmaktadır.

GEOG 140A dersi, Yer Sistem Bilimleri üzerine odaklandığından, periyodik olarak sunulmadığından ve 140B'nin öncesinde alınması mecbur olduğundan dolayı dersin sunulmasının hemen ardından vakit geçirmeden seçilmesi gerekmektedir.

Ekonomi, Kültür ve Toplum konularında ders alacak öğrenciler, GEOG 110 veya GEOG 130 derslerine mümkün olduğu kadar önce almak zorundadırlar.

Yöntembilim Dersleri

Bu dersler, coğrafi bilgilerin pratiğe döküldüğü dersler olarak bilinmektedir. Bu dersler:

Kartografik Sunuş: (GEOG C188) Eylül döneminde sunulmaktadır. Bu alanda profesyonelleşme eğiliminde olan öğrenciler için kartografya öğretmeni tarafından serbest çalışma ortamı oluşturulmaktadır.

CBS (GEOG C188): Eylül döneminde sunulmaktadır. Bilgisayarı çok profesyonelce kullanamayan ancak CBS'de yüksek lisans yapmak isteyen öğrencilere bu dersin katkısı büyüktür.

Şehir Çalışmaları (GEOG 181): Bu ders, sıklıkla sunulmaktadır.

Fiziki Arazi Çalışmaları (GEOG 180): Bahar döneminde sunulur. Hafta sonlarını kapsayan arazi çalışmaları yapılır. Fiziki ve beşeri coğrafyalara açıktır.

5.1.4.3. Arazi Çalışmaları

Coğrafya Bölümü öğrencileri, kampüs dışı arazi çalışmalarına katılmaktadırlar. Bahar döneminde Klamath Dağları ve delta çevresi çalışılırken, şehirde arazi çalışmalarında körfez bölgesi metropoliteni incelenmektedir.

5.1.4.4. Bilgisayar Olanakları

Bilgisayar ile ilgili grafiklerle donatılmış geniş ve ferah bir bilgisayar laboratuvarı bulunmaktadır. Geniş ekranlı monitörleri olan bilgisayarlar bahar döneminde özellikle kartografya derslerinde ve web dizaynı, ileri görüntüleme teknikleri içeren diğer derslerde de kullanılmaktadır.

5.1.5. Lisans Programı

Coğrafya Bölümü, insanoğlunun dünya üzerinde hareketlerine ve değişimlerine geniş bir açıdan bakış olanağı sağlamaktadır. Bu tarz bir çalışma, (a)doğal çevrede birbirine bağlı olan iklim, yerşekilleri, okyanuslar, biyoçeşitlilik gibi konularda ve doğal kaynakların gözden geçirilmesinde, (b) nüfusun ve insan aktivitelerinin mekansal organizasyonuna etki eden tarihi, kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi yapılanmada ve (c) şehirler, bölgeler, milletler, devletler gibi tanımlanan coğrafi ünitelerin birlikte yorumlanmasında ve pek çok değişik problemin daha kolay anlaşılmasına olanak tanır.

5.1.5.1. Lisans Programına Kabul

Öğrenciler, bölümün tavsiyesiyle lisans programına başvururlar. Bölümün tavsiyesini yapması için öğrenciler, aşağıdakileri sunmalıdır:

a) Başvuruda bulunan öğrenciler, hangi akademisyenlerle iletişim halinde olduklarını listelemek durumundadır. Öğrenciler, ayrıca GRE ve TOEFL sınav sonuçlarını belgelemek ve ilk iki yıl onrası lisans düzeyinde aldığı derecenin ortalamasını sunması gerekmektedir.

b) Yüksek lisans için öğrenci kabulü söz konusu değildir. Öğrenciler, lisansüstü eğitimde doğrudan doktora öğrencisi statüsündedir.

- c) Başvuranların, kendi kariyerleriyle ilgili entellektüel anlam taşıyan yaklaşık 500 kelimededen oluşan bir yazı hazırlayıp sunması gerekmektedir.
- d) Daha önceki akademik çalışmaların ortalamasının en az 3.0 olması gerekmektedir.
- e) GRE (Graduate Record Examination General Test – Lisans Kayıtları Sınavı Genel Testi) sonuçlarını ibraz etmelidirler.
- f) Resmi TOEFL sonuçları resmi dili İngilizce olmayan diğer ülke vatandaşlarından talep edilmektedir.
- g) Eski okuduğu okulundan üç öğretim üyesinden alacağı tavsiye niteliğinde ve elektronik posta yoluyla lisans bölümüne gönderilen üç mektup.(<http://geography.berkeley.edu>)

5.1.5.2. Coğrafyada Alan Belirlemesi

Coğrafyada lisans programı, kartografyada, kültürel, beşeri, fiziki ve bölgesel coğrafyada çok değişik çalışmaları kapsamaktadır. Doğal ve sosyal bilimlerde coğrafya alanı, öğrencinin konuyla biraz ilgisine bağlı olarak oldukça verimli olabilmektedir. Öğrencinin, belli bir alanda uzmanlaşması, temel coğrafi bilgileri de almış olduğu anlamına gelmektedir. Alanın çok geç belirlenip bildirilmesi, o alanla ilgili alt sınıflarda yer alan derslerin eşdeğerinin üst sınıflarda alınması gibi bir zorunluluğu ortaya çıkartmaktadır.

Alan belirlemesiyle ilgili seçimin resmi olarak yapılmasına gerek yoktur. Ancak mezuniyette bu dökümana gerek duyulmaktadır.

Pek çok ders, yılda sadece bir kez açılmaktadır. O yüzden öğrenciler tarafından alınacak derslerin seçiminde karıştırılmaması çok önemlidir.

5.1.5.3. Alan Belirlenmesinde (Majors) Gerekli Olan Temel Şartlar

Alt Sınıflar: Bütün alanlar,(majors) 3 alt seviye desini tamamlamak zorundadır. Bu üç dersten biri şu iki ders arasından seçilmelidir:

GEOG 1 (Küresel Çevre)

GEOG 40 (Yer Bilimine Giriş)

Bu iki ders de fiziki coğrafya temeline dayanır. Öğrenciler, bu iki dersten birini almak durumundadır.

Alt sınıflar için aşağıdaki iki ayrı gruptan birer ders seçilmek zorundadır:

GEOG 10 (Dünya Bölgeleri, İnsanlar ve Devletler)

GEOG 20 (Küreselleşme)

Bu iki ders, dünya coğrafyası temeline dayanır.

veya;

GEOG 50 AC (California)

GEOG C32 (Gelişmeye Giriş)

GEOG 51 (Doğu Asya'da Gelişimin Siyasi Ekonomisi)

Bu kurslar da bölgesel coğrafyayı temsil etmektedir.

Üst Sınıflar: Bir alanda uzmanlaşacaklar, (majors) aşağıdaki planlardan birine tabi olmak durumundadır:

5.1.5.3.1. Seçenek 5-2-1

Uzmanlaşacaklar (majors), en az 8 üst sınıf dersi almak zorundadır. Bu derslerden 5 tanesi kendi uzmanlık alanından, 2 tanesi diğer alanlardan ve 1 tanesi yöntembilimden olmalıdır. Yer Sistem Bilimleri grubundan olanlar Geography 140A (Fiziki Tarama : Oluşum ve Şekillenme) dersini almalıdır. Ekonomik Coğrafya, Kültür & Toplum grubundan olanlar, Geography C110 (Ekonomik Coğrafya ve Sanayileşmiş Dünya) veya Geography 130 (Doğal Kaynaklar ve Nüfus) derslerinden birini almalıdırlar.

5.1.5.3.2. Seçenek 4-2-2

Öğrenciler, en az 8 daha yüksek bölüm kursu almalıdır. Bunlardan 4'ü, bir uzmanlık alanından, 2'si bir başkasından olmalıdır. Ayrıca 2 ders yöntem bilimden tamamlanmalıdır. Yer Sistem Bilimlerini seçen bütün öğrenciler, Geography 140A (Fiziki Tarama: Oluşum ve Şekillenme) dersini almalıdır. Ekonomik Coğrafya, Kültür & Toplum grubundan olanlar Geography C 110 (Ekonomik Coğrafya ve Sanayileşmiş Dünya) veya Geography 130 (Doğal Kaynaklar ve Nüfus) derslerinden birini almalıdırlar.

5.1.5.4. Coğrafyada Minor Program

Öğrencinin minör programda en az 2,0 ortalamayı tutturması gerekmektedir. En az 3 ders Berkeley'de minör program için alınmalıdır. Öğrenciler, 103-171 kodları arasındaki derslerden en az bir ders fiziki alanda, 1 ders beşeri alanda seçmek zorundadır. Öğrenciler, 175-189 arasındaki dersleri de seçebilir. Ancak bu durumda kayıt sırasında sınırlamalar ve öğretmen onayı gerekmektedir.

Bu derslerin alınmasından sonra "Minör Programı Onayı" olarak bir belge verilir.

5.1.5.5. Ders Adları

Uzmanlık Alanı

Yer Sistem Bilimi

- 109. Prehistorik Tarım
- 134. Doğal Afetler ve Problemler
- C136. Karasal Çevrede Su Kaynakları
- C139. Atmosferik Fizik&Dinamik
- 140A. Fiziki Tarama: Oluşum ve Şekillenme
- 140B. Fیزیografi & Jeomorfoloji, Extrem Olaylar

- C141. Paleoklimatoloji
- 142. İklim Dinamikleri
- 143. Küresel Değişim ve Biyokimya,
- 144. Meteorolojinin Prensipleri
- C145. Jeolojik Oşinografi
- 148. Biyocoğrafya
- 171. Fiziki Coğrafyada Özel Konu Başlıkları
- 175. Lisans Semineri

Ekonomi, Kültür & Toplum

- 109. Prehistorik Tarım
- C110. Ekonomik Coğrafya ve Sanayileşmiş Dünya
- 111. Yerel ve Bölgesel Dönüşüm
- C112. Kalkınmanın ve Geri Kalmışlığın Tarihi
- 123. Sömürge Sonrası Dönem Coğrafyası
- 125. Amerikan Şehri
- 130. Doğal Kaynaklar ve Nüfus
- 134. Doğal Afetler ve Problemler
- 138. Üçüncü Dünyanın Siyasi Ekolojisi
- C152. Çok Kültürlü Avrupa
- 153. Uzakta Neler Oluyor? Doğu Asya'nın Sosyal&Ekonomik Kalkınması
- 156. Latin Amerika'nın Kalkınmasının Tarihi Coğrafyası & Siyasi Ekonomisi
- C157. Orta Amerika İnsanı & Kültürü
- 159AC. Güneydoğu Sınırı
- C160A. Amerikan Kültürü Analizi 1600-1900
- C160B. Amerikan kültürü Analizi 1900-1970
- 164. Çin'in Ekonomik Kalkınması
- 165. Afrika: Çevre ve Kalkınma
- 167. Orta Doğu
- 169. Yeni Avrupalar

170. Seçilmiş Konular

175. Lisans Semineri

Yöntembilim:

180. Fiziki Coğrafyada Arazi Çalışma Yöntemleri

181. Şehir Çalışmaları

183. Kartografik Sunuş

C188. Coğrafi Bilgi Sistemleri

5.1.5.6. Major'un (Uzmanlık) Bildirimi

Öğrenciler, Coğrafya Majorunu (uzmanlığını) en az 30 ünite tamamlayıp ortalama notlarını C seviyesine (2,0) getirebildiği zaman bildirebilir. Bu bildiri sophomore (genellikle 2. yıl) sonunda veya transfer öğrencisi ise transfer olduğu yılın ikinci semestrinde yapabilir.

5.1.5.7. Şeref Programı

Coğrafya Bölümü'nde bütün notlarının ortalaması 3,5 ve daha yukarısında olan öğrenciler, bölüm danışmanının onayıyla şeref programına müdahil olabilir. Başvuru, son sınıfın başlangıcında yapılmalıdır. Şeref Programında son sınıf öğrencisi, Geography H195A ve/veya H195B derslerini peş peşe tamamlamak zorundadır. İki dönem sonrasında tez yazılması istenmektedir. Bu dönemde öğrencinin danışmanı ile iyi iletişim halinde bulunması gerekmektedir. Programı başarıyla tamamlayan öğrenciler, mezun olduklarında başarı durumlarına göre diplomalarının üzerine "şeref ile", "yüksek şeref ile" veya "en yüksek şeref ile" mezun olmuştur ibaresinin yazılmasını hak eder.

Ayrıca "Nişan", "Daha Yüksek Nişan" ve "En Yüksek Nişan" ödülleri, öğrencinin mezun olduğu yılda en yüksek notların sıralaması dikkate alınarak verilmektedir. Bu ödülün alınmasında talep edilen not ortalaması, yıldan yıla değişmektedir. Bu not,

öğrencinin diplomasında, Sertifika Listesinde, Derece ve Üstünlük Belgesinde ve Berkeley kayıtlarında yer almak üzere işlenmektedir.

5.1.5.8. BUGs (Berkeley Undergraduate Geographers Organization) – Berkeley Coğrafyada Lisans Öğrencileri Organizasyonu

Öğrenciler tarafından kurulan bu organizasyonda sinema geceleri, piknikler, partiler düzenlenmektedir. Ancak sadece eğlence değil, organize arazi çalışmaları, resmi olmayan dersler, lisansüstü okul seminerleri ve öğle yemeği sohbetleri de düzenlenmektedir.

5.1.5.9. Burs Almak İçin Gerekenler ve Berkeley Coğrafya Bölümü Tarafından Verilen Bazı Burslar

Uzmanlık sahibi olacak öğrenciler, ortalama notlarını üst sınıflarda C veya daha yüksek duruma getirmelidir. Geography 197, 198 ve 199 dersleri, major için kullanılamaz.

Akademik Senato Kurallarına göre, öğrenci herhangi bir dersten en az 2.0 almayı başaramazsa, bölüm tarafından, uzmanlık alanını değiştirmek ve daha başarılı olacağı bir alanda seçim yapmak üzere koleje geri gönderilir.

5.1.5.9.1. Coğrafyada Arazi Çalışmalarında James J. Parsons Bursu

Bu burs, coğrafyada arazi çalışmalarında ilerlemek isteyen başarılı öğrencileri desteklemek için yapılandırılmıştır. Araştırma konuları, şehre yakın heyelanlar veya çöl gözlemleri gibi fiziki coğrafya konularını kapsamaktadır. Burs için yarış, Eylül döneminde başlar. Almak isteyen öğrenciler, projeleriyle coğrafya bölümüne başvurur. Hak eden öğrenciler, Coğrafya Bölümü öğretim üyeleri tarafından tesbit edilir. Burs miktarı yıldan yıla değişim göstermekle birlikte son yıllarda ortalama 1500 USD civarındadır.

5.1.5.9.2. Fiziki Coğrafyada David A. Rose Bursu

Bu burs, lisans derecesini University of California, Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümünde 1997 yılında zirvede tamamlayarak Fiziki Coğrafyada Oberlander ödülünü almış ve eğitim için gittiği Hindistan'da Agra'da bir kaza sonucu hayatını kaybeden David A. Rose anısına verilmektedir.

Bu bursu alacak öğrenciler de yine akademik kadro tarafından seçilmektedir. Fiziki coğrafya veya kartografya başta olmak üzere derslerinde başarılı öğrenciler, bursu almaya hak kazanmaktadır. 2008–2009 döneminde burs miktarı, 1500 USD idi.

5.1.5.9.3. Haas Burs Programı

Bu program, coğrafyada araştırma yapmak isteyen öğrencileri finansal olarak desteklemek amaçlı kurulmuştur. Başvurankların not ortalamasının 3,5 olması ve finansal yardım almaya uygun bulunması gerekmektedir.

5.1.5.10. Öğrenci Transferleri

Coğrafya Bölümü'nün diğer üniversitelerden öğrenci alımına yönelik olarak herhangi bir kural uygulaması yoktur. University of California'nın veya diğer önde gelen üniversitelerin değişik bölümlerinde okuyan öğrencilerin kabulünde sorun yaşanmamaktadır. Toplum Kolejlerinin (Community College) pek çoğunda alınan kültürel, fiziki ve ekonomik coğrafya kursları, Berkeley Coğrafya Bölümü'nün alt sınıflarında alınan derslere eşdeğer kabul edilebilmektedir.

5.1.5.11. Kayıt Sisteminde Teknoloji Kullanımı

Öğrencilerin derse kayıt olmak için Tele-Bears adı verilen interaktif bir bilgisayar sistemini kullanmaları mümkündür. Tele-Bears, sürekli olarak güncellendiği için kayıt ile ilgili en son verilerin ve bilgilerin görülebilmesine olanak tanımaktadır.

5.1.6. Lisansüstü Program

Berkeley Coğrafya bölümü, en yüksek kalitede lisansüstü eğitim imkânını öğrencilerine sunmaktadır. Lisansüstü eğitim, üç temel alana bölünmüştür:

Kalkınma & Çevre

Yerel & Küresel İlişkiler

Küresel Çevre Değişimleri

Bu alanlar içinde geniş çaplı bir akademik çeşitlilik sunulmaktadır: Siyasal Ekoloji, Ekonomik Coğrafya, Kültürel Coğrafya, Modernite Çalışmaları, Şehir Çalışmaları, Irkların ve Cinsiyetlerin Coğrafyası, Klimatoloji, Biyocoğrafya ve Jeomorfoloji bu çeşitlilik içinde bazılarını oluşturmaktadır. Ayrıca akademik kadro, bölgeler bazında Afrika, Güneydoğu Asya, Avrupa, Arktika, Pasifik Havzası, Kaliforniya, Meksika, Karaibler ve Orta Amerika gibi bölgelerin de yer aldığı çok geniş bir coğrafyadan gelmektedir. Son yıllarda CBS, doğal kaynaklar, flüvyal jeomorfoloji, arkeoloji, paleo-çevre ve şehir mimarisi gibi bölümlerde birleşmeler sonucu genişlemeler olmuştur.

Berkeley, öğrencilerinin bağımsız ve özgür olmaları istenmektedir. Ayrıca daha önce bir eğitim almış ancak bunu daha derinleştirmek isteyen öğrenciler de teşvik edilmekte ve cesaretlendirilmektedir. Öğrenciler, diğer bölümlerden de olmak üzere aynı derecede iki veya üç danışmanı kendilerine rehber seçebilmektedirler. Akademisyenler, öğrencilerle işbirliği içindedir ve öğrencilerin kendilerine çizecekleri yol haritasında özgürce ilerleyeceklerine inanmaktadırlar. Öğrencilerin çok kapsamlı okumalarını, araştırma hünerlerini geliştirmelerini ve özgün tezler yazabilmelerini teşvik etmektedirler. Pek çok öğrenci, bulgularını basıp yayınlayabilme olanağına sahiptir

Coğrafyacılar, düzenli olarak, Doğal Kaynaklar, Çevre Düzenlemeleri, Enerji ve Kaynaklar, Jeolog ve Jeofizik, Biyoloji Bilimleri, Antropoloji, Sosyoloji, Ekonomi,

Kadınlar, Etnisite, Sanat Tarihi, İngilizce ve diğer beşeri bilimlerle ilgilenen bölümlerle iletişim halindedir.

5.1.6.1. Doktora (PhD) Programı

Bütün öğrenciler, GEOG 200A/B dersini, ilk yıllarında almak zorundadır. Bu ders, öğrencilerin coğrafi düşüncelerini, yazmalarını, verilere nasıl hükmedeceklerini ve tez önerilerini nasıl yapacaklarını öğretmek üzere planlanmıştır. Doktora programında “Hakediş Sınavından” önce her bir öğrenci, her dönem, en az 12 ünite ders almalıdır. Ayrıca, öğrenciler, Coğrafya Dili (GEOG 295) dersine kayıt yaptırmış olmalıdır. Bu, konuşmacıların davet edildiği ve “Çay Sohbeti” olarak da adlandırılan haftalık bir konuşma dersidir.

Üçüncü yılın sonunda, Bachelors of Arts (B.A.) veya Bachelors of Science (B.S.) derecesi olan öğrenciler akademik bir yazıyla veya bilimsel bir makale sunarak onay beklerler. Yazının konusu, entellektüel bir sorunun araştırılmasına ve çözümüne yönelik yeni fikirlerin ortaya atıldığı veya geçerli teorilerin değerlendirildiği içerikte olmalıdır. Öğrenci, yıl sonunda yazıyı önerir ve bu süreçte danışmanı ile sürekli iletişim halinde kalır. Danışman, yazının uzunluğu ve formatı ile ilgili bir değerlendirme yapar. Daha sonra yazının bir kopyası, danışman onayıyla birlikte öğrenci işleri sorumlusuna teslim edilir.

Ön yeterlilik sınavından önce, bütün öğrenciler, sınav komitesi için 5 veya 10 sayfa arasında tez başlangıç tanıtımı hazırlamalıdır. Ön yeterlilik sınavının sözel kısmı, üçüncü yılın sonunda alınabilmektedir. Yüksek lisans derecesiyle sınava girecekler, ikinci yılın sonunda girebilmektedir. Sınav, üç ana coğrafi alanın bibliyografyaları temeline dayanmaktadır. Sözlü sınavın geçilmesinin hemen ardından öğrenci tarafından, “Doktora Adaylığında İlerleme” için, Lisans Bölümüne başvuruda bulunulur. Öğrencilerin eğitiminin bir parçası olarak en az bir dönem Lisans Öğrencisi Eğitmeni olarak hizmet etmesi beklenir.

Öğrenciler, tez araştırmasına başlanmadan önce, araştırma önerisini tartışırken en az iki sınav komite üyesiyle birlikte Tez Tanıtım Toplantısına müdahil edilir. Doktora tezi, biri coğrafya bölümü dışından Berkeley Akademik Senatosundan olmak üzere üç üniversite öğretim üyesinin gözleminde yazılır. Tezin kabulünün ardından öğrenci, Ph.D. derecesine sahip olur. Öğrencinin bütün bu işleri programda altıncı yılın sonuna kadar bitirmesi beklenir. Öğrenciler, tezlerinin bir kopyasını bölüme teslim ederler.

5.1.6.2. Lisansüstü Öğrencilerine Sağlanan Finansal Destek

Bölüm tarafından öğrenciler, imkânlar ölçüsünde desteklenmeye çalışılmaktadır. Desteğin içeriği, genelde öğrencilerin öğretmen asistanı olarak çalışmaları veya kendi özel işlerini yapmaları için zaman bırakılması şeklinde olmaktadır.

Akademik olarak en başarılı olan öğrenciler, üniversite bursu ve iki yıllık öğrenim harcı bedeli kazanmaktadır. Diğer öğrencilere, üç yıl boyunca en az bir dönem öğretmen asistanlığı ve bir dönem tam veya yarı zamanlı ücret teklif edilir.

Son yıllarda tez danışmanları ve bölüm, öğrencilerin alacakları ulusal yardımlar için yönlendirmelerde bulunmaktadır.

5.1.6.3. Lisansüstü Tezleri

5.1.6.3.1. 2008 Yılında Hazırlanan Tezler

Chiang, Lifang “Saklı Yenilik: Yeni Ekonomi Bölgesinde Eski Bir Ekonomi”

Johnstone, James Andrew “Kuzey Kaliforniya’da İklim Değişiklikleri ve Küresel Bağlantıları”

Lave, Rebecca Anne “Rosgen Savaşları ve Siyasi Ekonomide Uzmanlığa Dönüşüm”

Paglen, Trevor “ Haritada Boş Noktalar”

Schmidt, Daniel Paul “ Panama, Punta Galeta Mangrov Sedimenlerinin Stratigrafik Analizi”

5.1.6.3.2. 2007 Yılında Hazırlanan Tezler

Anderson, Rebecca “Güney Kaliforniya Kıyı Kesiminde Geç Quaternerde İklim Değişimlerine Kalıcı İzotop ve Polen Kanıtları”

Bryan, Joseph Henry “Harita veya Haritalandırılmış: Doğu Nikaragua’da Arazi, Irk ve Mülkiyet”

Carlisle, Heather Lynn “Aral Gölü Havzasında Çevre ve Güvenlik”

Gardner, Benjamin Richard “Doğal Güç Üretimi “Tanzanya’da Sınırlar, Kimlikler ve Kurallar”

Krupar, Shiloh Renee “Shanghai’nin Süper Görüntüsü: Şehir Planlaması Sergisi ve Olağanüstü Boşluklar

Moore, Jason W. “Ekoloji ve Kapitalizmin Yükselişi”

Niedt, Christopher William “Bir Sanayi Varoşunda Refah ve Bunalımların Politikaları: Dundalk, Maryland, 1920-2005”

Rhee, Nari “İşçi Sınıfı Politikalarının Araştırılması: Silikon Vadisinde İşçi, Toplum ve Kent Gücü”

Schweikhardt, Peter “Halosende San Fransisco Körfezinde Yüz Yıllık Periyotta Yıllık Değişimler: Biyojenik Karbon Fosillerinin Jeokimyasal Analizlerinden Elde Edilen Bulgular”

5.1.7. Berkeley Coğrafya Bölümü Mezunlarının Çalışma Sahaları

Bölüm mezunları, televizyonda hava durumu spikerliği, seyahat rehberi için kartograf, ulaştırma ve şehir planlamacılığı, ulusal park sorumlusu, çevre uzmanı, CBS analiz uzmanı gibi geniş bir yelpazede iş bulma olanağına sahiptir. AAG tarafından yapılan yapılan araştırmaya göre, coğrafyacıların çoğu, işletmede, devlet kurumlarında veya öğretmenlikte çalışmaktadır.

Şekil 22: UC Berkeley Coğrafya Bölümü 2009 Diploma Töreninden Bir Fotoğraf
(<http://geography.berkeley.edu>)

Eğer lisans derecesi, lisansüstüne tamamlanacak olursa, çevre bilimleri, yer bilimleri, jeoloji, şehir ve bölge planlamacılığı, hukuk, uluslararası çalışmalar ve ormancılık gibi daha akademik alanlarda çalışmanın da kapıları açılmaktadır. AAG'nin kariyer rehberine göre coğrafyada lisans derecesi mezunları olan Berkeley mezunlarının yaptıkları işler, aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 14: AAG Kariyer Rehberine Göre Berkeley Coğrafya Bölümünde Lisans Derecesi Alan Öğrencilerin Yaptıkları İşler (www.aag.org)

Nina Rizzo	Batı kıyıları petrol yatakları organizasyonu
Kathleen King	Otistik çocuklar için yardım kuruluşu
Juan Bahena	Serbest bölgede satın alma yardımcısı
Heidi Mason	Müzik kariyerinde ilerliyor
Nazira Mojadidi	İşletme bürosu
Sona Chilingaryan	San Fransisco'da hava yolları kuralları düzenlemesinde kuralların yazılışı
Hilary Near	Çevre eğitmeni

Tablo 14: AAG Kariyer Rehberine Göre Berkeley Coğrafya Bölümünde Lisans Derecesi Alan Öğrencilerin Yaptıkları İşler (www.aag.org)

Alex Demisch	Berkeley’de araştırma analizi ve ekonomi stratejileri üzerine uzman
Brie Solaegui	Çevre danışmanı
Emily Busch	Bir medya şirketinde sanal tasarım
Morgan Carter	Araba satış şirketinde yardımcı başkan
Nat Evatt	İngiltere’de bir lokantada çalışıyor
Jennifer Boggs	Wilderness Topluluğu’nda CBS kullanan bir kartograf
Alexandra Barnish	San Fransisco’da bir şirkette CBS haritaları çizimi
Matthew Olson	Bir şirkette sermaye danışmanı
Bryan Kahler	Bir şirkette CBS danışmanı
Lena Fenik	Almanya’da tıp fakültesinde öğrenci
Taysa Jansen	Pacific Üniversitesinde eczacılık okuyor
Aaron Arthur	Bir şirkette bitki biyologu
Ryan Booth	San Fransisco’da enerji tüketimi ve küresel ısınma üzerine kar amacı olmaksızın çalışmakta
Jennifer Sta. Ines	Earth Magazine dergisinde editör yardımcısı
Joanna Sperber	Çevre planlamacısı
Erin Hester	University of California Davis Campüsü Coğrafya Bölümü’nde PhD öğrencisi
Melissa Higbee	Şehir planlamacılığı ve danışmanlık firmasında araştırma analizi ve ekonomi stratejisi uzman
James Shannon	İsviçre’de uluslar arası bir nakliyat firmasında proje yönetiminde çalışmakta
Jane Wardani	UC Berkeley’de çevre planlamacılığında lisansüstü öğrencisi
Abby Lowe	Okullarda sporun gelişimine yönelik bir programda çalışmakta
Gabriela Baeza	Oakland’da jeoteknik laboratuvarında teknisyen
Rory Taggart	Los Angeles’de yatırım bankasında uzman
Mitra Forati van Vuren	UC Berkeley’de kayıt ve girişlerde idareci
Emma Paethorpe	Santa Cruz’da bir maden ve inşaat şirketinde çevre işlerinde çalışmakta

5.1.8. Lisans ve Lisansüstü Derslerinin Genel Özellikleri

Ders Kodları

Ders Özellikleri

- 1** **Küresel Çevre Değişimi (4 saat):** Haftada üç saatlik ders ve bir saatlik laboratuvar çalışması uygulanır. İklimin, yeryüzü şekillerinin, bitki ve toprakların küresel durumu. Doğal kaynaklarda insan müdahalesi sonucu azalma, küresel ısınma, orman azalması, toprak erozyonunda artış, buzul dönemi ve buzul dönemi sonrası iklim değişimleri ve sonuçları
- 4** **Dünya Halkları ve Kültürel Çevreler (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat laboratuvar çalışması uygulanır. Tarihi ve güncel kültürel çevre durumu. Kültürel adaptasyonların gelişimi ve yayılması, kaynakların insanlar tarafından kullanımı.
- 10** **Dünya Bölgeleri, İnsanlar ve Devletler (4 saat):** Haftada 3 saat ders ve 1 saat tartışma şeklindedir. Bu ders, dünyada ana bölgelerin bir çerçevede tanımlanması ve karşılaştırmalı analizini içerir. En önemli ilişkiler, çevre, ekonomi, etnisite ve ulusal kimlik ve ülkelerin varlıklarını sürdürebilmesi üzerine araştırmalarda bulunulur.
- C15** **Irkların ve Cinsiyetlerin Coğrafyası (4 saat) :** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Coğrafyanın cinsiyet eşitsizliğine ve ırk ayırımına bakışı küreselleşen dünyada nasıldır? Ders şu noktalar üzerinde çalışmalar yapar: a) Belirli mekânlarda doğal farklılıklar nasıl ortaya çıkmıştır? b) Güney Afrika da dâhil olmak üzere ırk ve cinsiyetlerin ABD'nin dünyanın diğer bölgeleriyle ilişkisi c) Bu fikirlerin ve karşılaştırmalı tarihi coğrafyanın küreselleşen dünyadaki sosyal değişimlere dönük sorular üretmemizde ve eleştirel, yapıcı düşünmemize nasıl katkıda bulunabileceği üzerinde durulmaktadır.

Ders Özellikleri

- Küreselleşme (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. İş imkânlarının, üretim ve tüketimin coğrafi şablonlar içerisinde günümüz dünyasında neden değişim gösterdiğini ele almaktadır.
- 20** NAFTA'nın (North American Free Trade Agreement-Kuzey Amerika Ülkeleri Serbest Ticaret Anlaşması) ortaya çıkardığı sonuçlar nelerdir? Avrupa Topluluğu'nun büyümesi ve sömürgeciliğin sona ermesi, göç yönlerini nasıl etkilemektedir?
- 24** **Yeni Öğrenciler İçin (Freshman) Seminer (1 saat):** Haftada bir saat seminer şeklindedir. 4 ve 6.bölümler, geçti veya geçmedi şeklinde derecelendirilir. Freshman Seminer Programı, yeni öğrencilerin öğretim üyeleriyle entelektüel bir konuda küçük bir seminer hazırlaması olanağını da sunmaktadır. Bu seminer programı, bütün kampüs bölümlerinde sunulmaktadır ve konular, bölümler ve dönemler bazında değişiklikler göstermektedir. Bu seminer, 15 freshmen öğrencisi ile sınırlıdır.
- 30** **Okyanuslar Dünyası (4 saat):** Haftada üç saat ders ve 1 saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Okyanusların fiziki özelliklerine giriş yapılır. Okyanus ekolojisi ve çevre sorunları, okyanus adalarında yaşayan insanların tarihi ve coğrafyası, kültürleri ve kaynakları kullanımı değerlendirilir, okyanusların kurtarılmasına yönelik yeni yaklaşımlar ele alınır.
- C30** **Okyanuslar Dünyası (4 saat):** 3 saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Okyanuslar, dünya yüzeyinin %71'ini kaplamaktadır. Ancak okyanuslarla ilgili ayrılan araştırmalar, ay ile ilgili yapılanlardan daha azdır. Bu keşfedilmeyi bekleyen arazi, derin çukurlardan, volkanik dağlardan ve büyük çatlak sistemlerinden oluşmaktadır. Okyanuslar Dünyası dersi, okyanus ortamını, bilimsel keşifleri ve deniz ekosistemlerini ele almaktadır. Akıntıları, dalgaları, deniz habitatını, mercanları,

Ders Özellikleri

kasırgaları, tsunamileri, volkanik adaları, kıyıları ve plajları da konu edinmektedir. Ayrıca, okyanus bilimleri ile ilgili teknolojideki gelişmeler sonucu ortaya çıkan imkânları da (oksijen tüpleri, denizaltılar, uydular gibi) yakından takip etmektedir.

31 Hukuk, Doğa ve Kimlikler Coğrafyası (4 saat): Haftada 3 saat ders ve 1 saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Gazetelerde ve televizyonlarda er gün zehirli atıkların, suçların, genetik mühendisliğinin ve terörist eğilimlerin arttığını haber almaktayız. Bu durumlarda coğrafyanın görüşleri önem kazanmaktadır. Bu derste amaç, bu durumları daha az geleneksel yöntemlerden uzak, laboratuvar ortamında, savaş hattı, alışveriş merkezi ve mahkeme salonu gibi ortamlar hazırlayarak tartışıp değerlendirmek olmaktadır.

C32 Kalkınmaya Giriş (4 saat): Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Bu dersi alan öğrencilerin, Üçüncü Dünya ülkeleri ile ilgili temel bilgileri olduğu ancak kalkınma ve geri kalmışlık konularında bilgi düzeyinin düşük olduğu kabul edilir. Ders, üç temel kavram etrafında yapılandırılmıştır: Arazi, İşçilik ve İş. Aynı yapılanma Kalkınma Çalışmaları C10 dersi için de geçerlidir.

35 Küresel Ekoloji ve Kalkınma (4 saat) : Üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Üçüncü Dünya ülkelerinin fakirlikleri ve kalkınmada durumları bu derste ele alınmaktadır. Ders, az gelişmiş dünyada çevre ve gelişmenin küresel etkilerini değerlendirir. Endüstrileşmiş ülkelerin ortaya çıkardığı çevre problemleri, gıda sorunları ve Afrika'da çevre sorunları ile Amazon ormanlarının yok edilmesi, Çin'deki karbondioksit emisyonu artışı gibi sorunlar ve sürdürülebilir bir çevre üzerine değerlendirmeler yapılmaktadır.

39 Freshman Semineri (1 saat): Her bir ünite için haftada 1 saatlik seminer

Ders Özellikleri

uygulanmaktadır. Bu ders, yeni başlayan öğrencilere bir öğretim görevlisiyle belli bir konu üzerinde çalışma imkânı sunmaktadır. Bu seminer, üniversitede her bölüm için mevcuttur.

40

Yer Sistem Bilimine Giriş (4 saat): Üç saatlik ders ve 2 saatlik laboratuvar çalışması, her hafta uygulanmaktadır. Bu dersin hedefi, küresel çevre sorunları ile ilgili bilimsel bir başarı sağlamak ve bilimsel yöntemler kullanarak karmaşık sistemlerin analizini kolaylaştırmaktır. Yer Sistem Bilimleri, disiplinler arası bir alan olup, enerjinin atmosfer, biyosfer, hidrosfer ve litosfer arasında döngüsünü ele alır. Ayrıca, iklim değişimleri, ozon tabakasının incilmesi, biyoçeşitlilikte azalma, su kirliliği, balık türlerinde azalma gibi konular da tartışılmaktadır.

50AC

Kaliforniya (4 saat): Üç saat ders ve bir saatlik tartışma, haftalık olarak uygulanmaktadır. Kaliforniya'nın oldukça dinamik bir eyalet olduğu ve ABD'nin beşinci büyük ekonomiye sahip eyaleti olduğu, tarımda, madencilikte, endüstride, ticarete ve bankacılıkta önde gidiyor oluşu, coğrafi açıdan bu eyaleti konu alan bir dersin konulmasını zorunlu kılmıştır.

51

Doğu Asya'nın Gelişmesinde Siyasi Ekonomi (4 saat): Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Bu derste, doğu ve güneydoğu Asya'nın gelişiminde siyasi ekonominin rolü üzerine odaklanılmıştır. Doğu Asya'da sömürge tarihi, gelişmişliğe geçiş süreci, eski sosyalist ekonomilerden dönüşüm, Pasifik aşırı teknoloji transferi, küresel ekonomide kadın çalışanlar, ormanların yok edilmesinde alınan siyasi kararların rolü, Asya'da finansal krizler ve yeniden yapılandırmalar, bu dersin konularını oluşturmaktadır. Çin, Güney Kore, Singapur, Tayvan, Malezya, Endonezya, Vietnam ve Tayland'ın gelişim süreçleri ele alınmaktadır.

Ders Özellikleri

- 98 **Yönlendirilmiş Grup Çalışması (1 veya 4 saat):** Bir veya dört saat grup çalışması veya arazi çalışması haftalık olarak yapılmaktadır. Geçti veya geçmedi şeklinde değerlendirilir.

Üst Bölüm Dersleri

- 109 **Prehistorik Tarım (4 saat):** Haftada üç saat ders, bir saat tartışma şeklinde işlenir. Günümüzdeki biyolojik ve arkeolojik kanıtlar ışığında tarımın kökenleri konusunda bulgulara ulaşılır.

- 110 **Endüstrileşmiş Dünyanın Ekonomik Coğrafyası (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenir. Kalkınmanın üretimde bölgesel etkileri, hizmetler, ticaret ve finans, teknik gelişimin dinamikleri, değişim, işçi ilişkileri, endüstriyel organizasyon, endüstriyel yapılanma, işgücü durumu ve şehir ve bölgelerin sosyal alanları, küresel ekonomide ulusal rekabet konuları ele alınır.

- C110 **Sanayileşmiş Dünyanın Ekonomik Coğrafyası (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenir. Ön şartlar: Coğrafya 20 dersi veya ekonomik veya bölgesel gelişim derslerinin alınmış olması gerekmektedir. Sanayileşme, şehirleşme ve bölgesel kalkınma, üretimde gelişmenin bölgesel etkileri, hizmetler, ticaret ve finans, teknik değişimin dinamikleri, iş ilişkileri, endüstriyel organizasyon, endüstriyel yeniden yapılanma, küresel ekonomide ulusal rekabet, bu dersin konularını oluşturmaktadır.

- 111 **Yerel ve Bölgesel Dönüşüm (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Yerel aktivitelerin dönüşümü, güç ilişkileri ve kimlikler. Kır ve şehir canlandırmalarıyla ilgili çalışmalar. Geçmişten günümüze Kuzey Amerika, Avrupa ve Üçüncü Dünya.

Ders Özellikleri

- C112** **Kalkınma ve Geri kalmışlığın Tarihi (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Dünya ekonomik sistemlerinin kalkınmalarının tarihi ve bu ekonomilerin daha az gelişmiş ülkeler üzerindeki etkileri. Ders, kalkınma ve geri kalmışlığın teorik olarak açıklanmasını amaçlamaktadır.
- 120** **Şehirlerin Kültürleri (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. 19. yüzyılda kapitalizmin gelişmesinde şehirlerin rolü. Paris, Viyana, Londra, New York ve Chicago örnekleri üzerinde çalışmalar. Sanayileşme ve finans, mimari ve edebiyat, kültürel kimlik bilinci. Şehirlerde varoşlar, halkın ev sahibi olma imkânları, semtlerin gelişimi, şehirlerde varlıklı insanların oranı gibi konular dersin konularıdır.
- 123** **Sömürge sonrası Coğrafyalar (4 saat):** Haftada dört saat ders şeklinde işlenmektedir. Sömürge sonrası coğrafyalar dersi, sömürgecilik ve emperyalizmin nasıl yapılandığını imparatorlukların sona ermesinin ardından nasıl devam edebildiğini konu almaktadır. Bu dersin asıl ele aldığı konu, eleştirel beşeri coğrafyanın dünyanın değişik bölgelerindeki güçler arasında bağlantıları anlamadaki rolüdür.
- 125** **Amerikan Şehri (4 saat):** Haftada üç saat ders ve 1 saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Amerikan Şehri dersi, modern metropollerde bir araya gelen ekonomi, toplum, siyaset ve kültürü ele almaktadır. Şehirler, kapitalizmin ekonomik lokomotifleri, endüstrinin merkezi, finans, işletme, tüketim ve yeni buluşların odağıdır. Şehirler, büyük beton yapılarıyla, bu yapıları satın alma ve kiralama olanaklarıyla kırsaldan ayrılmaktadır. Şehirlerin, toplumdaki sınıfsal ayrımı yansıtan değişik bölgeleri bulunmaktadır. Kültürün, sanat ve günlük eğlencenin, modanın, başkaldırının kalbi şehirlerde atmaktadır.

Ders Özellikleri

- 130** **Doğal Kaynaklar ve Nüfus (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Dünya nüfusuna yetecek kadar su, enerji, mineral ve diğer kaynakların bulunup bulunmadığı, dünya ekonomisinde doğal kaynakların rolü, Üçüncü Dünya ülkelerinde kalkınma, nüfus artışı ve göç, kıtlık ve bolluk, açlık ve yoksulluk konuları işlenmektedir.
- 133** **Adalar ve Okyanuslar (4 saat):** Haftada üç saat anlatım, bir saat tartışma yapılarak ders işlenmektedir. Denizlerin fiziki ve beşeri coğrafyası. Okyanus ve adaların ekolojisi, okyanus yolculukları ve adalarda yerleşim, denizci toplumlar, deniz kaynakları konuları işlenmektedir.
- 134** **Doğal Tehlikeler ve Problemler (4 saat):** Haftada üç saat anlatım, bir saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Doğal olaylar ve insan kullanımı sistemler arasındaki etkileşime ekolojik yaklaşım, sel, deprem, kuraklık, hortum ve volkanik patlamaların nasıl değerlendirildiği konularına değinilmektedir.
- 136** **Karalarda Sular (3 saat):** Karalarda alt atmosfer katmanını da kapsayan arazi, su, toprak, yeraltı gazları, besin zincirleri. Hidrolojik döngü. Yağış, fizyografi, akış ve erozyon. Süzülme, buharlaşma. Toprak ve atmosfer arasında gaz değişimi. Yüzey sularının akış şekilleri, kimyası ve kayaç ve toprak oluşumuna etkisi. Çevre kirliliğinin doğal kaynakların gelişimine etkisi.
- 138** **Üçüncü Dünyanın Siyasi Ekolojisi (4 saat):** Haftada 3 saat anlatım ve 1 saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Üçüncü Dünya ülkelerinde ekolojik şartlara siyasi faktörlerin etkisi. Konu başlıkları, çevre sorunlarını, göçleri, tarımsal üretimi, uluslararası yardımı, standart yaşamdan uzaklaşmayı, siyasi gücü, kaynakları kullanmayı, küresel çevre incelemelerini, siyasi kavgaları ve savaşları ele almaktadır.

Ders Özellikleri

- C139** **Atmosferik Fizik ve Dinamikleri (3 saat):** Haftada 3 saat ders anlatımı veya tartışma şeklinde işlenmektedir. Bu ders, Dünya atmosferinin fizik kuralları ve akışkanların dinamikleri çerçevesinde yapısını ve dolaşımını konu almaktadır. Konular, radyasyon ve atmosfer, enerji ve radyasyon dengesinde suyun rolü, termodinamik enerji dengesini kütleli koruma, tropikler arası hareket, tropikler dışında döngülerin basınç değişimi ve dinamikleri şeklinde sıralanabilir.
- 140A** **Fiziki Arazi Taraması (Oluşum ve Şekillenme) (4 saat):** Yer yüzeyinin fiziki karakterleri ve üzerinde aktif olan oluşumlar, doğanın kendini yenileme süreci, coğrafi bölgelerin tanımlanması. Bu ders içerisinde küresel tektonik hareketleri, nehirleri, yamaçları ve sahil şeritlerini, jeolojik yapının bu şekillerin oluşumuna etkisi değerlendirilmektedir.
- 140B** **Fizyografi ve Jeomorfolojik Eksterms (4 saat):** 3 saat ders ve 1 saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Ekstrem bölgelerde yeryüzü şekillerinin oluşumu ele alınmaktadır. Örneğin sıcak kurak bölgeler, buzul aşındırma şekilleri, karstik arazi gibi bölgeler de yeryüzü şekillerinin oluşumuna etki eden süreçler bu dersin konusunu oluşturmaktadır. Bu bölgeler içerisinde ABD'deki Colorado Platosu, Sierra Nevada, Kuzey Kaskadlar, Kuzey ve Güney Kayalık Dağları, Büyük Ovalar, Apalaş Dağları ve Mississippi Deltası ABD'deki örnekleri vermek mümkündür.
- C141** **Paleoklimatoloji (4 saat):** Jeolojik geçmişte dünyada iklimik değişimler önemlidir. Bu derste son iklim değişiklikleri ve Kuaternerdeki durumun belirlenmesine yönelik olarak deniz çökelleri, mercan resifleri, kıyı sedimanları, ağaç halkaları, buz örnekleri incelenir.

Ders Özellikleri

- 142** **İklim Dinamikleri (4 saat):** Haftada üç saat ders ve bir veya iki saat bilgisayar laboratuvarı şeklinde işlenmektedir. Bu ders, iklimde değişkenleri (atmosfer, okyanuslar, karalar) ele almaktadır. Başlıca konu başlıkları, iklim sistemlerinin gözlemlenmesi, dünyanın enerji dengesi, atmosferde ışın transferi, yeryüzü enerji dengesi, hidrolojik döngü, atmosferik sirkülasyon ve enerji dengesiyle olan ilişkisi, okyanusların rolü.
- 143** **Küresel Değişim ve Biyokimya (4 saat):** Haftada 3 saat ders ve 1 saat tartışma şeklinde işlenmektedir. Kimya dersine girişi kapsayan 1A/1B dersleri veya eşdeğerinin önceden alınması gerekmektedir. Biyokimya alanı, modern küresel çevre verilerine disiplinler arası bir yaklaşım sunmaktadır. İklim değişiminin arkasında yatanlar, stratosferde ozon kaybı, atmosferde oksidasyon kapasitesi, arazi kullanımında değişim. Dünya, kimyasalların ve enerjinin biyomlar arasında çok kapsamlı dönüşümünün yaşandığı karmaşık bir sistemdir. Bu derste karalarda biyokimyasal döngü, tatlı ve tuzlu su biyomları ele alınır.
- 144** **Meteorolojinin Prensipleri (3 saat):** Kuzeydoğu Pasifik ve Kuzey Amerika örneklerinde hava tahminleri eşliğinde atmosfer sirkülasyonunda değişik ölçütlerin ilişkisi ele alınır.
- C145** **Jeolojik Oşinografya (4 saat):** Haftada üç saat ders ve üç saat laboratuvar şeklinde işlenmektedir. Deniz tabanı morfolojisi ve tektoniği, kıta sahanlığında ve derin bölgelerde jeolojik oluşum ve derin deniz tortullarında değişimin iklimsel kayıtları. Okyanus tortullarının birleşimi, deniz seviyesi değişimi, okyanus akıntıları, okyanus tortullarında iklim bölgelerinin izleri, okyanus stratigrafisi, okyanus tabanı kaynakları.

Ders Özellikleri

- C146 Okyanus Bilimleri İletişimi (4 saat):** Haftada 2,5 saat ders anlatımı, 1 saat tartışma ve 2 saat arazi çalışması şeklinde işlenir. Lisans öğrencileri, ilköğretim okullarında okyanus bilimleri dersi okutarak bilimsel birikimlerini başka grupları iletme konusunda pratik yapmaktadır. Ders, yapılandırmacı öğretim yöntemleriyle altı hafta süren pedagojik formasyon kurslarının bir araya getirildiği bir yapıya sahiptir. Öğrenciler, bilimsel verileri nasıl iletecekleri ve sunumlarını nasıl geliştireceklerini öğrenirler.
- 148 Biyocoğrafya(4 saat):** Bitki ve hayvanların dağılımının değişimi. Kıtaların kaymasının etkileri. Pleistosen'de iklim değişimleri. Tarımın kökenleri ve dağılımı. Nesli tükenmekte olan canlılar. Adalar biyocoğrafyası.
- C152 Çok Kültürlü Avrupa (4 saat):** Bu derste günümüz Avrupa'sında kültür, toplum ve siyaset bölgeleri ele alınır. Büyük göçlerin etkileri, Avrupa'nın çekirdeğini oluşturan ülkelerin milli kültürleri ve çok kültürlülüğe karşı gelen milletlerin yer aldığı ülkeler. Derste amaç, Avrupa'nın çok kültürlü olarak şekillenmesinde sosyal, siyasi, değişik kültürlü olmak gibi özelliklerin etkisini ortaya koymaktır.
- C153 Doğu Asya'da Ekonomik ve Sosyal Kalkınmanın Coğrafyası (3 saat):** Bu derste Doğu ve Güneydoğu Asya'nın kalkınmasına odaklanılmıştır. Güneydoğu Asya'da sömürgeciliğin kalıntıları, kalkınmış ülkelerin iniş ve çıkışları, kadın ve iş, çevre koşulları. Öğrencilerin sınıf içi tartışmalara katılması beklenir.
- 156 Latin Amerika Kalkınmasının Siyasi Ekonomisi ve Tarihi Coğrafyası (4 saat):** Bu ders, kalkınma ve geri kalmışlığı, seçilmiş ülkelere elde edilen ekonomik ve coğrafi materyalleri kullanarak karşılaştırmalı ele almayı hedefler.
- C157 Orta Amerika Halkları ve Kültürleri (4 saat):** Orta Amerika'nın 7 ülkesinde halkların ve kültürlerin karşılaştırılması yapılır.

Ders Özellikleri

- 159 AC** **Güney Sınırı (4 saat):** ABD'nin güney sınırı, Kaliforniya'dan Florida'ya kadar uzanır. Bu derste kuzey ve güney toplulukları arasında etkileşim, ticaret, göç ve etnik politikalar ele alınır.
- C160A** **1600-1900 Arası Amerikan Kültürü'nün Gözden Geçirilişi (4 saat):** Amerika'da bu yıllar arasında evler, çiftlikler, yollar, fabrikalar, dükkânlar, dinlenme alanları, küçük şehirlerin durumu. Öğrencilerin geçmişteki ve günümüzdeki sosyal ilişkileri araştırması sağlanır.
- C160B** **1900'den Günümüze Amerikan Kültürü'nün Gözden Geçirilişi (4 saat):** ABD'de 1900 sonrası beşeri yapıların durumu ve sosyal ilişkileri ele alınır.
- 164** **Çin'de Ekonomik Kalkınmanın Coğrafyası (4 saat):** Bu ders günümüz Çin'inde 4 veri üzerine yoğunlaşmıştır. 1) Sosyalist bir devletin dönüşümü 2) Kaynakların ele geçirilmesi mücadelesi 3) Cinsiyet ve sınıflar arası karşılıklı etkileşim 4) Küreselleşmenin genel yapısında Çin diaspora ve işletme ağının durumu. Bu ders, lisans seviyesinin üst sınıflarında Doğu Asya çalışmalarında bulunan öğrencilerin almasına yönelik olarak düzenlenmiştir.
- 165** **Afrika: Ekoloji ve Kalkınma (4 saat):** Sahra Afrika'sının kalkınmasına bir bakış yapılır. Kırsal kalkınma, ekolojik değişim, demografi, göç, şehir büyümesi, tarımsal kalkınma ve kırsal ekonomi konuları ele alınır.
- 169** **Yeni Avrupalar (4 saat):** Avrupa'da entegrasyon ve ayrılmalarda hâkim düşünceler, milletlerin ve devletlerin şekillenmesinde tarihsel coğrafya, çevre problemleri, ulusal kimlik, dönüşümler, çelişkiler ve 1989'dan bu güne gelişen endişeler ele alınmaktadır.

Ders Özellikleri

- 170 **Coğrafyada Özel Başlıklar (3 saat):** Bu ders, öğretim görevlilerinin vermeyi uygun gördüğü ancak herhangi bir başlık altına uygun olmayan konularda özgürce ders verebilecekleri bir ders olarak planlanmıştır. Konular, ders veren kişiye göre değişir.
- 171 **Fiziki Coğrafyada Özel Başlıklar (3 saat):** Fiziki coğrafya konuları içerisinde olup herhangi bir ders içeriğine girmeyen konuların öğretim görevlisinin belirlediği şekilde verildiği bir derstir. Dersin içeriği öğretim görevlisine göre değişir.
- 172 **Sosyal Coğrafyada Başlıklar (4 saat):** Sosyal coğrafya konuları içerisinde olup öğretim üyeleri tarafından serbestçe alt başlıkların belirlenmesine yönelik konulmuş bir derstir.
- 175 **Lisans Semineri (4 saat):** Lisans öğrencileri için konulmuş okuma ve araştırma semineridir. Konular, öğretim üyesine göre değişir.
- 180 **Fiziki Coğrafyada Arazi Yöntemleri (5 saat):** Haftada iki saat ders ve altı hafta sonu arazi çalışmasını içerir. Arazi çalışmalarına giriş. Jeomorfoloji, biyocoğrafya ve Kaliforniya yüzey şekilleri. Öğrenciler, arazi çalışmalarıyla birlikte harita uygulamaları da yaparlar. Arazi çalışmaları projelerinin sonuçları, analiz edilerek teknik bir rapor olarak sunulur. Bazı arazi çalışmalarında sözlü rapor verilmesi istenebilir.
- 181 **Şehirde Arazi Çalışmaları (4 saat):** Bir saatlik ders ve günde dokuz saatlik arazi çalışması her hafta yapılır. Metropolitan çalışmalarına giriş. Körfez Bölgesi: Tarihi, ekonomisi ve sosyal yapısı. Şehir arazisinin yapısı ve yerleşim modelleri. Şehirde sosyal hukuk karmaşası. İşletme ve sanayi lokasyonları. Taşınmaz mallar ve evler. Şehirde üretim ve tüketim. Irk, cinsiyet ve değişik sınıfların bölgesel karakteristikleri.

Ders Özellikleri

- 183 Kartografik Sunum:** Haftada iki saat ders ve altı saat laboratuvar çalışması şeklinde uygulanır. Nitel ve nicel verilerin tematik haritalarda gösterilmesinde ortaya çıkan sorunlar ele alınır.
- 184 Topografya Haritaları Analizi (4 saat):** Haftada iki saatlik seminer şeklinde işlenir. Yerçekillerinin analizinde ABD Jeoloji Araştırmaları (U.S. Geological Survey) tarafından üretilen topografya haritaları serisinden yararlanılır.
- 187 İleri Haritalama Yöntemleri: Kartograflar İçin CBS (5 saat):** Haftada iki saat ders ve 6 saat laboratuvar şeklinde işlenmektedir. İleri haritalama yöntemlerinde, veri elde etmede, kullanmada, analiz etmede ve sunumda vektör tabanlı canlandırmaya yönelik bir CBS yazılımı kullanılmaktadır. Bu derste bazı arazi çalışmaları istenmektedir.
- C188 Coğrafi Bilgi Sistemleri (4 saat):** Haftada 3 saat ders ve 2 saat laboratuvar şeklinde işlenmektedir. Bu ders, öğrencinin hızla gelişen CBS ile tanışmasını sağlar. Elde edilen verilerin, teorik ve uygulamalı olarak dijital ortamda konumlandırılması sağlanır. Bu vasıta ile verilerin planlanması sağlanır.
- H195A/B Şeref Dersi (1-4 saat):** Bu derste öğrenciler, tez yazar. Öğretim üyesinin tercihine göre 1 veya 2 dönem devam eder.
- 197 Coğrafyada Arazi Çalışması (1-4 saat):** Coğrafya uygulamalarında kampüs içi veya kampüs dışı organizasyonların yönetimini ele alan derstir.

Ders Özellikleri

Lisansüstü Dersleri

- 200A-200B** **Günümüz Coğrafya Düşüncesi (4 saat):** Haftada 3 saatlik seminer şeklinde işlenir. Dersin birkaç hedefi vardır. Bir tanesi, öğrencilere tartışmalarda yargıya ulaşmaları temeline dayanır. Bunu gerçekleştirmek için öncelikle bazı önyargılara sahip olunması gerekir. Teorilerin nasıl kullanılacağı veya nasıl karşısında durulacağı düşüncesi geliştirilir. İkinci hedef, öğrencilere coğrafi düşünme ve yazmada yardım etmektir. Üçüncü hedef, düşüncelerin coğrafi yapılandırmaya açık hale getirilmesidir.
- 201** **Beşeri ve Kültürel Coğrafya Metodolojik Veriler (4 saat):** Haftada 3 saat tartışma veya seminer, bir saat karşılıklı fikir alış verişi şeklinde ders işlenir. Coğrafi teoriler ve sosyal bilimler arasındaki ilişkiye giriş niteliğinde bir derstir. Günümüz beşeri ve kültürel coğrafyacılarına bakış ve sosyal teori-filozofi ilişkisine yoğunlaşma söz konusudur.
- 203** **Doğa ve Kültür: Sosyal Teori, Sosyal Uygulama ve Çevre (4 saat):** Haftada üç saat seminer verilir. Beşeri toplumlar ve doğal çevreler arasındaki ilişki coğrafi sorgulama becerisinin özünde yer almaktadır. Çevre bilimlerinin fiziki yönü üniversite araştırmalarından kaynağını almaktadır. Ancak bununla birlikte, çevre değişimlerinde sosyal etkenler de çalışılmalıdır. Bu seminer, öğrencilere klasik çevre düşüncelerini tanımaları imkânını tanır.
- 204** **Coğrafi Araştırma Metotları ve Teorileri (4 saat):** Coğrafi araştırma metot ve teorileri analiz edilir. Arazi araştırmalarında ve arazi araştırmaları tabanlı çalışmaların tarihi gelişiminde coğrafyanın ve yakın disiplinlerin rolü ele alınır. Haftalık projeler, ödevler ve tartışmalar yapılır.

Ders Özellikleri

- 214** **Kalkınma Teorileri ve Uygulamaları (4 saat):** Haftada 3 saat ders ve 1 saat fikir fikir alış verişi şeklinde işlenir. Bu ders, fikir ve teorilerin nasıl üretildiğini, geliştirildiğini, kullanıldığını ve dünya ekonomisinde değişik bölgelerde nasıl karşı reaksiyonlara maruz kaldığını ele alır.
- C215** **Uluslararası Kalkınma ve Karşılaştırma Semineri (4 saat):** Bu seminer, öğrencilerin karşılaştırmalı kalkınma alanında ilgili öğrenciler için belirlenmiştir. Seminere katılanlar, yazma, tez araştırması ve diğer öğrencilerin çalışmalarını okuma şeklinde derse katılırlar.
- 220** **Sermaye, Değer ve Dengeler (4 saat):** Bu seminer dersi, siyasi ekonomide ve sosyal teoride kapitalizm ve beşeri faaliyetler üzerine yoğunlaşmıştır. Öncelikle sermaye tanımı üzerine yoğunlaşılır. Bu yapılırken, emek süresi ve emek teorisinin önemi değerlendirilir. Daha sonra, David Harvey'in klasiği olan Sermayenin Sınırları okutulur. Sermayenin insan aktivitelerine etkisi ve son olarak mikrodan makroya bireyden küresel ekonomiye kültürel ve ekolojik oluşumlara değinilir.
- 240** **İleri Yerçekilleri Analizleri (4 saat):** Jeomorfolojik analizlerde metotlar ve problemler kon alınır.
- C241** **Glasyoloji (4 saat):** 3 saat ders ve 1 saat fikir alış verişi şeklinde işlenmektedir. Glasyal akıntı mekanizmaları, sıcaklık transferi ve buz katmanlarının hareketliliği konu alınır.

Ders Özellikleri

- 242 Yer Sistemleri Bilimi (4 saat):** 3 saat ders ve 1 saat fikir alış verişi şeklinde işlenmektedir. Küresel çevre problemlerinin ileri düzey anlaşılmasında yer sistemleri bilimine (modern fiziki coğrafyaya) ihtiyaç bulunmaktadır. Dünya, fiziksel, kimyasal ve biyolojik sistemlerin kendi arasında etkileşim halinde olduğu ve bu etkileşimlerin küresel çevrenin temel yapı taşlarını oluşturduğu bir ortamdır. Bu derste güncellenmiş literatürden yer sistemleri bilimine ait bir kitap okutulmakta ve tartışılmaktadır. Öğrenci gelişimi, belirlenmiş konularda tartışmalara katılım üzerine değerlendirilmektedir.
- 243 Çevre Değişimi ile İlgili İleri Çalışmalar (4 saat):** 3 saat ders ve 1 saat tartışma şeklinde işlenir. Bu ders, çevresel değişim ile ilgili son araştırmaları mekânsal ve küresel boyutta ele almakta, yer sistemlerinin farklı unsurlarla birbirlerine sıkı bağlılığını değerlendirmektedir.
- 245 Biyokimyada Konu Başlıkları (4 saat):** 3 saat ders ve 1 saat fikir alış verişi şeklinde işlenmektedir. Haftalık tartışmalar, atmosferik, okyanusal ve karasal biyokimya gibi güncel konularda yapılmaktadır. Öğrenciler, bu konularda yapacakları sunumlardan ve katılacakları tartışmalardan sorumludurlar. Ders içerisinde dışarıdan konuşmacılar da kabul edilebilmektedir.

Ders Özellikleri

- 246 Kaliforniya Jeomorfolojisi (4 saat):** 4 gün boyunca her bir 12 saat süren iki büyük arazi çalışması yapılır. Sayısız tektonik hareket ve yer yüzeyi oluşum süreci gezegenimizin fiziki görünüşünü ortaya çıkartmaktadır. Bu ders kapsamında Kaliforniya'nın 3 ana bölgesi etüt edilir. Sierra Nevada, Havza ve Sıradağlar, Güney Kıyı Bölgesi. Bu kurs içerisinde arazi şekillerinin tektonik, jeomorfoloji ve coğrafya kullanılarak nasıl daha iyi anlaşılacağı etüt edilir. Arazi çalışmalarında tektonizma, jeolojik yapı ve litoloji, drenaj gelişimi, hidrolik, toprak oluşumu, glasyal oluşumlar ele alınır. Dönem sonu projesi talep edilir.
- C247 Jeolojik Oşinografi (4 saat):** Deniz tabanının tektonizması ve morfolojisi, kıta sahanlıklarında ve derin denizlerde jeolojik oluşumlar, derin deniz sedimanlarını ilgilendiren iklim kayıtları ele alınır. Deniz sedimanları, deniz seviyesi değişimleri, okyanus sedimanları, deniz stratigrafisi ve okyanus tabanı kaynakları da dersin konuları arasındadır.
- 248 Yer Sistemleri Biliminde Arazi ve Laboratuar Metotlarına Giriş (4 saat):** 3 saatlik ders ve 1 saatlik laboratuar çalışması veya arazi gezisi yapılır. Yer sistemleri bilimi, atmosfer, litosfer, biyosfer ve hidrosfer arasındaki etkileşimleri ve hareketleri konu alan disiplinler arası bir alandır. Bu ders, laboratuar ve arazi çalışmalarının özünü vermeye, materyal seçimi, veri toplamaya yönelik geliştirilmiştir.
- 249 İklim Bilimlerinde Zaman ve Mekân Verilerinin Analizi (3 saat):** Haftada 3 saat seminer şeklinde işlenmektedir. Bu lisansüstü seminer, zaman ve mekân analizlerinde deneye dayalı analizlerin ve benzerlerinin üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ders için iklimsel verilerin analizi yapılmakla birlikte, diğer alanlara da transfer edilebilmektedir. Amaç, öğrencilerin araştırmalarında tekniği rahatça kullanmalarını sağlamaktır.

Ders Özellikleri

- 251 **Kültür Coğrafyasında Başlıklar (4 saat):** Kültürel coğrafyada seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 252 **Ekonomik Coğrafyada Başlıklar (4 saat):** Ekonomik coğrafyada seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 253 **Şehir Coğrafyasında Başlıklar (4 saat):** Şehir coğrafyasında seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 255 **Siyasi Coğrafyada Başlıklar (4 saat):** Siyasi coğrafyasında seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 256 **Tarih Coğrafyasında Başlıklar (4 saat):** Tarih coğrafyasında seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 257 **Klimatolojide Başlıklar (4 saat):** Klimatolojide seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 259 **Sosyal Coğrafyada Başlıklar (4 saat):** Sosyal coğrafyada seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 260 **Biyocoğrafyada Başlıklar (4 saat):** Biyocoğrafyada seçilmiş konular, araştırma konusunu oluşturmaktadır.
- 261 **Kuaterner Paleoekolojisinde Arazi ve Laboratuvar Teknikleri (4 saat):** Haftada 3 saat seminer veya laboratuvarında işlenen bu derste ilave olarak arazi çalışmaları yapılır. Bataklıklardan ve göllerden alınan tortul örnekleri incelenir. Arazi çalışması genellikle Kaliforniya ve Meksika'da yapılır. Örneklerin manyetik özellikleri, X radyografisi, fotoğraf analizleri gerçekleştirilir. Fosil polenlerinin, tohumların ve mikroskobik kömürlerin çıkartılması, bunların tanımlanması dersin içeriğinde gerçekleştirilir. Verilerin istatistikî analizi ve grafik sunumları yine derste yapılmaktadır.

Ders Özellikleri

- 264 **Milliyetçilik, Kimlikler ve Avrupa Karaları (4 saat):** Uyumluluk ve uyumsuzluk, yurtlar ve karalar, kimlikler, milliyetçiliğin artıları ve eksileri, Avrupa Bölgeleri, 1990'lı yıllardaki dönüşümün ortaya çıkardığı endişeler ele alınır.
- 280 **Coğrafyada İlerlemiş Arazi Çalışması (3-7 saat):** Haftada 1 saat ders ve 11 saat arazi çalışması şeklinde işlenmektedir. Tam gün çalışma cumartesi günü yapılır. Her bir ilave ünite, 4 saatlik arazi çalışmasını gerektirir.
- 282 **Coğrafi Bilgi Sistemleri : Coğrafi Araştırmalarda Uygulamalar (4 saat):** Bu ders, lisans öğrencilerini Coğrafi Bilgi Sistemlerinin uygulanmasında metotların kapsamı, anlamları, değerlendirilmesi ve sınırları konusunda eğitir. İlk olarak coğrafi değişkenler bir veri bankasında depolanır. Bu, fiziki ve beşeri coğrafyada, topografya, nüfus ve diğer kaynaklardan elde edilen verilerin CBS metotlarında uygulanmasına yönelik olarak ileri düzey tartışmaları beraberinde getirir. Öğrenciler, becerilerini örnek problemler üzerinde ortaya koyarlar.
- 294 **Bölüm Araştırma Semineri (1 saat):** Başarılı ve başarısız şekilde değerlendirmenin yapıldığı bir derstir. Lisans araştırmalarının oluşumunda sunumlar için konulmuş resmi olmayan bir seminer dersidir.
- 296 **Tez Araştırmasına Yönlendirme (1-12 saat):** Başarılı veya başarısız bazında değerlendirilir. PhD adaylığında ilerlemiş olmak gerekmektedir.
- 297 **Arazi Çalışmasına Yönlendirme (1-6 saat):** Başarılı veya başarısız bazında değerlendirilir. Arazi çalışmalarına başlayacak öğrencilere açık bir derstir.
- 299 **Bireysel Araştırma (1-8 saat):** Lisans öğrencilerinin öğretim görevlisi danışmanlığında bireysel araştırmalarını kapsar.

Ders Özellikleri

- 301** **Profesyonel Eğitim: Öğretmenlik Pratiği (1-4 saat):** Başarılı başarısız temelinde değerlendirme yapılan bir derstir.
- C301** **Okyanus Bilimlerinde İletişim (4 saat):** Haftada 2,5 saat ders, 1 saat tartışma ve 2 saat arazi çalışması şeklinde işlenmektedir. Lisans öğrencilerinin bilgilerini geliştirebilmeleri için ilköğretim okullarının bilim merkezlerinde ve akvaryumlarında okyanus bilimleri dersi vermelerine olanak tanınmaktadır. Ders, yapılandırmacı temelli öğretim ve öğrenim yöntemleriyle ilişkilendirilmiştir. Bu sayede öğrenciler bilimsel verileri aktarmayı ve sunumlarını daha iyileştirmeye yönelik olarak danışman yardımını almış olurlar.
- C302** **Etkili Bilimsel İletişim (3 saat):** Bu ders, sözlü sunumları organize etmeyi ve web tabanlı medya gibi dijital ortamda iletişim yöntemlerini ele alır. Öğrenciler, sınıf ortamında etkili iletişim tekniklerini geliştirir.
- 601** **Yüksek Lisans Öğrencileri İçin Bireysel Çalışma (1-6 saat):** Başarılı ve başarısız şekilde değerlendirme yapılır. Etraflı bir çalışma olarak danışmanla sürekli iletişim halinde olunması gerekmektedir.
- 602** **Doktora Öğrencileri İçin Bireysel Çalışma (1-6 saat):** Başarılı ve başarısız şekilde değerlendirme yapılır. Doktora adayları için alanlarındaki danışmanla yapacakları görüşme sonunda belirleyecekleri bireysel çalışma, çeşitli sınavlara hazırlanmalarına olanak tanımaktadır.

C: Çapraz listelenmiş kurslar

AC: Amerikan Kültürü dersinin alınmış olması gereken dersler

5.1.9. Ders Takvimleri

5.1.9.1. Sonbahar 2009 Ders Takvimi

Tablo 15: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Sonbahar 2009 Döneminde Okutulması Planlanan Dersler (<http://geography.berkeley.edu>)

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya 1	Küresel Çevre Değişimi	Byrne	Salı-Perşembe 11.00-12.30	145 McCone
Coğrafya 24	Freshman Semineri: Gıda ve Tarım İşletmeciliği	Walker	Pazartesi 12.30-14.00	575 McCone
Coğrafya 31	Hukuk, Doğa ve Kimlikler Coğrafyası	Kosek	Salı Perşembe 12.30-14.00	145 McCone
Coğrafya C32	Kalkınmaya Giriş	Trist	Salı Perşembe 12.30-14.00	2040 VLSB
Coğrafya C55	Orta Asya'ya Giriş	Mehendale	Salı Perşembe 12.30-14.00	182 Dwinelle
Coğrafya 70AC	Şehir Tecrübeleri	Johns	Salı Perşembe 9.30-11.00	145 McCone
Coğrafya C82	Okyanuslara Giriş	Rhew/Bishop	Pazartesi Çarşamba 13.00-14.00	155 Dwinelle
Coğrafya C110	Sanayileşmiş Dünyanın Ekonomik Coğrafyası	Walker	Salı Perşembe 14.00-15.30	141 McCone
Coğrafya 123	Sömürge sonrası Coğrafyalar	Hart	Pazartesi Çarşamba 14.00-16.00	575 McCone

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya C139	Atmosferik Fizik ve Dinamikleri	Chiang	Pazartesi Çarşamba 9.30-11.00	575 McCone
Coğrafya 159 AC	Güney Sınırı	Manz/Shaiken	Salı Perşembe 14.00-15.30	2050 VL5B
Coğrafya C160A	1600-1900 Arası Amerikan Kültürü'nün Gözden Geçirilişi	Groth	Salı Perşembe 11.00-12.30	112 Wurster
Coğrafya 170	Coğrafyada Özel Başlıklar	Feakins	Pazartesi Çarşamba 11.00-12.30	575 McCone
Coğrafya 175	Lisans Semineri	Johns	Salı 13.00-16.00	575 McCone
Coğrafya 181	Şehirde Arazi Çalışmaları	Walker	Cuma 09.00-17.00	Kampus dışı
Coğrafya 183	Kartografik Betimleme	Jensen	Pazartesi Çarşamba 10.00-14.00	535 McCone
Geography C188	Geographic Information Systems	Radke	Sa. Prş. 15.30-17.00	A1 Hearst Annex
Coğrafya H195	Şeref Programı			
Coğrafya 197	Coğrafyada Arazi Çalışması			
Coğrafya 198	Yönlendirilmiş Grup Çalışması			
Coğrafya 199	Bağımsız Çalışma			
Coğrafya 200A	Modern Coğrafi Düşünce	Cuffey/Kosek/Walker	Çarşamba 9.30-12.30	55A McCone
Coğrafya 246	Kaliforniya Jeomorfolojisi	Cuffey		Kampus dışı
Coğrafya C250	Orman ve Yabani Arazi Kaynakları Sosyolojisi	Fortmann	Çarşamba 10.00-12.00	121 Giannini

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya 251	Kültür Coğrafyasında Başlıklar	Groth	Cuma 10.00- 13.00	575 McCone
Coğrafya 252	Ekonomik Coğrafyada Başlıklar	Shaiken	Salı 16.00-17.00	Sınıf (2334 Bowditch)
Coğrafya 255	Siyasi Coğrafyada Başlıklar	Hart	Salı 16.00-17.00	575 McCone
Coğrafya 255	Siyasi Coğrafyada Başlıklar	Kosek	Salı 16.00-17.00	575 McCone
Coğrafya 257	Klimatolojide Başlıklar	Chiang	Salı 13.00-16.00	55A McCone
Coğrafya 280	Coğrafyada İleri Arazi Çalışmaları			
Coğrafya 295	Coğrafya Konuşma Dili		Çarşamba 16.00-17.30	575 McCone
Coğrafya 296	Tez Araştırmalarına Yönlendirme			
Coğrafya 297	Arazi Çalışmalarına Yönlendirme			
Coğrafya 298	Grup Çalışmalarına Yönlendirme			
Coğrafya 299	Bireysel Araştırma			

5.1.9.2. Yaz 2009 Ders Takvimi

Tablo 16: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Yaz 2009 Döneminde Okutulması Planlanan Dersler (<http://geography.berkeley.edu>)

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya 4	Dünya İnsanları ve Kültürel Çevreler	Leigh Johnson	Sa. Çrş. Prş. 13.00-13.30	145 McCone
Coğrafya 30	Okyanuslar Dünyası	Trist, C R	Salı Çrş. Prş. 16.00-18.30	145 McCone
Coğrafya 40	Yer Sistemleri Bilimine Giriş	Wanket, J A	Salı Çrş. Prş. 14.00-16.30	575 McCone
Coğrafya 130	Doğal Kaynaklar Ve Nüfus	Robert Acker	Salı Çrş. Prş. 9.00-11.30	145 McCone
Coğrafya 138	Üçüncü Dünya'nın Siyasi Çevresi	Daniel Graham	Salı Çrş. Prş. 9.00-11.30	145 McCone

5.1.9.3. Sonbahar 2008 Ders Takvimi

Tablo 17: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Sonbahar 2008 Döneminde Okutulan Dersler (<http://geography.berkeley.edu>)

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya 10	Dünya Bölgeleri, İnsanlar ve Devletler	Sayre	Sa. Prş. 14.00-15:30	100 Lewis
Coğrafya C32	Kalkınmaya Giriş	Trist	Sa. Prş. 12:30-14.00	2040 VLSB
Coğrafya 40	Yer Sistemleri Bilimine Giriş	Rhew	Sa. Prş. 11.00-12:30	145 McCone

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya C 55	Orta Asya'ya Giriş	Mehendale	Sa. Prş. 15.30-17.00	210 Wheeler
Coğrafya C82	Okyanuslara Giriş	Rhew, Bishop	Ptesi, Çrş. 13.00-14.00	155 Dwinelle
Coğrafya C110	Sanayileşmiş Dünyanın Ekonomik Coğrafyası	Walker	Sa. Prş. 14.00-15.30	141 McCone
Coğrafya C139	Atmosfer Fiziği ve Dinamikleri	Collins	Ptesi. Çrş. 9.30-11.00	575 McCone
Coğrafya 144	Meteorolojinin Prensipleri	Miller	Ptesi, Çrş. Cuma 11.00-12.00	145 McCone
Coğrafya 159 AC	Güney Sınırı	Manz, Shaiken	Sa. Prş. 14.00-15.30	2050 VLSB
Coğrafya C 160A	1600-1900 Yılları Arası Amerikan Kültürünün Gözden Geçirilmesi	Groth	Sa. Prş. 11.00-12.30	112 Wurster
Coğrafya 164	Çin'in Ekonomik Kalkınmasının Coğrafyası	Hsing	Sa. Prş. 12.30-14.00	145 McCone
Coğrafya 171	Fiziki Coğrafyada ve Kıyı Jeomorfolojisinde Özel Başlıklar	Lessa	Sa. Prş. 9.30-11.00	575 McCone
Coğrafya 181	Şehirde Arazi Çalışmaları	Walker	Cuma 09.00-17.00	Kampus dışı
Coğrafya 183	Kartografya Sunumu	Jensen	Ptesi Çrş. 10.00-14.00	535 McCone
Coğrafya C188	Coğrafi Bilgi Sistemleri	Radke	Sa. Prş. 15.30-17.00	A1 Hearst Annex
Coğrafya H195	Şeref Programı			
Coğrafya 197	Coğrafyada Arazi			

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
	Çalışmaları			
Coğrafya 198	Yönlendirilmiş Grup Çalışması			
Coğrafya 199	Rehber Eşliğinde Bağımsız Çalışma			
Coğrafya 200A	Coğrafi Bakış Noktası	Watts	Pazartesi 12.00- 15.00	55A McCone
Coğrafya 203	Doğa ve Kültür: Sosyal Teori, Sosyal Uygulama ve Çevre	Sayre	Perşembe 9.30- 12.30	55A McCone
Geography 249	Seminar in Spatiotemporal Data Analysis in the Climate Sciences	Chiang	T 12-3	55A McCone
Coğrafya 252	Ekonomik Coğrafyada Başlıklar: Küresel Ekonomi ve İş	Shaiken	Salı 14.00-17.00	2334 Bowditch
Coğrafya 253	Şehir Coğrafyasında Başlıklar: Modernlik ve Şehir Sınırları	Groth	Çarşamba 10.00- 13.00	55A McCone
Coğrafya 255	Siyasi Coğrafyada Başlıklar	Kosek	Salı 09.00-12.00	55A McCone

5.1.9.4. Bahar 2009 Ders Takvimi

Tablo 18: Kaliforniya Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü Bahar 2009 Döneminde Okutulması Planlanan Dersler (<http://geography.berkeley.edu>)

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya 20	Küreselleşme	Acker	Ptesi, Çrş. Cuma 15.00-16.00	141 McCone
Coğrafya 24	Yeni Başlayanlar İçin Seminer: Şehir	Walker	Cuma 10.00- 14.00	575 McCone
Coğrafya 51	Doğu Asya'da Kalkınmanın Siyasi Ekonomisi	Hsing	Sa. Prş. 11.00- 12:30	145 McCone
Coğrafya C112	Kalkınma ve Geri Kalmışlığın Tarihi	Hart	Sa. Prş. 14.00- 15:30	105 North Gate
Coğrafya 125	Amerikan Şehri	Walker	Sa. Prş. 14.00- 15:30	141 McCone
Coğrafya 130	Doğal Kaynaklar ve Nüfus	Watts	Sa. Prş. 12:30- 14.00	159 Mulford
Coğrafya 140A	Fiziki Tarama: Oluşum ve Şekillenme	Cuffey	Ptesi, Çrş. 14.00- 15:30	575 McCone
Coğrafya 142	İklim Dinamikleri	Chiang	Ptesi, Çrş 11.00- 12:30	575 McCone
Coğrafya 143	Küresel Değişim ve Biyokimya	Rhew	Sa. Prş. 11.00- 12:30	575 McCone
Coğrafya 148	Biyocoğrafya	Byrne	Sa. Prş. 9:30 - 11.00	145 McCone
Coğrafya C160B	1900'lerden Günümüze Amerikan Kültürünün Gözden Geçirilmesi	Groth	Salı Prş. 11.00- 12:30	112 Wurster

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
Coğrafya 170	Coğrafyada Özel Başlıklar: Askeri Haritalar: İmparatorluğun Bir Döneminde Şiddetin Jeopolitiği	Kosek	Sa. Prş. 9.30-11.00	575 McCone
Coğrafya 180	Fiziki Coğrafyada Arazi Yöntemleri	Wahl	Cuma 14.00-15.00	575 McCone
Coğrafya H195	Şeref Dersi			
Coğrafya 197	Coğrafyada Arazi Çalışması			
Coğrafya 198	Yönlendirilmiş Grup Çalışması			
Coğrafya 199	Rehber Eşliğinde Bağımsız Çalışma			
Coğrafya 200B	Çağdaş Coğrafi Düşünce	Walker	Çarşamba 9:30-12:30	55A McCone
Coğrafya 214	Teorilerin ve Uygulamaların Gelişimi	Hart	Perşembe 16.00-18.00	575 McCone
Coğrafya 215	Karşılaştırmalı Uluslar arası Gelişme Semineri	Hsing	Çarşamba 14.00-16.00	55A McCone
Coğrafya 220	Sermaye, Değer ve Ölçü	Sayre	Salı 09.00-12.00	55A McCone
Coğrafya C241	Glasyojoloji	Cuffey	Salı 14.00-16.00	575 McCone
Coğrafya C250	Orman ve Yabani Arazi Kaynakları Sosyolojisi	Fortmann	Çarşamba 09.00-12.00	132 Mulford
Coğrafya 252	Ekonomik Coğrafyada Başlıklar	Watts	Pazartesi 12.00-15.00	55A McCone
Coğrafya 280	Coğrafyada İleri			

Bölüm/Ders	Ders Adı	Dersi Veren	Gün/Saat	Yer
	Düzyey Arazi Çalışması			
Coğrafya 282	Coğrafi Araştırmalarda CBS Uygulamaları	Allen	Perşembe 9.30-12.30	535 McCone
Coğrafya 295	Coğrafya Dili			
Coğrafya 296	Tez Araştırmalarına Yönlendirme			
Coğrafya 297	Arazi Çalışmalarına Yönlendirme			
Coğrafya 298	Grup Çalışmalarına Yönlendirme			
Coğrafya 299	Bireysel Araştırma			
Coğrafya 601	Yüksek Lisans Öğrencileri İçin Bireysel Çalışma			

5.1.10. Olanaklar

Coğrafya olanakları bir kaç laboratuvar ve sınıfın yer aldığı Mc Cone Salonunda yer almaktadır. Bölümün materyalleri içerisinde duvar haritaları ve atlasları koleksiyonu, öğretmen slâytları, video ve DVD kütüphaneleri bulunmaktadır.

Ayrıca kaynaklar içerisinde değişik araştırma ekipmanları, arazi çalışmaları ekipmanları, kamyon ve tekne yer almaktadır.

5.1.10.1. Duvar Haritaları

Şekil 23: Berkeley Coğrafya Bölümü Duvar Haritaları Odası

Bölümde 700'den fazla duvar haritası bulunmaktadır. Bu haritalar, kampüs genelinde öğretim üyelerinin ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Haritalar, fiziki, beşeri ve ekonomik coğrafyanın dallarını ayrıntılı olarak ele almaktadır.

Haritalar, temaları küresel, kıtasal, bölgesel, ulusal ve şehir bazında ele almaktadır. Özellikle Asya, Afrika, Avrupa, Amerika ve Kaliforniya bölgeleri ile ilgili çeşitlilik daha fazladır. Haritalar, yaklaşık 100 yıllık bir birikimin ürünü olarak çok eski hazırlanmış olanlardan modern tekniklerle hazırlanmış türlerine kadar değişik yaşlardadır.

5.1.10.2. Topografya Haritaları

Bölümde, özellikle Kaliforniya, Nevada, Oregon, Washington, Arizona, Alaska ve Hawaii eyaletleri başta olmak üzere zengin topografya haritaları arşivine sahiptir.

5.1.10.3. Atlaslar

Bölüm, orta seviyede atlas arşivine sahiptir. Özellikle Kaliforniya eyaletinin kapsamlı atlasları mevcuttur.

5.1.10.4. Slaytlar

Coğrafya bölümü, binlerce projeksiyon slaytına sahiptir. Aşağıda bunlardan dördü örnek olarak verilmiştir. Bu slâytların taranarak bilgisayar ortamına atılıp internet üzerinden yayınlanması için çalışmalar devam etmektedir.

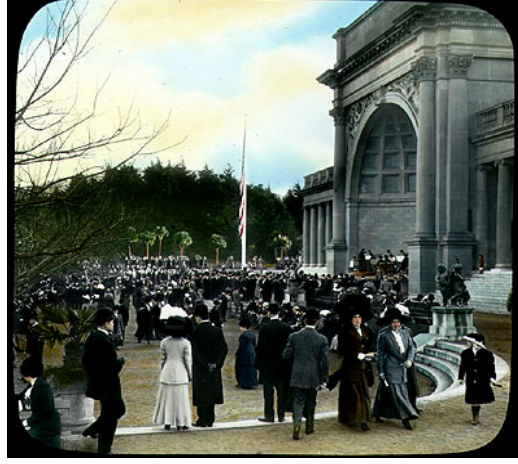
Şekil 24: Jack London'un Ekibi (San Fransisco Körfezi, Kaliforniya)

Şekil 25: İkiz Tepelerden San Fransisco

Şekil 26: Demir İşletmeleri (San Fransisco, Kaliforniya)

Şekil 27: Golden Gate Parkı Müzik Molası (San Fransisco, Kaliforniya)

5.1.10.5. Teçhizat

Bölümün sahip olduğu donanım içerisinde araştırmaya yönelik multi media ekipmanı, ileri düzey arazi çalışmaları ekipmanları, kamyon ve tekne gelmektedir.

Multi Media Ekipmanı

Bölüm dahilindeki sınıflarda kullanılmak üzere projeksiyonlar, dizüstü bilgisayarlar ve televizyon mevcuttur.

5.1.10.6. Araştırma Araçları

Araçlar

Bölümde 1999 model $\frac{3}{4}$ ton ağırlığında, 4 çeker, otomatik vites bir kamyonet bulunmaktadır. Ayrıca 1989 model 5,1 metre uzunluğunda 50 beygir gücünde Johnson motora sahip 360° dönebilen, maksimum 7 kişi kapasiteli ve içerisinde 4 kişinin aktif olarak çalışabildiği bir tekne yer almaktadır. Teknenin körfezlerde, haliçlerde, göllerde ve deltalarda kullanımına izin verilmemektedir. Bu araçların temel görevi, arazi çalışmalarını desteklemektir. Kullanacak olanların geçerli bir ehliyet sunmaları gerekmektedir. Özellikle tekne kullanacaklar için Kaliforniya Eyaleti Bot Kullanım Ehliyeti talep edilmektedir.

5.1.11. Diğer Olanaklar

5.1.11.1. Cuffey Laboratuvarı

Cuffey Laboratuvarında öğrenciler, fiziki ortamı arazi ölçümleri, veri analizleri yaparak ve sayısal modellemelerle değerlendirmektedir. Başlıca konular, buzul akıntılarının sayısal modellemeleri, arazi evrimi, sıcaklık değişimi, yağış rejiminde değişiklikler, akıntı sıcaklıklarında sayısal modellemeler, topografya, suyun izotop yapısını analizi üzerinedir.

5.1.11.2. Quaterner Paleokolojisi Laboratuvarı

Bu laboratuvarda tortul karotlarından yararlanarak basit stratigrafik analizler, fosil polenlerinden yararlanarak makro fosil analizleri, tortulların jeokimyasal özellikleri, hava fotoğrafları yorumu yapılmaktadır.

5.1.11.3. Berkeley Hava İstasyonu

Berkeley Hava İstasyonu, Ulusal Hava Gözlem Programı üyesidir. Program köklerini, 1776–1812 yılları arasında 6 eyalette alınmış hava gözlemleri kayıtlarından almaktadır. 1890 yılında Berkeley’de 8 inch yağmurölçer ölçümleriyle bu programa katılmıştır. Bugün ABD’de program dahilinde 12 000 gönüllü gözlemci dağılmıştır.

Berkeley’de aralıksız olarak 1890 yılından bu yana sıcaklık ve yağış ölçümleri yapılmaktadır. Daha önceden gözlemler, Astronomi Gözlemevi’nde tutulmaktaydı. Günümüzde bu kayıtlar, McCone Salonu’nda tutulmaktadır. Berkeley gözlemleri, aylık olarak bir araya toplanır ve elle ve elektronik olarak kayıt edilir. Bu kayıtlar, ulusal arşiv verileri olarak paylaşılmaktadır. Berkeley Hava İstasyonu, Kaliforniya’da en eski devam eden kayıtların tutulduğu gözlem istasyonudur.

5.1.11.4. Çevre ve Tortul İzotopları Jeokimyası Laboratuvarı

Bu laboratuvarında çevre ve iklim şartlarında en son değişimler kaydedilmektedir. Bunların içerisinde tuzluluk, akıntılar, sıcaklık, okyanus hareketliliği yer almaktadır. Bu değerlendirmelerde oksijen, hidrojen, karbon, stronsiyum ve sülfür izotopları ve stronsiyum/kalsiyum, magnezyum/kalsiyum elementlerinin fosillerdeki ve tortullardaki oranı dikkate alınır. Bu analizler, yeni GV izoprim gaz kaynağı spectrometresi ve element analiz edicisi tarafından yapılmaktadır. Laboratuvar, bilgisayar kontrollü mikro öğütücüye de sahiptir. Yüksek çözünürlüklü örneklerin elde edilmesinde bu cihazın rolü büyüktür.

5.1.11.5. Kalıntı Gaz Biyokimyası Laboratuvarı

Bu laboratuvarında çevresel açıdan önemli kalıntı gazlarındaki değişimler ve bu değişimlerdeki biyofiziksel parametrelerin rolü ölçümlendirilmektedir. Buna yardımcı olması için Hewlett Packard 68900 Gaz Kromatografı ve küçük çaptaki hava örneklerinin giriş ve çıkışının gerçekleştiği 6973 Mass Spectrometresi kullanılmaktadır. Arazi ekipmanları, bir adet Li-Cor 840 CO₂/H₂O analiz edicisi, statik ve dinamik değişken odaları sistemlerini de kapsamaktadır.

5.1.11.6. Robert Dickinson&John Leighly Koleksiyon Kütüphanesi

Bu kütüphanede Robert Dickinson ve John Leighly'in bağışladığı coğrafi çalışmalar yer almaktadır. Bu laboratuvar aynı zamanda lisansüstü coğrafya öğrencileri için bilgisayar laboratuvarı olarak hizmet vermektedir.

5.1.11.7. Projeler

Güncel Coğrafya Projeleri

Kaliforniya Düşünürleri: Kaliforniya Düşünürleri, okulluların, yazarların ve düşünürlerin müzelerde, okullarda ve kütüphanelerde veya diğer kültürel ortamlarda

deneyimlerini paylaşabilmeleri amacıyla tecrübelerinin, profillerinin ve hangi konularda paylaşımda bulunabileceklerinin yer aldığı bir rehber oluşturma projesidir.

Kaliforniya Çalışmaları Birliği: Bağımsız bir organizasyon olarak Kaliforniya’da fikirlerin alış verişine yönelik yürütülen bir projedir.

Kaliforniya Çalışmaları Merkezi: Bu merkez, Kaliforniya eyaletine bir araştırma ve programlama çalışmaları öncüsü olarak hizmet vermeye çalışmaktadır.

San Fransisco Körfezi Halici: Araştırmacılar, iklim değişimlerini tortullar içerisinde yer alan tohumların nitelendirilmesi ile değerlendirmektedir.

Kaliforniya Topluluklarının Ektikleri Ürünler: Kaliforniya’da toplulukların ektikleri ürünlerin türleri, dağıtım, yükseltisi, yetiştirme mevsimleri, adaptasyonları, dağılımı gibi konular listelenerek değerlendirilmektedir.

Nijer Deltası Ekonomileri Sorunları Projesi: Petrol üreten bir bölge olmasına rağmen bölge ülkelerinin neden çok sorunlu olduğu ve neler yapılabileceği üzerine araştırmalar yapmaktadır.

Sulak Bölge Polenleri Rehberi: Bu polen rehberi, San Fransisco Körfezi Bölgesinde özellikle sulak bölgeden alınmış polen resimlerinin ve taksonomik bilgilerinin toplanmasına yöneliktir.

Coğrafya İmajları Projesi: Coğrafyayı daha iyi anlamaya ve öğretmeye yönelik olarak hazırlanmış, çoğunluğu fotoğraflardan oluşan bir veri bankası projesidir.

Kabartmalarda Aztek Yer İsimleri Projesi: Meksika’da yer alan Matricula de Tributos ve Codex Mendocino bölgelerindeki kabartmalarda yer alan bölge isimlerinin listelendiği bir online çalışmasıdır. Bu çalışmada 39 renkli tabaka ve 462 kabartmanın yer aldığı bir atlas yer almaktadır.

Cinsiyetler Bibliyografyası: Kate Davis tarafından hazırlanmış coğrafya ve cinsiyetler bibliyografyasıdır.

Çevre Tarihi ve Kuzey Amerika Bibliyografyası: Kuzey Amerika çevre tarihinin yer aldığı bir kaynakça çalışmasıdır.

Maya Atlası Web Sitesi: Bir web sitesi oluşturularak Güney Belize'de yaşamış Mayaların arazilerinin korunmasına yönelik Maya Atlası oluşturulması projesidir.

5.2. Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümü

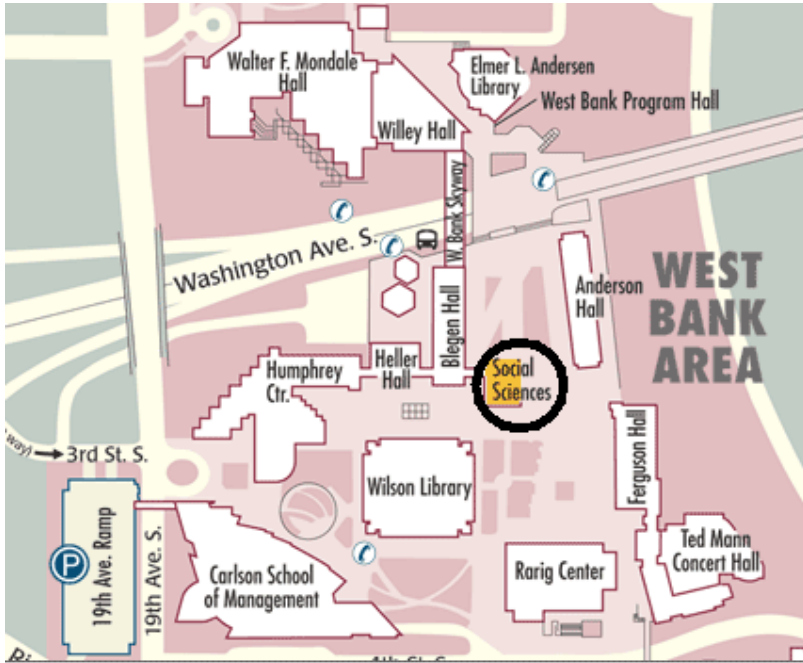
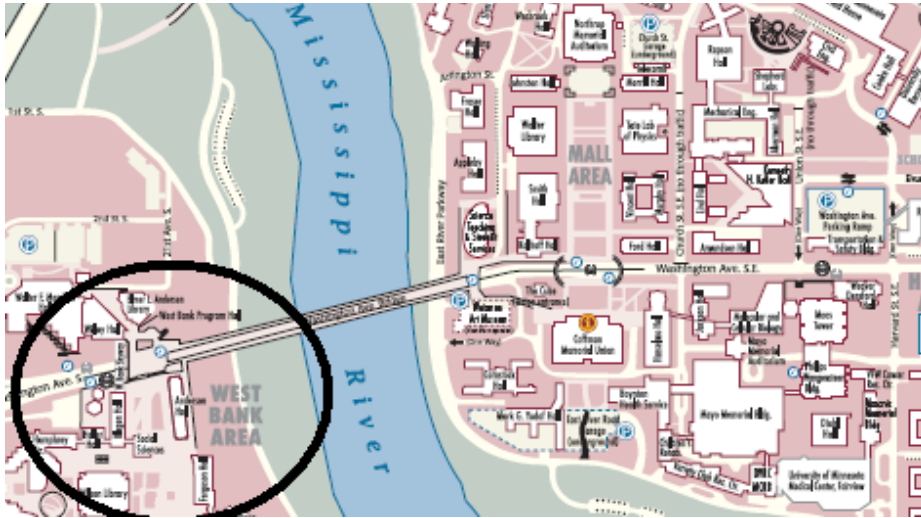
Minnesota Üniversitesi'nin coğrafyada lisans ve lisansüstü programları şehir çalışmaları ve CBS alanlarında öğrencileri akademi, endüstri, devlet ve ticari olmayan alanlarda kariyer yapmayı hedeflemektedir. Bölüm kapsamında dört temel alanda uzmanlaşma sağlanmaktadır. Bu alanlar, biyofizik coğrafyası, beşeri coğrafya, insan ve çevre sistemleri eşleştirmesi ve Coğrafi Bilgi Sistemleridir (<http://www.geog.umn.edu/about>).

Bölümde B.A. ve B.S. dereceleri verilmektedir. Programlar, değişik öğrenme ve araştırma alanlarına göre yapılandırılabilir.

Yüksek Lisans programları, başlangıç seviyesinde ve orta seviyede öğrencilerin lisans sonrası ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olarak beşeri coğrafya, biyofizik coğrafya ve coğrafi bilgi sistemleri alanlarında hizmet vermektedir. Coğrafi Bilgi Sistemlerinde yüksek lisans programı, ABD'de faaliyette olan benzerleri içerisinde teorik, teknik ve uygulamaya yönelik olarak en iyiler arasındadır.

Ayrıca okul bünyesinde kartografya, CBS ve fiziki coğrafya laboratuvarları, ağaç halkaları analizleri, toprak karakteristiği belirleme, bütün lisans, lisansüstü eğitim programlarını destekleyen Borchert Harita Kütüphanesi'ne sahiptir.

Bunlara ilave olarak öğrenciler ve akademisyenler arası sosyal etkileşimi kolaylaştırmaya yönelik haftalık kahve saatleri, araştırma konularının karşılıklı görüşülmesine olanak tanımaktadır.

- Legend:
- Freshman Admissions Welcome Center
  - Transfer & International Admissions Welcome Center
  - Information centers
  - Major intercampus bus stops with connections to intracampus circulators
  - Meter parking
  - Public parking
  - Public parking (events only)
  - Code blue emergency telephones

Şekil 28: UM, Twin Cities Kampüsü Sosyal Bilimler Binası ve Çevresi Haritası (<http://www.umn.edu>)

Şekil 29: Minnesota Üniversitesi Twin Cities Kampüsü'nde Coğrafya Bölümünün Yer Aldığı Sosyal Bilimler Binası (<http://www.umn.edu>)

5.2.1. Lisans Programları (<http://www.geog.umn.edu/ugrad/>)

Bölümde sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkiler ve doğal olaylar içerisindeki olağan dışlıklar araştırılmaktadır.

Dereceler

Coğrafya BA

Coğrafya BS

Coğrafya Yardımcı Alanı

CBS Yardımcı Alanı

Şehir Çalışmalarında BA, BS veya Yardımcı Alan dereceleri

5.2.1.1. Coğrafyada BA Derecesi

Sosyal bilimlerde lisans derecesi almak için öğrencilerin 120 krediyi tamamlamaları, en az 32 coğrafya kredisini C veya daha yüksek dereceyle bitirmeleri gerekmektedir. Öğrenciler, 3 ana ders, coğrafi soruşturma ve araştırma dersini ve alanlarında beş ders veya 15 kredi almak zorundadır. Son sınıf öğrencileri ayrıca bir bitirme projesi hazırlarlar.

Coğrafyada BA Derecesi Almak İçin Talep Edilen Temel Dersler

Temel Dersler

Aşağıdaki dört dersten üç tanesi alınmalıdır:

Coğrafya 1301

Coğrafya 3371

Coğrafya 3401

Coğrafya 3561

Alınması Gereken Diğer Dersler

Coğrafi Uygulama Modelleri veya Sosyal Teori ve Çevre ve son sınıf öğrenci projesi

5.2.1.2. Coğrafyada BS Derecesi

Coğrafyada BS derecesi, çevre bilimlerinde veya coğrafi bilgi sistemlerinde yapılmaktadır. Bilimde lisans derecesi kazanmak için öğrenciler, 120 kredilik ders ve en az 38 coğrafya kredisini C derecesi veya daha iyi bir dereceyle tamamlamak zorundadır.

Öğrenciler, 3 ana dersi, coğrafi araştırma ve sorgulama modelleri dersini ve beş alan dersini tamamlamalıdır. İlave olarak son sınıf öğrencileri bitirme projesi hazırlamalıdır.

Coğrafyada BS Derecesi Almak İçin Talep Edilen Temel Dersler

Çevre Bilimleri Coğrafyası (Coğrafya 3401)

Coğrafi Bilgi Sistemlerinin prensipleri (Coğrafya 3561)

Coğrafya 1301 veya 3371

Alınması Gereken Diğer Dersler

Coğrafi Araştırma ve Sorgulama Modelleri veya Sosyal Teori ve Çevre

Son sınıf seminer projesi veya ana dalda iki ekstra kredilik kayıt yapılması veya Coğrafya 4700 dersii ve ona yakın derslerden birisi (Coğrafya 4121 Latin Amerika veya Coğrafya 3411 Sağlık Coğrafyası)

Matematik, istatistik ve bilgisayar bilimleri dersleri, bunlara ilave olarak diğer programlardan alınması talep edilen derslerdir.

5.2.1.3. Lisans Dersleri

Coğrafya 1301. Beşeri Coğrafyaya Giriş

Coğrafya 1403. Küresel Bahçenin Biyocoğrafyası

Coğrafya 1425. Atmosfer

Coğrafya 1502. Harita, Gözlem ve Coğrafi Sorgulama

Coğrafya 1973. İkiz Şehirlerin Coğrafyası

Coğrafya 3101. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'nın Coğrafyası

Coğrafya 3111. Minnesota'nın Coğrafyası

Coğrafya 3141. Afrika

Coğrafya 3161. Avrupa: Coğrafi Bir Bakış

Coğrafya 3181. Rusya ve Çevresi
Coğrafya 3211. Doğu Asya
Coğrafya 3331. Dünya Ekonomi Coğrafyası
Coğrafya 3355. Çevre Kalitesi
Coğrafya 3361. Arazi Kullanımı ve Hukuk
Coğrafya 3371. Şehirler, Vatandaşlar ve Toplum
Coğrafya 3373. Şehrin Biçim Değiştirmesi
Coğrafya 3374. Şehre Film Gibi Bakış
Coğrafya 3378. Kalkınma Altındaki Üçüncü Dünya ve Modernizasyon
Coğrafya 3379. Üçüncü Dünyada Çevre ve Kalkınma
Coğrafya 3381. Etkileşim Halindeki Dünyada Nüfus
Coğrafya 3401. Çevre Sistemlerinin Coğrafyası
Coğrafya 3411. Sağlık Coğrafyası
Coğrafya 3431. Bitki ve Hayvan Coğrafyası
Coğrafya 3441. Kuaternerde Arazi Gelişimi
Coğrafya 3511. Kartografyanın Prensipleri
Coğrafya 3531. Sayısal ve Mekânsal Analiz
Coğrafya 3561. Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Prensipleri
Coğrafya 3605. Planlamada Coğrafi Perspektif
Coğrafya 3900. Coğrafyada Başlıklar
Coğrafya 3973. Twin Towers Şehri'nin Coğrafyası
Coğrafya 3985 W/V. Son Sınıf Proje Sunumu
Coğrafya 3992. Okumaya Yönlendirme
Coğrafya 3993. Çalışmaya Yönlendirme
Coğrafya 3994. Araştırmaya Yönlendirme
Coğrafya 4001. Coğrafi Araştırma Modelleri
Coğrafya 4121. Latin Amerika
Coğrafya 4382. Günümüz Amerika'sında Göç
Coğrafya 4393. Kırsal Yeryüzü Taraması
Coğrafya 5181. Rusya ve Çevresi

Coğrafya 5211. Doğu Asya
Coğrafya 5361. Coğrafya ve Gayrimenkul
Coğrafya 5371. Amerikan Şehirleri I: Nüfus ve İskân
Coğrafya 5372. Amerikan Şehirleri II: Ekonomi, Arazi Kullanımı ve Ulaştırma
Coğrafya 5374. Şehrin Filmi
Coğrafya 5385. Kalkınmanın Siyasal Ekonomisi
Coğrafya 5426. İklim Değişimleri
Coğrafya 5441. Kuaternerde Arazi Evrimi
Coğrafya 5511. İleri Düzey Kartografya
Coğrafya 5512. Kartografya: Başlıklar
Coğrafya 5530. Kartografyada Staj
Coğrafya 5561. Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Prensipleri
Coğrafya 5563. İleri Düzey Coğrafi Bilgi Sistemleri
Coğrafya 5564. Şehir Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Analizleri
Coğrafya 5565. Çevre Bilimleri ve Küresel Değişimlerin Coğrafi Analizleri
Coğrafya 5605. Planlamada Coğrafi Perspektifler
Coğrafya 5900. Coğrafyada Başlıklar

5.2.1.4. Çalışma Alanları

Dört ana çalışma alanı belirlenmiştir. Öğrenciler, şehir sistemleri, çevre sistemleri, coğrafi bilgi, analiz ve yorumlama, bölge analizleri ve kalkınma alanlarından birine yönelmelidirler. Bu alanlar, ilgiye göre birden çok olabilir.

5.2.1.4.1. Şehir Sistemleri

Şehir sistemleri alanı şehir morfolojisi, arazi kullanım yöntemleri, sosyal coğrafya ve şehirler arasındaki bölgesel, ulusal ve küresel ölçekte etkileşim konu alınmaktadır.

5.2.1.4.2. Çevre Sistemleri

Çevre sistemleri alanı, beşeri aktiviteleri artıran doğal kaynakların iklim, toprak, bitki ve yeryüzü şekilleri ile olan etkileşimini ve bu kaynakların insan faaliyetlerine bağlı değişimini etüd etmektedir

5.2.1.4.3. Coğrafi Bilgi Sistemleri

Coğrafi Bilgi Sistemleri alanı, coğrafi bilgilerin toplanması, depolanması, değişimi, analizi ve görsel hale dönüştürülmesini irdelemektedir. Kartografya, uzaktan algılama, mekânsal analiz ve sayısal modelleme alanlarında uzmanlığı da bu alan beraberinde getirmektedir.

5.2.1.4.4. Bölge Analizleri ve Kalkınma

Bölge analizleri ve kalkınma alanı, değişik bölgelerde gelişmiş ülkelerde kalkınmada öne çıkan unsurları ele alır (<http://www.geog.umn.edu/ugrad/degrees.html>).

5.2.1.5. Son Sınıf Öğrenci Projesi (<http://www.geog.umn.edu/ugrad/senproject.html>)

Lisans çalışmalarının sonlarına doğru öğrenciler, BA veya BS dercesi almak için bir bitirme projesi hazırlamak durumundadır. Bitirme projesi, öğrencinin en iyi işi olarak yansıtılır. Proje, araştırma ve araştırmanın yazılması sürecini kapsar. Bu süreç içerisinde son sınıf öğrencisi proje semineri dersi alır. Bu ders, projenin tamamlanmasında araştırmanın her bir basamağında öğrenciye rehberlik eder. Seminer öğretmeni, öğrencilere proje ile ilgili rehberlik eder ancak öğrenciler dilerse proje konusuna daha yakın bir fakülte üyesini kendilerine rehber olması konusunda anlaşma yoluna gidebilir. Öğrenci ve öğretim üyesi anlaşırsa bir matbu form doldurulur.

Aşağıda bazı bitirme projelerinin konu başlıkları verilmiştir:

Tablo 19: Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Okul Bitirme Tezleri (<http://www.geog.umn.edu/ugrad/senproject.html>)

Öğrenci	Konu
Barclay, Robert	Minnesota'nın Petrol Dağıtımının ve İhraç Sisteminin Analizi
Kooiman, Lisa M.	Marshall Vilayeti'nde Siyahîlerin Durumu
Larson, Daniel E.	Piyasaya Giriş Stratejisi
Mak, Shuk-Han	Çin'in Şehir Planlaması
McNamara, Teri L.	Duluth-Superior Limanı'nda Arazi Kullanımı ve Yönetimi
Michaels, Ann	Fizyoterapistlerin ve Fizyoterappiye İhtiyacı Olanların Dağılımı
Tatting, Paul J.	Twin Cities'de Estonya Göçmenleri
Allan, Barbara L.	Enerji Parkı: Arazi Kullanımı ve Düzenlemesi
Gordon, Robert L.	ABD 12 Numaralı Otoban İçin Arazi Kullanımı
Oyen, Laura N.	Üniversite Alanında Kısa Dönem Taşımacılık Planı: Tarih ve Halk Katılımı
Taylor, David W.	Minnesota'da Maksimum Sıcaklıkların Ekstrem Olanlarının Analizi
Wadhams, Mark R.	Mead Gölü'nde Rekreasyon
Berglund, Jon R.	Beyaz Ayı Gölü Çevresinde Video Dükkanlarının İşletme Durumu
Christoff, Steve	Minneapolis, Los Angeles, Calgary: İkamet Edenlerin Perspektifi
Chromy, Allan John	Minneapolis Aşağı Mahallesinde İki Bölgede İşletmeler
Griffin, Paul	Twin Cities'de Apartman Daireleri Satışı
Groth, Phil	Petrol Patlamalarında Uzaktan Algılama

Öğrenci	Konu
Halvorsen, Brian	Anoka: Potansiyel Bir Şehir
Hardgrove, Susan M.	Kereste ve Sulama: Idaho'nun Bir Eyalet Olmasında Anlamlı Yapı Taşları
Hardgrove, Susan M.	Sawtooth Milli Ormanı'nda White Cloud Dağları Rehberi
Harrington, Robert	Sain Thomas Etkisi: Saint Thomas Koleji'nde Kayıt Artışlarının Yörede Etkileri
Hauta, Justin H.	Saskatchewan'da Potasyum Madenciliği
Irwin, Ted	Balıkçılık Yönetimi
Klavins, John A.	St. Joseph Park Sistemi'nin Etüdü
Korman, James	Phoenix, Arizona'da Su Koruma
Krantz, Fred	Maden Bölgeleri Islahı
Kuiper, Carrie C.	Minneapolis-St. Paul Uluslararası Havaalanı ve Wold Chamberlain Arazisi'ne Tarihsel Bir Bakış
Lussenhop, Thomas	Aşağı Mahallede İlişkilerin Neresindeyiz? Havayolları ve Genel Durumu
Mahon, Paul M.	Crystal Havalimanı Bölgesi'nde Arazi Kullanımı Değişiminin Analizi
Mencel, Richard M.	Hawatha Bulvarı: Bir Transit Koridor
Petraborg, Kevin C.	Minnesota'nın Üç Nehrinde Hidrolojik ve Meteorolojik Kuraklık Analizi
Rausch, Tony	Minnesota Sıcak Su Projesi: Minnesota'da Yeraltı Sıcak Su Kullanım Olanakları ve Çevresel Faktörlerin Etkileri
Sullivan, Sean	Kolorado: Kayak Bölgeleri Rehberi

5.2.1.6. Ödüller

Lisans öğrencileri için her bahar döneminde Brown Day akşam yemeği programı dahilinde sahiplerini bulan bir ödül töreni düzenlenir (<http://www.geog.umn.edu/ugrad/awards.html>).

Başarılı Mezun Olmuş Son Sınıf Öğrencisi Ödülü

Başarılı Son Sınıf Öğrenci Projesi Ödülü

Ulusay Konsey Coğrafi Eğitiminde Mükemmellik Bursu Ödülü

5.2.1.7. Üniversite Kapsamında ABD Dışında Coğrafya Lisans Eğitimi

Coğrafya öğrencileri, CBS, biyofizik coğrafyası, küreselleşme ve kalkınma, beşeri coğrafya, şehir coğrafyası ve diğer alanlarda lisans eğitimlerini tamamlama olanağına sahiptir. Pek çok öğrenci, son sınıf araştırma projelerini yurt dışında tamamlama yoluna gidebilmektedir (<http://www.geog.umn.edu/ugrad/learningabroad.html>)

5.2.2. Lisansüstü Programları

Coğrafya bölümü, üç lisansüstü alanda eğitim olanağı sunmaktadır:

Coğrafyada Yüksek Lisans

Coğrafyada Doktora (PhD)

Coğrafi Bilgi Sistemlerinde Yüksek Lisans (MGIS) (<http://www.geog.umn.edu/grad/>)

Yüksek Lisans (MA) öğrencilerinin çoğu, akademik kariyerlerini doktora (PhD) ile devam ettirmektedir.

Coğrafi Bilgi Sistemlerinde yüksek lisans (MGIS) bir profesyonellik derecesidir. Bu alan, öğrencilerin teknik ve teorik bilgileri, profesyonel olarak CBS alanında uygulama yapmaları olanağı tanımaktadır.

5.2.2.1. Lisansüstü Dersleri

Lisansüstü öğrenim gören öğrenciler, aşağıdaki 5 ve 8 ile başlayan derslerden seçimlerini yapmaktadır (<http://www.geog.umn.edu/grad/courses.html>)

- Coğrafya 5181. Rusya ve Çevresindekiler
- Coğrafya 5361. Coğrafya ve Gayrimenkul
- Coğrafya 5371W. Amerikan Şehirleri I: Nüfus ve İskân
- Coğrafya 5372W II: Arazi Kullanımı, Taşımacılık ve Şehir Ekonomisi
- Coğrafya 5374W. Filmlerde Şehir
- Coğrafya 5377. Şehirde Müzik: Değişik Bölgelerde Sesler ve Kişiler
- Coğrafya 5385. Küreselleşme ve Kalkınma: Siyasi Ekonomi
- Coğrafya 5401. Çevre Sistemlerinin ve Küresel Değişimin Coğrafyası
- Coğrafya 5411. Sağlık Coğrafyası
- Coğrafya 5421. Atmosfer Bilimlerine Giriş
- Coğrafya 5423. Küresel Modeller
- Coğrafya 5426. İklim Değişimleri
- Coğrafya 5431. Bitki ve Hayvan Coğrafyası
- Coğrafya 5441. Kuaternerde Arazi Evrimi
- Coğrafya 5511. İleri Düzey Kartografya
- Coğrafya 5512. Kartografya: Başlıklar
- Coğrafya 5530. Kartografya Stajı
- Coğrafya 5531. Sayısal Mekânsal Analiz
- Coğrafya 5561. Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Prensipleri
- Coğrafya 5562. Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Analitik Kartografya
- Coğrafya 5563. İleri Düzey Coğrafi Bilgi Sistemleri
- Coğrafya 5564. Şehir Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Analizleri
- Coğrafya 5565. Beşeri Çevre Sistemlerinin Coğrafi Analizi
- Coğrafya 5588. Multimedya Kartografya
- Coğrafya 5605V. Planlamada Coğrafi Perspektifler
- Coğrafya 5605W. Arazi Araştırması

Coğrafya 5775. Coğrafi Eğitim
Coğrafya 5900. Coğrafyada Başlıklar
Coğrafya 8002. Coğrafyada Araştırma Metodları
Coğrafya 8005. Seminer: Nüfus Coğrafyası
Coğrafya 8006. Seminer: Coğrafyada Araştırma Metodları
Coğrafya 8007. Seminer: Kalkınma Teorileri ve Değişim
Coğrafya 8020. Araştırma Semineri: Ekonomik Coğrafya
Coğrafya 8101. Seminer: Doğa ve Toplum
Coğrafya 8102. Seminer: Devlet, Ekonomi ve Mekânsal Kalkınma
Coğrafya 8103. Seminer: Fiziki Coğrafya
Coğrafya 8105. Seminer: Tarihi Coğrafya
Coğrafya 8106. Seminer: Sosyal ve Kültürel Coğrafya
Coğrafya 8107. Coğrafi Metin
Coğrafya 8200. Seminer: Şehir Coğrafya
Coğrafya 8201. Minnesota Coğrafyasında Keşifler
Coğrafya 8211. Çevre Siyaseti
Coğrafya 8212. Afrika
Coğrafya 8213. Doğu Asya ve Çin
Coğrafya 8214. Güney Asya
Coğrafya 8220. Tarımsal Değişim ve Kırsal Kalkınma
Coğrafya 8230. Kuramsal Coğrafya
Coğrafya 8240. Tıbbi Coğrafya
Coğrafya 8260. Seminer: Fiziki Coğrafya
Coğrafya 8270. Seminer: Klimatoloji
Coğrafya 8280. Biyocoğrafya
Coğrafya 8290. Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Kartografyada Seminer
Coğrafya 8291. Coğrafi Bilgi Sistemleri, Teknoloji ve Toplum Semineri
Coğrafya 8292. Coğrafi Bilgi Sistemleri Semineri: Mekânsal Analizler ve Modellemeler
Coğrafya 8301. İleri Düzey Niteliksel Metodlar

Coğrafya 8302. Gelişmiş Araştırma
Coğrafya 8336. Kalkınma Teorisi ve Devlet
Coğrafya 8350. Seminer: Dünya Nüfusu
Coğrafya 8405. Seminer: Lisansüstü Öğrenci Profesyonel Gelişimi
Coğrafya 8420. Öğretmenlik Pratiği
Coğrafya 8666. Doktora Tezi Öncesi Kredi
Coğrafya 8777. Yüksek Lisans Tezi Kredisi
Coğrafya 8800. Coğrafi Düşüncenin Gelişimi Semineri
Coğrafya 8888. Doktora Tezi Kredisi
Coğrafya 8970. Okuma
Coğrafya 8980. Coğrafyada Başlıklar
Coğrafya 8990. Coğrafyada Araştırma Problemleri

İlave olarak, programların dışında lisansüstü öğrencileri, üniversite kapsamında diğer bölümlerden dersler alabilmektedirler.

5.2.2.2. Yüksek Lisans

5.2.2.2.1. Sosyal Bilimlerde Yüksek Lisans Derecesi (MA)

Yüksek lisans derecesi programları, fiziki coğrafya, beşeri coğrafya, kartografya ve coğrafi bilgi sistemleri alanlarında verilmektedir. Yüksek lisans derecesi, “akademik başarının onaylanması ve tanınması” ile ödüllendirilmektedir. Akademik başarı uygun derslerin alınması, sınavların geçilmesi ve tez veya projelerin hazırlanmasına bağlıdır (<http://www.geog.umn.edu/grad/ma.html>)

Sosyal Bilimlerde Yüksek Lisans derecesi (MA), için planlanmış iki seçenektan biri tercih edilmelidir. A Planında tez hazırlanması söz konusudur. B Planında ise yüksek lisans tezi yerine iki veya üç ana çalışma yapılması beklenir.

A Planında 21 kredilik ders ve 10 kredilik tez çalışması, B planında ise 31 kredilik ders talep edilir.

Her iki planda da öğrenim görenler, aşağıdaki işlemleri yapmalıdırlar:

Coğrafya 5... kodu ile başlayan derslerden en az 14 kredilik ders alınmalıdır. Ayrıca,

1. Coğrafya 8405, Coğrafya 8001 ve Coğrafya 8002 dersleri, ilk yıl içerisinde alınmalıdır.
2. Coğrafya 81.. veya 82.. koduyla başlayan derslerden iki ilave ders alınmalıdır. Bu derslerden hangilerinin alınacağı, danışman ile yapılan görüşmenin ardından belirlenir. Coğrafya 8970 ve Coğrafya 8980 dersleri, Coğrafya 81.. veya Coğrafya 82.. dersleri için danışmanın izni olursa kullanılabilir.

5... kodu ile başlayan derslerde veya coğrafya dışındaki alanlarda en az 6 kredi alınması gerekmektedir.

Plan A öğrencileri ayrıca bir yüksek lisans tezi hazırlamalıdır. Bu, öğrencinin danışmanı ile ve diğer öğretim üyeleriyle yapılan fikir alışverişinin bir ürünü olmalıdır. Son olarak sözlü sınavı geçmeli, tezini savunmalı ve derecesini almaya yönelik sınavını vermelidir.

Plan B öğrencileri, ise üç proje hazırlamalıdır. Bunların kaliteli olması gerekmektedir ancak yüksek lisans tezi gibi yoğun çalışmayı gerektirmez. Doktora programına devam edecek öğrencilerin B planına müdahil olması teşvik edilir. Üç proje, daha sonra doktora sırasında daha detaylı incelenecek projeler haline dönüştürülebilir.

5.2.2.2.2. Coğrafi Bilgi Sistemlerinde Yüksek Lisans

Coğrafi Bilgi Sistemlerinde Yüksek Lisans programı (MGIS), Minnesota Üniversitesi'nde kartografya ve CBS bağlantılı saygın bir program olarak yer almaktadır. MGIS, ayrıca bilgisayar bilimleri, orman kaynakları, şehir ve bölge planlamacılığı, toprak, su ve iklim ile ilgili diğer akademik birimlerle de etkileşim içerisindedir. Bu program, teorik ve uygulamalı olarak toplumsal ölçümlerin CBS

ortamında etraflı analizini konu alır. Yine bu programda aşağıdaki imkanlaar sunulmaktadır:

- Etraflı ve profesyonel konu dağılımı
- Uluslararası çapta tanınmış akademisyenler
- CBS uzmanları öncülüğünde eğitim olanağı
- İşverenlerle ve staj alanlarıyla iletişim içerisinde bulunulabilecek merkezi bir lokasyon
- Tam gün çalışmak zorunda olan öğrenciler için öğleden sonraları veya akşamları eğitim olanağı sağlayanesnek bir ders programı

MGIS programını bitiren mezunlar, şehir ulaşım sistemleri, evre bilimleri, borsa, yeni bilgisayar yazılımları gibi pek çok alanda bilgilerini değerlendirme yoluna gidebilme olanağına sahip bulunmaktadır (<http://mgis.umn.edu/>).

Aşağıda, sonbahar ve ilkbahar dönemlerinde MGIS kapsamında verilen bazı dersler ve kredileri belirtilmiştir:

(<http://mgis.umn.edu/assets/doc/FallandSpringCourseOfferings.pdf>)

Sonbahar Dönemi

Tablo 20: UM, Duluth Kampüsü, CBS Programı, Sonbahar Dönemi Ders Programı

Ders Kodu	Ders Adı	Kredi
Coğrafya 5561	CBS'nin Pensipleri	4
Coğrafya 5562	CBS ve Analitik Kartografya	3
Coğrafya 8290, 8291 veya 8290	CBS Semineri	3
FR 5131	Tabii Kaynaklar ve CBS	4
FR 5262	Doğal Kaynaklar ve evre Bilimlerinde Uzaktan Algılama	4

Ders Kodu	Ders Adı	Kredi
FR 5412	Dijital Uzaktan Algılama	3
ESPM 5295	Çevre Bilimleri ve Yönetiminde CBS	4
CBS 8501	CBS Araştırmaları	3
CBS 5571	ArcGIS I Programı	3
CBS 5573	Masaüstü Haritalama	1,5
CBS 5574	CBS ve İnternet	1,5
CBS 5555	Temel Mekânsal Analizler	3
Coğrafya 5531	Sayısal Mekânsal Analizler	4
Coğrafya 5605W/PA	Planlamada Coğrafi Yapılanmalar	3
Coğrafya 8211	Çevre Yönetmelikleri	3
FR 5114	Hidroloji ve Nehirlerin Yönetimi	3
FR 8205	Mekânsal Veri Analizleri	1-5
CSCI 4041	Algoritma ve Veri Yapılanması	4
CSCI 4131	İnternet Programlaması	3
CSCI 4707	Veritabanı Sistemlerinin Uygulaması	3
CSCI 5707	Veritabanı Sistemlerinin Prensipleri	3

İlkbahar Dönemi

Tablo 21: UM, Duluth Kampüsü, CBS Programı, İlkbahar Dönemi Ders Programı

Ders Kodu	Ders Adı	Kredi
Coğrafya 5563	İleri Düzey CBS	3
Coğrafya 5564	Şehir CBS	3
Coğrafya 5565	Çevre Bilimleri ve Küresel Değişimlerin Coğrafi Analizi	3

Ders Kodu	Ders Adı	Kredi
Coğrafya 8290, 8291 veya 8292	CBS Semineri	3
FR 5131	Doğal Kaynaklarda CBS	4
FR 5262	Doğal Kaynaklar ve Çevre Konularında Uzaktan Algılama	4
CBS 5572	ArcGIS II	3
CBS 5575	Araştırma ve Küresel Yer Belirleme Sistemi (GPS)	2
CBS 5577	Mekânsal Veri Yönetimi	3
CBS 5578	CBS Programlama	3
ESPM 5031	CBS İçin Uygulamalı GPS	3
Coğrafya 5361	Coğrafya ve Gayrimenkul	4
FR 8205	Kaynak Sorunlarında Mekânsal Veri Analizleri	1-5
Csci 5708	Mimari ve Veritabanı Yönetim Sistemi (VTYS) Uygulaması	3
CSCI 8715	Mekânsal Veritabanları	3

5.2.2.3. Doktora (PhD) Derecesi

Minnesota'da PhD derecesine sahip olmak, akademik anlamda bireysel olarak yüksek bir konuma oturmuş olmak anlamına gelmektedir. Öğrenciler, seçtikleri danışmanlarla programı tamamlamak için yoğun bir şekilde çalışırlar (<http://www.geog.umn.edu/grad/phd.html>).

PhD öğrencileri, fiziki coğrafyada, beşeri coğrafyada, kartografyada ve coğrafi bilgi sistemlerinde programları takip ederler. PhD derecesi, özel bir alanda yüksek düzeyde başarının ve bilginin tanınması ile mükâfatlandırılır.

5.2.2.3.1. Coğrafyada PhD İçin Talep Edilenler

PhD programı, lisansüstü kurs ve seminerlerinin tamamlanmasını, üç adet kapsamlı projenin hazırlanmasını, sınavların başarıyla verilmesini, bir tezin araştırılması ve yazılmasını ve başarıyla savunmasının yapılmasını gerektirmektedir. Yüksek lisanstan sonra 1 yıl boyunca lisans derslerine ve seminerlerine katılım ve tezin hazırlanması sırasında en az 24 tez kredisinin tamamlanması şartlar arasındadır.

Doktora öğrencisi, Coğrafya 8405, Coğraya 8001 ve Coğrafya 8002 derslerini ilk yıl içerisinde almak durumundadır. İlave olarak Coğrafya 81.. ve/veya Coğrafya 82.. seviyesinde üç dersin, Coğrafya 82.. seviyesinde üç dersten biri ile alınması gerekmektedir. Coğrafya 8970 ve Coğrafya 8980 dersleri, Coğrafya 81.. veya Coğrafya 82.. düzeyindeki derslerin yerine danışman onayı alınarak kullanılabilir.

Coğrafya Bölümünün dışında 5..., 8... seviyesinde 12 veya daha fazla kredilik dersin veya seminerin tamamlanması gerekmektedir.

Kısaca özetlemek gerekirse, 24 tez kredisinin alınması ve ön sözlü sınavının geçilmesi, doktora tezinin hazırlanması ve finalde sözlü olarak tezin savunmasının yapılması talep edilir.

5.2.2.4. Ödüller

Yaz Dönemi Araştırma Bursu

2500 USD tutarında burs, lisansüstü burs hesabından ve Brown fonundan ilk yıl öğrencilere verilmektedir.

Araştırma ve Burs Olanaklarını Destekleme Fonu tarafından 300–400 USD burs, lisansüstü öğrencilerini konferanslara göndermek, tez ile ilgili yakın çalışmaların

yapıldığı yerlere gidebilmek ve tez ile ilgili diğer çalışmalarını araştırmak amaçlı verilmektedir.

Lisansüstü Araştırma Katılım Programı tarafından 5000 USD fon ayrılmaktadır. Bu fon, lisansüstü öğrencilerinin danışmanlarıyla birlikte araştırmalarını desteklemek için kullanılmaktadır. Bu programın amacı, öğretim görevlileriyle öğrencilerin uyum içerisinde çalışmalarını teşvik etmektir.

Darrell Haug Davis Bursu 16000 USD tutarındadır ve burs alanlara sağlık sigortası da ilave olarak sunulmaktadır. Bu burs, iki yıl boyunca lisansüstü program çalışmasını tamamlamış olan başarılı öğrencilerin (Minnesota Üniversitesi'nde olma şartı aranmaksızın) her yıl başvurabileceği bir programdır. Ancak Minnesota Üniversitesi doktora öğrencilerine öncelik tanınmaktadır. Bursun verilmesinde temel belirleyici unsur, araştırmaya yönelik olmasıdır. Önerilerin dikkate alınmasında, metodolojik doğruluk, açıklık, mantıksal tutarlılık, yenilikçilik ve/veya topluma katkıda bulunacak içerikte araştırmalar olması aranır.

Ralph H. Brown Ödülü, 500 USD olarak bağışlanmış bir fondur. Bu ödül, en iyi yayınlanmış araştırması olan lisansüstü öğrencisine verilmektedir. Herhangi bir lisansüstü öğrencisi, mevcut akademik yıl içerisinde basılmış bir araştırması varsa başvurabilir.

Brown Bursu 15000 USD tutarında bağışlanmış bursur. Lisansüstü öğrencilerini özellikle kartografya alanında desteklemek için öğrenci başına maksimum 600 USD olarak verilen bir bursur.

Bölüm bursu, 21000 USD tutarında dışarıdan gelen başarılı öğrenciler için her yıl olmamakla birlikte geleneksel olarak verilen bir bursur. (<http://www.geog.umn.edu/grad/awards.html>)

5.2.3. Akademisyenlerin Aldıkları Ödüller

Mevcut akademik kadronun yapısı değişik ölçütlerde değerlendirilmektedir. Son on yıl içerisinde öğretim görevlileri pek çok ödül almıştır. Dört akademisyen, McKnight Land Grant profesörlük ödülü, bir Kolej Bilgini ödülü, iki Fesler-Lamber profesörlük ödülü, birçok kültürlü araştırma ödülü, beş başarı ödülü alınmıştır. İki Amerikan Coğrafyacılar Birliği (AAG) şeref ödülü, iki Amerikan Coğrafyacılar Birliği (AAG) kitap ödülü, bir AAG ödülü, iki Coğrafya Eğitimi Ulusal Konseyi ödülü alınmıştır. İlave olarak üç öğretim üyesi, Ulusal Araştırma Konseyi'nde görev yapmış, iki akademisyen ise Amerikan Coğrafyacılar Birliği Başkanlığı yapmıştır. Bir öğretim üyesi, Uluslararası Kartografya Birliği başkan yardımcılığı, iki tanesi uluslararası bültenlerin editörlüğü görevini devam ettirmektedir. Bir akademisyen Ulusal Coğrafi Bilgi ve Analiz Merkezi'nde çalışmakta, biri ise Amerikan Bilim Öncüleri Birliği'nde görev yapmaktadır. 1995 yılından bu güne değin bölüm tarafından 30 kitap, 205 makale ve kitap bölümü basılmış 8,5 milyon USD dolayında gelen dış kaynaklı bursa ve yardıma 1,5 milyon USD eklenmiştir (<http://www.geog.umn.edu/people/>).

5.2.4. Fiziki Olanaklar

Coğrafya Bölümü öğrencileri, gerek kendi bölümlerindeki laboratuvar bilgisayarlarına gerekse kampüs içerisindeki diğer bilgisayarlara entegre olarak araştırma yapabilmektedir. Bilgisayar laboratuvarlarının en büyüğü, Coğrafi Analiz ve Haritalama laboratuvarıdır. Lisansüstü öğrenciler için ayrı bir laboratuvar bulunmaktadır. Ayrıca gelişmiş CBS laboratuvarı mevcuttur. Bu bilgisayarlarda çok sayıda çizim, istatistik ve program paketleri yüklüdür.

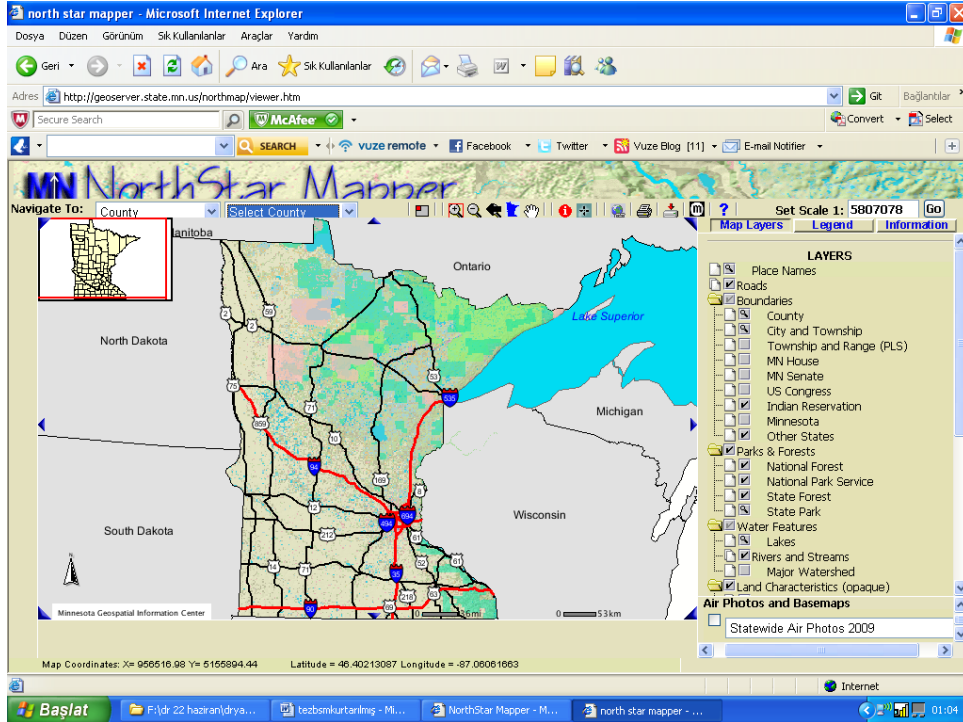
Borchert Harita Kütüphanesi dijital ortamda, yaklaşık 500000 harita ve atlas, kartografya ve CBS çalışmaları için kullanıma sunmaktadır. İnternet ortamında da bu haritalar yayınlanmaktadır. Ayrıca Coğrafya Bölümü, kadrolu bir bilgisayar çalışanını istihdam etmektedir.

Fiziki coğrafya alanında ağaç halkaları analizi, polen-karbon çalışmaları, toprak karakteristiği konularında çalışmaların yapıldığı laboratuvarlar mevcuttur. El CBS üniteleri, zemin ve göl sediman çalışmalarında kullanılmak üzere deliciler ve çökellerin toplanması için saha takımları bulunmaktadır.

Lisansüstü öğrenci salonunda yüksek lisans ve doktora öğrencileri için toplantı alanı, mutfak ve öğrencilerin postalarına ulaşımı için posta kutuları bulunmaktadır.

Kartografya laboratuvarı, yaklaşık 40 yıldır Minnesota Coğrafya Bölümü'nün ayrılmaz parçasıdır. Burada haritalar üretilmekte ve çeşitli CBS işlemleri yapılmaktadır.

İlave olarak bölüm bünyesinde uzaktan algılama laboratuvarı ve toprak analizi laboratuvarı bulunmaktadır.

Şekil 30: Borchert Harita Kütüphanesi'nin Minnesota Eyaletine Ait Bir Hava Fotoğrafi (<http://www.geog.umn.edu>)

BÖLÜM VI

TÜRKİYE'DE EĞİTİM

6.1. Türk Milli Eğitim Sistemi

Türk Milli Eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Yaygın eğitim , örgün eğitim sistemine hiç girmemiş veya herhangi bir kademesinden ayrılmış bulunan bireylerin, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsamaktadır. 2005 yılında 9648 yaygın eğitim kurumunda (halk eğitim merkezi ve çıraklık eğitim merkezlerinde) 3 886 638 kursiyer öğrenim görmüş ve 73507 öğretmen görev almıştır. Bununla birlikte, 2005-2006 öğretim yılında, 387852 öğrenci, yaygın öğretim kapsamında yer alan açık ilköğretim ve açık lise uygulamasından yararlanmaktadır.

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylerin aynı okul çatısı altında eğitilmesi prensibine dayanmaktadır. Örgün eğitim, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. (www.meb.gov.tr)

6.1.1. Okul Öncesi Eğitim

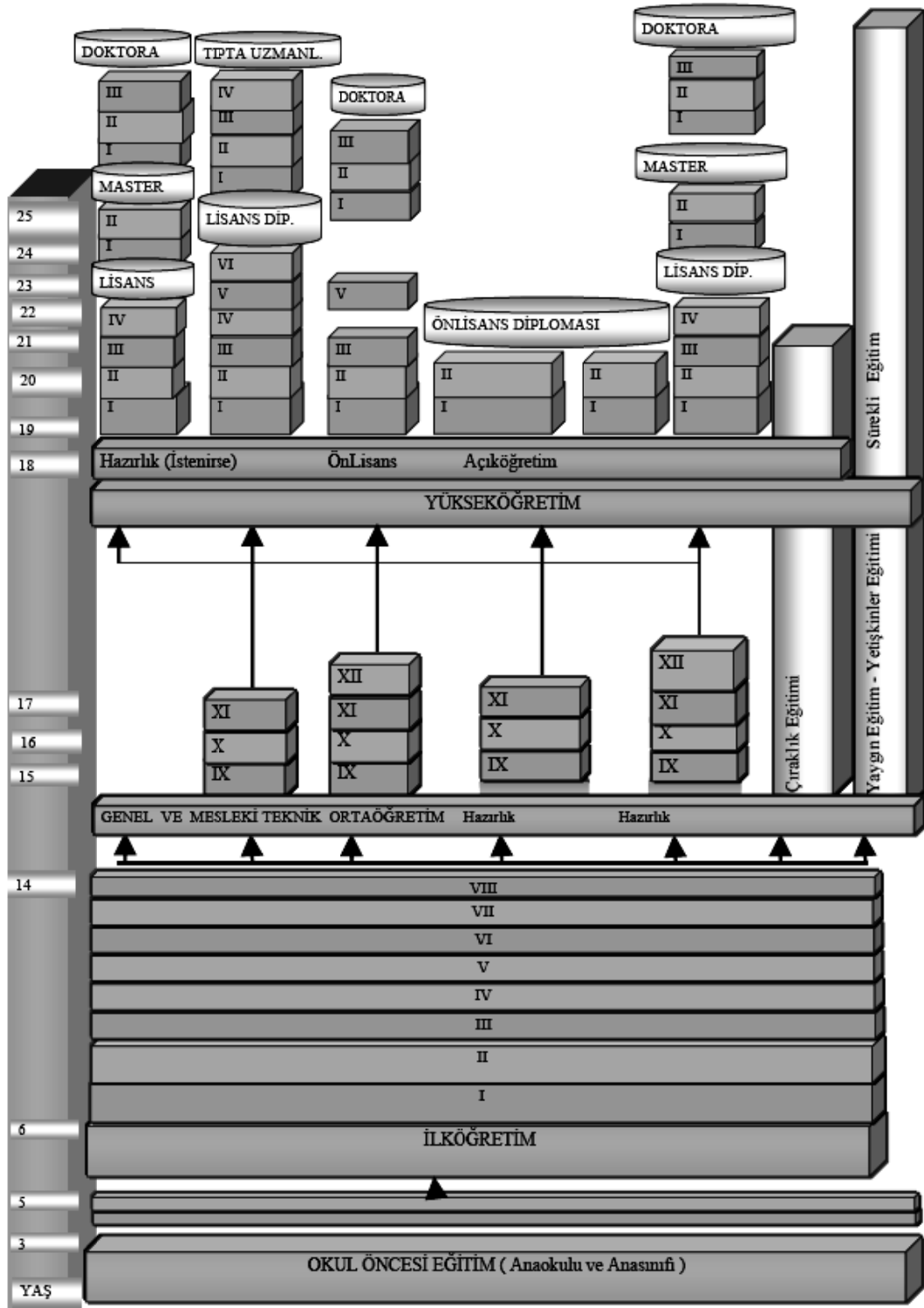
Zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. 2005-2006 öğretim yılında, 17634 okul öncesi eğitim kurumunda, 549 604 çocuk eğitim görmüş ve 22789 öğretmen görev yapmıştır.

6.1.2. İlköğretim

6-14 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Devlet okullarında parasız olarak verilmektedir. Bütün yurttaşlar için zorunludur. 2005-2006 öğretim yılında, 34990 okulda, 10 512 356 öğrenci öğrenim görmüş ve 392 481 öğretmen görev yapmıştır.

6.1.3. Ortaöğretim

Türkiye’de ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az dört yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir ve öğrenciler, istek ve kabiliyetleri ölçüsünde bu programlardan birinde yetişir. 2005-2006 öğretim yılında 7443 ortaöğretim kurumunda, 3213605 öğrenci öğrenim görmüş ve 184246 öğretmen görev yapmıştır. (www.meb.gov.tr)

Şekil 31: Türk Milli Eğitim Sistemi (MEB İstatistikleri Kitabı, 2009-2010)

BÖLÜM VII

TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRETİM

7.1. Türkiye'de Üniversitelerin Gelişim Süreci

Dünyada modern üniversitelerin ilk örneği olarak 1088 yılında İtalya'da kurulan Bologna Üniversitesi kabul edilmektedir. Daha sonra 1167 yılında Oxford ve 1170 yılında kurulan Paris Üniversiteleri bunu takip etmiştir.

Batıdaki yüksek öğretim kurumları ile Türkiye'dekileri tarihsel süreçte karşılaştırdığımızda Osmanlı'da var olan medreselerin devamı niteliği göstermediği değerlendirilebilir. Bunun nedeni olarak batıdaki üniversite modelinin aynen Türkiye'ye uyarlandığını, medreselerin geliştirilmesiyle günümüz üniversitelerinin oluşturulmadığını belirtmek gerekmektedir (Günay ve Aydemir, 1997). Batı üniversiteleri, yüzlerce yıllık süreçte gelişmişler ve bu günkü saygınlıklarını kazanmışlardır.

7.1.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Üniversiteler

Türkiye üniversitelerinin tarihsel gelişimi, batı ülkelerine göre daha yenidir. Bugünkü anlamda Türkiye'de üniversitelerin tarihi tanzimatla başlar. 1846 yılında kurulan Meclis-i Muvakkat adlı bilim adamı, asker ve bürokratlardan oluşan kurul, yeni yükseköğretim sisteminin temellerini oluşturacak fen bilimleri yurdu anlamına gelen darülfünun yapılanmasını getirmiştir. Bu yapılanmanın sonucu olarak batı tarzında ilk üniversite, 1863 yılında konferanslarla eğitime başlayan Darülfünun'un 1870 yılında kendi binasında eğitime başlamasıyla ortaya çıkmıştır. 1924 yılında Darülfünun'a tüzel kişilik tanınmıştır (Erdoğan, 2004).

Bu modele yakın yüksek öğretim kurumu olarak adlandırabileceğimiz ilk yapılar ise bundan yaklaşık 150 yıl önce kurulan Mühendishane-i Berr-i Hümayun ve İstanbul

Teknik Üniversitesi'nin köklerini oluşturan Mühendishane-i Bahr-i Humayun'dur. Bunları takiben 1827 yılında Tıbbiye ve 1834 yılında Harbiye, bu çatı altında değerlendirebileceğimiz yüksek öğretim kurumlarıdır. Osmanlı döneminde kurulmuş diğer batı tarzı yüksek öğretim kurumları, 1876 yılında Mekteb-i Mülkiye, 1878 yılında Hukuk Mektebi, 1882 yılında Ticaret Mekteb-i Alisi ve 1909 yılında Mühendis Mekteb-i Alisi'dir.

Osmanlı'nın sonlarına doğru yükseköğretimde yabancı okulların etkisi olmuştur. Amerikan ve Fransız St. Joseph Üniversiteleri, bunlara örnek verilebilir. 1863 yılında ise bir Amerikan işadaminin yardımı ile Robert Koleji kurulmuştur. Bu okul, 1912 yılında mühendislik okulu haline dönüştürülmüştür (Sargın, 2007).

7.1.2. Cumhuriyet Döneminde Üniversiteler

Cunhuriyetin ilanını takiben başta Arap alfabesinden Latin alfabesine geçiş ve eğitim alanında yapılan diğer yenilikler, bu dönemin ayrı olarak ele alınmasını gerektirmiştir. Eğitimin her kademesinde olduğu gibi yüksek öğretim de bu yeniliklerden üzerine düşen payı almıştır. Cumhuriyet sonrası yüksek öğretim 1923–1946, 1946–1981 ve 1981 sonrası olmak üzere üç ana dönem altında incelenebilir. Bu dönemlerin belirmesinde belirgin yapısal ve sayısal değişikliklerin ortaya çıkması rol oynamıştır.

7.1.2.1. 1923-1950 Arası Yüksek Öğretim

Bu dönemde ilk olarak Ankara'da 1925 yılında Hukuk Mektebi, 1926 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, 1930 yılında Ziraat Enstitüsü kurulmuştur. Bu Dönemde, Büyük Millet Meclis, Darülfünun'un yerini almak üzere, 1933 yılında İstanbul Üniversitesi'ni onaylamıştır. Bu yılda yapılan üniversite reformunun ardından, günümüzdeki akademik ünvanlar kullanılmaya başlanmıştır. 1944 yılında kurulan İstanbul Teknik Üniveritesi, bu dönemde İstanbul'da gerçekleşen son önemli olaylar arasında yer almıştır.

Aynı dönem içerisinde Ankara’da bazı yüksek okullara fakülteler ilave edilmiştir. 1935 yılında İstanbul’da yer alan Mülkiye Mektebi, Siyasal Bilgiler Fakültesi adı altında Ankara’ya taşınmış, 1937 yılında Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi, 1943 yılında Fen Fakültesi, 1945 yılında Tıp Fakültesi açılması ardından 1946 yılında Ankara Üniversitesi adı altında bir üniversite kurularak bu fakültelerin bir çatıdan idaresi mümkün kılınmış ve Ankara Üniversitesi, Türkiye’nin kurulan üçüncü üniversitesi olarak tarihteki yerini almaya başlamıştır.

7.1.2.2. 1950-1980 Döneminde Üniversiteler

Bu döneme kadar İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi olarak varlığını sürdüren üniversitelere, 1955 yılından itibaren yapılan bir hamle ile yenileri eklenmeye başlanmıştır. Bu dönemde İstanbul ve Ankara dışına yeni üniversitelerin kurulmasına ağırlık verilmiştir. 1955’te Trabzon’da Karadeniz Teknik Üniversitesi ve İzmir’de Ege Üniversitesi kurulmuştur. 1957 yılında ise Erzurum’da Atatürk Üniversitesi, 1959’da Ankara’da Ortadoğu Teknik Üniversitesi faaliyete geçmiştir. Bu dönem, Türkiye’de sanayileşmenin gelişmeye başladığı dönemdir ve kurulan üniversiteler daha çok bu alandaki teknik eleman ihtiyacı karşılamaya yöneliktir.

1967’de Ankara’da Hacettepe Üniversitesi, 1971’de İstanbul’da Boğaziçi Üniversitesi, 1973’te Diyarbakır’da Dicle Üniversitesi, Adana’da Çukurova Üniversitesi ve Eskişehir’de Anadolu Üniversitesi kurulmuş ve bu yıl itibarıyla Türkiye’deki toplam üniversite sayısı 12’ye yükselmiştir.

Daha sonraki yıllarda, bölgeler arasındaki kalkınmışlık farklılıklarını ortadan kaldırmaya yönelik olarak değişik bölge ve şehirlerde yeni üniversiteler kurulmuştur. 1974’de Sivas’ta Cumhuriyet, 1975’de Malatya’da İnönü, Elazığ’da Fırat, Samsun’da Ondokuz Mayıs, Konya’da Selçuk, Bursa’da Uludağ Üniversiteleri ardından da 1978’de Kayseri’de Erciyes Üniversitesi kurulmuştur. Üniversiteler, kurulduğu şehirlerin ekonomisine önemli katkılar sağlamışlardır. Ancak İstanbul,

Ankara ve İzmir dışında kurulan üniversitelerin akademik kadro açısından doymamış olması, bu üniversitelerin öğrenci sayısının diğer üç büyük şehirdeki üniversitelerde okuyan öğrenci sayısına göre ancak %7 gibi düşük bir oranda kalmasına yol açmıştır (Sargın, 2007).

Şekil 32: 1980 Yılında Üniversitelerin Dağılışı (Sargın, 2007)

7.1.2.3. 1980–1990 Döneminde Üniversiteler

1981 yılı, Türkiye’de üniversiteler için bir dönüm noktası olmuştur. Bu dönemde gerçekleşen reform ile yapısal değişiklikler gerçekleşmiş, ayrıca 8 yeni üniversite kurulmuştur. Bu üniversiteler, İstanbul’da Yıldız Teknik, Marmara ve Mimar Sinan, Ankara’da Gazi, İzmir’de Dokuz Eylül, Antalya’da Akdeniz, Edirne’de Trakya, Van’da Yüzüncü Yıl üniversiteleridir. Burada görüldüğü üzere kurulan yeni üniversitelerin üç büyük ilde yer alması, üniversiteler ve bölgeler arasında var olan dengesiz dağılımın daha da artmasına sebep olmuştur. Bu dönemde üniversiteler bazında dikkat çeken bir diğer önemli gelişme de vakıf üniversiteleri içerisinde ilk vakıf üniversitesi olarak Bilkent Üniversitesi’nin 1984 yılında kurulmasıdır. Bunu takiben 1987 yılında Gaziantep Üniversitesi kurulmuştur.

Şekil 33: 1990 Yılında Üniversiteler (Sargın, 2007)

7.1.2.4. 1990 Sonrası Üniversiteler

Bu dönem içerisinde 1992 yılı 1 vakıf ve 22 devlet üniversitesinin bir gün içerisinde kuruluşunun gerçekleşmesi dolayısıyla önemli bir yıldır. Bu üniversitelerle birlikte 1992 yılı sonunda toplam kurulmuş üniversite sayısı, 53'e yükselmiştir.

1993'de Eskişehir'de Osmangazi Üniversitesi, 1994'de İstanbul'da Galatasaray Üniversitesi kurulmuştur. Bundan sonraki dönemde vakıf üniversiteleri, tamamına yakını İstanbul ve Ankara'da olmak faaliyete geçmiştir. Toplam 25 vakıf üniversitesinin 16'sı İstanbul'da yer almaktadır.

Şekil 34: 2005 Yılında Üniversitelerin Dağılışı (Sargın, 2007)

1992 yılını takip eden yıllar içerisinde 2006 yılının da önemi büyüktür. Çünkü bu yıl itibarıyla 15 yeni üniversite kurulmuştur. Bu üniversitelerin kuruluşu ile bir çatı altında şehirlerdeki yükseköğretim kurumlarının gelişip büyümeleri hedeflenmiştir. 2006 yılı itibarı ile kurulmuş toplam üniversite sayısı 93'e ulaşmıştır. Ayrıca bu üniversitelerin, kuruldukları şehirler itibarı ile nüfusun 100 binler civarında olduğu orta büyüklükteki şehirler olduğunu belirtmek gerekir.

2007 yılında üniversitesiz il kalmaması amacı ile kurulan üniversitelerden sonra 2010 yılında, Türkiye'de 95 devlet üniversitesi, 51 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 146 üniversite mevcuttur. (YÖK verileri)

7.2. Türkiye'de Yükseköğretim Sisteminin Yapısı

Yürürlükte olan ve 1981 yılında devreye giren Yükseköğretim Kanunu'na kadar 5 tür yükseköğretim kurumu vardı.

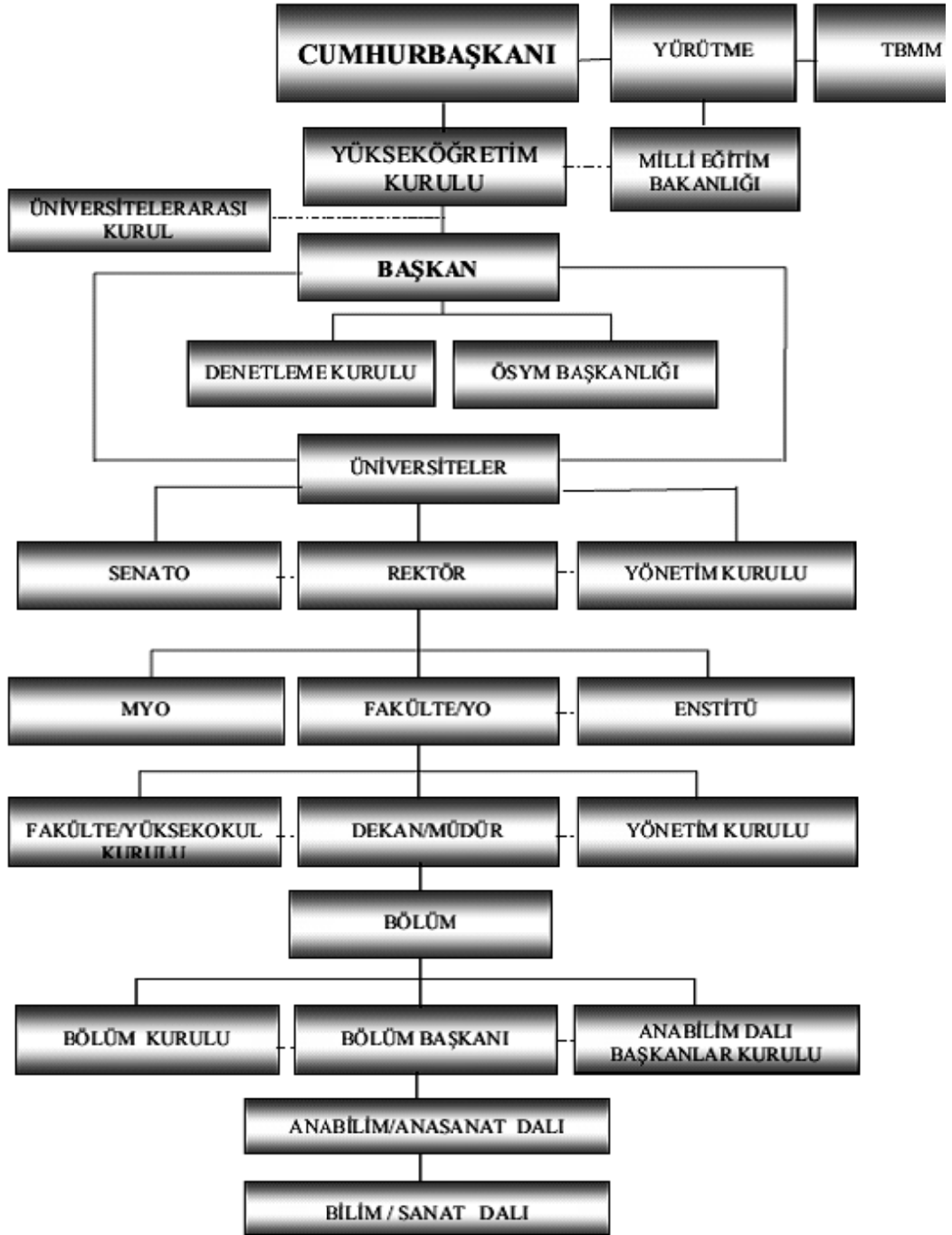
- Üniversiteler,
- Akademiler,

- Bakanlıklara bağlı 2 yıllık meslek yüksekokulları ve konservatuarlar,
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 3 yıllık (1979' da, bazıları 4 yıla çıkarıldı) eğitim enstitüleri,
- Yaykur (1974, Mektupla öğretim) (YÖK, 2007)

1981 yılı itibarı ile bu beş yüksek öğretim kurumunda yaklaşık 21 000 öğretim elemanı ve 240 000 öğrenci yer almaktaydı. Daha sonra, 2547 sayılı kanun ile tüm yüksek öğretim kurumlarının aynı çatı altında toplanması sonucu akademiler ve eğitim enstitüleri, eğitim fakültelerine dönüştürülmüş, meslek yüksek okulları ve konservatuarların üniversitelere bağlanması ile yeni üç üniversite olarak Marmara, Mimar Sinan, Yıldız Teknik, Gazi, Akdeniz, Dokuz Eylül, Trakya, Yüzüncü Yıl Üniversiteleri kurulmuştur.

Günümüzde yüksek öğretim kurumlarının yapısına bakıldığında yüksek öğretimin iki üst kuruluş tarafından yönetildiği görülmektedir. Bu kuruluşlar, Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul olarak adlandırılmışlardır. Ayrıca bu kurumlara ilave olarak Yükseköğretim Denetleme Kurulu denetleyici görevini üstlenmiştir.

Bu organizasyon şemasında görülen bütün unsurların her üniversite çatısı altında olması mecburiyeti bulunmamaktadır. Yükseköğretim kurumunun yapısına göre bu birimlerden bazıları olmayabilir. Bir üniversitede kurulacak birimler ve bu birimlerin görevleri, 2547 sayılı yasa ile tanımlanmıştır ve senato, fakülte kurulu, üniversite yönetim kurulu, fakülte yönetim kurulu, bölüm kurulu, rektör yardımcısı, dekan yardımcısı ve bölüm başkan yardımcılarının nasıl belirleneceği üzerine hükümler konulmuştur.

Şekil 35: Türk Yüksek Öğretim Sisteminin Organizasyon Şeması (YÖK, 2007)

Devlet üniversitelerinde rektörler, öğretim üyelerinin seçtiği altı aday içerisinde Yükseköğretim Genel Kurulu'nun gizli oylamayla belirlediği ve cumhurbaşkanına atanmak üzere sunacağı üç aday arasından cumhurbaşkanınca belirlenmektedir. Vakıf üniversitelerinde ise rektörler, Yükseköğretim Kurulunca uygun görülen bir adayın vakıf mütevelli heyeti tarafından atanması ile göreve gelmektedir.

7.3. Türkiye’de Yüksek Öğretimin Finansmanı

Türkiye’de devlet üniversiteleri kamusal olarak finanse edilmektedir. Bu finansmanın sistematığı, son 40 yıl içerisinde üç kez değişmiş olmakla birlikte, yoğun bürokrasi içerisinde merkezîyetçi yapısından ayrılamamış bir görünüm karşımıza sergilemektedir. Türkiye’de okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim için Milli Eğitim Bakanlığı’na yüksek öğretim için ise Yükseköğretim kurumlarına ayrılan kaynakların genel bütçe içindeki payları, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 22: Türkiye’de MEB ve YÖK bütçe ödeneklerinin genel bütçe içindeki payları ve GSMH’ya oranları (YÖK, 2007)

Yıllar	MEB Bütçesi		YÖK Bütçesi		Toplam Eğitim Bütçesi	
	Genel Bütçeye Oranı (%)	GSMH’ya Oranı (%)	Genel Bütçeye Oranı (%)	GSMH’ya Oranı (%)	Genel Bütçeye Oranı (%)	GSMH’ya Oranı (%)
1995	10.3	1.40	3.2	0.90	13.5	2.30
1996	7.2	1.57	2.6	0.80	9.8	2.37
1997	8.1	2.01	3.1	0.80	9.8	2.37
1998	8.4	2.53	2.9	0.86	11.3	3.39
1999	8.9	2.66	2.8	0.84	11.7	3.50
2000	7.1	2.68	2.2	0.84	9.3	3.52
2001	8.4	2.64	2.8	0.89	11.2	3.53

Yıllar	MEB Bütçesi		YÖK Bütçesi		Toplam Eğitim Bütçesi	
	Genel Bütçeye Oranı (%)	GSMH'ya Oranı (%)	Genel Bütçeye Oranı (%)	GSMH'ya Oranı (%)	Genel Bütçeye Oranı (%)	GSMH'ya Oranı (%)
2002	7.6	2.65	2.5	0.89	10.1	3.54
2003	6.9	2.87	2.3	0.94	9.2	3.81
2004	8.5	3.06	2.6	0.93	11.1	3.99
2005	9.5	3.09	3.4	1.09	12.9	4.18

Bu değerler ışığında, tüm öğrenciler dikkate alındığında öğrenci başına harcama miktarı, 1197 USD olurken, örgün öğretimdeki öğrenciler dikkate alındığında bu rakam öğrenci başına 1938 USD'ye yükselmektedir. Bu rakam, OECD ülkelerinin ortalamasının 1/4'üne denk düşmektedir. Son yıllarda öğrenci başına yapılan harcamaların artmış olması ile birlikte bu rakamlar, OECD ülkeleri içerisinde Türkiye'nin en altta kalan ülke olduğunu göstermektedir.

Öte yandan öğrencilerden toplanan harçların öğrencilerin maliyetini karşılama oranları, fakülteler bazında değişiklik göstermektedir. Örneğin; 2002–2003 öğretim yılı için yapılan değerlendirmede, bir tıp fakültesi öğrencisi, maliyetinin % 3,8'ini, mühendislik fakültesi öğrencisi %12,7'sini, fen ve edebiyat fakültesi öğrencisi %11'ini karşılamaktadır.

Yükseköğretim sistemi tümüyle değerlendirilecek olursa finansal olarak Türkiye'de ayrılan kaynakların son derece yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Kalitenin artması, bu kaynakların artırılmasına ve iyi idaresine bağlı görünmektedir. Türkiye'de yüksek öğretimin getirisi konusunda yapılan bir çalışmaya göre topluma olan getiri, % 8,5, bireye olan getiri ise % 16,2 olarak tespit edilmiştir. Bu rakamlar dünya ortalamasında toplumsal olarak %10,8, bireysel olarak % 16,2 şeklinde belirlenmiştir. Bu veriler, Türkiye'de yüksek öğretimin toplumsal getirisinin, dünya ortalamasının altında olduğunu göstermektedir (Psacharopoulos ve Patrions, 2002).

Yükseköğretim yatırımlarının alt sektörler göre 1995–2005 yılları arasındaki dağılımını gösteren tabloya baktığımızda ortalama olarak % 58 eğitim, %33 sağlık ve %9 diğer sektörlerde harcandığını görmekteyiz. Burada eğitim alanına yapılması gereken yatırımların bir kısmının sağlık alanına yapıldığını görmekteyiz. (Tablo:23)

Tablo 23: Yükseköğretim Yatırım Ödeneklerinin Alt Sektörlere Dağılımı (1995–2005) (YÖK, 2005)

Yıllar	Toplam Yatırım Ödeneği (Bin TL) (2005 Fiyatlarıyla)	Sektörel Dağılım (%)		
		Eğitim	Sağlık	Diğer
1995	374.821,5	59,9	34,7	5,4
1996	598.503,5	66,2	29,3	4,5
1997	824.238,9	59,8	35,9	4,3
1998	975.024,4	54,3	40,3	5,4
1999	791.256,1	61,5	32,9	5,6
2000	887.402,0	60,1	33,9	6,0
2001	683.737,0	62,0	30,0	8,0
2002	891.105,0	61,0	28,1	10,9
2003	1.015.559,0	51,8	33,5	14,8
2004	940.826,0	53,2	32,6	14,2
2005	903.765,0	50,8	32,9	16,3

1995–2005 yılları arasında devlet üniversitelerinin gelirlerinin hangi kaynaklara ayrıldığına yönelik dağılım grafiğine bakıldığında ödeneklerin ortalama %58'inin eğitime, %33'ünün sağlığa ve %9'unun diğer sektörler ayrıldığı görülmektedir. (Tablo:23)

Öte yandan devlet üniversitelerinin gelirlerinin kaynakları tablosuna bakıldığında devletin %58,45 oranında masrafları karşıladığını, diğer masrafların ise üniversitelerin kendi olanakları ve öğrenci katkı payları ile karşılandığını görmekteyiz.

Tablo 24: Devlet Üniversitelerinin Gelirlerinin Kaynaklarına Göre Dağılımı, 1995–2005 (%) (YÖK, 2005)

Yıllar	Devlet Bütçesi	Döner Sermaye ve Diğer	Öğrenci Katkı Payları
1995	69	27	4
1996	65	28	7
1997	57	38	5
1998	61	34	5
1999	60	35	5
2000	57	38	5
2001	52	44	4
2002	52	44	4
2003	57	39	4
2004	56	40	5
2005	57	38	4
Ortalama	58,45	36,8	4,72

7.4. Üniversiteye Giriş Sınavları

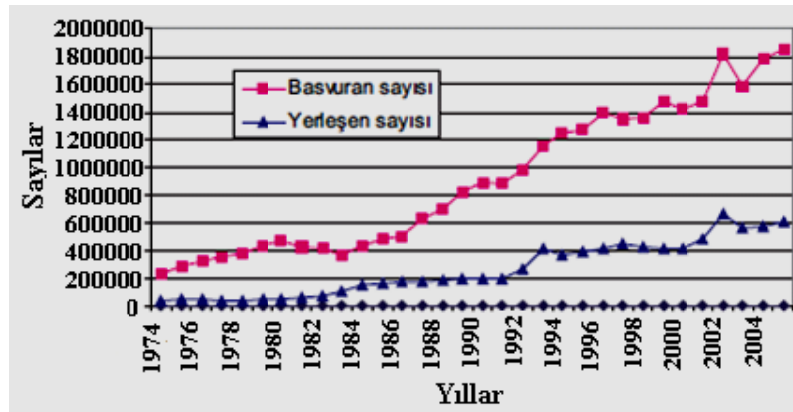
Ortaöğretim bitirildikten sonra üniversiteye giriş, ülkeden ülkeye değişik sistemler üzerine oturtulmuştur. Kabul gören bir anlayışa göre, üniversite adayları, girişte değil okul döneminde ve mezuniyet sırasında sınava tabi tutulmaktadır. Türkiye’de ise ortaöğretimi bitiren adaylar ortak bir sınava alınmakta ve bu sınavdaki başarı yüzdesine göre üniversitelere yerleştirilmektedirler. Bu sınavın organize edilmesinde en büyük sebep, her yıl yüksek öğretime giriş yapmak isteyen öğrencilerin sayısını,

mevcut yüksek öğrenim kurumlarının potansiyelinin karşılayamıyor olmasıdır. Öte yandan bu sınav, güven sorununu ortadan kaldırmada önemli bir role sahiptir.

Üniversitelerarası kurul tarafından bu sınavın organize edilmesi ve uygulanmasına yönelik olarak 1974 yılında kurulan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), Yükseköğretim Kurulu'na bağlıdır. Yüksek öğretim kurumlarında eğitim görmek isteyen bütün ortaöğretim kurumları mezunları, bu sınava girmek ve aldıkları puana göre yerleştirilmek durumundadır.

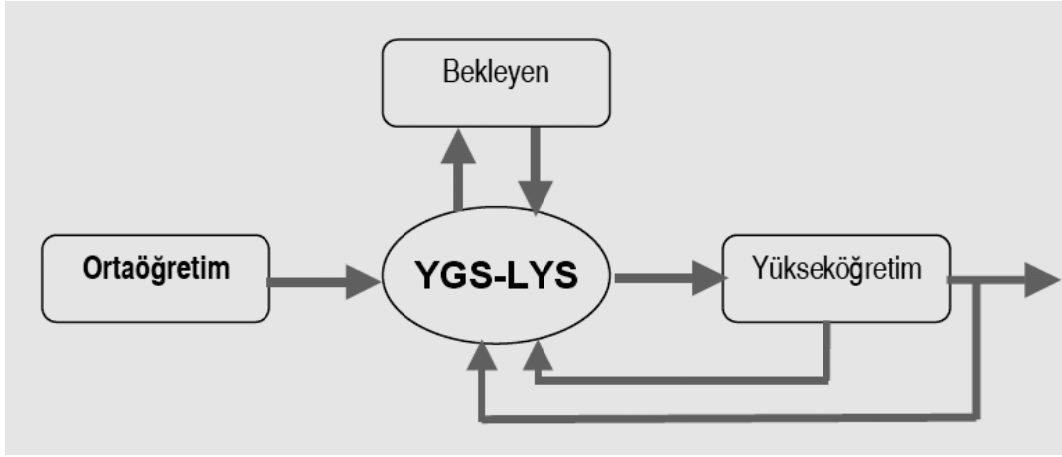
Üniversite giriş sınavlarının temel iki amacı, yüksek öğretime devam edebilecek gerekli akademik bilgiye sahip olanları belirleme ve adaylar arasından üstün başarılıları belirlemektir.

1974–1981 yılları arasında bu sınav tek basamaklı olarak düzenlenmiş, 1981 yılında iki basamaklı hale getirilmiştir. Öte yandan bu dönemde, ortaöğretimde alınan notların da ortaöğretim başarı puanı adı altında sınav puanlarına yansıtılmasına başlanmıştır. Sınav 1999 yılında Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) adı altında tekrar tek basamaklı hale getirilmiş, 2010 yılında ise Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavı (LYS) adları altında iki basamaklı modele dönüştürülmüştür.

Şekil 36: Yıllara Göre Yükseköğretime Başvuran ve Yerleşen Öğrenci Sayıları (YÖK, 2007)

Şekil 37 incelendiğinde öğrenci seçme sınavına girenlerin sayısının, ortaöğretimden mezun olanların üç katı düzeyinde olduğu görülmektedir. Yükseköğretim kurumlarına girmek isteyen yüksek miktarda bir nüfus bulunmaktadır. Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) ve Lisans Yerleştirme Sınavına (LYS) başvuruların dört ana kaynağı bulunmaktadır: Ortaöğretim kurumlarının son yılında olup mezun olacaklar, daha önce sınava girip istedikleri bölüme yerleşecek puanı alamayanlar, daha önceden bir yüksek öğretim programına yerleşmiş ama yerleştikleri bölümden memnun olmayanlar ve bir yüksek öğretim kurumundan mezun olup ikinci bir yüksek öğretim kurumundan mezun olmak isteyenler bu dört gruba oluşturmaktadır. (Şekil:38)

Şekil 37: YGS-LYS Başvurularının Kaynakları (YÖK Strateji Kitabı)

Üniversiteye giriş sınavlarına girdiği halde istedikleri alanda yerleşecek puanı alamayışları, tekrar sınava girmelerine ve bunun için ciddi bir ön hazırlık dönemi geçirmelerine yol açmaktadır. Bu durum, dersane sektörünün bir çığ gibi büyümesine ve bu alanda önemli bir öğretmen istihdamına yol açarken, gerek adaylar üzerinde yarattığı stres, gerekse ailelerin ekonomik açıdan önemli kaynaklar

ayırmalarına sebep olması açısından sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Öte yandan bu kaynağı ayıramayan ailelerin çocuklarının kendi imkânlarıyla sınav öncesi hazırlık dönemini geçirip başarıya ulaşması, dershaneye ve etüd merkezlerine gidenlere göre çok daha düşmekte, eğitimde fırsat eşitliği ortadan kalkmaktadır. Bütün yükseköğretim öğrencilerini temsil eden değişik gruplar üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, yüksek öğretimde kayıtlı olan öğrenciler arasında özel dershaneye giden adayların % 71,8, hem dersane hem de özel ders alanların %16,7, sadece özel ders alanların%1,1, dersane ve özel ders almayanların ise %10,6 gibi düşük bir oran olduğu görülmüştür (Kesik, 2003).

7.5. Türkiye Yüksek Öğretiminde Öğretim Elemanı Sayıları

2008–2009 yılı verileri dikkate alındığında yüksek öğretimde çalışan toplam öğretim elemanı sayısı 97923'dür. Bunlardan 83644'ü lisans seviyesinde eğitim veren kurumlarda görev yapmaktadır.

Türkiye'de öğretim elemanlarının 1992–2005 yılları arasındaki değişimi tablosuna bakıldığında artışın yaklaşık %100 olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 25: Türkiye’de Öğretim Elemanı Sayısında 1992–2005 Yılları Arasında Değişim (T.C. Yükseköğretim Kurulu “Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi” , Ankara-Şubat 2007)

Yıl	Öğretim Elemanı Sayısı
1992–1993	38.483
1993–1994	42.475
1994–1995	44.086
1995–1996	50.269
1996–1997	53.805
1997–1998	56.401
1998–1999	60.129
1999–2000	65.204
2000–2001	67.880
2001–2002	70.012
2002–2003	74.134
2003–2004	77.065
2004–2005	79.555

Öte yandan üniversitelerdeki öğretim elemanlarının ünvan kademelerine göre dağılımına bakıldığında 2009 yılı itibarı ile aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır:

Tablo 26: Türkiye’de Üniversitelerde Öğretim Elemanlarının Ünvan Kademelerine Göre Dağılımı (2008–2009) (ÖSYM, 2009)

Ünvan	2008–2009
Profesör	13480
Doçent	7156
Yardımcı Doçent	18275
Öğretim Görevlisi	14250
Okutman	7129
Uzman	2837
Araştırma Görevlisi	34764
Çevirici	18
Eğitim-Öğretim Planlamacısı	14
TOPLAM	97923

Bir diğer konu, öğretim elemanlarının üç büyük il ve diğer illere dağılımıdır. Bu konuya yönelik hazırlanmış tablo incelendiğinde devlet üniversitelerinde üç büyük kentin (İstanbul, Ankara, İzmir) Türkiye’de üniversitelerde öğretim elemanlarının toplamının %33,9 gibi yüksek bir oranını istihdam ettiği görülmektedir. Öte yandan 2008–2009 öğretim yılı itibarı ile üç büyük kentin Türkiye’deki toplam ön lisans ve lisans öğrencilerinin % 14,48 gibi düşük bir oranını barındırıyor olması, akademik kadronun üç büyük kent ile Türkiye’nin diğer illerinde, üç büyük kent lehine orantısız bir dağılım içerisinde olduğunu göstermektedir. Bunda, 2005 yılından sonra açılan üniversitelerin kadrolarını tamamlayamamış olmasının rolü büyüktür. (ÖSYM, 2009)

Tablo 27: Türkiye’de Üç Büyük İlde ve Diğer İllerde Üniversitelerde Öğretim Elemanlarının Ünvan Kademelerine Göre Dağılımı (ÖSYM, 2009)

İller	Prof.	Doç.	Y. Doç.	Diğer Öğr. Elemanları	Toplam
Ankara	3234	1271	1868	6530	12903
İstanbul	3449	1251	2960	7357	15 017
İzmir	1185	523	835	2820	5363
Toplam	7868	3045	5663	16707	33283
Diğer İller	5612	4111	12612	42305	64640
Genel Toplam	13480	7156	18275	59012	97923

7.6. Türkiye Yüksek Öğretiminde Öğrenci Sayıları

ÖSYM verilerine göre 2008–2009 öğretim yılında 2889070 öğrenci öğrenim görmüştür. Üniversitelerin büyük bir bölümü, yüksek öğrenci sayıları ile buldukları kent içerisinde ikinci bir kent oluşturmuşlardır. Bu büyüklükteki kurumların yönetiminde de sıkıntılar olmaktadır.

Tablo 28: Son beş yıla ait Yüksek Öğretimde Kayıtlı Öğrenci Sayıları ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı (ÖSYM, Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı verilerinden derlenmiştir)

Eğitim Yılı	Kız	Erkek	Toplam
2005–2006	992 235	1 350 663	2 342 898
2006–2007	1 044 539	1 409 125	2 453 664
2007–2008	1 090 900	1 441 722	2 532 622
2008–2009	1 269 557	1 619 513	2 889 070

Tablo 29: 2008–2009 Öğretim Yılında Türkiye’de Yüksek Öğretim Kurumlarında Öğrenci Sayıları ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı (ÖSYM, 2009)

		Öğrenci Sayıları		
		KIZ	ERKEK	TOPLAM
ÜNİVERSİTELER (Örgün ve Yaygın Öğretim Toplamı)		1 269 557	1 619 513	2 889 070
Örgün Öğretim				
<i>Ön lisans</i>		139 664	212 396	352 060
<i>Lisans</i>		391 728	447 663	839 391
<i>İkinci Öğretim</i>	<i>Ön lisans</i>	68 940	127 695	196 635
	<i>Lisans</i>	87 872	113 334	201 206
<i>Lisansüstü</i>	<i>Yüksek Lisans</i>	51 956	57 325	109 281
	<i>Doktora</i>	15 949	19 720	35 669
	<i>Tıpta İhtisas</i>	5 492	6 800	12 292
Toplam		761 601	984 933	1 746 534
Açıköğretim (Yaygın)	<i>Ön Lisans</i>	164 869	141 901	306 770
	<i>Lisans</i>	343 087	492 679	835 766
Toplam		507 956	634 580	1 142 536
Diğer Yükseköğretim Kurumları				
<i>Ön Lisans</i>		664	18 568	19 232
<i>Lisans</i>		544	6 224	6 768
<i>Lisansüstü</i>	<i>Yüksek Lisans</i>	82	482	564
	<i>Doktora</i>	55	222	277
	<i>Tıpta İhtisas</i>	3 716	4 654	8 370
Toplam		5 061	30 150	35 211
TÜRKİYE TOPLAMI		1 274 618	1 649 663	2 924 281

Tablo 30: Türkiye’de Yükseköğretimde Yıllara Göre Brüt Okullaşma Oranları (MEB, 2010)

(Brüt Okullaşma Oranı: İlgili öğrenim türündeki tüm öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilir. Öğrencilerin bitirdiği yaş baz alınarak; yükseköğretimde teorik yaş 18–22 olarak kabul edilmiştir.)

Yıllar	Yükseköğretim		
	Erkek	Kadın	Toplam
1998–1999	25,47	17,68	21,67
1999–2000	24,55	17,42	21,05
2000–2001	25,55	18,79	22,25
2001–2002	26,59	19,99	23,37
2002–2003	31,00	23,04	27,12
2003–2004	32,23	23,88	28,15
2004–2005	34,79	26,63	30,61
2005–2006	38,78	29,94	34,46
2006–2007	41,07	31,88	36,59
2007–2008	42,62	33,56	38,19
2008–2009	49,05	39,28	44,27

Bu verilere göre yükseköğretimde okullaşma oranında son 10 yıllık dönemde % 100’ün üzerinde bir artış görülmüştür. Ancak mevcut rakamlar 2007 yılı itibarı ile %56 olan OECD ülkeleri ortalamasının oldukça altında olmamıza engel olamamaktadır.(OECD, 2009)

BÖLÜM VIII

8.1. Türkiye Üniversitelerinde Coğrafya Eğitimi

Türkiye’de yüksek öğretim kurumlarında coğrafya eğitimi, 1800’lü yılların ikinci yarısından sonra başlamıştır. Bu dönemde batılı araştırmacıların Türkiye’de yaptığı çalışmalar öne çıkmış ve yerli çalışmalara da öncülük etmiştir. 1900’lü yılların başına kadar yerli çalışmaların, bu çalışmaların gölgesinde yer aldığını söylemek mümkündür. Cumhuriyetin ilanına kadar geçen sürede, coğrafya eğitimi, istatistikî bilgiler vermek ve yer adları saymaktan öteye gidememiştir. Üniversitelerde modern coğrafyanın kuruluşu, 1933’den sonraki dönemde gerçekleşmiştir. 1941 yılında toplanan I. Coğrafya Kongresi bu dönemde gerçekleşen en önemli olaydır. 1981 yılına kadar geçen sürede önceleri İstanbul ve Ankara’da daha sonra da Erzurum ve İzmir’de üniversitelerde coğrafya bölümleri açılmıştır. 1981 yılında Yüksek Öğretim Kanunu, coğrafya bölümlerinin sayısının artmasını teşvik etmiş ve üniversitelerin, edebiyat, fen-edebiyat ve eğitim fakültelerinde coğrafya bölümleri veya anabilim dalları olarak öğretim başlamıştır (Koçman, 1999).

8.1.1. Cumhuriyet Öncesi Coğrafya Eğitimi

19. yüzyılın başlarında coğrafya çalışmalarında daha çok yabancı kaynakların Türkçe’ye çevrilmesine dayalı kaynaklar yoğunluk kazanmaktadır. Bu kaynaklar içerisinde ders kitaplarının yeri büyüktür. Özellikle Fransızca kaynaklardan yapılan ders kitabı çevirileri dışında Osmanlı İmparatorluğu’na ait deniz ve topografya haritaları dışında Heinrich Kiepert’in çizdiği 1:1 000 000 ölçekli ve oğlu Richard Kiepert tarafından çizilen 1:400 000 ölçekli 26 paftalık Anadolu haritalarına değinmek gerekir.

Abdurrahman Paşazade Abdulhalim, Coğrafya-i Kebir, Şirvanlı Ahmet Hamdi Usul-i Coğrafya-i Kebir adlı eserleri yazmıştır. Bu yüzyılın sonlarına doğru coğrafya sözlükleri ve askeri haritalar hazırlanmıştır. Yağlıkçızade Ahmet Rıfat Efendi 7

ciltten oluşan Lugat-ı Tarihiye ve Coğrafiye, Şemseddin Sami, 6 ciltten oluşan Kamus'ül-a'lam, Kolağası Ali Cevad, 4 ciltlik Memalik-i Osmaniye'nin Tarih ve Coğrafya Lugati adlı sözlükleri yazmışlardır.

Osmanlı Devleti'nin sonlarına doğru, Faik Sabri Duran tarafından hazırlanmış kıtalar coğrafyasına ait eserleri bulunmaktadır.

8.1.2. Cumhuriyet Dönemi Coğrafya Eğitimi

Çağdaş coğrafyanın akademik bir disiplin olarak Türkiye'de gelişimi, bu alanda öncelikli hamleler yapmış batılı ülkelere paralellik göstermektedir. Bu gelişmenin paralel seyretmesinde batıdan gelen coğrafya profesörlerinin ve dışarıda eğitim gören yerli kadroların varlığı söz konusudur. Türkiye'de modern coğrafyanın kurulması ve gelişmesi, bu gelişimde önemli rol üstlenmiş olan Prof. Dr. Sırrı Erinç tarafından Cumhuriyet'in kuruluşunun 50. yılı dolayısıyla 1973 yılında hazırladığı Cumhuriyet'in 50. Yılında Türk Coğrafyası" makalesinde ele alınmıştır. Erinç, değerlendirmesinde coğrafyanın Türkiye'de 1941 yılında yükselişe geçtiğini ve bu yükselişin makalenin yayınlandığı tarih olan 1973 itibarı ile devam ettiğini dile getirmektedir (Erinç, 1973).

Bu yükseliş, 1981 yılına kadar devam etmiş, bu tarihten sonra yüksek öğretimde yeniden yapılanma süreci dahilinde açılan coğrafya bölüm sayısının artması, niteliksel kayıpları da beraberinde getirmiştir (Koçman, 1999)

Cumhuriyet Dönemi, beraberinde Harf Devrimi'ni de getirdiğinden eski alfabe ile yazılmış eserlerin yeni alfabeyle çevrilmesine yönelik çalışmaları da gündeme getirmiştir. Yine bu dönemde Faik Sabri Duran'ın çalışmalarını görmek mümkündür.

Cumhuriyet döneminin ilk coğrafyacıları, Darülfünun bünyesinde 1915 yılında açılan Coğrafya Darülmesaii adı altında çalışmalar yürüten bölümde yetişmişlerdir. Faik Sabri Duran, Ali Macit Arda, Selim Mansur, Hamid Sadi Selen, bu coğrafyacıları oluşturmuşlardır. 1933 yılı içerisinde gerçekleşen üniversite reformu ile birlikte

Darülfünun, İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Darülmesai de Edebiyat Fakültesi bünyesinde Coğrafya Enstitüsü adı ile çalışmalarına devam etmiştir. Yine bu enstitü içerisinde yetişmiş olan coğrafyacılar, Türkiye’de coğrafyanın temellerinin atılmasına önemli katkılarda bulunmuşlardır. İbrahim Hakkı Akyol, Besim Darkot, Ali Tanoğlu, Ahmet Ardel isimlerini burada saymak mümkündür.

1935 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi bünyesinde Coğrafya Bölümü açılmış ve Türkiye’de açılmış ikinci coğrafya bölümünü oluşturmuştur.

1941 yılında Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel’in önderliğinde I. Coğrafya Kongresi toplanmış, ortaöğretim ders kitaplarının düzenlenmesi, Türkiye coğrafi bölgelerinin belirlenmesi, Türk Coğrafya Kurumu’nun kurulması ve Türk Coğrafya Dergisi’nin yayınlanmasına karar verilmiştir. Nitekim bu kongreyi takip eden 1942 yılında var olan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu’na ilave olarak Türk Coğrafya Kurumu faaliyetlerine, Türk Coğrafya Dergisi de yayın hayatına başlamıştır.

1974 yılına kadar Türkiye’de faaliyette bulunan bu iki bölüme Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi içerisinde kurulan coğrafya bölümü eklenmiştir. 1980 yılına gelindiğinde Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ile birlikte Türkiye’de kurulmuş coğrafya bölümlerinin sayısı 4’e çıkmıştır (Özey, 1996).

1981 yılında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ile birlikte Eğitim Enstitüleri, üniversitelere bağlanmış ve Eğitim Fakülteleri adıyla yeniden yapılandırılmışlardır. Eğitim Fakülteleri içerisinde Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü kurulmuş ve bu bölüm, coğrafya eğitimi ve tarih eğitimi adıyla iki ayrı dalda öğretmen yetiştiren kurumlar olarak düzenlenmişlerdir. Ayrıca eğitim fakülteleri bünyesinde sınıf öğretmenliği bölümü içerisinde yer alan sosyal bilgiler öğretmenliği programlarında da coğrafya öğretimine yer verilmektedir.

1981 yılında Yükseköğretim Kurumu'nun (YÖK) kurulması ile birlikte coğrafya bölümlerinin sayısı hızla artmıştır. Bu rakam, 1999'da 11'e çıkmış, 2002'de 12'ye yükselmiştir. 2004 yılında 13, 2006 yılında ise 16'ya ulaşmıştır. Günümüzde ise Türkiye üniversitelerinde 19 coğrafya bölümü mevcuttur. Bu dönem içerisinde coğrafya mezunlarının büyük kısmı, öncesinde olduğu gibi öğretmenlik alanlarında istihdam olanağı bulmuştur.

Ancak 1982 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü, sahip olduğu imkânlar ve çıkarmış olduğu Bülten adını taşıyan dergisi ile coğrafyacılar için önemli bir yapılanma olarak sahne almış, ancak coğrafyacılar bu enstitünün çok fazla disiplini barındırıyor olması dolayısıyla isimlerini bu enstitü içerisinde de koruyamamışlar ve enstitünün adından coğrafya kelimesi çıkartılmıştır.

Coğrafyanın 1981 sonrası yapılanmasında rol üstlenebilecek bir diğer yapılanma 1988 yılında Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesinde kurulan "Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolu" dur. Bu yapılanmanın çıkardığı "Coğrafya Araştırmaları" adlı yıllık dergi basılmaya başlanmışken 4. sayıda Coğrafya Bilim ve Uygulama Kolunun kapatılmasıyla yayın hayatı sona ermiştir.

Bu dönemde kurulmuş olan ve günümüzde devam eden tek kuruluş, Ankara Üniversitesi, Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi'dir. Bu merkez 1988 yılında kurulmuş ve 1992 yılında bir dergi yayınlamaya başlamıştır. Dergi, hayatına günümüzde de devam etmektedir.

Öte yandan öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinde yer alan coğrafya öğretmenliği lisans programları YÖK öncesi ve YÖK sonrası değişimlere maruz kalarak yeniden yapılandırma çalışmaları sonucu, 4 yıllık eğitim süresi Ortaöğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü içerisinde 5 yıla çıkartılmıştır. Bu değişiklikle ortaöğretime öğretmen yetiştiren kurumlar, tezsiz yüksek lisans programlarını da bünyesine almış lisans programları olarak eğitim yapar hale gelmişlerdir.

Coğrafya öğretmenliği programlarının sayısı, Eğitim fakültelerinin yapılandırılma dönemi olan 1997–1998 dönemi öncesi 12 iken, 1999 yılında 8, 2000 yılında 9 ve günümüzde ise 8 adettir (Yaşar ve Şeremet, 2010).

8.2. Türkiye’de Coğrafya Bölümlerinin Yapısı

Coğrafya, yeryüzünü insanın yaşam alanı olarak ele alan ve bunu yaparken fiziksel ve beşeri unsurlar arasındaki ilişkileri neden sonuç bağlantısı da kurarak değerlendiren bir disiplindir. Buna bağlı olarak yeryüzünün bütününün veya bir bölümünün fiziki özellikleri ve bu fiziki özelliklerden insanın nasıl etkilendiğini ele alan iki temel alt dal olan fiziki ve beşeri coğrafya ortaya çıkmıştır. Bir bölgenin veya alanın fiziki ve beşeri özelliklerinin ele alınması durumunda bölgesel coğrafya, ülkeler coğrafyası, mevzii coğrafya gibi adlarla ifade edilen ve bir örneğini de Türkiye Coğrafyası’nın oluşturduğu uygulama alanları ortaya çıkmıştır.

1981 yılında üniversitelerin yeniden yapılandırılma sürecinde yukarıda sayılan alanlarda İstanbul ve Ankara Üniversitelerinde kürsüler açılmıştır. Bu haliyle coğrafyanın parçalar halinde ele alınmasının bütünü göz önünden kaçırmak yani fiziki olaylarla beşeri hayat arasındaki bağlantıyı kurmak noktasında amacından uzaklaşmak gibi bir sorun ile karşı karşıya kaldığını söylemek yanlış olmaz. Öte yandan fiziki ve beşeri coğrafyanın olayları ele alış ve inceleme yöntemlerinin farklı olması dolayısıyla ilişkileri kesmeden iki ayrı kürsü altında ele alınmalarında bir sakınca bulunmamaktadır.

8.2.1. Günümüzde Türkiye’de Coğrafya Bölümlerinin Konulara Yaklaşımı

Yukarıda da değinildiği gibi coğrafya genel ve yerel olarak konuları ele almaktadır. Bunu yaparken eğitim materyallerinin günümüz şartlarında geçmiş dönemlere göre artmış olması avantajından da azami ölçüde yararlanmaktadır. Buna bağlı olarak Türkiye’deki coğrafya bölümlerinde haritalar, resimler, kesitler, grafikler ve bilgisayar destekli sunumlar vasıtasıyla görsel öğelerin ön plana çıkartıldığı ders

işleyiş tarzının gün geçtikçe daha yaygınlaşmaktadır. Coğrafi Bilgi Sistemlerinden yararlanılarak haritaların bilgisayar ortamında bir araya getirilip yorumlanması çok daha kolay hale gelmiştir.

Bilindiği gibi yerşekillerinin oluşmasında son 2 milyon yıllık sürenin rolü büyüktür. Bu dönem Kuaterner olarak adlandırılmaktadır. Bu dönem içerisinde insanın da ortaya çıkması, coğrafyacıların bu alanda çalışabilecekleri bir mekânı oluşturmaktadır.

Kuaterner araştırmalarıyla birlikte paleocoğrafya gelişme sürecine girmiş bir alan olarak karşımıza çıkmıştır. Ancak bu alanda çalışmaları yürütecek uzman kadroların yetersizliği dolayısıyla yabancı bilim adamları tarafından bu boşluğun doldurulduğunu söylemek mümkündür.

Türkiye’de bazı üniversitelerin coğrafya bölümleri içerisinde yer alan beşeri ve ekonomik coğrafya alanı, sadece beşeri coğrafya olarak ele alınmalıdır. Çünkü ekonomik coğrafya konuları hâlihazırda insan tarafından gerçekleştirilen ekonomik faaliyetleri ele almaktadır.

8.2.2. Jeomorfoloji Alanında Çalışmalar

Jeomorfoloji, coğrafya içerisinde fen bilimlerine ve mühendisliğe yakın bir bilimdir. Bu bilim dalında yeryüzü şekilleri incelenmektedir. Yeryüzü, insanın yaşam alanı olduğundan dolayı jeomorfoloji, coğrafya içerisinde bir bilim olarak tanımlanmaktadır. 1960’lı yıllarda Türkiye’de coğrafya eğitimini alan önemli bir kesim jeomorfolojinin teknik alanlara yakınlığını ön plana çıkartarak edebiyat fakülteleri içerisinde yaşadıkları tatminsizliği giderme yoluna gitmişlerdir. Ancak burada klasik coğrafya yaklaşımının bir sonucu olarak yeryüzü şekillerinin sadece bir tasviri yapılmıştır. Oysa yeryüzü şekillerinin oluşum süreci, bu sürecin gelecekteki durumu, oluşuma etki eden beşeri, iklimik litolojik vb. özellikler dikkate alınıyor ve değerlendiriliyorsa bu, modern coğrafi bir yaklaşım olmaktadır. Türkiye’de maalesef

günümüze değin jeomorfolojide modern coğrafi bakış açısının sağlam temeller üzerine oturtulmuş ve gelişim gösteren bir bilim olduğunu söyleyememekteyiz.

1960'lı yıllarda Ankara Üniversitesi DTCF içerisinde Fiziki Coğrafya ve Jeoloji Kürsüsü adında bir alt bölümün açılması, coğrafyaya bakıştaki yanılığın en önemli ifadelerindendir. Daha sonra haklı olarak bu isimden jeoloji ifadesi çıkartılmıştır.

Fiziki coğrafya mezunlarının bir işe yerleşmelerinde sıkıntıyı gidermeye yönelik olarak 1969 yılında M.T.A. Enstitüsüne bir grup fiziki coğrafya mezununun alınması, bu alandaki çalışmalarda bir ümitlenmeyi beraberinde getirmiş ve bu gençler tarafından Türkiye Jeomorfoloğlar Derneği kurulmuştur. Derneğin çalışmaları sonucu, jeomorfoloğ ünvanı, teknik bir hizmet sınıfı olarak hükümet tarafından tanınmıştır. Öte yandan jeomorfoloğ ünvanının kimlere verileceği, tartışma konusu olmuştur. Sonuçta, fiziki coğrafya ve jeoloji kürsüsünden bitirme tezini jeomorfoloji alanından yapanlar jeomorfoloğ ünvanı almaya hak kazanmışlardır.

M.T.A. bünyesinde adı geçen tarih itibarıyla işe başlayan jeomorfoloğlar, burada görev yapan jeologlarla gereksiz bir rekabetin içerisine girmişler ve bu durum jeomorfoloji alanında yeni istihdamların önünün kapanmasına yol açmıştır. Bu gelişmelerin sonunda Jeomorfoloğlar Derneği, çalışmalarını fiilen sürdürememiş ve 1993 yılında çıkardığı 20. derginin ardından yayın hayatına devam edememiştir. Jeomorfoloğ kadrosunda çalışanların emekli olmaları ve yenilerinin geriden gelmemesi sonucu jeomorfolojiye rağbet azalmıştır.

Öte yandan Devlet Meteoroloji İşleri bünyesinde de jeomorfoloğlar istihdam edilmiştir. Ancak coğrafyacıların meteoroloji alanına klimatolog olarak değil de jeomorfoloğ olarak girmeleri sahip oldukları konumu korumalarına engel olmuştur.

Genel bir değerlendirme yapılacak olursa coğrafyacıların buldukları kadroların yer aldığı kurumlarda yardımcı kadrolar olarak yer alması, burada yer alan asıl

kadrolarla çatışması sonucu öğretmenlik dışındaki iş alanlarında sağlam temeller üzerine istihdam alanlarını oturtmayı başaramamışlardır.

8.2.3. Eğitim Fakültelerinde Coğrafya Öğretmenliği

Yukarıda da değinildiği gibi eğitim fakültelerinin temellerinde eğitim enstitüleri yatmaktadır. Eğitim fakültelerinde genellikle Sosyal Bilgiler Eğitimi bölümleri içerisinde yapılan coğrafya öğretmenliği bölümlerinde coğrafya branş öğretmenleri yetiştirilmektedir. Coğrafyanın temel istihdam alanının öğretmenlik olması ve edebiyat fakültesi coğrafya bölümü çıkışlıların öğretmenlik yapabileceğine dair yetki belgesinin günümüzde oldukça zor elde ediliyor olması, eğitim fakülteleri coğrafya öğretmenliği bölümlerinin giriş puanlarının, edebiyat fakültelerine göre oldukça yüksek olmasına yol açmaktadır.

8.3. Üniversitelerin Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümlerine Giriş

Türkiye’de Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından günümüze değin uygulanan merkezi sınav sistemlerinde değişiklikler olsa dahi coğrafya ve coğrafya öğretmenliğine girişte adaylardan çözmeleri istenen testler Sosyal Bilgiler, Türkçe ve Edebiyat ağırlıklı özelliğe sahiptir ve bu durum günümüzde uygulanan çift basamaklı sistem olarak YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) ve LYS (Lisans Yerleştirme Sınavı) bünyesinde de devam etmektedir.

2009–2010 döneminde uygulamaya konulan ve bir önceki sınav sistemine göre daha karmaşık görünen YGS ve LYS sistemine göre adaylar önce YGS sınavına girmekte, bu sınavda minimum 180 puan alan adaylar, LYS’ye katılmaya hak kazanabilmektedir.

YGS’de bir oturumda adaylara Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri alanlarında her bir alandan 40 soru olmak üzere toplam 160 soru sorulmakta ve 160 dakikalık bir süre verilmektedir. Coğrafya veya Coğrafya Öğretmenliği Bölümlerine girebilmek için LYS sınavına girmeye hak kazanmak gerekmekte ve bunu başarabilmek için YGS’de uygulanan bu testlerden yukarıda da değinildiği gibi en az 180 puan alma mecburiyeti bulunmaktadır.

LYS’de ise sınavlar 5 ayrı güne yayılmış iki veya daha fazla disiplinden soruların bir arada bulunduğu çoktan seçmeli testlerin uygulandığı bir modele dönüştürülmüştür. Buna göre öğrencilerin girdiği LYS sınavları ve bu sınavlarda uygulanan testler aşağıdaki gibidir:

LYS 1: Matematik, Geometri

LYS 2: Fizik, Kimya, Biyoloji

LYS 3: Edebiyat, Coğrafya 1

LYS 4: Tarih, Felsefe Grubu (Felsefe, Sosyoloji ve Mantık), Coğrafya 2

LYS 5: Yabancı Dil

LYS sonucu adayların Matematik Fen (MF), Türkçe Matematik (TM), Türkçe Sosyal (TS), Dil (DİL) başlıkları altında puan türlerine göre puanları hesaplanmaktadır. Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği okuyacak adayların bu sınavdan Türkçe Sosyal (TS) alanından alacağı puan esas alınmaktadır. ÖSYM tarafından yayınlanan 2010 YGS klavuzuna göre coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümleri için adayların TS 1 (Türkçe Sosyal) puan türü esas alınmaktadır. Burada belirtmekte fayda vardır ki MF, TM, TS ve DİL puanlarının da kendi içlerinde testlere verilen değişik ağırlıklara göre alt puan türleri oluşturulmuş ve bunlar da MF 1 puanı, MF 2 puanı gibi adlandırılmıştır. TS 1 puanı da iki ayrı TS puanından biridir ve bu puanın oluşturulmasında adayların çözdüğü testlerin oranları aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 31: Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği alanlarına öğrenci yerleştirmede esas alına Türkçe Sosyal (TS 1) puan türünün hesaplanmasında ele alınan testlerin % payları (Kaynak: ÖSYM verileri, 2010)

Testler	% Pay
Türkçe	13
Temel Matematik	10
Sosyal	12
Fen	5

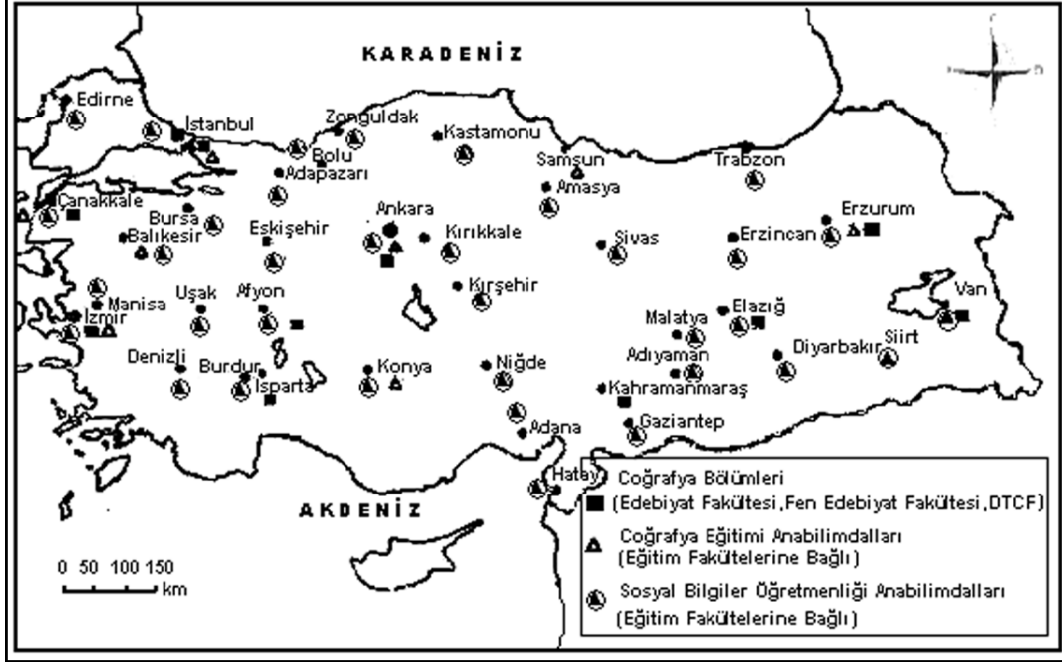
Testler	% Pay
Türk Dili ve Edebiyatı	15
Coğrafya 1	8
Tarih	15
Coğrafya 2	7
Felsefe Grubu	15

Bu sınavlarda uygulanan coğrafya testlerinin YGS bünyesinde Sosyal Bilimler testi içerisinde yer alan 14 soru, LYS bünyesinde Coğrafya 1 testinde yer alan 24 soru ve Coğrafya 2 testinde yer alan 16 soru olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır. Sorular, ortaöğretim müfredatı içerisinde 4 yıl boyunca okutulan konuların yer aldığı, coğrafyanın sebep sonuç ilişkisinin fiziki ve beşeri unsurlar üzerinde uygulanmasına ve grafik yorumlarına dayalı özgün sorulardan oluşturulmaktadır.

Bir önceki yıl yapılan ÖSS'deki yerleştirmelerde ele alınan taban puanları, adayların aldıkları puanlara göre LYS sonrasında yapabilecekleri tercihlerde kendilerine yönlendirmede bulunmakta ve puanlarına göre tercih sıralamalarını gerçekleştirip ÖSYM'ye ibraz eden adayların yerleştirmeleri yapılmaktadır.

8.3.1. Türkiye'de Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Bölümleri ve Bu Bölümlerin Taban Puanları

Türkiye'de üniversitelerde coğrafya ve coğrafya öğretmenliği bölümlerinin konumlarını gösteren harita aşağıda yer almaktadır:

Şekil 38: Türkiye’de Coğrafya, Coğrafya Eğitimi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bulunan Üniversitelerin Yer Aldığı Şehirler (Ilgar, 2006)

2009 yılı ÖSYM verileri dikkate alınarak Türkiye’de Ankara Üniversitesi dışında tamamı fen edebiyat fakülteleri içerisinde konumlanmış olan coğrafya bölümlerinin taban puanları aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 32: 2008 Yılı İtibarı ile Coğrafya Bölümlerinin Taban Puanları (Kaynak ÖSS 2009 Klavuzu-Sayfa 63–128)

Bölüm	Üniversite	Fakülte / Yüksekokul	Yerleştirilen Aday Sayısı	Taban Puan
Coğrafya	Marmara Üniv. (İstanbul)	Fen-Edebiyat Fakültesi	41	318
Coğrafya	Ege Üniv. (İzmir)	Edebiyat Fakültesi	62	316

Bölüm	Üniversite	Fakülte / Yüksekökol	Yerleştirilen Aday Sayısı	Taban Puan
Coğrafya	Ankara Üniv.	Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi	62	316
Coğrafya	İstanbul Üniv.	Edebiyat Fakültesi	103	315
Coğrafya	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.	Fen ve Edebiyat Fakültesi	67	313
Coğrafya	Balıkesir Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	72	312
Coğrafya	Sakarya Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	41	312
Coğrafya	Ondokuz Mayıs Üniv. (Samsun)	Fen-Edebiyat Fakültesi	52	312
Coğrafya	Süleyman Demirel Üniv. (Isparta)	Fen-Edebiyat Fakültesi	41	311
Coğrafya	Afyon Kocatepe Üniv. (Afyonkarahisar)	Fen-Edebiyat Fakültesi	62	310
Coğrafya	Uşak Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	52	310
Coğrafya	Atatürk Üniv. (Erzurum)	Fen-Edebiyat Fakültesi	72	309
Coğrafya	Giresun Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	41	309

Bölüm	Üniversite	Fakülte / Yüksekökol	Yerleştirilen Aday Sayısı	Taban Puan
Coğrafya	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	62	309
Coğrafya	Fırat Üniv. (Elazığ)	Fen-Edebiyat Fakültesi	72	309
Coğrafya	Harran Üniv. (Şanlıurfa)	Fen-Edebiyat Fakültesi	41	309
Coğrafya	Yüzüncü Yıl Üniv. (Van)	Fen-Edebiyat Fakültesi	52	309
Coğrafya	Fatih Üniv. (İstanbul)	Fen-Edebiyat Fakültesi	34	286
Coğrafya (Burslu)	Fatih Üniv. (İstanbul)	Fen-Edebiyat Fakültesi	10	315
Coğrafya (İkinci Öğretim)	Balıkesir Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	72	309
Coğrafya (İkinci Öğretim)	Afyon Kocatepe Üniv. (Afyonkarahisar)	Fen-Edebiyat Fakültesi	62	309
Coğrafya (İkinci Öğretim)	Uşak Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	52	308
Coğrafya (İkinci Öğretim)	Atatürk Üniv. (Erzurum)	Fen-Edebiyat Fakültesi	72	308

Bölüm	Üniversite	Fakülte / Yüksekokul	Yerleştirilen Aday Sayısı	Taban Puan
Coğrafya (İkinci Öğretim)	Harran Üniv. (Şanlıurfa)	Fen-Edebiyat Fakültesi	41	308
Coğrafya (İkinci Öğretim)	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv.	Fen-Edebiyat Fakültesi	62	308

Bu verilere göre coğrafya bölümleri içerisinde en yüksek puanları öğrenci alan üniversiteler Marmara, Ege ve Ankara Üniversiteleri, en düşük puanla alanlar ise ikinci öğretimler bir tarafa bırakılırsa Harran , Yüzüncü Yıl ve bir vakıf üniversitesi olan Fatih Üniversiteleridir.

Türkiye’de üniversitelerin coğrafya öğretmenliği bölümlerinin taban puanları, yine 2009 ÖSYM verileri dikkate alındığında aşağıdaki gibidir:

Tablo 33: 2008 Yılı İtibarı ile Coğrafya Öğretmenliği Bölümleri Taban Puanları (ÖSYM 2009 Klavuzu-Sayfa 63–128)

Bölüm	Üniversite	Fakülte / Yüksekokul	Yerleştirilen Aday Sayısı	Taban Puan
Coğrafya Öğretmenliği	Marmara Üniv. (İstanbul)	Atatürk Eğitim Fakültesi	41	325
Coğrafya Öğretmenliği	Dokuz Eylül Üniv. (İzmir)	Buca Eğitim Fakültesi	52	324
Coğrafya Öğretmenliği	Gazi Üniv. (Ankara)	Gazi Eğitim Fakültesi	52	323

Bölüm	Üniversite	Fakülte / Yüksekokul	Yerleştirilen Aday Sayısı	Taban Puan
Coğrafya Öğretmenliği	Selçuk Üniv. (Konya)	Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi	41	322
Coğrafya Öğretmenliği	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv.	Eğitim Fakültesi	31	322
Coğrafya Öğretmenliği	Karadeniz Teknik Üniv. (Trabzon)	Fatih Eğitim Fakültesi	31	321
Coğrafya Öğretmenliği	Dicle Üniv. (Diyarbakır)	Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi	41	321
Coğrafya Öğretmenliği	Atatürk Üniv. (Erzurum)	Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi	52	320

Tablodaki veriler incelendiğinde en yüksek ve en düşük taban puanına sahip üniversiteler arasında yaklaşık çok büyük bir farka aşdeğer olmayan 5 puanlık bir fark olmakla birlikte en yüksek taban puanına sahip okul Marmara Üniversitesi, en düşük taban puanına sahip okul ise Atatürk Üniversitesi'dir. Öte yandan fen edebiyat fakültelerinin coğrafya bölümlerinin en yüksek puanla öğrenci alan bölümü, eğitim fakültelerinin en düşük puanla öğrenci alan bölümünden daha düşük puanla öğrenci almaktadır. Bu durum, eğitim fakültelerine olan talebin çok daha yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Türkiye şartlarında coğrafya bölümü mezunlarının öğretmenlik harici iş alanlarında istihdamlarında karşılaşılan sorunları bu tablo açıkça ifade etmektedir.

8.4. Coğrafyada Öğretim Elemanlarının Alanlara ve Ünvanlara Göre Dağılımı

2008–2009 öğretim yılı itibarı ile coğrafya lisans eğitimi veren yüksek öğretim programlarında görevli öğretim elemanı sayısını gösteren tabloya göre (Tablo:34) fiziki coğrafya alanında görevli öğretim elemanı sayısının 53 öğretim elemanı ile en yüksek olduğunu, 44 öğretim elemanı ile beşeri ve ekonomik coğrafya alanının izlediğini görmekteyiz. Öte yandan aynı tablodan ünvan derecesine göre öğretim elemanlarının sıralamasına bakıldığında 75 Yardımcı Doçent, 34 Araştırma Görevlisi, 28 Profesör Doktor, 20 Doçent Doktor ve 3 Öğretim Görevlisinin görev yaptığını belirlemekteyiz.

Tablo 34: 2008–2009 Öğretim Yılı Coğrafya ve Coğrafya Öğretmenliği Alanında Lisans Eğitimi Veren Yükseköğretim Programlarında Görevli Öğretim Elemanlarının Öğretim Alanlarına Göre Sayıları (ÖSYM, 2009)

	Prof.	Doç.	Y.Doç.	Öğr. Grv.	Uzman	Arş. Gör.	Toplam
Coğrafya Eğitimi	4	2	33	3		8	50
Coğrafya	4	4	10	1		3	22
Fiziki Coğrafya	13	6	22		1	11	53
Beşeri ve İktisadi Coğrafya	4	7	23			10	44
Bölgesel Coğrafya	2	1	12			3	18
Türkiye Coğrafyası	5	2	8	2		7	24
Toplam	32	22	108	6	1	42	211

8.5. CBS'nin Türkiye'de Yükseköğretimde Yeri

Günümüzde CBS dersleri, Türkiye'de coğrafya bölümlerinin aksine jeodezi, bilgisayar bilimleri, jeoloji, fotogrametri bölümlerinde gelişme göstermiştir. Bu programların Türkiye'de CBS uzmanı eksikliğini kapatmaya yetmeyeceğini söylemek mümkündür. Türkiye'de CBS eğitime yönelik olarak iki lisansüstü program mevcuttur. Bunlardan biri Orta Doğu Teknik Üniversitesinde Jeodezi ve Coğrafi Bilgi Teknolojileri adını taşımaktadır. Bu program içerisinde üç ana kol bulunmaktadır. Bunlar, Uzay Jeodezi, Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleridir. CBS alanında yetişmiş elemanlar, Şehir ve Bölge Planlamacılığı, Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik Mühendisliği, Çevre Mühendisliği ve Jeoloji Mühendisliği alanlarına kaynak oluşturmaktadır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi dışında Türkiye'de bu alanda lisansüstü seviyede Anadolu Üniversitesi CBS ve Uzaktan Algılama Uzmanlığı hizmet vermektedir. Bu bölüm bünyesinde de endüstriyel, ticari, askeri ve devlet dairelerinin gereksinimlerine ve belediyeciliğe ait beklentilere cevap verebilecek elemanlar yetiştirilmektedir.

Bu üniversitede CBS ve Uzaktan Algılama programları, Uydu ve Uzay Bilimleri Araştırma Enstitüsü'nün liderliğinde kurulmuştur ve lisansüstü bilim okulu tarafından idare edilmektedir. Programda lisansüstü çalışmalar iki ayrı şekilde yapılmaktadır. Bunlardan ilki üniversiteler bünyesinde çalışmalarını devam ettirmek isteyen grubun tezli olarak yaptığı lisansüstü eğitimidir. İkinci grup ise Uzaktan Algılama ve CBS'yi talep eden özel ve devlet sektörlerinde çalışmayı hedefleyenlerin oluşturduğu tezsiz lisansüstü programlarıdır. Anadolu Üniversitesi Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri programında aşağıdaki dersler okutulmaktadır:

Uzaktan Algılama
Coğrafi Bilgi Sistemleri

Bilgisayar Tabanlı Proje Uygulamaları ve Otomatik Haritalama ve İş Yönetimi Sistemleri

Veritabanı Yönetim Sistemleri ve Genel Kavramlar

Küresel Konumlandırma Sistemleri ve Coğrafi Bilgi Sistemleri

Dijital Analiz Metotları

Kartografyanın Esasları

CBS'de Yorumlama ve Analiz Teknikleri

İstatistik / Geoistatistik

Bilgisayar Programcılığı

Afet Yönetiminde Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri

Şehir Bilgi Sistemleri

Çevre Yönetimi ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Entegrasyonu

Uzaktan Algılamada Elektromanyetik Dalga Teorisi

Uzaktan Algılamada Materyal Bilgisi

Tez

Seminer

Öğrencilerin, seminerin yanında en az üç ders alma mecburiyeti bulunmaktadır (Çabuk, 2004).

BÖLÜM IX

TÜRKİYE'DE COĞRAFYA ALANI OLAN ÜNİVERSİTELERDEN İKİ ÖRNEK İNCELEME

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye’de üniversite eğitiminde iki köklü kuruluşta yer alan coğrafya bölümlerinin çalışmaları ele alınacaktır. Bu amaca yönelik olarak ABD’de nasıl Academic Ranking of World Universities (ARWU) 2008 verileri ele alındı ise Türkiye üniversiteleri için de bu veriler ele alınacaktır. ARWU 2008 verilerinin incelenmesi sonucu, Türkiye’de Dünya’nın ilk 500 üniversitesi içerisinde sadece İstanbul Üniversitesi 402 ile 503 aralığındaki son bölümünde yer almakta diğer üniversitelerden bahsedilmemektedir. ARWU’nun dünyanın ilk 500 üniversitesinden sonraki üniversitelere değinmemesi nedeniyle daha geniş bir sıralama listesi çıkartmış olan yine uluslararası bir araştırmanın ürünü olan Webometric adını taşıyan sıralama sisteminin verileri ele alınacaktır. Webometric sıralamada yüksek öğretim kurumlarının akademik performanslarından daha çok dünya genelinde öğrencilere üniversiteler hakkında rehber olunması hedeflenmiştir. Bu değerlendirmede pek çok kriter ele alınmaktadır. ARWU verileri de bunlardan biridir. Üniversitelerin verimliliği bu sistemde akademik olarak düzenlenen web site isimlerinin sayısal çokluğuyla değerlendirilmektedir. Temmuz 2010 Webometric verilerine göre Türkiye’deki üniversitelerin sıralamasında Orta Doğu Teknik, Boğaziçi, Bilkent, İstanbul Teknik, Ankara, Hacettepe, Sabancı Üniversitelerinden sonra gelen Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi ve bu fakülte bünyesinde Coğrafya Öğretmenliği bölümü olması dolayısıyla ikinci ele alınacak bölüm olarak belirlenmiştir. Ayrıca Gazi Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği Bölümü’nün ÖSYM’nin 2009 verilerine göre en yüksek giriş puanına sahip ilk üç coğrafya öğretmenliği bölümü içerisinde yer alması bu seçimde etkili olmuştur. Bu sayede Türkiye’de hem edebiyat fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü ve eğitim fakültesi bünyesinde faaliyet gösteren Gazi Üniversitesi

Coğrafya Öğretmenliği bölümleri, iki ayrı faaliyet alanına eleman yetiştirme vizyonuna sahip olmaları dolayısıyla değerlendirilecektir.

9.1. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü

İstanbul Üniversitesi bünyesinde coğrafya bölümü, faaliyetlerine 1915 yılı içerisinde kurulan 4 fakülteden biri olan edebiyat fakültesi bünyesinde başlamıştır. Bu tarih itibarı ile fakülte bünyesinde edebiyat, felsefe, tarih ve coğrafya bölümleri yer almakta idi.

Günümüzde coğrafya bölümü içerisinde Fiziki Coğrafya, Beşeri ve İktisadi Coğrafya, Türkiye Coğrafyası ve Bölgesel Coğrafya ana bilim dalları adları altında dört ana bilim dalı bulunmaktadır.

Şekil 39: İçerisinde Coğrafya Bölümünü de Barındıran İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Binası

Coğrafya programı bünyesinde ilk yıl genel coğrafya konuları, daha sonraki yıllarda ise ayrıntıların yer aldığı dersler ve uygulamalar yer almaktadır. Uygulama alanı olarak ülkenin çeşitli yörelerine arazi çalışmaları için geziler düzenlenmektedir.

Bölümde okutulan derslerin yanı sıra araştırmalar da yapılmaktadır. Bu araştırmaların yayınlandığı iki dergiden İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi Türkçe, Review Dergisi ise İngilizce olarak yayın hayatına devam etmektedir.

Coğrafya Bölümünü bitiren öğrenciler, Coğrafyacı ünvanı ile devletin değişik alanlarında görev yapmaktadırlar. Bu birimler, Maden Tetkik Arama Enstitüsü, Devlet Su İşleri, Köy Hizmetleri, Orman Genel Müdürlüğü, Karayolları, Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet İstatistik Enstitüsü, Devle Planlama Teşkilatı'nın başı çektiği kuruluşlar ve Turizm ve Çevre bakanlıklarıdır. Aynı şekilde belediyelerin şehir planlama faaliyetlerinde de görev yapabilmektedirler.

Lisansüstü programlar, Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde eğitim yapmaktadırlar.

Bölüm bünyesinde yer alan anabilim dallarının ayrıntılı bir incelemesi aşağıda sunulmuştur:

9.1.1. Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı

Bu anabilim dalı bünyesinde lisans düzeyinde ilk yıl beşeri coğrafyanın temel kavramları verilmekte, daha sonraki yıllarda dersler uygulamaya yönelik işlemektedir.

Bu anabilim dalında verilen dersler, Beşeri Coğrafya Metotları, Nüfus Coğrafyası, Kır ve Şehir Yerleşmeleri, Ziraat Coğrafyası, Turizm Coğrafyası, Enerji Kaynakları, Ulaşım Coğrafyası, Siyasi Coğrafyası, Siyasi Coğrafya, Sanayi Coğrafyası, Kırsal ve Şehirsal Mekân Kullanımları, Ticaret Coğrafyası, Beşeri Coğrafyada Analitik Yöntemler konularını içermektedir.

Ayrıca bu derslerin Türkiye'nin değişik yörelerine yapılan gezilerle pekiştirilmesi sağlanmaktadır.

Anabilim dalı bünyesinde 4 doçent doktor, 4 yardımcı doçent doktor, 3 asistan görev yapmaktadır.

9.1.1.1. Beşeri ve İktisadi Coğrafya Anabilim Dalı Bünyesinde Verilen Dersler

9.1.1.1.1. Lisans Dersleri

Sanayi Coğrafyası I: Özellikler ve Gelişim Süreci

Sanayi Coğrafyası II: Sanayide Kuruluş Yeri ve Dağılışı

Sıcak Bölgeler Ziraatında Yetiştirilen Ürünler ve Dağılışı

Türkiye'de Nüfus ve Kentleşme Hareketleri

Türkiye'de Sanayi I: Tarihi Gelişim ve Coğrafi Temeller

Türkiye'de Sanayi II: Dağılışı ve Başlıca Sanayi Kolları

Beşeri Coğrafyada Analitik Yöntemler

Beşeri Coğrafyada Analitik Değerlendirmeler

Beşeri Coğrafyada Harita ve Diyagramların Esasları

Kıyı Kullanımının Esasları

Kırsal Mekân Organizasyonunun Esasları

Kurak ve Yarı kurak Ziraat Coğrafyası

Beşeri Coğrafyada Harita ve Diyagramlar

Kırsal Mekân Organizasyonu

Kıyı Kullanımı

Ilıman Kuşak Ziraat Coğrafyası

Beşeri Coğrafyaya Giriş I

Enerji Coğrafyası

Alternatif Enerji Kaynakları

Nüfus Dinamiği

Ticaret Coğrafyasının Esasları

Enerji Kaynakları
Beşeri Coğrafyaya Giriş II
Türkiye'de Alternatif Enerji Kaynakları
Ticaret Coğrafyası
Kır Yerleşmeleri
Kır Meskenleri
Ulaşımın Fonksiyonel Yapısı ve İlişkileri
Ulaşımın Mekânsal Analizi
Türkiye Ziraatının Coğrafi Esasları
Türkiye Ziraatının Coğrafi Özellikleri
Tarihi Coğrafya I
Tarihi Coğrafya II
Türkiye'nin Tarihi Coğrafyası
Türkiye Şehirlerinin Tarihi Coğrafyası
Türkiye'de Nüfus ve Kentleşme Hareketleri
Sıcak Bölgeler Ziraatının Genel Karakteri
Sıcak Bölgelerde Yetiştirilen Ürünler ve Dağılışı
9.1.1.1.2. Yüksek Lisans Dersleri
Sanayi Coğrafyası Açısından Türkiye
Siyasi Coğrafya Açısından Türkiye'nin Fiziki Şartları
Küresel İlişkiler Çerçevesinde Türkiye'de Sanayi
Siyasi Coğrafya Açısından Türkiye'nin Beşeri Şartları
Çevre ve İnsan
Çevre - İnsan İlişkilerinde Başlıca Problemler
Kıyı Alanlarının Coğrafi Potansiyeli
Kıyı Alanlarının Coğrafi Potansiyelinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi
Türkiye Nüfusunun Demografik Yapısı
Alternatif Turizm
Türkiye'de Nüfus Hareketleri
Türkiye'nin Alternatif Turizm Olanakları

Dünya Gıda Üretiminin Dağılışı Özellikleri

Dünya’da Beslenme Sorunları

9.1.1.1.3. Doktora Dersleri

Coğrafi Çevrenin Sanayi Faaliyetlerine Etkileri

Avrupa Birliği

Sanayileşme Sonucunda Coğrafi Çevrede Meydana Gelen Değişiklikler

Türkiye ve Avrupa Birliği

Tarımsal Mekânın Planlanmasında Coğrafi Esaslar

Tarımsal Mekânın Planlanmasında ve Değerlendirilmesinde Sürdürülebilirlik

Turizm Potansiyeli Bulunan Doğal Kaynaklar

Tarihsel Zenginlik Coğrafya Etkileşimi

Doğal Kaynakların Turizmdeki Önemi

Tarihsel Zenginliklerin Turizmdeki Önemi

Türkiye’nin Kırsal Yerleşim Düzenini Etkileyen Faktörler

Türkiye’de Kır Yerleşmelerinin Fonksiyonel Özellikleri ve Sorunları

9.1.2. Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı

1936 yılında Türkiye Coğrafyası Kürsüsü adı ile kurulan bölüm, 1982 yılında kürsülerin ana bilim dalına dönüşmesi sonucu, bu kürsü de Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalına dönüşmüştür. Türkiye Coğrafyası Kürsüsü döneminde Türkiye’nin coğrafi bölgeleri, ayrı dersler şeklinde işlenmiş ve bu alanda uygulamalı dersler için arazi gezileri düzenlenmiştir. Türkiye Coğrafyası Kürsüsü’ne ilk başkanlığı, Prof. Dr. Besim Darkot yapmıştır.

Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı’nda 2 profesör, 1 doçent ve 1 araştırma görevlisi görev yapmaktadır.

9.1.2.1. Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı Bünyesinde Verilen Dersler

9.1.2.1.1. Lisans Dersleri

Marmara Bölgesi Coğrafyası
Ege Bölgesi Coğrafyası
Akdeniz Bölgesi Coğrafyası
Türkiye Turizmde Yerçekilleri
Türkiye'de Ulaşım Sistemlerinin Dağılımı
Türkiye Turizmde Su Kaynakları
Türkiye Ekonomik Coğrafyası I
Türkiye Ekonomik Coğrafyası II
Karadeniz Bölgesi Coğrafyası
İç Anadolu Bölgesi Coğrafyası
Doğu Anadolu Bölgesi Coğrafyası
Spor Coğrafyası: Kavramlar ve Yöntemler
Güneydoğu Anadolu Bölgesi Coğrafyası
Türkiye'nin Spor Coğrafyası
Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası
Jeomorfolojiye Giriş
Topografyalara Genel Bakış
Yeraltı suları ve Kaynaklar
Harita Analizleri
Akarsular ve Göller
Akarsu Jeomorfolojisi
Türkiye Jeomorfolojisi: Genel Bakış
Türkiye Jeomorfolojisi: Topografyalar

9.1.2.1.2. Yüksek Lisans Dersleri

Türkiye Kıyı Kullanımında Turizm

Türkiye’de Kıyı Turizminin Mekânsal Etkileri

Türkiye Delta Alanlarının Kullanımı ve Korunması

Türkiye’de Planlama Örnekleri ve Coğrafi Sonuçları

Coğrafi Veri Kaynaklarının Değerlendirilmesinde Bilgisayar Uygulamaları I

Coğrafi Veri Kaynaklarının Değerlendirilmesinde Bilgisayar Uygulamaları II

Uygulamalı Jeomorfoloji ve Çeşitli Topografyalarda Uygulamalı Jeomorfoloji Sorunları

Uygulamalı Hidrografya

Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Topografik ve Hidrografik Çizim, Modelleme, Analiz ve Yorumlama

9.1.2.1.3. Doktora Dersleri

Kültür Turizminin Coğrafi Kaynakları

Turizm ve Arazi Kullanımında Değişen Fonksiyonlar

Türkiye’de Turizm ve Kırsal Alanlarda Kentleşme

GAP ve Geleceği

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin Kalkındırılması Sorunu

Türkiye’de Tarıma Dayalı Sanayinin Gelişimi ve Geleceği

Dünya Su Kaynakları, Hidropolitik ve Türkiye

Hava Fotoğrafları Üzerinde Yorumlama, Çizim ve Hava Fotoğraflarıyla Türkiye

Jeomorfolojisinde Tip Yöreler

Doğal Çevre ve İnsan ilişkileri

9.1.3. Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalı

Bölgesel coğrafyada mekânın özellikleri, bir sentez yoluyla ortaya konmakta ve açıklanmaktadır. Bu sentez yapılırken faktörler arasındaki ilişkiler de belirlenir. Bu

açından bakıldığında bölgesel coğrafya, genel coğrafya konularının belirli bir sahada ele alınması değil çalışılan alanda ortaya çıkan coğrafi olayın en önemli sebebinin nedenleri ile açıklanması çalışmalarını kapsamaktadır.

Dünyanın değişik mekânlarının sadece tasviri ile yetinmeyip açıklamalar üzerine odaklanan çağdaş coğrafi görüş, bölgelerin oluşmasında doğal, beşeri ve ekonomik olayların karşılıklı etkileşimlerini inceler. İkinci Dünya Savaşı ve 1990'lı yıllar sonrası dünyada meydana gelen siyasal değişimler, bölgesel coğrafya konularının çeşitlenmesine yol açmıştır. Bu bağlamda Kuzey Amerika, Avrupa, Avustralya, Afrika, Akdeniz Ülkeleri gibi dünyanın değişik bölgelerini konu alan dersler Bölgesel Coğrafya anabilim dalı bünyesinde verilmektedir.

9.1.3.1. Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalında Okutulan Dersler

9.1.3.1.1. Lisans Dersleri

Asya Coğrafyası: Genel

Genel Ekonomik Coğrafya

Kuzey Amerika: Genel

Genel Turizm Coğrafyası

Asya Coğrafyası: Ülkeler ve Bölgeler

Ekonomik Faaliyetler

Kuzey Amerika: Ülkeler ve Bölgeler

Dünya Turizm Bölgeleri

Afrika: Genel Coğrafi Özellikler

Orta ve Güney Amerika'nın Genel Coğrafi Özellikleri

Rusya: Fiziki ve Beşeri Özellikler

Afrika: Bölgeler ve Ülkeler

Orta ve Güney Amerika: Bölgeler ve Ülkeler

Rusya'nın Coğrafi Bölgeleri

Kafkas Ülkeleri: Genel

Doğu Asya: Genel
Orta Asya Türk Cumhuriyetleri: Genel
Güneydoğu Asya: Genel
Kafkas Ülkeleri: Ülkeler ve Bölgeler
Doğu Asya: Ülkeler ve Bölgeler
Orta Asya Türk Cumhuriyetleri: Ülkeler ve Bölgeler
Güneydoğu Asya: Ülkeler ve Bölgeler
Avustralya Coğrafyası
Avrupa Genel Coğrafyası
Yeni Zelanda ve Pasifik Adaları
Avrupa Ülkeleri

9.1.3.1.2. Yüksek Lisans Dersleri

Kültürel Yayılma ve Kültür Bölgeleri
Coğrafyanın Tarihi ve Metodolojisi
Turizmde Mekânsal Planlama
Kır Potansiyeli ve Sorunları
Doğal Bölgeler
İç Göçlerin Bölgesel Yapısı ve Mülteci Sorunu
Kafkaslar, Orta Asya ve Türkiye İlişkileri
Kalkınmakta Olan Ülkeler ve Coğrafya
Bölgesel Coğrafyada Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemleri
Seminer

9.1.3.1.3. Doktora Dersleri

Kalkınmakta Olan Ülkelerde Şehirleşme
Sanayide Yer Seçimi
Şehirselle ve Kırsal Alanlarda Rekreasyon
Seminer

9.1.4. Fiziki Coğrafya Anabilim Dalı

1933 yılında gerçekleştirilen Üniversite Reformu sonucu bugünkü anabilim dallarının yerini alan kürsü sistemi ortaya çıkartılmıştır. Bu dönemde Fiziki Coğrafya Kürsüsü'nün başına İbrahim Hakkı Akyol getirilmiştir. Daha sonraki dönemde 1957 yılında kürsü başkanlığına Sırrı Erinç getirilmiştir. Sırrı Erinç ile birlikte, modern coğrafyanın getirdiği yenilikler de Fiziki Coğrafya Kürsüsü'ne taşınmıştır.

Bugün anabilim dalında jeomorfoloji, klimatoloji, hidrografya, biyocoğrafya, bitki coğrafyası ve toprak, doğal çevre, kartografya, doğal afetler, coğrafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama konularında dersler verilmektedir. Diğer anabilim dallarında olduğu gibi bu alanda da arazi çalışmaları yapılmaktadır.

Fiziki coğrafya bünyesinde yukarıdaki konularda verilen dersler, modern coğrafyadaki gelişmelerden yararlanarak coğrafyanın toplumun yararına olacak bir boyutta işlenişini hedeflemektedir.

Fiziki Coğrafya Anabilim Dalı mümkün olduğu kadar Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama teknolojilerinin azami kullanımına gayret edilmektedir. CBS ve UA teknolojilerin çalışmalarda kullanımı, verilerin diğer bilim dallarında da kullanımını kolaylaştırmaktadır.

Anabilim dalı bünyesinde üç profesör, iki doçent doktor, iki yardımcı doçent ve iki araştırma görevlisi görev yapmaktadır. Akademik kadronun çalışma alanları aşağıda çıkartılmıştır:

Toprak ve Ekoloji

Arazinin Sınıflandırılması

Arazi Kullanımı

Çevre Bilimi

Biyocoğrafya

Biyolojik Çeşitlilik

Dendrokronoloji
İklim ve Bitki Coğrafyası
Klimatoloji
Uygulamalı Klimatoloji
Dağ Alanları Yönetimi
Çevre Bilimi
Uygulamalı Jeomorfoloji
Kuaterner Coğrafyası
Afetler ve Afet Yönetimi
Arazi Potansiyeli-Planlama
Arkeocoğrafya
Coğrafi Bilgi Sistemleri & Uzaktan Algılama
Flüviyal Jeomorfoloji
Uygulamalı Jeomorfoloji
Kıyı Jeomorfolojisi
Karst Jeomorfolojisi
Volkan Jeomorfolojisi
Toprak Erozyonu
Jeomorfometri
Jeomorfik Afetler
Doğal Afet Risk Analizi
Buzul Jeomorfolojisi

9.1.4.1. Fiziki Coğrafya Anabilim Dalında Verilen Dersler

9.1.4.1.1. Lisans Dersleri (Derslerin tümü 2 krediye eşdeğerdir)

1. Dönem Dersleri

Klimatoloji I (Sıcaklık, Basınç, Rüzgârlar)

Harita Bilgisi

2. Dönem Dersleri

Klimatoloji II (Yağış ve Hava Kütleleri)

Harita Bilgisi Uygulamaları

3. Dönem Dersleri

Biyocoğrafyanın İlkeleri

Dinamik Klimatoloji

Kayaçlar

Coğrafi Bilgi Sistemleri

Türkiye Sular Coğrafyası (Türkiye Gölleri)

4. Dönem Dersleri

Biyocoğrafya: Zoocoğrafya

Sinoptik Klimatoloji ve Rasat Teknikleri

Coğrafi Bilgi Sistemlerinde Analiz

Kayaçların Ayrışması

Türkiye Sular Coğrafyası (Türkiye Akarsuları)

5. Dönem Dersleri

Toprak Bilgisi

Bitki Ekolojisi

Türkiye'nin Biyocoğrafyası: Coğrafi Faktörler

Okyanuslar ve Denizler

Sıcaklıkla İlgili Uygulamalı Çalışmalar

Türkiye İklimi

Volkan Morfolojisi

Kıyı Jeomorfolojisi

Karst Jeomorfolojisi

Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri

6. Dönem Dersleri

Toprak Coğrafyası

Bitki Toplulukları

Türkiye'nin Biyocoğrafyası: Dağılım Kalıpları

Rüzgârlarla İlgili Uygulamalı Çalışmalar

Uygulamalı Klimatoloji

Dinamik Oseanoğrafya

Türkiye Ovaları

Türkiye Volkan Coğrafyası

Türkiye Karst Coğrafyası

Buzul Morfolojisi

Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları

7. Dönem Dersleri

Kuaterner Coğrafyası

Buharlaştırma ve Yağışla İlgili Uygulamalar

İklim Salınımları

Doğal Afetler

Jeomorfolojik Tip Bölgeler

CBS'de Proje Tasarımı ve Yönetimi

Türkiye'de Kuaterner Coğrafyası

8. Dönem Dersleri

Çevre Sorunları

İklim Tipleri İle İlgili Uygulamalı Çalışmalar

Fiziksel Mekân Organizasyonu Uygulamaları

Kurak ve Yarı Kurak Bölgeler

Türkiye Jeomorfolojisinde Neotektonik

9.1.4.1.2. Yüksek Lisans Dersleri (Derslerin tümü 3 krediye eşdeğerdir)

Güz Dönemi

Kıyı Yönetimi ve Planlaması

Bölge Planlaması ve Coğrafya

Coğrafya ve Dendrokronoloji

Uygulamalı Biyocoğrafya Çalışmaları I

Uygulamalı Türkiye İklimi Çalışmaları I

Marmara Bölgesinin Ekolojik Şartları

Klimatoloji ve Meteoroloji

Dağlık Alanların Fiziki Coğrafyası

Yapısal Jeomorfoloji

Jeomorfolojide Ölçme Bilgisi

Jeolojik ve Jeomorfolojik Haritalar

Bahar Dönemi

Arazinin Sınıflandırılması ve Değerlendirilmesi

Biyolojik Çeşitlilik

Uygulamalı Türkiye İklim Çalışmaları II

Dağ Alanları Yönetimi (DAY)

Arazi Potansiyel Analizi

Akarsu Sistemleri ve Yüzey Şekiller

Arazi Potansiyel Analizi

Fiziki Coğrafya Araştırma Yöntemleri

Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları

9.1.4.1.3. Doktora Dersleri (Derslerin tümü 3 kredidir)

Güz Dönemi

Türkiye'nin Paleocoğrafyası

Doğal Ortam Analizi

Endemizm ve Türkiye Endemikleri

Uygulamalı Biyocoğrafya Çalışmaları II

İklim Değişmeleri

Ege Bölgesinin Bitki Ekolojisi

Klimajeomorfoloji

Fiziksel Planlama

Doğal Afet Risk Analizi

Speleoloji (Mağara Bilimi)

Bahar Dönemi

Toprak Kirliliği ve Kontrolü

Kültürel Biyocoğrafya

Bitki Göçleri

Türkiye'nin Morfoklimatik Bölgeleri

Arkeo-Coğrafya

Mühendislik Jeomorfolojisi

Jeomorfolojide Radyometrik Yaş Tayinleri

9.1.4.2. Fiziki Coğrafya Anabilim Dalında Faaliyet Gösteren Öğretim Üyelerinin Yayınları ve Projeler

2010 yılı Temmuz ayına kadar, Fiziki Coğrafya Anabilim dalında görev alan öğretim üyelerinin bireysel veya grup halinde yaptıkları çalışmalar sonucu hazırlamış olduğu aşağıdaki konu başlıklarına ait makaleler, değişik dergilerde yayınlanmıştır. Bunlardan üçü bitki coğrafyasına, ikisi ise jeomorfolojiye aittir.

Tarihsel Süreçte İstanbul'un Bitki Örtüsü ve Bahçe Kültürü

Türkiye'de Önemli Bitki Alanları "İlgaz Dağları"

Türkiye'de Önemli Bitki Alanları "Yenice Ormanları"

Selden Dolayı Çanakkale Çokal Barajı'nın Yeniden İnşası

8-10 Eylül 2009 Tarihlerindeki Yağışların Silivri-Selimpaşa Sahil Kuşağında Neden Olduğu Sel ve Taşkınlar

2009 yılında ise yayınların yedisi jeomorfoloji, biri klimatoloji olmak üzere toplamda 8 adet gibi sınırlı sayıda olduğunu görmekteyiz. Bu yıla ait yayınların isimleri aşağıdadır:

Gökçeada Yalıtışının Mikro Analiz Yöntemleri ile İncelenmesi: Oluşum Ortamı Konusunda Göstergeler

İklim ve Biz

Küresel Degredasyon Sürecinde Dağlar ve Dağ Alanları Yönetimi

Topografya Haritalarından Elde Edilen Drenaj Ağının Morfometrik Gelişimi

Sel Olayında Havza Morfometrisinin Önemi: Havran Nehri Çalışması

Aksu Deresi Havzası (Giresun) Periglasiyal Sahasında Kütle Hareketleri

3621 Sayılı Kıyı Kanunu ve Onun Uygulama Problemleri

Yenilenen Kuaterner Kronostratigrafisi

2008 Yılı ise yayınlar açısından 2009 ve 2010 yıllarına göre daha fazla çalışmalar ile karşımıza çıkmakta ve yayınların toplamda 22'ye ulaştığı görülmektedir.

2010 yılı Temmuz ayına kadarki çalışmalar bir tarafa bırakılacak olursa 2008 ve 2009 yıllarındaki çalışmaların ortalaması 15 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca Fiziki Coğrafya Anabilim Dalı öğretim üyelerince yapılan “Çanakkale Çokal Barajının Çökme Modellemesi ve Taşkın Risk Analizi” adını taşıyan bir proje 14 950 TL. bütçe ile yürütülmektedir.

9.1.5. Arazi Çalışmaları

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü tarafından organize edilen 2010 senesine ait üç arazi gezisinden ikisi afet yönetimine, biri CBS uygulamalarına yöneliktir. Türkiye'deki diğer coğrafya bölümlerine göre nispeten daha faal olan bölümdeki arazi çalışmaları, lisans seviyesindeki öğrencilere yönelik düzenlenmiştir.

Bu çalışmalardan biri, CBS'nin Taşkın Risk Çalışmalarındaki Kullanımı konulu olarak Edirne-Tunca Nehri çevresinde CBS'nin jeomorfoloji, bitki örtüsü, arazi kullanımı, nüfus ve yerleşme konularındaki uygulamalarına yer verilmiş yaklaşık 9 günlük bir çalışma olarak lisans seviyesinde üçüncü sınıf öğrencilerinin aldığı CBS derslerini pekiştirmek amaçlı olarak bu gruba yönelik planlanmıştır.

Bir diğer çalışmada ise Konya, Aksaray, Nevşehir, Kayseri illeri çevresinde karst ve volkan topografyasına ait yapıların incelenmesi planlanmıştır.

Yine 2010 yılında Uşak, Afyon, Kütahya illeri çevresine volkan jeomorfolojisi, akarsu jeomorfolojisi konularında incelemeleri kapsayan iki günlük bir arazi çalışması düzenlenmiştir. (Şekil:40-41)

Şekil 40: 2010 Yılına Ait Arazi Çalışmalarından Kareler
(<http://www.istanbul.edu.tr/fizikicografya>)

Şekil 41: 2010 Yılına Ait Arazi Çalışmalarının Değerlendirilmesi
(<http://www.istanbul.edu.tr/fizikicografya>)

9.2. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Alanlar Eğitimi Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı

1982 yılında kurulan Gazi Eğitim Fakültesi bünyesinde da ayrı bölümler halinde faaliyet gösteren Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya ve Felsefe bölümleri, 1998 yılında ana bilim dallarına dönüştürülerek Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü adı altında kurulan bir bölüme bağlanmışlardır.

Şekil 42: İçerisinde Coğrafya Öğretmenliği Bölümünü de Barındıran Gazi Eğitim Fakültesi Binası

Bölüm dahilinde yeni düzenleme ile birlikte 2007–2008 eğitim döneminden itibaren 3,5 yıllık tezli lisans, 1,5 yıllık tezsiz yüksek lisans olmak üzere toplam 5 yıllık eğitim verilmektedir. Bölümden mezun olanlara yüksek lisans diploması verilmektedir. Öğrencilerin istemeleri halinde 5 yıllık eğitimin ilk iki yılını bitirenler ön lisans, ilk dört yılını bitirenler ise lisans diploması alabilmektedirler.

Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalında 1 Prof. Dr., 1 Doç.Dr., 4 Yrd. Doç. Dr. ve 1 Araştırma Görevlisi görev yapmaktadır.

Anabilim dalı bünyesinde okutulan dersler yıllara göre dönemler halinde aşağıdaki gibidir. Ayrıca ECTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) kredilendirme sistemine göre derslerin kredi karşılıkları da yanlarında ifade edilmiştir. Burada ECTS'nin içeriğine değinmekte de fayda bulunmaktadır. European Credit Transfer System, özellikle Avrupa'da üniversiteler arasında öğrenci hareketliliği durumlarında alınan derslerden kazanılan kredilerin standardizasyonunu ve alınan eğitimin bir başka ülkede akreditasyonunu sağlamaya yönelik olarak Avrupa Birliği tarafından geliştirilmiş bir sistemdir. Bu sayede öğrencilerin aldıkları derslerin ülkeler arasında ortak bir dilden adlandırılması mümkün olmaktadır. ECTS kredisinin belirlenmesinde öğrencinin dersi başarabilmesi için yapması gereken çalışmaların tümü ifade edilir. Bu sistemde bir akademik yılda 60 ECTS kredisi, bir dönemlik eğitimde ise toplamda 30 ECTS kredisi kazanılır.

9.2.1. Okutulan Dersler

I. Yıl

1. Dönem

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (3 ECTS kredisi)

Türk Dili 1 (3 ECTS kredisi)

Coğrafyaya Giriş (3 ECTS kredisi)

Jeomorfolojiye Giriş (3 ECTS kredisi)

Klimatolojiye Giriş (3 ECTS kredisi)

Genel Ekonomik Coğrafya-I (3 ECTS kredisi)

Hidroğrafya-I (3 ECTS kredisi)

Petroğrafya (3 ECTS kredisi)

Matematik Coğrafya (3 ECTS kredisi)

Eğitim Bilimine Giriş (3 ECTS kredisi)

2. Dönem

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (3 ECTS kredisi)

Türk Dili II (3 ECTS kredisi)

Harita Bilgisi ve Uygulamaları I (3 ECTS kredisi)

Jeomorfoloji I (3 ECTS kredisi)
Genel Ekonomik Coğrafya-II (3 ECTS kredisi)
Klimatoloji I (3 ECTS kredisi)
Hidrografya II (3 ECTS kredisi)
Genel ve Türkiye Jeolojisi (3 ECTS kredisi)
Bilgisayar-I (3 ECTS kredisi)
Gelişim Psikolojisi (3 ECTS kredisi)

II. Yıl

1. Dönem

Jeomorfoloji II (3 ECTS kredisi)
Klimatoloji II (4 Kredi)
Klimatoloji Uygulaması II (2 Kredi)
Beşeri Coğrafyaya Giriş (4 ECTS kredisi)
Türkiye'nin Turizm Coğrafyası (4 ECTS kredisi)
Hidrografya II (4 ECTS kredisi)
Doğal Kaynaklar (3 Kredi)
Türkiye'nin Jeomorfolojisi ve Hidrografyası (3 ECTS kredisi)
Enformatik (3 ECTS kredisi)

2. Dönem

Jeomorfoloji III (4 ECTS kredisi)
Türkiye'nin Coğ. Bölğ.-I (3 ECTS kredisi)
Ulaşım Coğrafyası (3 ECTS kredisi)
Beşeri Coğ.-I (4 kredi)
Ekoloji ve Çevre Sor. (4 kredi)
Türkiye'nin İklim ve Bitki Coğ. (3 ECTS kredisi)
Toprak Coğrafyası ve Arazi Kullanımı (3 ECTS kredisi)
Bitki Coğrafyası (3 ECTS kredisi)
Seçmeli Ders (Coğrafyada Arazi Çalışmalarına yönelik ders seçmeli olarak verilmektedir, 3 ECTS kredisidir)

III. Yıl

1. Dönem

Yabancı Dil (İngilizce, Fransızca ve Almanca derslerinden biri verilmektedir, 2 ECTS kredisidir)

Türkiye'nin Jeopolitiği ve Siyasi Coğrafyası (5 ECTS kredisi)

Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası (5 ECTS kredisi)

Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri II (5 ECTS kredisi)

Coğrafyada Araştırma Yöntemleri (5 ECTS kredisi)

Türk Dünyası Coğrafyası (5 ECTS kredisi)

Seçmeli Ders (Coğrafyada Arazi Çalışmaları-II veya Coğrafyada Bilgisayar Kullanımı derslerinden biri talebe göre açılmaktadır, 3 ECTS kredisidir)

2. Dönem

Yabancı Dil (İngilizce, Almanca veya Fransızca derslerinden biri, 2 ECTS kredisi)

Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri III (6 ECTS kredisi)

Coğrafyada Veri Toplama ve Değerlendirme Metotları (6 ECTS kredisi)

Türkiye'nin Beşeri Coğrafyası (6 ECTS kredisi)

Afetler Coğrafyası (6 ECTS kredisi)

Seçmeli Ders (Sağlık Coğrafyası, Komşu Ülkeler Coğrafyası, Kır Planlaması ve Sorunları, GAP derslerinden biri talebe göre seçmeli olarak açılmakta olup 4 ECTS kredisidir)

IV. Yıl

1. Dönem

Türkiye'nin Coğrafi Bölgeleri IV (3 ECTS kredisi)

Seminer (6 ECTS kredisi)

Proje (5 ECTS kredisi)

Coğrafi Bilgi Sistemleri (4 ECTS kredisi)

AT Ülkeleri Coğrafyası (6 ECTS kredisi)

Seçmeli (Öğrenciler, Kıtalar Coğrafyası ve Şehirleşme ve Türkiye'de Şehirler derslerinden birini seçmek durumundadır ve 6 ECTS kredisidir)

2. Dönem

Öğretmenlik Mesleğine Giriş (3 ECTS kredisi)

Gelişim ve Öğrenme (3 ECTS kredisi)

Öğretimde Plânlama ve Değerlendirme (4 ECTS kredisi)

Özel Öğretim Yöntemleri-I (17 ECTS kredisi)

Okul Deneyimi-I (3 ECTS kredisi)

V. Yıl

1. Dönem

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliş (3 ECTS kredisi)

Sınıf Yönetimi (3 ECTS kredisi)

Özel Öğretim Yöntemleri-II (9 ECTS kredisi)

Okul Deneyimi-II (3 ECTS kredisi)

Seçmeli-I (12 ECTS kredisi)

2. Dönem

Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi (9 ECTS kredisi)

Rehberlik (3 ECTS kredisi)

Öğretmenlik Uygulaması (5 ECTS kredisi)

Seçmeli-II (13 ECTS kredisi)

Beş yıl boyunca okutulan derslerin toplam ECTS kredi karşılığı 300, normal kredi karşılığı ise 181'dir.

9.2.2. Eğitim Bilimleri Enstitüüne Aday Öğrencilerin Yerleştirilmesi ve Mezuniyet Koşulları

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Coğrafya Öğretmenliği Anabilim dalında yüksek lisans ve doktora programları mevcuttur. Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde eğitim kalitesini artırmaya yönelik olarak tüm yüksek lisans ve doktora programları 2004 yılında gözden geçirilmiş ve yenilenmiştir. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde 20 anabilim dalına bağlı 47 bilim dalında lisansüstü eğitim verilmektedir. Bu kapsamda Ortaöğretim Sosyal Anlalar Eğitimi Bölümünde

Coğrafya Öğretmenliği Anabilim dalında tezli yüksek lisans ve doktora programları bulunmaktadır.

Lisansüstü programlara başvuruda, adayların ÖSYM tarafından düzenlenen ALES (Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı) puanının en az 55 olması şartı aranmaktadır. Yüksek lisans programları için olmamakla birlikte doktora programları için yine ÖSYM tarafından düzenlene KPDS (Kamu Personeli Dil Sınavı) veya ÜDS (Üniversitelerarası Kurul Yabancı Dil Sınavı) puanları dikkate alınmaktadır. Bu sınavlardan ALES % 50, mezuniyet notu, %10, yabancı dil puanı %15 ve mülakat puanının %25'i alınarak belirlenen puan doğrultusunda yapılacak sıralamada en yüksek puanı alan öğrenciler yerleştirilmektedir.

Eğitim Bilimleri Enstitüsünde coğrafya öğretmenliği alanında tezli yüksek lisans programının müdahil olan öğrenciler, 21 krediden az olmamak kaydı ile, en az 7 ders ve bir seminer dersi almak zorunda olup, her dersin kredisi 3 olarak belirlenmiştir. Doktora programlarında ise 24 krediden az olmamak koşulu ile en az 8 ders alınması mecburiyeti konmuştur. Yüksek lisans programında 65 ve doktora programında 75, başarılı sayılmak için gerekli taban puanlardır. Doktora programı öncesinde derslerin bitimini takip eden süreçte, öğrencilerin yeterlik sınavında başarılı olması gerekmektedir. Yeterlik sınavı sonrasında öğrenciler, danışmanları gözetiminde uygun görülen bir tez çalışmasına başlarlar. Tezini tamamlayan öğrenciler, alanla ilgili jüri önünde tezlerini savunurlar. Tez sınavı sonrası jüri üyelerinin çoğunluğuyla başarılı bulunan tezin uygun koşullarda enstitüye tesliminin ardından öğrenci, coğrafya öğretmenliği doktora programından mezuniyet belgesi almaya hak kazanır.

9.2.2.1. Yüksek Lisans Dersleri

I. Yıl

Birinci Dönem

Coğrafya Öğretiminde Kavram Yanlılıkları (Zorunlu)

Türkiye'de Sanayileşme (Seçmeli)

Coğrafya’da Materyal Kullanımı ve Geliştirilmesi (Seçmeli)
Coğrafi Plânlama ve Uygulamalar (Seçmeli)
Coğrafya Biliminin Gelişimi ve Metodolojisi (Seçmeli)
Coğrafya Öğretiminde Coğrafi Bilgi Sistemi Uygulamalarının Kullanımı
(Seçmeli)
Dünya Ekonomisi (Seçmeli)
Eğitim Derslerinden biri (Zorunlu)

İkinci Dönem

Seminer (Zorunlu)
Coğrafya’da Ölçme ve Değerlendirme (Seçmeli)
Türkiye İklimi (Seçmeli)
Coğrafya’da Kavramların Öğretimi (Seçmeli)
Coğrafi Beceriler (Seçmeli)
Uluslararası Güncel Sorunlar (Seçmeli)
Eğitim Derslerinden biri (Zorunlu)

9.2.2.2. Doktora Dersleri

Yüksek lisans eğitiminin üzerine Türkiye’deki diğer doktora programlarında olduğu gibi ilk yıl alınması gereken derslerin ardından takip eden yıllarda tez çalışmasının yürütüldüğü bir coğrafya eğitimi doktora programı bulunmaktadır. Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde eğitim veren coğrafya öğretmenliği doktora programı kapsamında lisans eğitimini veren öğretim üyeleri görev yapmaktadır. Alınan derslerin dönemlere göre çıkartılmış listesi aşağıda belirtilmiştir: (<http://www.egtbil.gazi.edu.tr/>)

Birinci Dönem

Seçilmiş Coğrafi Konuların Özel Öğretimi (Zorunlu)
Türkiye’de Başlıca Sanayi Kolları (Seçmeli)
Coğrafya’da Verilerin Kullanımı (Seçmeli)
Türkiye Toprak Coğrafyası (Seçmeli)
Küreselleşme Sürecinde Ekonomik ve Jeopolitik Gelişmeler (Seçmeli)

Eğitim Derslerinden biri (Zorunlu)

İkinci Dönem

Siyasî Coğrafya Açısından Türk Dünyası ve Ortadoğu (Zorunlu)

Öğretim Programlarında Coğrafya'nın Yeri (Seçmeli)

Coğrafya Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Uygulamaları (Seçmeli)

Türkiye Vejetasyon Coğrafyası (Seçmeli)

Kültürel Coğrafya (Seçmeli)

Eğitim Derslerinden biri (Zorunlu)

Doktora programı kapsamında okutulmakta olan derslerin biraz detayına girmekte fayda bulunmaktadır.

Seçilmiş Coğrafi Konuların Özel Öğretimi: Bu derste liselerde öğrencilerin öğrenmekte zorlandıkları coğrafya dersine ait konuların belirlenerek alternatif öğretim yöntemleri geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Türkiye'de Başlıca Sanayi Kolları: Türkiye ekonomisinde önemli gelir kalemlerini oluşturan besin, dokuma, tekstil vb. sanayi kolları üzerinde konular ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Coğrafyada Verilerin Kullanımı: Veri tabanlarından elde edilen verilerin değerlendirilerek düzenlenmesi, dağılış haritaları, grafik, tablo çıkartılması yoluna gidilir.

Türkiye Toprak Coğrafyası: Türkiye'de toprak oluşumunu etkileyen faktörler ve Türkiye topraklarının sınıflandırılması ele alınmaktadır.

Küreselleşme Sürecinde Ekonomik ve Jeopolitik Gelişmeler: Küreselleşme sürecinde son dönemlerde ortaya çıkan gelişmeler ve bunların nedenleri, bölgemiz ve dünyanın geleceği ile ilgili düşünceler ele alınmaktadır.

Siyasi Coğrafya Açısında Türk Dünyası ve Ortadoğu: İçinde bulunduğumuz bölgede Türkiye'nin jeopolitik özellikleri doğrultusunda izleyebileceği politikalar konu edilmektedir.

Öğretim Programlarında Coğrafya'nın Yeri: Öğrencinin çevre bilincini kazanmasını, küresel sorunların farkındalığına varmasını sağlayayan ve karşılaştırma

yaparak muhakemeyi öğreten coğrafya dersinin öğretim programlarında nasıl yer alması gerektiğine yönelik bir derstir.

Coğrafya Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Uygulamaları: Günümüzde coğrafya derslerinin öğrenci merkezli olma yönünde bir sürece girmesi ve buna bağlı olarak aktif öğrenme, buluş yoluyla öğrenme, bilimsel problem çözme, yapısalcı öğrenme, çoklu zekâ, probleme dayalı öğrenme, proje tabanlı öğrenme gibi yeni yöntemlerin coğrafyada nasıl kullanılabileceği üzerinde durulmaktadır.

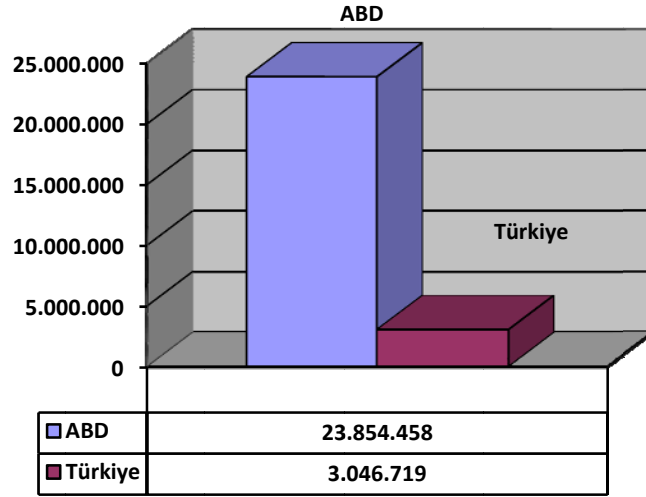
Türkiye Vejetasyon Coğrafyası: Türkiye’de bitki formasyonları ve bunların bölgeleri, Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu fitocoğrafya bölgelerinin vejetasyon formasyonları incelenmektedir.

Kültürel Coğrafya: Kültürün tanımı, coğrafya içindeki yeri, ülke lokasyonlarının kültürlerinin belirlenmesine etkileri, dillerin, dinlerin, ırkların dağılımı konuları ele alınır.

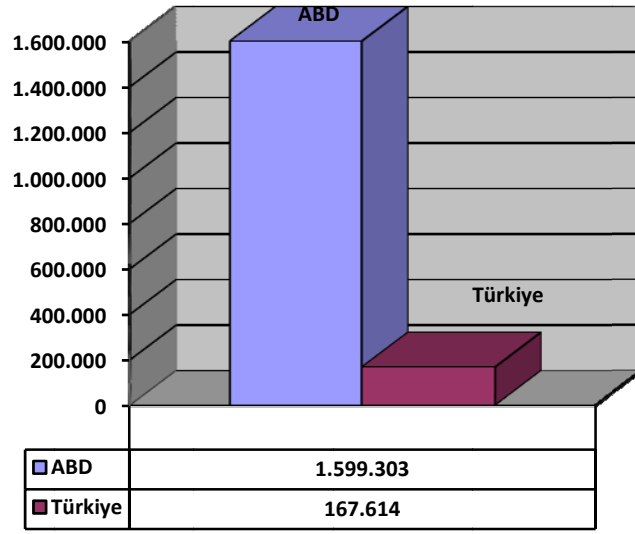
BÖLÜM X

BAZI VERİLER IŞIĞINDA ABD VE TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

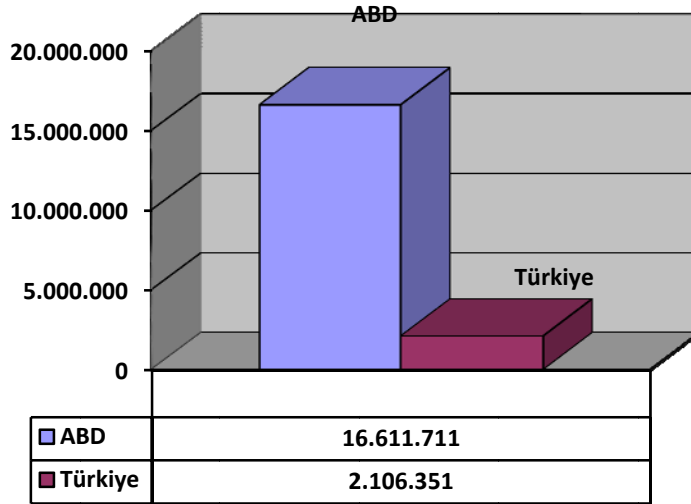
Bu bölümde, ABD ve Türkiye eğitimine yönelik değişik kaynaklardan derlenen verilerin grafiklere dönüştürülerek karşılaştırılması hedeflenmiştir.

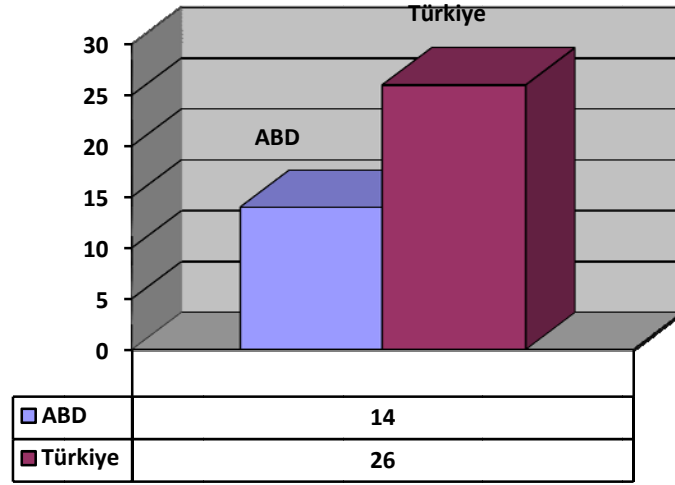
Şekil 43: ABD ve Türkiye'de Ortaöğretimde Öğrenci Sayıları (UNESCO 2006 verilerine göre)

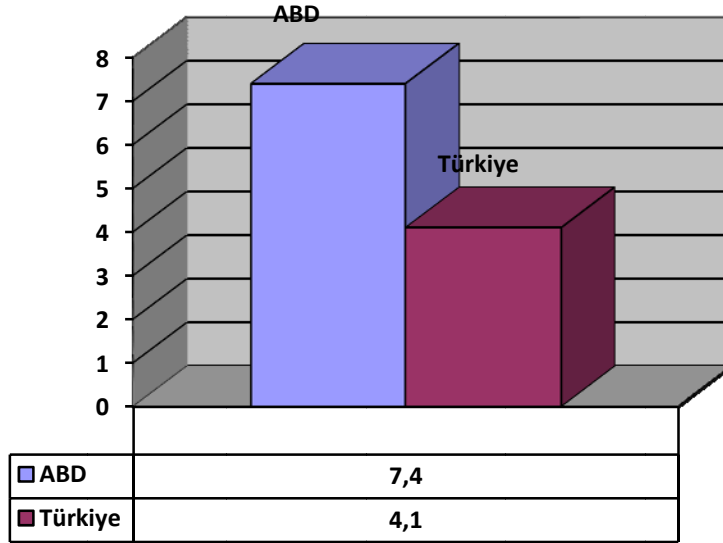
Şekil 44: ABD ve Türkiye'de Ortaöğretimde Öğretmen Sayıları (UNESCO 2006 verilerine göre)

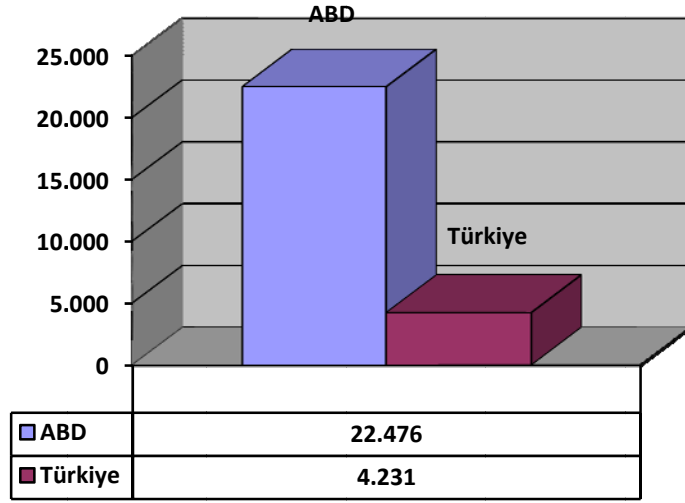
Şekil 45: ABD ve Türkiye'de Yükseköğretimde Öğrenci Sayıları (UNESCO 2006 verilerine göre)

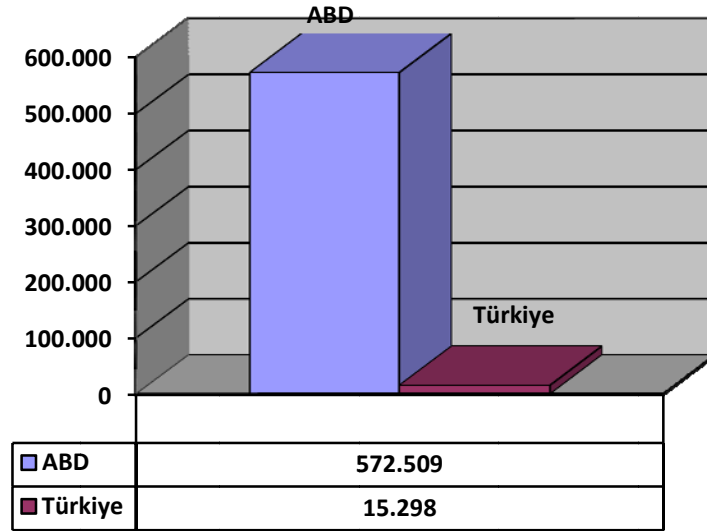
Şekil 46: ABD ve Türkiye’de Yükseköğretimde Öğretim Elemanı Başına Düşen Öğrenci Sayıları (UNESCO 2006 verilerine göre)

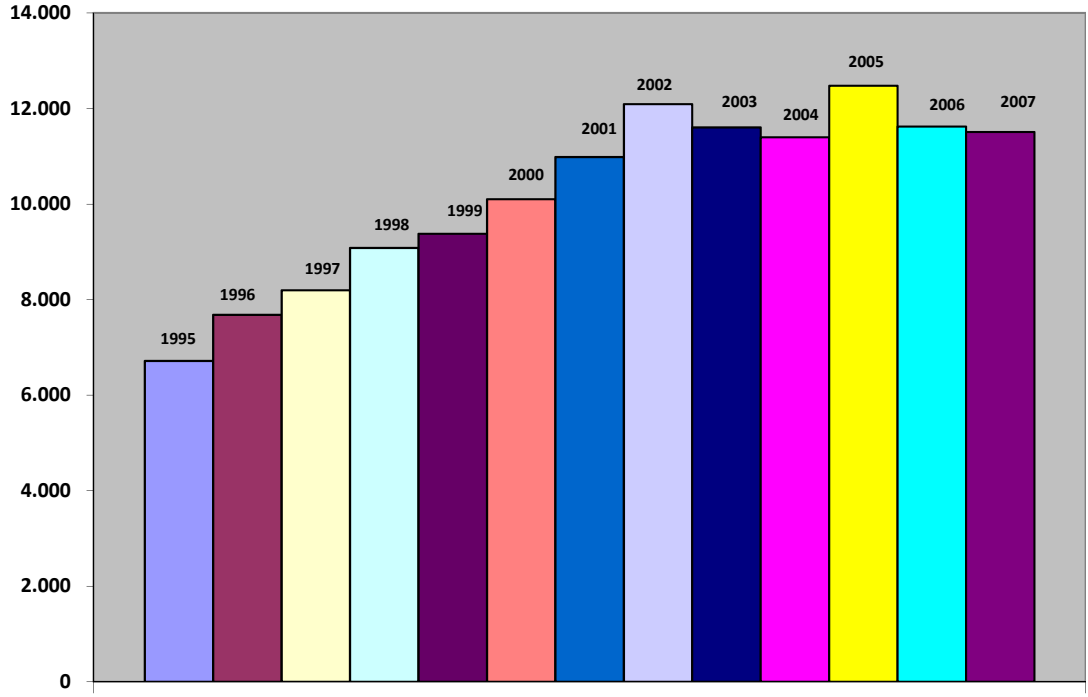
Şekil 47: ABD ve Türkiye’de Eğitim Harcamalarının GSYİH İçindeki Payları (%) (OECD verileri)

Şekil 48: ABD ve Türkiye’de Yükseköğretimde Öğrenci Başına Harcama (USD olarak) (OECD verileri)

Şekil 49: ABD ve Türkiye’de Yabancı Öğrenci Sayıları (Kaynak: Gürüz-2008)

Şekil 50: ABD’de Yükseköğretim Gören Türk Öğrencilerin Sayısının Yıllara Göre Değişimi (Gürüz-2008)

BÖLÜM XI

ABD VE TÜRKİYE YÜKSEK ÖĞRETİMİNDE COĞRAFYA EĞİTİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Araştırmanın bu bölümünde ABD ve Türkiye'deki yükseköğretim sistemleri içerisinde coğrafya programlarının gerek coğrafyaya bakış açısı, gerekse fiziksel özellikler açısından karşılaştırılması yapılacaktır. Ancak buna başlamadan önce iki ülkenin yüksek öğretim sistemlerinin gözden geçirilip mukayesesi doğru bir yaklaşım olacaktır.

11.1. ABD ve Türkiye Yüksek Öğretiminin Karşılaştırılması

Türkiye Yüksek Öğretim Sistemi, son 20 yılda dünyada eşine ender rastlanılacak bir genişleme sürecine girmiştir. 1981 yılında 19 devlet üniversitesi bulunmakta iken 1982'de 27'ye, 1992'de 51'e, 2006'da 68'e yükselmiştir. 2007 yılında kurulan 17 devlet üniversitesi ile toplam sayı 85'e ulaşmıştır. 2010 yılı verileri, toplam 95 devlet üniversitesini göstermektedir. Öte yandan vakıf üniversitelerinin sayısı, 1984 yılında 1 iken, 1993'de 3'e, 1996'da 8'e, 1997'de 15'e, 1990'da 20'ye 2006'da 25'e yükselmiştir. 2010 YÖK verilerine göre toplam vakıf üniversitesi sayısı 51'dir. Rakamlardan görüldüğü üzere artış, 1990'lı yıllardan sonra günümüze değin katlanarak olmuştur.

Yükseköğretim sisteminde görülen bu değişiklik, üniversitelerin öğretim elemanı ve alt yapı gereksinimlerinin karşılanamadığı, performansın çok aşağılara düştüğü bir ortamı beraberinde getirmiştir. Özellikle alt yapı çalışmaları tamamlanmadan açılan üniversiteler, öğrencilerde yaşam koşullarının oldukça güç olduğu bir eğitim dönemini de ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte barınma ve ulaşım konularında öğrencilerin sıkıntıları katlanarak artmıştır. Öte yandan üniversitelerin bulunduğu kentlerin çoğunun kültürel etkinliklerden uzak yerleşim yerleri olması,

üniversitelerin şehir ile bütünleşmesi ve öğrencilerin kent ortamından yararlanması gerekliliğinin de gerçekleşmesine engel teşkil etmektedir.

Yükseköğretim sistemindeki hızlı büyüme, Türkiye’de yükseköğretim okullaşma oranında sanayileşmiş ülkelere göre düşük değerlerle karşılaşılması ve her yıl üniversite sınavına girenlerle yerleştirilenler arasında büyük farkın olması ile açıklanmaya çalışılsa da siyasal etkenlerin bu durum üzerinde önemli rol oynadığına yönelik hâkim kanı giderek yaygınlaşmaktadır (Şenses, 2007). Yeni kurulan üniversitelerin gerekli finansal desteği alamamış olması, akademik etkenlerin iyileştirilmesinden ziyade üniversite kurulan illerdeki ekonomik hareketliliğin artması beklentisi bu durumu doğrulamaktadır. Ayrıca yeni kurulan üniversitelerin eski kurulmuş üniversitelerin bazı birimlerinin genişletilmesi ve çevresinde yapılanması ile kurucuların ve yöneticilerin eski üniversitelerden seçilmesi de yükseköğretim sisteminin ihtiyacı olan yenilik hareketlerinden mahrum kalmasını doğurmuş, mevcut yapının değişik yöntemlerle iyileştirilmesi ihtimalini de ortadan kaldırmıştır.

İçinde bulunduğumuz dönemde bütün dünyayı saran neoliberal küreselleşme sürecine uyumda yükseköğretim sistemleri arasında bütünleşme sorunlarını, farklı ülkelerin farklı oranda yükseköğretime önem vermesini gözler önüne sermiştir. Birçok ülke, devletin bilimsel gelişmesinde yükseköğretime verilen desteğin en büyük hamle olduğu düşüncesini geliştirerek korur iken henüz bu bilince erişememiş ülkelerin sayısı oldukça fazladır. Amerika Birleşik Devletleri, bu bakımdan değerlendirildiğinde bilimsel ilerlemenin omurgasının üniversitelere verilecek destekten geçtiği düşüncesini özümseyen ve devlet desteğini büyük oranda alan örnek bir yüksek öğretim sistemine sahiptir. ABD’de yükseköğretimde yenilik arayışlarının özünde dış dünyadaki gelişmeleri olduğu gibi almak yerine, var olan sistem içerisinde yeni modellerin uygulanabilirliğinin ön araştırmasının yapıldığı ve uygulamaya geçilmeden önce alt yapısının oluşturulduğu, buna bağlı olarak sistem tarafından yeniliklerin daha iyi sindirildiği bir anlayışın varlığından bahsedebiliriz. Türkiye’de ise ülke koşullarının göz önüne alınıp bu koşullara göre yenilikleri

belirlemek veya dış dünyadaki yeniliklerin ülke şartlarında uygulanabilirliğinin ön araştırmasının yeterince yapılmadan devreye sokulması sıkıntıları berabereinde getirmektedir.

Üniversitelerin akademik değerlere önem veren demokratik bir yapıda gelişmeleri, bilgi üretmeleri mümkün görünmektedir. Burada hem demokratik değerlerin, hem de akademik değerlerin orantılı bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir. Biri diğerinden ön plana çıktığında nitelikli üniversite vasıflarından uzaklaşılır. Nitelikli bir üniversitenin ahlaki değerleri de gözetmesi, bu değerlerle yoğrulması başarıyı getirecektir. ABD, Japonya veya Batı Avrupa üniversitelerinde yapılanların doğruluğunun Türkiye’de tartışmasız kabulü, üniversitelerin bilgiyi üretme konusunda özgün bir kaynak oluşturma prensibinden uzaklaşmasını ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye üniversiteleri, otoriter bir yapıya sahiptir. Bu, sadece yüksek öğretim sisteminin ortaya çıkardığı bir sonuç değildir. Aynı zamanda üniversiteler bünyesinde görev alan aydınlarımız da geleneksel olarak otoriter zihin yapısına sahiptir. Yasaları uygulayacak olan kişiler olduğuna göre, yasal çerçevede yapılacak özgürlükçü değişimlerin de uygulayıcılar tarafından özümsemediği sürece başarılı bir uygulamasını görmek zor olacaktır.

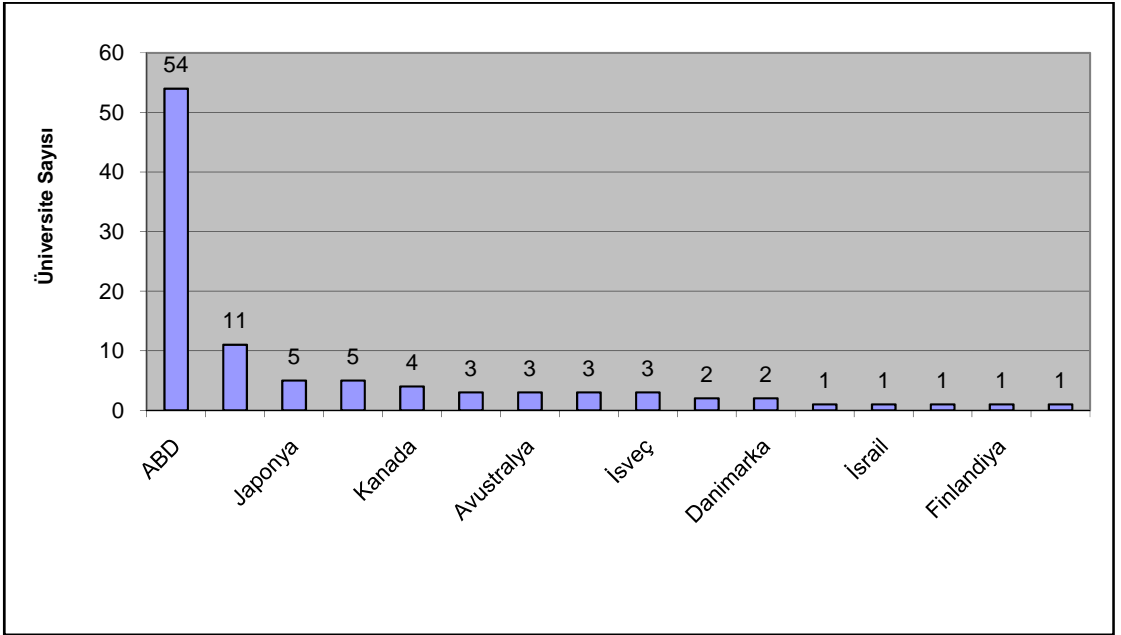
Bu otoriter anlayış 1981 döneminde YÖK’ü getirmiş, merkezden idare edilmeye çalışılan büyük bir sistem olarak Türkiye yükseköğretim sistemi, bürokrasinin kucağına itilmiş ve her geçen yıl nicel artış olmasına rağmen nitel gerilemenin bariz görüldüğü hantal bir yapıya bürünmüştür. Bu durum, sahip olduğumuz ve her defasında övünerek dile getirdiğimiz genç dinamik beyinlerin üretkenliğinin önüne de birer set çekmekte, dünyanın gelişmiş ülkeleri arasında gerçekleştirebileceğimiz yükselişi engellemektedir. ABD yüksek öğretiminde ise üniversitelerin sadece kâğıt üzerinde değil gerçekte özerkliği, demokratik, akademik, etik anlamda dünyanın zirvesinde yer almasını sağlamıştır. Doğaldır ki bu durumun tesisi ve

sürdürülebilirliği için gerek federal, gerekse eyalet yönetimleri tarafından gerekli yasal düzenlemeler ve finansal desteklemeler yapılmış ve yapılmaktadır.

ABD üniversitelerinde, bakış açısı, hizmet üreten işlevin ön plana çıkartılmasını daha yakından ilgilendirir. Max Weber tarafından Amerikan üniversiteleri, her şeyin alışveriş esasına dayandığı kurumlar olarak değerlendirilmektedir (Arslanoğlu, 2002). Ekonomik küreselleşmenin ortaya çıkışında en belirleyici model ABD üniversitelerinin oluşturduğu modeldir. ABD üniversiteleri, büyük bölümünde şirket yapılaşmasının görüldüğü öğrenci-müşteri-şirket üçlemesi içinde gelişen model olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna göre bilgi tabanlı ekonominin gereklerini yerine getiren üniversiteler iş dünyası ile ilişkilerini geliştirebilecektir. Bu duruma uyum sağlayan üniversiteler ile sağlayamayanlar arasında hiyerarşik farklılıklar olacak, bu farklılıkları ortadan kaldırmak için aşağıdaki kurumlar yukarıdakilerle rekabet içerisinde bulunacak ve bunun için gerekli kararları bireysel olarak alabileceklerdir. Her bir üniversite kendi başına uluslararası camiada entelektüel bir yapıda boy gösterebilecek gerekli iyileştirmeleri bireysel olarak yapabilmektedir. Bu doğrultuda üniversiteler sürekli verimlilik üreterek gelişen kurumlar halinde karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Amerikan üniversitelerinde dünyanın diğer bölgelerindeki yapılanmalar da etüd edilmekte küreselleşmenin etkisi ile farklı kültürleri anlama çalışmaları ve bir dünya vatandaşı yetiştirme gayretleri artmaktadır.

ABD'deki bu şirketleşme yönünde birbiriyle yarışan özgün yapılanmanın aksine tarihsel süreçten günümüze devletin yüksek öğretime doğrudan müdahil olmasını Osmanlı'dan günümüze görmekteyiz. Merkezde güçlü ve gücünün sınırlarının yine kendisi tarafından belirlendiği bir padişahın var olduğu medreselerde olsun daha sonraki dönemlerde yüksek öğretimin idaresinin verildiği YÖK yapılanmalarında olsun rekabetin, özgünlüğün ve bunlara bağlı gelişen ilerlemenin Türkiye üniversitelerinde görülmemesi gayet doğaldır. YÖK sürecine girene kadar zaman zaman bu anlamda olumlu gelişmeler olsa dahi, bu olumlu gelişmelerin tesisini sağlayan etmenler hedeften saparak tekrar yüksek öğretim kalitesinde düşüşe sebebiyet verecek düzenlemeleri yürürlüğe sokmuştur.

Türk ve Amerikan yükseköğretim sistemlerinin temelinde yatan bu iki farklı yaklaşımın bir sonucudur ki araştırmaya mesnet alınan ARWU (Academic Ranking of World Universities) çalışmasının sonuçlarına bakıldığında dünya sıralamasında ilk 500 üniversite içerisine giren Türkiye üniversitelerinin sayısı yıllara göre 3'ü geçmemektedir. 2010 yılı verilerine göre İstanbul Üniversitesi, ilk 500 içerisinde 400–500 aralığında yer alan tek Türk yüksek öğretim kurumudur. Öte yandan ABD, ilk 20 içerisinde 17, ilk 100 içerisinde 54, ilk 200 içerisinde 89, ilk 300 içerisinde 111, ilk 400 içerisinde 137 ve ilk 500 içerisinde 154 üniversite sokarak her yıl olduğu gibi zirvedeki yerini korumuştur. (Şekil:51)

Şekil 51: ARWU 2010 Verilerine Göre Dünyada İlk 100 Üniversite İçerisinde Yer Alan Üniversitelerin Ülkelere Dağılımı (Kaynak: ARWU 2010)

ABD Üniversiteleri, Board of Regents, Board of Trustees, Board of Higher Education, Board of Visitors, Board of Overseers gibi adlarla anılan mütevelli heyetlerince yönetilmektedir. Çok kampuslü eyalet üniversitelerinde Chancellor ünvanına sahip bir idareci tüm kampuslerden sorumludur. Her kampüsün başında da bir President bulunur. Chancellor ve President, mütevelli heyet tarafından atanır.

President, üniversite kaynaklarının verimli kullanımını sağlamak, kaynak üretimi için iş çevreleriyle temas içerisinde bulunmak, üniversite dışı ilişkilerde üniversiteyi temsil etmek, bütün bunları yaparken bilimsel çalışmaların etkili yürütülmesini sağlamak durumundadır. Mütevelli heyet tarafından atanan President veya Chancellor için atama süresi belirlenmez yani süresiz olarak atanmaktadırlar (Doğramacı, 2007).

ABD’de üniversiteleri idare eden üst kuruluşlar, Eyalet Düzeyinde ve Yönlendirici Ara Kuruluşlar, Eyalet Koordinasyon Kurulu, Eyalet Planlama Daireleri şeklinde gruplandırılabilir. Bu birimlerin koordineli bir şekilde görev planlamaları iyi yapılmış olarak çalıştıklarını söylemek mümkündür.

Türkiye’de 1992 yılında çıkartılan bir kanun ile Yükseköğretim Kurulu tarafından rektör atanması düzeni kaldırılmış, seçim sistemi uygulanmaya konulmuştur. Bu sisteme göre, her üniversitede en çok oyu alan 6 rektör adayı içerisinde 3’ü YÖK tarafından belirlenmekte ve bu 3 adaydan biri cumhurbaşkanının onayıyla atanmaktadır. Ancak gerek burada YÖK’ün belirleyeceği 3 adayın en yüksek oyu almış adaylar arasından seçme konusunda süreklilik göstermeyen tutumu, gerekse cumhurbaşkanının önüne konulan sıralamada 2. veya 3. sırada yer alan adayların atamasının yapılması gibi eleştiriye açık sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu durum, sistemde bir sıkıntı olduğunu ve zamanla bu durumun büyüyerek üniversitelerin asli görevlerinden uzaklaşması riskini beraberinde taşımaktadır.

11.2. ABD ve Türkiye Yükseköğretiminde Coğrafya Öğretiminin Karşılaştırılması

ABD ve pek çok batılı ülkede coğrafya, akademik çalışmalarda olduğu kadar hayatın içerisinde de uygulama alanları olduğu bilinen bir disiplindir. Örnek verilecek olursa, coğrafya, United States Geological Survey isimli araştırma kuruluşunun dört alt bilim dalından biridir. Bu kuruluşun yaptığı araştırmaların sonuçları, Amerikan halkı tarafından dikkate alınmaktadır. Oysa Türkiye’de halkın coğrafi bilgileri hayatlarına

intibak ettirecekleri herhangi bir kuruluş aktif olarak görev yapmamaktadır. Burada toplumun coğrafyayı ciddiye almamaları kadar coğrafyacıların da coğrafyayı halka kabullendirmelerinde yetersizliğini kabul etmek gerekmektedir. Türkiye’de coğrafyacıların aktif olarak beşeri ve ekonomik alanlarda planlama görevlerinde yer almaları bu olumsuz tablonun giderilmesinde önemli bir temel yapı taşı olacaktır. Batılı ülkelerde yaklaşık olarak %40 dolayında bölge ve şehir planlaması görevinde çalışanlar, coğrafya eğitimi almış kişilerdir (Fisher ve Erol, 1981).

Türkiye Eğitim Sistemi içerisinde coğrafya eğitimi, ABD’de kazanmış olduğu önemli yere gelememiştir. Burada eğitim sisteminin bütünü içerisinde bunu söylemek abartı olmaz. Gerek ortaöğretimde, gerekse yükseköğretimde yer bilimleri ve coğrafya, geri planda kalmış ve iş alanları yetersiz, ekonomik getirisi düşük, başarılması diğer dersler kadar zor olmadığı dolayısıyla önemsenmemiş ve günümüzdeki yapının içerisinde hak ettiği yeri alamamıştır. Oysa Türkiye’nin jeopolitik önemi, sosyal bilimler içerisinde coğrafyanın yerinin diğer ülkelere göre daha ön planda olması gerekliliğini ortaya çıkartmaktadır. Bu durum, Türkiye’de coğrafyanın ne olduğunun tam anlamıyla anlayamadığını göstermektedir. 1950’li yıllardan itibaren ABD’de artan coğrafyaya bakıştaki pozitif eğilim, Türkiye’de aksine bir tablo ile karşımıza çıkmaktadır. Türkiye üniversitelerinde coğrafya programlarını yürüten akademik ve idari çevrelerin yetersizliği, bakış açısındaki zayıflığın önemli bir göstergesidir. Öğrencilerin daha ilköğretim ve lise yıllarında coğrafyanın aslında hayatın bir parçası olduğunu ve coğrafi bilginin kullanımında sınırlamalar olmadığını bilmeleri, yükseköğretimimizde coğrafya bölümlerinin önem kazanmasını sağlayacaktır. 1973 yılında Erinç tarafından yapılan değerlendirmede olduğu gibi günümüz itibarı ile de yükseköğretimde coğrafyanın sahip olduğu olumsuzlukları, okullardaki fiziki yapının, araç ve gerecin yetersizliği, coğrafya bölümlerinin yeniden yapılandırılmasında gecikilmiş olması ve coğrafya bölümü mezunlarının iş bulmalarında yaşadıkları sorunlardan veya buldukları işlerden

hayatlarını normal bir şekilde idame ettirecekleri gelir sahibi olamamalarından kaynaklanan sorunlar olarak sıralamak mümkündür (Erinç, 1973).

11.2.1. Yükseköğretimde Coğrafya Bölümlerinin Donanımlarının Farklılığı

Diğer sosyal disiplinler olsun, fen, matematik gibi farklı alanlar olsun, coğrafya ile kıyaslandığında görsel unsurları öğrencinin karşısına taşıyabilme olanağının fazlaca olduğu bir alandır. Her ne kadar akademik kadronun alanında uzman olması, öğretimde ön planda olsa da bu durum görsel öğelerle desteklendiğinde başarının artması kaçınılmazdır. Bu konudaki yetersizlik ortaöğretimde ciddi boyutlardadır. Bunun yansıması olarak ortaöğretimden böyle bir gelenekten gelen öğrenciler, coğrafya derslerinin ideal işleme yöntemlerinden bihaber olarak olması gerekeni isteyememekte, fakülte yönetimlerine finansal destek konusunda gerekli baskı oluşturulmasında akademisyenleri yalnız bırakmaktadır.

ABD’de çalışmaya konu alınan örnek üniversitelerden California Üniversitesi Berkeley Kampüsü Coğrafya Bölümü ve Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümlerinin sahip olduğu olanaklar Türkiye’de ele alınan İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü ve Gazi Üniversitesi Coğrafya Öğretmenliği bölümlerine göre oldukça fazladır. Burada dünya sıralamasında üst düzeyde yer alan iki üniversitenin coğrafya bölümleri ile Türkiye üniversitelerindeki coğrafya bölümlerinin sahip olduğu olanakların farklılığını ifade ederek Türkiye’deki çalışmalara haksızlık etme endişesi içerisinde olduğumdan sadece bakış açılarındaki farklılığı dile getirmenin bu noktada yeterli olacağı düşüncesindeyim. Çünkü bakış açısının değişmesi beraberinde fiziki şartların da gelişmesine zemin hazırlayacaktır.

Ancak yine de belirtmek gerekir ki Berkeley kampüsü, arazi ve deniz çalışmalarında kullanılan taşıtları, arazi ölçümlerinin ve veri analizlerinin yapıldığı Cuffey Laboratuvarı, Quaterner Paleokoloji Laboratuvarı, Hava istasyonu, Tortul İzotopları Jeokimyası Laboratuvarı, Kalıntı Gaz Biyokimyası laboratuvarı ve zengin kitap koleksiyonuna sahip kütüphanesi ile son derece elverişli şartlara sahiptir. Aynı

şekilde Minnesota Üniversitesi Coğrafya Bölümü bünyesinde özellikle bilgisayar teknolojileri destekli coğrafi analiz ve haritalama laboratuvarı, CBS laboratuvarı, ağaç halkaları analizi (dendrokronoloji) laboratuvarı, polen-karbon çalışmaları laboratuvarı, toprak analizi laboratuvarı, uzaktan algılama laboratuvarı bulunmakta ve çok büyük bir dijital harita kütüphanesi olan Borchert Harita Kütüphanesi'nde yarım milyondan fazla harita, internet ortamında çalışmalar için yayınlanmaktadır.

Türkiye üniversitelerinde bu donanımların bir veya ikisinin coğrafya bölümleri içerisinde varlığı önemli adım olarak değerlendirilmekte, öğrenciler sadece sınıf ortamında, uygulama olmaksızın aldıkları eğitimle, coğrafyacı ünvanını kazanmaktadır. Türkiye'de coğrafya konusundaki problemlerden biri, coğrafi çalışmalarda kullanılan tekniğin niteliği ve bilimsel coğrafya kuruluşlarımızın aletsel donanım yetersizliğidir. Batılı ülkelerde özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası, geniş laboratuvarlar kurulmuş, bu laboratuvarlar gerekli aletlerle donatılmış ve kurumlar geniş kadrolarla zenginleştirilmiştir. Bu imkânların verilmesi coğrafyada yeni bir dönemin başlangıcı olurken, Türkiye'deki bilimsel kurumlar bu imkânlardan yeterli ödenek ayrılması nedeniyle yoksun kalmıştır (Erinç, 1973).

11.2.2. Akademisyenlerin Performansları

Türkiye'de üniversitelerdeki donanım yetersizliğinin yanında, akademisyenler de beklenen seviyede bir performans sergileyememektedirler. Uluslararası anlamda coğrafya bölümü akademisyenlerinin makalelerini ve bilimsel yayınlarını sadece ele almasa da genel anlamda Türk Yükseköğretim sisteminin bilimsel yayınlarının dünyadaki yerini gösteren aşağıdaki tablo manidardır:

Tablo 35: Türk Yükseköğretim Sisteminin Bilimsel Yayınlarının Dünyadaki Yeri
(Gürüz, 2008)

YIL	SSCI (Social Science Citation Index: Sosyal Bilimler Atıf Endeksi)				AHCI (Arts and Humanities Citation Index: Sanat ve Beşeri Bilimler Atıf Endeksi)			
	MAKALE SAYISI		SIRA	%	MAKALE SAYISI		SIRA	%
	TÜRKİYE	DÜNYA			TÜRKİYE	DÜNYA		
2005	682	144.254	25	0,45	43.143	64	35	0,15
2004	552	135.982	27	0,41	44.669	71	30	0,16
2003	506	135.782	27	0,37	49.388	86	29	0,17
2002	385	131.638	28	0,29	51.609	56	34	0,11
2001	331	130.460	30	0,25	51.395	44	35	0,09
2000	203	137.351	32	0,21	52.238	38	37	0,07
1999	200	126.458	33	0,16	52.278	41	34	0,08
1997	184	122.270	33	0,15	53.551	28	40	0,05
1995	119	123.518	37	0,10	53.749	22	38	0,04
1993	68	104.033	41	0,07	51.469	22	39	0,04
1990	80	96.444	35	0,08	48.110	11	44	0,02
1985	31	96.390	48	0,03	48.761	8	54	0,02
1980	41	90.468	44	0,05	42.375	18	38	0,04
1975	26	75.884	49	0,03	24.387	2	65	0,08
1973	18	57.800	49	0,03				

Dünya genelinde ilk yirmi ülkenin yayın sayıları arasında Türkiye'nin durumu, aşağıdaki gibidir:

Tablo 36: İlk Yirmi Ülkenin 2004 Yılı Yayın Sayıları (Gürüz, 2008)

ÜLKE	YAYIN SAYISI SCI (Science Citation Index: Fen Bilimleri Atf Endeksi) , 2004	KATKI ORANI, %	KİŞİ BAŞINA ARGE HARCAMASI (USD)
1. ABD	349.777	29,4	1.034
2. Birleşik Krallık	85.455	7,2	613
3. Japonya	81.788	6,9	975
4. Almanya	79.547	6,7	700
5. Çin	56.529	4,7	77
6. Fransa	54.607	4,6	649
7. Kanada	45.318	3,8	597
8. İtalya	43.769	3,7	322
9. İspanya	30.455	2,6	273
10. Avustralya	27.238	2,3	481
11. Kore	24.983	2,1	543
12. Hollanda	24.802	2,1	575

ÜLKE	YAYIN SAYISI SCI (Science Citation Index: Fen Bilimleri Atf Endeksi) , 2004	KATKI ORANI, %	KİŞİ BAŞINA ARGE HARCAMASI (USD)
13. Rusya	23.815	2,0	124
14. Hindistan	22.239	1,9	27
15. İsviçre	18.145	1,5	969
16. İsveç	17.529	1,5	1.190
17. Brezilya	16.988	1,7	40
18. Polonya	14.393	1,2	72
19. Tayvan	14.383	1,2	Veri yok
20. Türkiye	13.700	1,2	51
DİĞER ÜLKELER	146.024	11,7	Veri yok

Dünyada önemli gelişmeler olurken Türkiye’de coğrafya ve coğrafyacının net olarak ne olduğu netlik kazanmamıştır. Coğrafyanın pek çok yüksek öğretim kurumunda hala bazı yerlerin isimlerinin ezberletildiği ve ansiklopedik bilgilerin verildiği bir bilim dalı şeklinde algılanması bu alandaki gelişmenin önünü kesmekte, bundan coğrafyanın her alanda olduğu gibi akademik kadro açısından da gelişmiş bir özellikle karşımıza çıkmasına engel olmaktadır.

ABD ve Türkiye’de coğrafya eğitimlerinin temelde karşılaştırılmasında göze çarpan önemli özelliklerden biri, ABD’de coğrafya eğitimine yön veren sivil toplum kuruluşlarının önemli rol üstlenmesidir. National Council for Geographic Education (NCGE), National Geographic Society (NGS) ve Association of American Geographer (AAG) adlı örgütler, bu alanda başı çekmişlerdir. 1980’li yıllarda bu kuruluşların faaliyetlerini artırmaları sonucu, bazı eyaletlerde coğrafya dersi, ortaöğretim kurumlarında ayrı bir disiplin olarak okutulmaya başlanmıştır (Taş, 2002).

11.2.3. Kullanılan Öğretim Yöntemlerinin Farklılığı

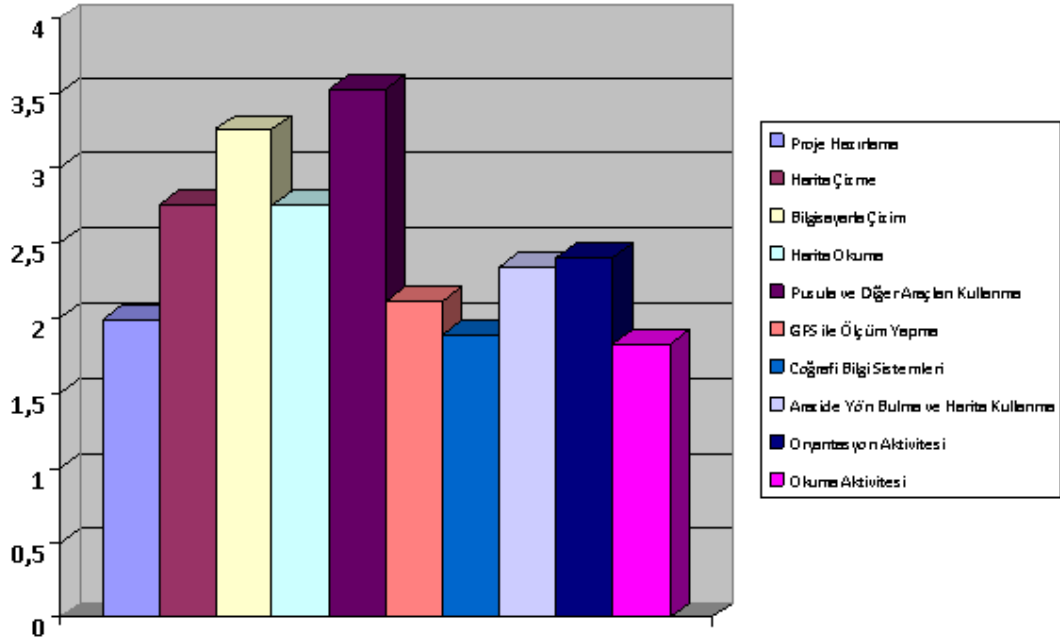
Eğitimin önemli bir elemanı olan öğretim yöntemleri seçimi, dersin verimliliğini önemli ölçüde etkilemektedir. Coğrafya eğitiminde kullanılacak öğretim yönteminin de önemli yeri bulunmaktadır.

Türkiye’de yükseköğretim coğrafya öğretiminde kullanılan yöntemlerin durumunu belirlemeye yönelik olarak yapılan bir araştırmaya göre, anlatıma dayalı öğretim yöntemlerinin ağırlık kazandığı sonucu ortaya çıkmıştır (Yaşar ve Şeremet, 2010). Bu durumun ortaya çıkmasında, öğretim elemanlarınca geleneksel yöntemlerin terk edilememesinin etkisi büyüktür. Ayrıca ders programlarında yer alan teorik derslerin oransal olarak fazlalığı, uygulama alanından uzaklaşılmasına ve dersliklerde anlatıma dayalı geleneksel yöntem ile sonuca ulaşılmaya çalışılmasına neden olmaktadır. Teorik derslerin özellikle ilk iki yıllık sürede sonraki iki yıllık süreye göre oldukça fazla olması, özellikle bu süre dahilinde anlatıma dayalı yöntemlerin alternatifsiz uygulanmasını beraberinde getirmektedir. Yine ortaya çıkan bu sonucu biraz daha açacak olursak dersliklerde teknolojinin getirdiği unsurların kullanılmasının uygulama gibi görünen bazı, sadece anlatım yöntemini destekleyen yardımcı materyal kullanımı şeklinde değerlendirmek yanlış olmaz. Bunların kullanımı, coğrafyanın temelinde yatan insan-çevre etkileşimini uygulamalı öğrenmekle bir ilgisi bulunmamaktadır.

Yine benzer şekilde Türkiye’de yükseköğretimde coğrafya öğretiminde tartışmaya dayalı yöntemlerin kullanım frekansının oldukça düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bilindiği üzere ders ortamında öğretmenin anlatımına dayalı bir yol izlenmesi, öğrencinin dinleyici konumunda belli bir noktadan sonra dikkat dağınıklığına ve dersten uzaklaşmasına, bu durum da dersin verimliliğinin düşmesine yol açmaktadır. Uygulama yapılamayan derslerde, öğrencinin derse katılmasına, tartışmasına, fikirlerini ifade etmesine olanak tanıyan yöntemlerde verimlilik daha yüksek olmaktadır. Ancak yine geleneksel yöntemleri terk etmekte yaşadığımız sıkıntılar, öğrenci merkezli bir öğrenme alanı oluşturmaktan ziyade öğretim elemanı merkezli bir yöntem ile ders işlenişini beraberinde getirmektedir. Öğrenciler, özgüvenlerini geçmiş öğretim dönemlerinde ispatlayamamış bir gelenekten geldiklerinden konu ile ilgili düşüncelerini, açıkça ifade edememektedir.

Yine aynı araştırma sonuçlarına göre, öğretim elemanları, sınıftaki öğrenci sayısının fazlalığını ve öğretmen ders yükünün aşırılığını eğitime engel olan unsurlar arasında alt basamaklarda işaretlemişlerdir. Oldukça önemli bu iki unsurun diğer unsurların altına düşmesi üzerinde düşünülecek bir husustur. Öğretim elemanlarının pedagojik açıdan eğitimlerini almış kişiler olmasının burada önemini ifade etmek gerekir.

Aşağıdaki şekilde, bahsi geçen araştırmada öğretim üyelerinin kullandıkları öğretim etkinliklerinin sıklığı görülmektedir:

Şekil 52: Türkiye Yükseköğretiminde Coğrafya Programlarında Kullanılan Öğretim Etkinliklerinin Sıklığı (Yaşar ve Şeremet, 2010)

Bu araştırma sonuçlarına bakıldığında Türkiye’de yükseköğretimde en sıklıkla tercih edilen öğretim yöntemi, anlatıma dayalı, öğretim elemanı merkezli yöntemdir. Yapılan araştırmaya göre arazi çalışmalarına dayalı öğretim yöntemleri öğretim elemanı merkezli yürütülmektedir. Tartışmaya dayalı yöntemler, en az kullanılanlardır. Öğretim elemanlarının uzmanlık alanları ve kullandıkları öğretim yöntemleri arasında bir paralellik yoktur. Aynı araştırmada, fen edebiyat fakültelerinin coğrafya bölümlerinde, eğitim fakültelerinin coğrafya öğretmenliği bölümlerine göre daha uygulamaya yönelik ve teknoloji destekli tekniklere başvurulduğunu ortaya koymaktadır. Yine aynı araştırmaya göre kuruluş tarihi eski olan üniversitelerde arazi çalışmalarının ve teknoloji destekli ders uygulamalarının daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca, öğretim görevlisi doktor ve araştırma görevlisi doktor ünvanına sahip öğretim elemanlarının uygulamalı ders yöntemlerini ve teknoloji desteğini daha fazla kullandıkları ortaya çıkmıştır. Kullanılan öğretim yöntemi, yönteme uygun materyallerle ve etkinliklerle desteklenmemektedir.

Öğretmenlik deneyim yüksek olan öğretim elemanlarının teknoloji desteğini kullanma ve uygulamaya yönelik metotlarda daha yüksek bir oran sergilediği belirlenmiştir.

ABD yüksek öğretiminde coğrafya bölümlerinde kullanılan yöntemlerin temelinde ise öğrenciyi öğrenmenin merkezine koyanları ön sıradadır. American Association of Higher Education tarafından yapılan çalışmalarda iyi bir lisans eğitiminde yedi temel ögenin öğrencide gelişmesinin iyi bir uygulama için gerekli olduğunu ifade edilmiştir.

Öğrenci ile fakülte arasındaki iletişimi destekleyen

Öğrenciler arası işbirliğini teşvik eden

Aktif öğrenmeyi destekleyen

Geribildirim alınabildiği

Zamanın iyi kullanıldığı

Yüksek beklentilere aracı olan

Öğrenme sürecinde çeşitli yeteneklere ve değişik öğrenme süreçlerine saygıyı benimseyen bir anlayışa sahip olunmalıdır.

ABD’de yüksek öğretimde verimliliğin artmasına yönelik olarak aşağıdaki unsurların bir rekabet ortamında gerçekleşmesi gerekliliği benimsenmiştir:

Kaynak kullanımında planlamada, tasnif etmede ve organizasyonda rekabet

İş yaparken öğrenciler arası rekabet

Bilgiye ulaşmada rekabet

Sistemler arası karmaşık ilişkileri anlamada rekabet

Değişik teknolojilerle çalışmada rekabet (Chalkley, Fournier ve Hill, 2000). ABD, öğrencilerin ders ortamında aktif katılımlarının, arazi çalışmalarının sıkça uygulanmasına yönelik uygulamaların ve maddi olanakları maksimum düzeyde kullanmanın getirdiği kolaylık sonucu teknolojik donanımın nimetlerinden faydalanmada çok daha elverişli şartlara sahip bir coğrafya yüksek öğretim sistemine sahiptir. Oysa Türkiye’de arazi çalışmalarının yer aldığı gezi-gözleme dayalı

uygulamaların artırılması gerekmektedir. Gerek yükseköğretimde yer alan öğrenciler, gerekse akademisyenler, bu yöntem ile tecrübe sahibi olmakta ve yeni düşünceler geliştirme becerisini artırabilmektedir. Akademisyenlerin kendilerini yetiştirmek, bilgilerini yenilemek, daha önemlisi bilimsel yayın ve çalışma yapabilmeleri, arazi çalışmalarının yapılmasına bağlıdır. Üniversite yönetimleri, bu konuda gerekli imkanları ilgili bölümlere sağlamalıdır. (Garipoğlu, 2001).

11.2.4. Ders Kitapları ile İlgili Durum

Yükseköğretimde coğrafya kitaplarının Türkiye’de genellikle ticari kaygılar içerisinde uzmanları tarafından hazırlanmamış olması kaynak sorununu da beraberinde getirmektedir. Bu kitapların tecrübeli kadrolar tarafından bilimsel hatalardan yoksun hale getirilmiş olması gerekmektedir. Akademisyenler tarafından ortak bir şekilde hazırlanmış kitaplara ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca tecrübeli akademisyenlerin ders kitabı yazma konusunda da teşvik edilmeleri gerekmektedir. Yazılan kitaplarda kullanılan dil, anlaşılabilirliği sağlamak için gereksiz kavramlardan arındırılmalıdır. İçeriği güçlü ve öğrencinin anlayabileceği seviyede uygun kitapların yazılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Alanında uzman akademisyenler tarafından yazılan kitapların sayısının artırılması gerekmektedir.

11.2.5. Coğrafya ve Coğrafyacının İmaj Farklılığı

Türkiye’de sosyal bilimlerde içerisinde coğrafyanın kabul edilmişliği problemi bulunmaktadır. Başta ABD olmak üzere batıda ise önemi kabul edilmiş bir bilim alanıdır. Türkiye’de başta ortaöğretim kurumlarında olmak üzere genellikle coğrafyanın yer isimlerinin ezbere bilinmesinden ibaret bir ders olduğu anlayışı, yükseköğretimde coğrafyanın amacından uzaklaşmasına yol açmaktadır. Önemli bir özelliğinin değişik bilim dalları arasında karşılıklı etkileşimin ve ilişkinin açıklığa kavuşmasını sağlamak olduğu gerçeği Türkiye’de unutulmaktadır (Sevgi, 1984). Aynı zamanda unutulmaması gereken bir konu da coğrafi şartlara bağlı olarak kültürel, siyasal, ekonomik şartlar derinden etkilenmektedir. (Koçman, 1999).

Coğrafyanın önem kazanması, medyada yer bulmasına ve yeni araştırma alanlarının ortaya çıkartılmasına bağlıdır. Bu ise coğrafyacıların sosyal ve çevre alanlarında kendilerini halka benimsetecek uzmanlıkta olmaları ile ilişkilidir.

ABD ve pek çok batılı ülkede coğrafya, hayatın bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. ABD’de coğrafya, ABD Jeolojik Araştırmaları kurumunun dört temel biliminden biri olarak kabul edilmiştir. (Diğer bilimler, jeoloji, su kaynakları ve biyolojidir.) Türkiye’nin kalkınmasında coğrafyadan yardım almaya ve fiziki ve ekonomik planlamada coğrafyacılar görev vermeye ihtiyacı bulunmaktadır. Batılı ülkeler, bu konuda oldukça ileridir. Bu ülkelerde bölge ve şehir planlamacılarının önemli bir kısmı coğrafya eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır (Fisher ve Erol, 1981).

Anlaşılabacağı üzere coğrafyanın Türkiye’de Amerika Birleşik Devletleri’ndeki standartları yakalayamamış olmasında coğrafyacıların rolü büyüktür. Genel olarak bir değerlendirme yapılacak olursa Türkiye’de coğrafyacıların coğrafyayı sadece Milli Eğitim Bakanlığı’nın lise düzeyinde bastığı kitapların bilinmesi ile sınırlı kabul etmeleri ve kendilerini geliştirecek, dışa açılacak yaklaşımlarda bulunmamaları üretkenliği tamamen öldürmektedir. Oysa batıda öğrencilerin doğa ve insan arasındaki etkileşimi sebep ve sonuçları ile ortaya koyan anlayışı öğrencilere benimseten son derece önemli ve gerekli bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmiştir.

11.2.6. Üniversitelerde Okutulan Derslerin İçeriği Bakımından Karşılaştırılması

Gerek Amerika Birleşik Devletleri, gerekse Türkiye’de ele alınan üniversitelerde coğrafya bölümlerinde okutulan derslerin nicelik olarak örtüştüğünü gözlemlese de bu derslerin içinin doldurulmasında ciddi sorunlar bulunmaktadır. Akademik kadrolarda ARWU endekslerine göre uluslararası dergilerde yayınlanmış makale sayıları ABD üniversitelerinin lehine bir durum ortaya koymaktadır. Kadroların alanlarında yeterince uzmanlaşamamalarının pek çok nedeni olduğu gibi öğrencilerin de akademisyenleri çalışmaya teşvik edecek anlayıştan uzak olmasının payı

büyüktür. Türkiye’de uygulanmakta olan üniversite seçme sınavlarında alınan puana göre tercih yapılıyor olması ve coğrafya bölümlerinin maalesef çok tercih edilmiyor olması, puan ortalamasının düşmesine ve bir üniversite mezunu olmak için okuyan öğrencilerin toplandığı bir yapıya dönüşmesine neden olmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri yükseköğretiminde coğrafya öğrencisinin bu bölümü seçmesinde birincil öncelik sevdiği ve üzerinde çalışmanın kendisine haz verdiği bir disiplin olması iken, Türkiye’de hâkim anlayış bir an önce mezun olarak öğretmen kadrosu alıp sabit gelirli bir statüde maddi sorunlardan uzaklaşmaktır. Sistemde yüksek puanlı öğrencilerin gelecekte mevcut iş alanlarının coğrafyacıya kapalı olması dolayısıyla coğrafyayı tercihlerinin sonlarına yerleştirmeleri, gerçekten istediği halde coğrafyayı okuyamayan öğrencileri var kılarken, istemediği halde coğrafya bölümünü okumuş ve isteksiz olarak bu alanda öğretmenlik yapmak zorunda kalmış bir grubun varlığını da ortaya çıkarmıştır. Üniversitenin işlevselliği, derslerin içerik bakımından zenginleşmesi, öğrenci araştırmalarının yoğunlaşmasına bağlıdır. Burada hem akademisyenlerin, hem de öğrencilerin gelişmeleri takip etmede ve alanlarında ilerlemede birbirlerine olan ihtiyacın varlığını ancak doğal seyrinde dış faktörlerden bertaraf olmuş bir şekilde devam etmesi gereken işleyişin ciddi sekteye uğradığını ifade etmek gerekmektedir. Türkiye’de öğrencinin sadece geçmeye ve mezuniyete endeksli anlayışı, derslerin verimini düşürmektedir.

11.2.7. Coğrafya Bölümlerinin İçerikleri Bakımından Karşılaştırılması

Özellikle son 10 yıl içerisinde ABD okullarında coğrafya dersine verilen önemin artması ve öğrencilerin de bu durumu benimsemesi, coğrafyanın sevilerek gidilen bir bölüm haline dönüşmesine neden olmuştur. Devlet ve eyalet politikacıları arasında coğrafyaya hâkimiyet aranan şartlardan biridir ve K12 müfredatı içerisinde başlayan ciddi yatırımlar, üniversite seviyesinde de devam etmekte ve coğrafya bölümlerine olan öğrenci talebi artmaktadır.

ABD Üniversitelerinde coğrafya bölümlerinde okutulan derslerin kaç üniversitede okutulduğuna yönelik tablodaki değerler, Türkiye’deki üniversitelerde mevcut ders

yapısı ile karşılaştırıldığında en belirgin farkın CBS ve Uzaktan Algılama derslerinin ABD üniversitelerinde fazla olduğu göze çarpmaktadır. Özellikle son yıllarda kullanım alanı oldukça artan CBS'nin Türkiye'de altyapısının oluşturulmasında yaşanan gecikme, dünyanın gelişmiş ülkelerinde karşımıza çıkan coğrafyacı modelinin gerisinde coğrafya bölümü mezunlarının varlığını beraberinde getirmektedir.

Burada, şu hususun da üzerine durulması gerekmektedir ki ABD'de dersler, mümkün olduğu kadar uygulama alanı yaratılarak işlenmektedir. Buna, CBS ve Uzaktan Algılama derslerinin yanı sıra Kartografya ve Fotogrametri derslerini de çarpıcı örnekler olarak verebiliriz.

11.2.8. Coğrafya Bölümlerine Olan İlginin Artırılmasına Yönelik Çalışmalar

Amerikan üniversite ve kolejlerindeki coğrafya bölümlerinde olan toplam öğrenci sayısı anlamlı iniş ve çıkışlar göstermektedir. 1986/1987 döneminden 1993/94 dönemine kadarki sürede ülke çapında lisans uzmanlık alanları %47, doktora uzmanlıkları %60 artmıştır. Amerikan Coğrafyacılar Birliği tarafından 1998-99'da coğrafya programları istatistikî araştırma verileri ve eğitim bakanlığı raporları ışığında ülke genelinde 1000'den daha az öğrenci, 1960-61 döneminde tamamlamıştır. Yaklaşık 15 yıl sonra bu değer 4000'leri geçmiştir. 1980'li yıllarda tekrar düşüşe geçen bu değer, 1990'lı yıllarda coğrafya ailesinin başarılı birlikteliğinin sonucu olarak artışa geçmiş, ancak 1999 yılında bir düşüş gerçekleşmiştir. Coğrafyanın genel olarak artan mezun sayısında özellikle CBS ve kartografyanın popülaritesinin yükselmesi önemli rol oynamaktadır.

Son beş yılda Amerikada coğrafyada müfredatı ve öğretme hünelerini ilerletmek ve güçendirmek için çok sayıda proje ve çalışmalar olmuştur. Son olarak 2000 sonbaharında ülke çapında 200 den fazla okulda yeni ileri düzey Beşeri Coğrafya dersi verildi. Bu kurs, Kolej Yönetim Kurulunun profesyonel coğrafyacılar ve orta okul öğretmenleri tarafından oluşan bir takım tarafından geliştirildi . Kolej Yönetim

Kurulu (College Board) final sınavlarını geliştirmek ve idare etmek için sorumlu olmuştur.

1990 larda, birkaç milli proje yüksek öğretimde coğrafya öğretimini ilerletmek için ortaya çıkartılıp tamamlandı ve yayınlandı. Diğerleri hala hazırlanma sürecindedir. Bu listede ana projeler şu şekildedir:

- *Amerikan Coğrafyasında Okuma ve Aktiviteler* AAG Merkez ofisi tarafından koordine edilmiştir ve Minnesota Üniversitesi Helm Kampüsünden Phil Gersmehl
- Clark Üniversitesinden Susan Hanson tarafından öğrenci merkezli coğrafya derslerinde öğretim stratejilerinin ele alınmasına yönelik olarak yönetilen *Küresel Değişimin Beşeri Boyutları*
- *Sanal Coğrafya Bölümü Projesi* Coloradao Üniversitesinden Ken Foote tarafından uygulanıp geliştirildi.
- Temple Üniversitesinden Rickie Sanders tarafından yönetilen bazı kız öğrenciler için coğrafyada okumaya yönlendirme amaçlı *Bir Yol Bulma* projesi.

Birkaç yardımcı proje ise aşağıda başlıklar halinde verilmiştir:

- *Dünyada Coğrafyada Aktiviteler ve Okumalar* Minnesota Üniversitesi'nden Phil Gersmehl ve AAG Coğrafya Eğitimi Direktörü Osa Brand'ın *Amerikan Coğrafyasında Okuma ve Aktiviteler* projesinden dönüştürülmüş bir projedir.
- Güneybatı Texas Eyalet Üniversitesi'nden Brock Brown ve Susan Hardwick tarafından *Uzaktan Öğrenmeye Coğrafya ile Adım* projesi, Sosyal Dersler Öğretmenleri için uzaktan eğitim tabanlı lisans üstü eğitim programıdır.
- *Video ve Web in Yerin Gücü* Projesi ortaokul öğretmenlerinin dünya bölgeleri ve ileri düzey coğrafya için dizayn edilmiştir.
- *Yerel alanlarda küresel değişimler projesi* Amerikan Coğrafyacılar Birliği sponsorluğunda ve NASA'nın finansal desteğiyle gerçekleşmiştir.

Türkiye’de coğrafyaya olan ilginin artırılmasına yönelik olarak üniversiteler bazında bir faaliyet söz konusu değildir. Mevcut projeler daha çok ortaöğretim kurumları arasında Türk Coğrafya Kurumu’nun ve TÜBİTAK’ın yıllık düzenlediği proje yarışmalarından öteye gidememektedir. Bu durum, Türkiye’de coğrafyanın tanınmasının, sevilmesinin ve tercih edilmesinin önüne geçmektedir.

BÖLÜM XII

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

12.1. Sonuçlar

İki ülkenin genel eğitim sistemleri ve yükseköğretim sistemleri açısından karşılaştırılması yapıldığında karşımıza çıkan en önemli sonuç, eğitimin ABD’de yerinden, Türkiye’de ise merkezi idaresidir. Bu durum, gerek ilk ve ortaöğretimin, gerekse yükseköğretimin idari yapılanmasında farklı sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Türkiye’deki yapılanmanın varlığını devam ettirmesinde, merkezi yönetimin aldığı kararların bütün alt kurumlarda uygulanabilirliğini ivedi olarak sağlaması ve ülke genelinde yükseköğretime ayrılan yatırımların eşit şekilde dağıtılmasını sağlaması açısından sağlam destekleri olduğu gerçeği muhakkaktır. Ancak bu yapılanmanın kendi iç rekabetlerini yaratıp dünyadaki emsalleriyle aynı konuma gelme konusunda teşvik edilmeye de ihtiyacı bulunmaktadır.

Öte yandan, merkezden değil, yerinden yönetimin de ABD açısından olumsuzluk olarak değerlendirilmese de karışıklık olarak dikkate alınabilecek bir durumu ortaya çıkardığı muhakkaktır. O da üniversitelerin kendi ölçütlerine göre öğrenci almaları, üniversitelerin farklı ders programlarına sahip olması ve bu durumun standart bir mezun portresinden uzaklaşılmasına yol açması, üniversiteler arasında mezun öğrencilerin farklı akademik başarılarla sahip olmasını beraberinde getirmektedir.

ABD yükseköğretim kurumlarının sahip bulunduğu maddi olanakların Türkiye’dekilere oranla fazla olması, ABD kurumlarında daha yüksek kalitede eğitimi beraberinde getirmektedir. Gerek arazi çalışmalarında, gerekse okul çalışmalarında kaynak konusunda yaşanan sıkıntıların daha az olması, Türkiye’de devlet tarafından kaynakların kullanımında tutarlı bir strateji geliştirilemediğini ortaya koymaktadır.

Kaynakların kullanımına yönelik bir diğer husus, Türkiye’de akademik kadronun aldığı ücretlerin yetersizliğidir. Akademik kadronun kendi hayatını idame ettirecek ve kendi imkânlarını zorlayarak araştırma yapabilecek ekonomik özgürlüğe sahip olmayışı, sorunlu bir alt yapıyı da beraberinde getirmektedir. Bu durum, alanındaki yenilikleri takip edemeyen ve bu yüzden öğrenciyi coğrafyanın temel ilkeleri noktasında dahi tatmin etmekten uzak kadroların istihdamını ortaya çıkarmaktadır. ABD’deki meslektaşları, bu açıdan bakıldığında Türkiye’dekilerden çok daha şanslı görünmektedirler.

İki ülkenin coğrafya eğitime yaklaşımı dikkate alındığında ABD ve pek çok batılı ülkede coğrafya, hayatın bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. ABD’de coğrafya, ABD Jeolojik Araştırmaları kurumunun dört temel biliminden biri olarak kabul edilmiştir. Genel olarak bir değerlendirme yapılacak olursa Türkiye’de coğrafyacıların coğrafyayı sadece Milli Eğitim Bakanlığı’nın lise düzeyinde bastığı kitapların bilinmesi ile sınırlı kabul etmeleri ve kendilerini geliştirecek, dışa açılacak yaklaşımlarda bulunmamaları üretkenliği tamamen öldürmektedir. Oysa batıda öğrencilerin doğa ve insan arasındaki etkileşimi sebep ve sonuçları ile ortaya koyan anlayışı öğrencilere benimseten son derece önemli ve gerekli bir uzmanlık alanı olarak kabul edilmiştir.

ABD ve Türkiye’de coğrafya bölümü mezunlarının istihdam alanları karşılaştırıldığında da farkların ortaya çıktığı görülmektedir. ABD’de coğrafya bölümü mezunlarının beraberinde sahip olduğu zengin yelpazedeki iş olanakları, bu bölüme olan talebi artırmaktadır. Mezunların, haritacılıktan, çevre sorunları uzmanlığına, seyahat acentelerından, orman koruma müdürlüklerine, meteoroloji birimlerinden, öğretmenliğin her alanına uzanan bu geniş yelpazede iş bulma konusunda sıkıntı yaşamamaları coğrafya bölümlerinin büyük bir artışı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan Türkiye’de coğrafya bölümü mezunlarının yapabileceği tek iş olarak ortaöğretim kurumlarında öğretmenlik kapısı bulunmaktadır. Bunu elde etmek de ÖSYM’nin düzenlediği Kamu Personeli Seçme Sınavı’ndan istenen son derece yüksek puanlar dolayısı ile oldukça zor olmaktadır.

Fiziki coğrafyanın alt dalları olan jeomorfoloji, klimataoloji gibi uzmanlık sahibi mezunların istihdamının özellikle son yıllarda devlet tarafından durdurulması, öte yandan bu alanlardaki ihtiyacın daha çok mühendislik fakültesi mezunları tarafından kapatılması, coğrafya mezunlarını hayal kırıklığına uğratmıştır. Araştırma bünyesinde de değinildiği üzere bu konudaki olumsuz gelişmelerde coğrafyacıların jeologlarla veya meteorologlarla gereksiz sürtüşmelere girmesinin rolü de olmuştur. Aynı şekilde beşeri coğrafya alanında uzmanlaşmış lisansüstü eğitim sahibi öğrencilerin yerine belediyelerin tümüyle şehir ve bölge planlamacılarına kadrolarında yer vermesi, fiziki coğrafyadaki hayal kırıklığının tuzu biberi olmuştur. Dolayısı ile coğrafya öğretmenliği ve coğrafya bölümü mezunları, üniversite mezunu işsizler ordusunun bir dilimini oluşturmuşlardır.

Coğrafya bölümlerinde okutulan derslerin içerik açısından karşılaştırılması yapılacak olursa ABD’de göze çarpan en önemli farkın üniversitelerin çoğunda CBS derslerinin varlığı söz konusu iken Türkiye’de bu konuda üniversitelerin oldukça yetersiz olduğu sonucuna varılmaktadır. ABD’de CBS derslerine yönelik üniversitelerin bütçe ayırması ve bu alanda yetişmiş akademik kadroları teşvik etmesi, bu konunun önem kazanmasında büyük rol oynamıştır. Özellikle ABD’de Harvard Üniversitesi’nde coğrafyanın CBS laboratuvarı ile geri gelme işaretleri vermesi, bu konunun ne kadar önemli olduğunu ve gelişmiş ülkelerde öncelik verildiğini açıkça göstermektedir. Ancak Türkiye’de birkaç üniversite dışında CBS konusunda coğrafya bölümlerinde ne bir uzmanlık alanı, ne de ders verebilecek yetişmiş akademik kadrolar bulunmamaktadır. Bu sürecin yavaş işlemesi, coğrafya disiplininin Türkiye’de gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

İki ülke yükseköğretim coğrafya programlarında kullanılan öğretim yöntemlerinin frekansı dikkate alınacak olursa, öğrencilerin ABD’de öğrenci ile fakülte arasındaki iletişim destekleyen, öğrenciler arası işbirliğini teşvik eden, aktif öğrenmeyi destekleyen, geribildirim alınabildiği, zamanın iyi kullanıldığı, yüksek beklentilere aracı olan, öğrenme sürecinde çeşitli yeteneklere ve değişik öğrenme süreçlerine saygıyı benimseyen anlayışın daha hakim olduğunu söylemek mümkündür. ABD’de

genel olarak yükseköğretimde gerek öğrenme sürecini hızlandırmak, gerekse verimliliği artırabilmek için kaynak kullanımında, planlamada, tasnif etmede, organizasyonda, bilgiye ulaşmada, sistemler arası karmaşık ilişkileri anlamada, değişik teknolojilerle çalışmada rekabet ortamının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bunların gerçekleştirilmesi sürecinde coğrafya bölümlerinde öğrencilerin derse katılımlarının aktif gerçekleştirildiği, arazi çalışmalarının sıkça uygulandığı bir yükseköğretim politikası mevcuttur. Bu gayede üniversitelerin yönetim kurulları, aktif öğrenme sürecini hızlandırmaya ve öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamaya yönelik olarak gerekli finansal desteği sağlamaktadırlar.

İki ülke üniversite giriş sistemine bakıldığında ABD’de standart bir kabul kriteri olmamakla birlikte, Türkiye’de sadece YGS ve LYS sınavlarında gerekli puanı alan öğrenciler tercihlerine göre yerleştirilmektedirler. Yani ABD’de merkezi bir yerleştirme sistemi yoktur. SAT ve ACT sınavları, Türkiye’deki YGS ve LYS sınavlarının aksine daha çok çözüm üretme yeteneklerini ve muhakeme gücünü ölçmeye yöneliktir. ABD’deki sınavlarda yazılı kompozisyon bölümü var iken, Türkiye’de bütün sorular çoktan seçmelidir.

ABD, federal bir devlet olarak, anayasasında eğitimle ilgili hükümler yoktur ve bu konudaki idare aslen eyalet yönetimlerine verilmiştir. Ancak eğitimin finansmanı ve yönetiminde Federal Hükümet, Senato ve Kongre, Eyalet Valisi, Eyalet Hükümeti ve Eyalet Meclisi, koordineli çalışmaktadır. Özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası ülkelere dönen askerlere yükseköğretim kapılarını aralamak için federal kaynaklardan burs ve kredi verilmektedir. Bu da adil bir şekilde gelir seviyeleri göz önünde bulundurularak yapılmaktadır. Federal hükümetin yanı sıra eyalet yönetimleri de yükseköğretim giderlerinin bir kısmını burs ve kredilerle finanse etmekte, öğrencinin ödemesi gereken miktar oldukça düşük seviyelerde kalmaktadır. Türkiye’de yükseköğretim hizmetleri, ya vergilerle, öğrenci harçları ile veya özel kişi veya şirketlerin yardımları ile sağlanmaktadır. Ancak genel olarak devlet üniversitelerinin büyük oranda kamusal finansmanı, vakıf üniversitelerinin ise öğrenci harçları ağırlıklı finansmanı söz konusudur.

Yükseköğretimde coğrafya bölümlerinde yaşanan bir diğer olgu, akademik kadro tarafından uluslararası dergilerde yer almış yayın sayısının azlığı dile getirilebilir. Bu durumun en önemli sebepleri arasında yabancı dil hâkimiyetindeki sorunlar gelmektedir. Türkiye’de yabancı dil eğitiminin yetersizliği, akademik kadroların da olumsuz şekilde bundan etkilenmesini beraberinde getirmektedir. Uluslararası yayınları takip etmekte rahat olamayan ve bu yayınlara araştırmalarını gönderemeyen coğrafyacıların, kariyer gelişimlerini sağlayabilmeleri gecikmeli olmaktadır.

Aynı şekilde uluslar arası projelerde Türkiye’de coğrafyacıların ürünlerini görememekteyiz. Fakat ABD’de üniversiteler mutlaka uluslar arası proje yarışmalarında kendilerini ifade etme yolunu takip etmektedirler. Bu konuda Türkiye’de yerli projelerin de yeterli fazlalıkta olmaması, Türkiye’de coğrafya bölümlerinde okuyan öğrencilerin bireysel gelişimlerinin yeterli olmamasına, uygulama yapmadan mezun olmalarına yol açmaktadır. Türkiye’deki proje olgusuna yaklaşımın, bir fen laboratuvarında yeni bir icadın mucitliğini yapmış olmak anlayışına sahip olması, proje üretiminde sıkıntılar ortaya çıkarmaktadır. Proje hazırlanırken öğrencinin gelişimine katkı sağlayacak unsurların bir araya getirildikten sonra var olan bir durum tespitinin yapılmasının da önemi yeni kavranmaya başlanmıştır. Ancak şunu da belirtmekte fayda vardır ki devlet tarafından bu amaçla üniversitelere ayrılan kaynak yetersizliği bu durumun ortaya çıkmasında başı çekmektedir.

Türkiye’de coğrafyacıların bir arada organize olmalarını sağlayacak coğrafyacı örgütlerinin yetersizliği bir diğer farkı ortaya çıkarmıştır. Bu konudaki en geniş katılımlı organizasyon, Türk Coğrafya Kurumu’dur. Türk Coğrafya Kurumu, katılımcıların yıllık aidatları dışında herhangi bir geliri olmayan kamu yararına çalışan bir dernek statüsündedir. ABD’de bu konuda dünya çapına üye toplayan dernek ve organizasyonların varlığını söylemek mümkündür. AAG (Association of American Geographers), NCGE (National Council for Geographic Education) , NGS (National Geographic Society) ve AGS (American Geographical Society) bu örgütlerin başlıcalarını oluşturmaktadır.

12.2. Öneriler

Araştırma kapsamında belirtildiği üzere coğrafya eğitiminin verildiği üniversitelerle ABD'deki emsalleri arasında önemli farklar yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'de coğrafyacıların yetişme şartlarının farklılığını beraberinde getirmekte ve üretkenliği, batıdaki ve ABD'deki benzerlerinden ayırmaktadır. Bu durumun ortadan kaldırılmasına ve üniversitelerde coğrafya öğretiminin ABD standartlarına ulaşmasını temin için aşağıdaki öneriler uygulanmalıdır:

ABD'de görülen eğitim sistemine göre şehirlerde yer alan okul bölgeleri, okul yönetimi, okullarda öğretim yöntemleri, okulların birleştirilmesi gibi konularda söz sahibi olmakla birlikte, okula alınacak öğretmenlerin ve diğer personelin belirlenmesi, bu personelin maaşlarının tespiti gibi konularda da tam yetkilidir. Federal yönetim ise mahalli idareler arasındaki koordinasyonu yapma sorumluluğundadır. Eyaletler ve eyaletler bünyesindeki illerde oluşturulan okul bölgeleri, buldukları bölgede ikamet edenlerin ödedikleri vergilerle masrafları finanse etmektedirler. Yüksek vergi bölgelerinde yer alan okulların, gerek istihdam ettiği öğretmenlerin kalitesi, gerekse okulun altyapı imkânları daha yüksek olmaktadır. Böylesine bir vergi reformunun Türkiye'de uygulanabilirliği mümkün değildir. Ancak okulların finansmanında mahalli idarelerin merkezi idarelerden bu amaçla bir pay alıyor hale getirilmesi, sorunların çözümünde önemli bir başlangıç oluşturacaktır.

Üniversitelerin içinde buldukları kaynak sıkıntılarını gidermek için kendi imkanlarını kullanmaları teşvik edilmelidir. Üniversitelerin kaynakları nerede ve nasıl kullandığına yönelik denetleme mekanizmaları oluşturularak mevcut imkanların kullanımında maksimum verimlilik sağlanabilir.

Üniversiteler, faaliyetlerinin niteliğine uygun akademik ve öğrenci birimlerini kendi kararları ile kurabilmelidir.

Öğretim görevlilerinin maddi olanaklar açısından sahip oldukları imkânlar, OECD ülkeleri ortalamasına çıkartılmalıdır. Mevcut durum ile sendikaların dile getirdiği yoksulluk sınırının altında yıllık ücrete tabi olan akademik kadroların üretkenliği, mesleklerinde ilerlemek için kendilerine yapabilecekleri yatırım olanakları da minimum düzeyde kalmaktadır.

Akademik kadroların, yabancı dil düzeylerini belli bir seviyeye getirme mecburiyetleri bulunmaktadır. Bunun gerçekleştirilmesi için üniversiteler bünyesinde yer alan yabancı dil bölümlerinin ek bir bütçe ile hizmet içi eğitim vermeleri ve verilen bu eğitimin ardından akademik kadroların alacağı objektif dil sınavları olan ÜDS ve KPDS sınavlarına girmeleri mecbur tutulmalı, bu sınavlardan alınacak yüksek ortalamayı tutturmanın oransal fazlalığı durumunda dil eğitimini veren üniversite bölümü personeline ilave kaynaklar aktarılmalıdır. Yabancı dil bilgisi her iki yılda bir girilecek KPDS veya ÜDS sınavları ile kontrol edilmeli, akademik kadroların bu konudaki çalışmaları teşvik edilmelidir.

Coğrafya öğretim görevlilerinin alanlarında çalışmalar gösteren batıdaki organizasyonlara üyeliği sağlanmalıdır. Bu organizasyonların başını, ABD'deki örgütler çekmektedir. Ancak Türkiye'de maalesef Türk Coğrafya Kurumu'na dahi üyelerin sayısı oldukça sınırlıdır. Türkiye'deki coğrafyacıların kendilerini ifade edebilecekleri bir kurumsal yapılanmanın olmaması, coğrafyanın öneminin diğer sosyal bilimler yanında geri planda kalmasına yol açmaktadır. Mevcut yapının her coğrafyacıyı bünyesinde barındırabilecek bir platformda hizmet vermesi, çalışmalarını daha medyanın ilgi göstereceği alanlarda gerçekleştirmesi, Türkiye'deki coğrafyanın geniş bir toplum tabanı tarafından benimsenmesine ve bu disipline ilginin artmasına yol açacaktır.

Türkiye'de coğrafya öğrencilerinin alanlarında yaptıkları çalışmaları ifade edebilecekleri birkaç üniversite dışında yayın yoktur. Mevcut yayınlar, üniversitelerin coğrafya bölümlerinde akademik kadronun makalelerine yer vermektedir. Oysa öğrencilik yıllarında öğrencilerin bir alt yapı oluşturmak için en

uygun ortam mevcuttur. Danışacakları öğretim görevlileri, araştırma yapacakları kütüphane ve bütün bunların yanı sıra zaman açısından en elverişli döneme sahiptirler. İleride de kendilerine referans oluşturabilecek bu tür yayınların oluşumlarının öğretim görevlilerince desteklenmesi ve bu alana kaynak ayrılması gerekmektedir. Türkiye’de yayınlanan her yazının kusursuz olması, mutlak doğru olması gibi bir beklenti mevcuttur. Bu yüzden öğrenciler hata yapma korkusu ile kendilerini ifadeye sıkıntı yaşamaktadırlar. Hataları ile ve kusurları ile bu yayınların teşvik edilmesi ve fakülte kaynaklarının bir bölümünün derginin finansmanına ayrılması gerekmektedir.

Türkiye’de coğrafya bölümlerinde derslerin öğrenci merkezli değil, öğretim görevlisi merkezli işlenmesi, kaliteli bir ders işleyişi mümkün kılmamaktadır. Derslerde öğrenci merkezli ve proje tabanlı bir yapılanmaya gidilmesi, öğrenilenlerin kalıcılığını ve geliştirilebilirliğini artıracaktır.

Üniversiteye giriş sisteminde sürekli oynanmamalıdır. Bu konuda yapılan her oynama, Türkiye’de üniversiteye hazırlık kurslarının, etüt merkezlerinin ve dershanelerin sayısını artırmaktan başka işe yaramamıştır. Bu durum, maddi gücü olanların okuyabileceği, olmayanların ise okuyamayacağı bir yapının oluşmasına yani fırsat eşitsizliğine yol açmaktadır. Bu sınavın öğrencinin yetenek ve yorum gücünü ölçmeye yönelik soruların sayısının çok daha fazla olduğu bir yapıya dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu durum, liselerde yeterli eğitim alamayan öğrencilerin müfredatta konu açığını kapatmak için dershanelerin kapısında milyarlarca lira harcamasının önüne geçecektir. Türkiye’deki gibi özel dershanelerin böylesine sektör haline geldiği bir başka ülke yoktur.

Coğrafya bölümlerinde arazi çalışmaları desteklenmelidir. Arazi çalışmalarına daha fazla yer verilmelidir. Çevre ile bütünleşmemiş, lisans eğitimi boyunca okul ortamından dışarı çıkamamış coğrafyacıların ileride üretkenliği de sınırlı olacaktır. Her ay bir arazi gezisi planlanmalı ve bu gezideki verilerin ve sonuçların

değerlendirildiği rapor, öğrenciler tarafından yazılıp not almaları için ilgili öğretim görevlisine teslim edilmelidir.

Üniversitelerde coğrafya bölümlerinde CBS ve Uzaktan Algılama derslerinin işlenebileceği laboratuvarların oluşturulması ve bu laboratuvarlarda ders verebilecek akademik kadroların yetiştirilmesi gerekmektedir. Dünya hızla küreselleşirken teknolojinin bütün imkânları bu uğurda seferber edilmişken, coğrafyanın bu yarışta elinde olan en önemli koz olan CBS'yi iyi kullanma mecburiyeti bulunmaktadır. Coğrafya bölümü olan bütün üniversitelerde CBS ve Uzaktan Algılama dersleri, mezun olunana kadar her yıl verilmeli, bunu ayapabilmek için gerekli bilgisayar donanımı ve daha da önemlisi akademik kadroların yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

YÖK'ün bütün ülkede yükseköğretimin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar içerisinde olması takdir edilebilir ancak mevcut üniversitelerin merkezi bir karar mercii tarafından idaresi ve denetlenmesi zor olmakta, üniversiteler kaynaklarını yaratmada, akademik kadrolarını oluşturmada ve fikirlerini ifade etmekte özgür davranmamakta ve gelişme kaydedememektedir. Bu yapının ortadan kaldırılarak üniversitelerin dünya sıralamalarında ilk 500 içerisinde yer almalarına olanak tanıyacak bir modele dönüştürülmesi gerekmektedir.

Türkiye, yükseköğretimde okullaşma oranı %10 ile, %26 olan OECD ülkeleri ortalamasının en altında olan ülkedir. Okullaşma oranı artışı için gerekli yatırım olanaklarının sağlanması gerekmektedir.

Son yıllarda Türkiye genelinde yaygınlaştırılan yükseköğretim kurumlarının nitelik yönünden de zenginleştirilmesi çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Bu okullarda açığa çıkan akademik kadro eksikliklerinin giderilmesi için öncü üniversitelerde doktora programlarında kontenjan artışına gidilmeli ve bu programlarda görev yapan öğretim görevlilerinin ilave bütçelerle finanse edilmesi gerekmektedir. Mevcut durum itibarı ile az sayıdaki seçkin okul, çok büyük bir talep ile karşı karşıya kalmakta, diğer

okullara olan düşük talep, bu okullardaki öğrenci kalitesini ve eğitim düzeyini de aşağıya çekmektedir.

KAYNAKÇA

Academic Ranking of World Universities (ARWU), (2008)
<http://www.arwu.org/ARWU2008.jsp>

American Association of Geographers *Where do geographers work?*
https://communicate.aag.org/eseries/scriptcontent/custom/giwis/cguide/opportunity/cguide_opportunity.cfm

Andrews, A. C., Fonseca J. W., (1998). Community colleges in the United States: a geographical perspective George Mason University
<http://www.zanesville.ohiou.edu/geography/communitycollege/default.htm>
adresinden, 2 Ekim 2009 tarihinde edinilmiştir.

Arslanoğlu, R. A. (2002). Küreselleşme ve üniversite. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* c. XXI, sa. 1, s.1-12.

Bednarz, R.,(2002). The quantity and quality of geography education in the United States: the last 20 years *International Research in Geographical and Environmental Education*, 1747-7611, Volume 11, Issue 2, Pages 160 – 170

Bruffee, K. A. (1993). Collaborative learning: higher education, interdependence and the authority of knowledge (Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press)

Center for Education Reform (2004), *National Charter School Directory 2004* Washington, DC: Center for Education Reform, 2004

Chalkley B., Fournier E. J., Hill A.D. (2000). Geography teaching in higher education: quality, assessment, and accountability. *Journal of Geography in Higher Education*, 24 (2) s.238–245.

- Chalkley, B. (1995) Geography staff placements: nice work? *Journal of Geography in Higher Education* 19(2). 234–239.
- College Board (2006), Trends in student aid, trends in higher education series New York NY.
http://www.collegeboard.com/prod_downloads/press/cost06/trends_aid_06.pdf
adresinden 5 Nisan 2009 tarihinde edinilmiştir.
- College Board (2008). 2008–2009 Directory of colleges cooperating with SAT program fee waiver service
http://www.collegeboard.com/prod_downloads/sat/counselors-guide-to-sat-program-fee-waivers.pdf adresinden, 7 Mart 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Cook, C., E. (1998). Lobbying for higher education: How colleges and universities influence federal policy. Nashville, Vanderbilt University Press
- Çabuk, A. (2004). GIS education in Turkey: GIS education under the naturel and applied sciences of Anadolu University and online proposal for international world campus. *Turkish Online Journal of Distance Education*, October 1302–6488 volume 5, no. 4.
- Demirci, A. (2005). *ABD’de eğitim sistemi ve coğrafya öğretimi*. İstanbul: Aktif
- Demirci, A. Karaburun, A. (2010). Yüksek öğretim coğrafya programları için coğrafi bilgi sistemlerinin önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi* sayı: 21, s.27–45
- Dibiase, D., Demers, M., Johnson, A., Kemp, K., Luck, A.T., Plewe, B., Wentz, E. (2006). Geographic information science & technology: body of knowledge, USGIS, Association of American Geographers, Washington, DC.

Doğramacı, İ. (2007). *Türkiye'de ve Dünya'da Yüksek Öğretim Yönetimi* Ankara: Meteksan A.Ş., s. 31. www.dogramaci.org

Douglas, L., and Sousan A. (2002). The digital disconnect: The widening gap between internet-savvy students and their schools *Washington, DC: The Pew Internet & American Life Project*

Dynarski, S. (2003), Loans, liquidity, and schooling decisions Harvard University Kennedy School of Government (basılmamış) http://www.nber.org/dynarski/Dynarski_loans.pdf adresinden, 7 Mart 2009 tarihinde edinilmiştir.

Environmental Systems Research Institute. <http://www.esri.com>

Erdoğan, İ. (2004). Yeni bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Erinç, S. (1973). Cumhuriyetin 50. yılında Türk coğrafyası. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını*, s. 113-168, İstanbul.

Fisher, W.B., Erol, O. (1981). Present day trends in geography (coğrafyada bugünkü eğilimler), *DTCF Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, 10, 207-215.

Garipağaoğlu, N. (2001). Gezi, gözlem metodunun coğrafya eğitimi ve öğretiminde yeri. *Marmara Coğrafya Dergisi*. sa. 3, c. 2, s.13-30.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü <http://www.egtbil.gazi.edu.tr>

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı *Dersler*. <http://www.cografyaegt.gazi.edu.tr/dersler.htm>

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı *Öğretim elemanları*. <http://www.cografyaegt.gazi.edu.tr/oelemanlari.htm>

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı *Etkinlikler*. <http://www.cografyaegt.gazi.edu.tr/etkinlikler.htm>

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı *Yüksek lisans programı*. http://www.egtbil.gazi.edu.tr/egtbil/programlar/ortaogretim_sosyal_alanlar/cografya/YL_TR.php

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı *Doktora programı*. http://www.egtbil.gazi.edu.tr/egtbil/programlar/ortaogretim_sosyal_alanlar/cografya/DR_TR.php

Geography at Berkeley *Admission to graduate program* <http://geography.berkeley.edu/grad/apply.php>

Geography at Berkeley *Degrees offered* <http://geography.berkeley.edu/about/degrees.php>

Geography at Berkeley *Faculty and staff directory* <http://geography.berkeley.edu/people/directory.php>

Geography at Berkeley *Financial support for new and continuing graduate students* <http://geography.berkeley.edu/grad/finance.php>

Geography at Berkeley *Graduate* <http://geography.berkeley.edu/people/gradstudents.php>

Geography at Berkeley *in Memory.*
<http://geography.berkeley.edu/about/memory.php>

Geography at Berkeley *The graduate program*
<http://geography.berkeley.edu/grad/description.php>

Geography at Berkeley *The Ph. D. program*
<http://geography.berkeley.edu/grad/program.php>

Geography at Berkeley *The undergraduate program*
<http://geography.berkeley.edu/undergrad/program.php>

Geography at Berkeley *Undergraduates*
<http://geography.berkeley.edu/people/undergrads.php>

Geography at Berkeley *Why choose geography*
<http://geography.berkeley.edu/undergrad/index.php>

Geography at Berkeley *AV equipment.* <http://geography.berkeley.edu/about/av.php>

Geography at Berkeley *Collections*
<http://geography.berkeley.edu/resources/collections.php>

Geography at Berkeley *Current geography projects*
<http://geography.berkeley.edu/projects>

Geography at Berkeley *Department history*
<http://geography.berkeley.edu/about/history.php>

Geography at Berkeley *Equipment*
<http://geography.berkeley.edu/resources/equipment.php>

Geography at Berkeley *Facilities*
<http://geography.berkeley.edu/resources/facilities.php>

Geography at Berkeley *Fall 2008 course schedule*
[http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=fall&year=2008
&group_by=department_id](http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=fall&year=2008&group_by=department_id)

Geography at Berkeley *Fall 2009 course schedule*
[http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=fall&year=2009
&group_by=department_id](http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=fall&year=2009&group_by=department_id)

Geography at Berkeley *Geography course catalog*
<http://geography.berkeley.edu/courses/catalog.php>

Geography at Berkeley *Recent dissertations*
<http://geography.berkeley.edu/grad/dissertations.php>

Geography at Berkeley *Resources* <http://geography.berkeley.edu/resources/index.php>

Geography at Berkeley *Spring 2009 Course schedule*
[http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=spring&year=2009
&group_by=department_id](http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=spring&year=2009&group_by=department_id)

Geography at Berkeley *Summer 2009 course schedule*
[http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=summer&year=2009
&group_by=department_id](http://geography.berkeley.edu/courses/semester.php?semester=summer&year=2009&group_by=department_id)

Geography at Berkeley *Vehicle* <http://geography.berkeley.edu/about/vehicle.php>

Geography at Berkeley *Visiting scholars*
<http://geography.berkeley.edu/people/visiting-scholars.php>

Geography at Berkeley. Staff <http://geography.berkeley.edu/people/staff.php>

Gober, P., Glasmeier, A.K., Goodman, J.M., Plane, D.A., Stafford, H.A. & Wood, J.S. (1995). Employment trends in geography, part 3: future demand conditions, *Professional Geographer*, 47(3), s. 336–346.

Güçlü, N., Bayrakçı, M.,(2004). Amerika Birleşik Devletleri eğitim sistemi ve hiç bir çocuğun eğitimsiz kalmaması reformu, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* c.5, Sayı 2, s.51–64

Günay, D., Aydemir, A. (1997). Üniversitenin anlamı ve Türkiye üniversitelerinin durumu. *TMMOB Makina Mühendisleri Odası, Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitimi Sempozyumu, Rapor ve Bildiriler Kitabı* Yay. No: 201 s. 105-118

Günay, D., Gür, B. S. (2009). Dünyada üniversiteye giriş sistemleri ve ÖSS. *Türkiye'nin 2023 Vizyonunda Üniversiteye Giriş Sistemi Kongresinde Sunulan Bildiri*, Atılım Üniversitesi, Ankara. http://karabuk.academia.edu/bekir/Papers/399104/Dunyada_universiteye_giris_sistemleri_ve_OSS adresinden 4 Aralık 2009 tarihinde edinilmiştir.

Gürüz, K. (2008). Yirmibirinci yüzyılın başında Türk milli eğitim sistemi s.204-205.

Hardwick, S. (2001). The status of geography in higher education in the United States. For the INLT Plymouth Conference.

Ilgar, R. (2006). Coğrafya öğretiminde temel sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, sa. 171, s. 283

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü 2010 yılı arazi çalışmaları

http://www.istanbul.edu.tr/fizikicografya/Linkler/arazi_calismasi.htm

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü *Beşeri ve iktisadi coğrafya* *anabilim dalı*
http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/anabilim_dallari/besericografya_anabilimdali.htm

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü *Bölgesel coğrafya* *anabilim dalı*
http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/anabilim_dallari/bolgesel_cografya_anabilimdali.htm

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü *Fiziki coğrafya* *anabilim dalı* <http://www.istanbul.edu.tr/fizikicografya/>

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü *Genel bilgiler*
http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/bolum_sayfasi/cografya_bolumu.htm

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü *Türkiye coğrafyası* *anabilim dalı* <http://www.istanbul.edu.tr/turkiyecografyasi>

Jenkins, A., Healey, M. (1995) Linking the geography curriculum to the worlds of industry, commerce and public authorities. *Journal of Geography in Higher Education*. 19(2). s. 177–181.

Kesik A. (2003). Yükseköğretimde yeni bir finansman önerisi. T.C. Maliye Bakanlığı. Ankara. s.322.

Klein, P., Solem, M. (2008). Evaluating the impact of international collaboration on geography learning *Journal of Geography in Higher Education*, 32:2, s.245-267

- Kneale, P. E. (2002) Careers for geography graduates. *Journal of Geography in Higher Education* 26(3). S. 405–412
- Koçman, A. (1999). Cumhuriyet döneminde yüksek öğretim kurumlarında coğrafya öğretimi ve sorunları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 10, s. 1-14.
- Le Heron, R., Hathaway, J. T. (2000). An international perspective on developing skills through geography programmes for employability and life: narratives from New Zealand and the United States *Journal of Geography in Higher Education*, 24(2), s. 271–276
- Lees, D. (2002). *Employability Literature Review*, <http://www.palatine.ac.uk/files/emp/1233.pdf> adresinden 2 Eylül 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Longley, P.A., Goodchild, M.F., Maguire, D.J., Rhind, D.W. (2005). *Geographic information systems and science*. Second Edition. New York: Wiley
- McMaster, R. (1999) Comments at career development strategies I: learning the game and leveraging internships. *AAG Conference Workshop*. Honolulu, 24 March.
- McQuay, P. L. (2000). College transfer-community college to university United States community college system. *Inter American Bank Countries toplantısında sunulan bildiri*, Cambridge MA. <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED453872> adresinden 5 Ağustos 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). *Milli eğitim istatistikleri Örgün eğitim 2009-2010 Resmi İstatistik Programı Yayını*

- Mullis, I.,(2003). International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) Trends in international mathematics and science study (TIMSS), *TIMSS 2003 International Mathematics Report*
- Murphy, A. B. Geography's place in higher education in the United States (2007). *Journal of Geography in Higher Education*, 31 (1), s.121-144
- NCES (2003), National Center for Education Statistics, *Comparative indicators of Education in the United States and other G-8 countries 2002*, U.S. Department of Education Institute of Education Sciences. <http://nces.ed.gov/pubs2003/2003026.pdf> adresinden, 7 Ekim 2009 tarihinde edinilmiştir.
- OECD (2009). Education at a glance, OECD indicators 2009.
- Oklahoma State University Department of Geography (2011). *Geography departments of North America*. <http://www2.ocgi.okstate.edu/website/geogdept/viewer.htm>
- Organization for Economic Cooperation and Development, (2007). PISA 2006 Science competencies for tomorrow's world. *Program for International Student Assessment 2006*, Volume 1,
- ÖSYM (2009). Yükseköğretim istatistikleri kitabı 2008–2009.
- Özey, R. (1996). 21.Yüzyıla doğru Türkiye. III. Coğrafya Sempozyumu, 15–19 Nisan 1996
- Özey, R. (1998). *Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi ve öğretimi*. İstanbul: Özeğitim

- Özgüç, N. , Tümertekin, E. (2000). *Coğrafya: geçmiş kavramlar, coğrafyacılar*. İstanbul: Çantay
- Phoenix, M. (2000). Learning with GIS, *Arcuser online*, Haziran-Eylül 2000, s. 6-24,
- Psacharopoulos, G., Patrions, H., A. (2002). Returns to investment in education: A further update, *World Bank Policy Rearch Working Paper 2881*, Washington D.C.
- Ranking Web of World Universities Universities of Turkey (2010) http://www.webometrics.info/rank_by_country.asp?country=tr
- Rathbun, H., West, J. (2003). Young children's access to computers in the home and at school in 1999 and 2000 *U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Washington, DC*. <http://nces.ed.gov/pubs2003/2003036.pdf> adresinden 5 Ekim 2009 tarihinde edinilmiştir.
- Rooney, P., Kneale P., Gambini, B., Keifeer, A., Vandrsek, B., Gedye, S. (2006). Variations in international understandings of employability for geography. *Journal of Geography in Higher Education* 30(1), s. 133–145
- Sargın, S. (2007). Türkiye’de üniversitelerin gelişim süreci ve bölgesel dağılımı *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl :3, sa.5, s. 133-150
- Sevgi, C. (1984). Coğrafyanın günümüzdeki bilgi kuramsal görünümü nedir? *Ege Coğrafya Dergisi*, 2, s.48-56.
- Shelley, F.M. (1999). Geographic education research and the changing structure of American education, *Professional Geographer*, 51(4), s. 592–597.

- Solem, M. N. (2008) Developing an online center for global geography education (Phase 2) *Association of American Geographers Annual Report for Period:09/2007 – 08*
- Şenses, F. (2007). Uluslararası gelişmeler ışığında Türkiye Yükseköğretim sistemi: temel eğilimler, sorunlar, çelişkiler ve öneriler. *Orta Dogu Teknik Üniversitesi İktisat Bölümü Economic Research Center Working Papers in Economics*
- T.C. Yükseköğretim Kurulu (2005). Türk yükseköğretiminin bugünkü durumu. Ankara.
- T.C. Yükseköğretim Kurulu (2007). Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi. Ankara
- Taş, H. İ. (2002). Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye'nin ortaöğretim kurumlarındaki coğrafya eğitiminin karşılaştırılması. *Marmara Coğrafya Dergisi* sa. 6.
- The Institute for College Access & Success, Inc.(2007). *The Project on Student Debt-Student Debt and Class of 2006, September 2007* <http://projectonstudentdebt.org> adresinden 5 Aralık 2008 adresinde edinilmiştir.
- TMMOB. (1997). Üniversitenin anlamı ve Türkiye üniversitelerinin durumu, *Makina Mühendisleri Odası, Ulusal Makina Mühendisliği ve Eğitimi Sempozyumu, Rapor ve Bildiriler Kitabı*, Yay. No:201, s. 16-17, 105-118
- Tulip, P.,(2007). Financing higher education in the United States- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) *Economic Department Working Paper* No:584

- U.S. Department of Commerce, Census Bureau (1960). *U.S. Census of Population*. volume 1, part 1
- U.S. Department of Commerce, Census Bureau, *Current Population Survey (CPS)*, October 1967 through October 2007
- U.S. Department Of Education (2004). Toward a new golden age in American education how the internet, the law and today's students are revolutionizing expectations *National Education Technology Plan 2004*
<http://www2.ed.gov/about/offices/list/os/technology/plan/2004/plan.pdf>
 adresinden 7 Ekim 2009 tarihinde edinilmiştir.
- U.S. Department of Education Institute of Education Sciences (2008). Digest of education statistics, national sciences for education statistics 2008, *U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Projections of Education Statistics to 2017*
- U.S. Department of Education Institute of Education Sciences National Sciences for Education Statistics (2008) *Digest of Education Statistics s.4*
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Organization of U. S. education: Tertiary institutions
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/postsec-inst.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: U.S. grading systems
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/grading.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: associate degrees
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/associate.doc>

- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: bachelor degrees
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/bachelor.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: Master's degrees
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/master.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: first-professional degrees
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/professional.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: Intermediate graduate qualifications
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/grad.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: Research doctorate degrees
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/doctorate.doc>
- U.S. Department of Education International Affairs Office , (2008). Structure of U.S. education system: Postdoctoral research programs and academic tenure
<http://www.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/postdoc.doc>
- U.S. Department Of Education Office of Educational Research and Improvement (2002). National center for education statistics classification of instructional programs: 2000, edition NCES 2002-165

U.S. Department of Education, (2005). *10 Facts about K–12 Educational Funding*. <http://www2.ed.gov/about/overview/fed/10facts/10facts.pdf> adresinden 4 Ocak 2010 tarihinde edinilmiştir.

U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics (2003). *Digest of Education Statistics 2002* (NCES 2003–060) <http://nces.ed.gov/pubs2003/2003060.pdf> adresinden 10 Aralık 2009 tarihinde edinilmiştir.

U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Higher education general information survey (2008), *Integrated Postsecondary Education Data System, "Completions Survey" (IPEDS-C:90-99), and Fall 2000 through Fall 2007*

U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics (2008). Higher education general information survey (HEGIS) “Fall Enrollment in Institutions of Higher Education” Surveys, 1965 through 1985; and 1986–87 through 2007–08

U.S. Department of Education, President Bush proposes record \$57 billion for FY 2005 education budget, *Press release, February 2, 2004*. <http://www2.ed.gov/news/pressreleases/2004/02/02022004.html> adresinden 25 Ekim 2009 tarihinde edinilmiştir.

University of Minnesota Master of Geographic Information Science *Master of Geographic Information Science* <http://mgis.umn.edu/>

University of Minnesota Master of Geographic Information Science *Fall and Spring Course Offerings* <http://mgis.umn.edu/assets/doc/FallandSpringCourseOfferings.pdf>

University of Minnesota The Department of Geography *Graduate awards*
<http://www.geog.umn.edu/grad/awards.html>

University of Minnesota The Department of Geography *About geography*
<http://www.geog.umn.edu/about>

University of Minnesota The Department of Geography *Areas of study*
<http://www.geog.umn.edu/ugrad/degrees.html>

University of Minnesota The Department of Geography *Awards*
<http://www.geog.umn.edu/ugrad/awards.html>

University of Minnesota The Department of Geography *Courses*
<http://www.geog.umn.edu/grad/courses.html>

University of Minnesota The Department of Geography *Graduate programs*
<http://www.geog.umn.edu/grad>

University of Minnesota The Department of Geography *Learning abroad*
<http://www.geog.umn.edu/ugrad/learningAbroad.html>

University of Minnesota The Department of Geography *MA Degree*
<http://www.geog.umn.edu/grad/ma.html>

University of Minnesota The Department of Geography *People*
<http://www.geog.umn.edu/people>

University of Minnesota The Department of Geography *Ph.D. Degree*
<http://www.geog.umn.edu/grad/phd.html>

University of Minnesota The Department of Geography *Senior project*
<http://www.geog.umn.edu/ugrad/senproject.html>

University of Minnesota The Department of Geography *Undergraduate programs*
<http://www.geog.umn.edu/ugrad>

US Government Accountability Office (2005), Student Aid and Postsecondary Tax Preferences GAO-05-684 Washington DC
<http://www.gao.gov/new.items/d05684.pdf>

Wells, J., Lewis, L. (2006). Internet access in U.S. public schools and classrooms: 1994–2005 *U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics, Fast Response Survey System (FRSS)*.
<http://nces.ed.gov/pubs2007/2007020.pdf> adresinden 6 Ekim 2009 tarihinde edinilmiştir.

Yaşar, O., Şeremet, M. (2010). Yükseköğretim coğrafya eğitiminde kullanılan öğretim yöntemleri ve materyallerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, c. 7 sa. 1.